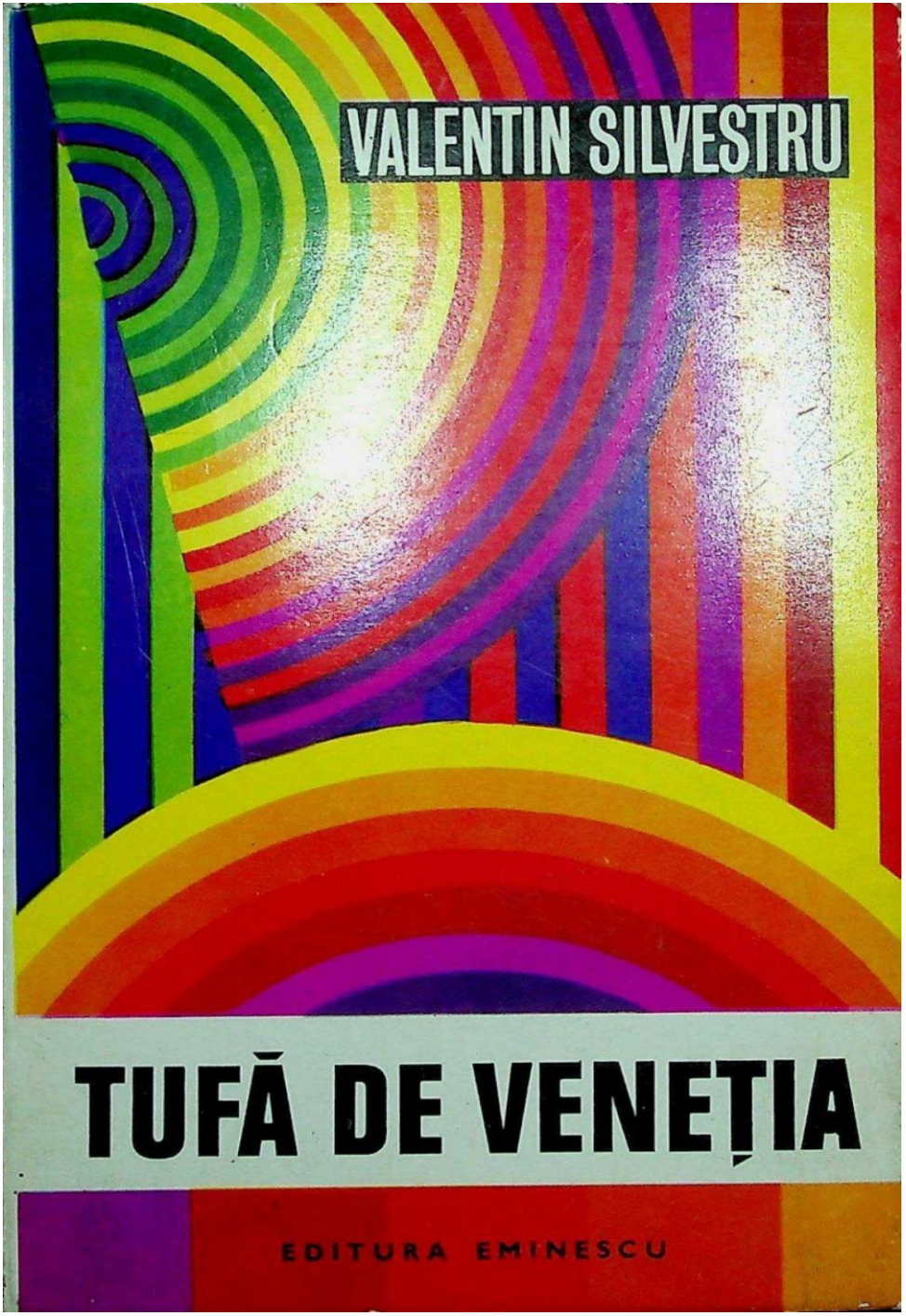
VALENTIN SILVESTRU
TUFĂ DE VENEȚIA
EDITURA EMINESCU

De același autor:

„Trenul regal” — nuvelă (1949).
„Cearta” — comedie (1949).
„Într-o noapte înstelată” — nuvelă (1951).
„Bordeiul de la Poarta Albă” — schiţe (1952).
„O femeie aprigă” — schiţe umoristice (1955).
„Jurnalul cu file violete” — schiţe umoristice (1955).
„Din fotoliul spectatorului” — note de călătorie (1956).
„Teatrul Naţional „I. L. Caragiale” la Paris” — note de călătorie (1957).
„Jules Cazaban” — monografie (1963).
„Întoarcerea zinei minunilor pe pământ” — comedii mici (1963).
„Glastra cu sfecle” — schiţe vesele (1965).
„Personajul în teatru” — studii critice (1966).
„Teatrul de păpuși în România” — schiţă istorică (în colaborare — 1968).
„Prezenţa teatrului” — studii critice (1968).

VALENTIN SILVESTRU
TUFA DE VENEŢIA
— Schiţe vesele –
BUCUREȘTI, 1971
EDITURA EMINESCU

ORA SPIRITELOR
Pretext

Am pus cel din urmă punct pe ultima din paginile de faţă, când ceasul a început a bate melodios și vibrant cele douăsprezece semne ale mijlocului nopţii. Vremea să le găina în pendulă și vântul în foșnitorii arbori din fereastra deschisă, mănunchiul de lumină dezmierda hârtia și în penumbrele odăii dansau fantome, aburi suri, fără forme, volute leneșe, capricioase rotocoale, linii moi, frânte în fulgerări diamantine…

…Un fâlfâit stins în liniștea densă a orei și bufniţa uriașă a rămas nemișcată în văzduh, deasupra ușii. În stânga s-a ivit o plăsmuire albă și gingașă purtând sub braţ o trâmbiţă prelungă; în dreapta, o făptură asemănătoare, în diafane văluri, sprijinindu-se într-un baston de culoarea stelelor. Am înţeles că pasărea pornise de pe coiful Minervei iar Clio, muza istoriei și Thalia, cea a comediei, veniseră să mă cheme la marea judecată din lăcașul veșnic al spiritelor ilustre.

Mi-am adunat înfiorat foile, am aruncat o privire duioasă, furișe, spre vechea masă pe care înnegrisem hârtii atâţia ani și am plecat, alunecând ușor, să înfrunt întunericul. Bufniţa zbura înaintea noastră deslușind căile neștiute ale nopţii, pe care numai ochii ei metalici o pătrund, iar noi o urmam încrezători — dacă nu văzând-o totdeauna, măcar auzind bătaia mătăsoasă a musculoaselor aripi.

Am ajuns la o poartă de aramă. Trimisa Minervei lovi cu ciocul. Canaturile uriașe se deschiseră lin, lăsându-ne să pătrundem într-o încăpere rotundă, cu bolta azurie. Mi-a trebuit o vreme să mă obișnuiesc cu lucirile scăzute —timp în care Clio și-a întors clepsidra iar Thalia și-a pus masca vesela ce o ţine totdeauna la sine. Dar când mi s-au limpezit ochii, am îngheţat de spaimă, căci în semicercul larg al jilţurilor sculptate așteptau nemișcate umbrele acelor bărbaţi vestiţi pe care-i cunoșteam bine și care au ţinut aprinsă pentru omenire flacăra sfântă a râsului, ocrotind-o cu mintea și uneori cu vieţile lor împotriva feluritelor vijelii din veacuri. L-am văzut pe plești și robustul Aristofan în încălţările lui aspre, ţărănești, având crestate pe umăr semnele lăsate de biciul lui Creon și pe Plaut, purtând pe faţă urme de făină – căci înainte de a scrie comedii, fusese brutar. Ședeau la aproape un veac, de-a lungul și de-a latul Europei, ca nu cumva să-l prindă de pulpa hainei copoii regești și bisericești, era Voltaire. Se afla acolo, încrustat parcă în atmosfera imaterială, profilul fin și trist al lui Gogol, se vedeau buclele învăpăiate și frumoasa faţă albă a lui Fleine, chinuită de spasmele satanice ale durerii și înfloriță de un surâs îngeresc, de asemeni bărbia și gura pungă a lui Lesage. Flutura molcom, în adierea nesimţită, haina veche de casă a lui Dickens și stătea ţeapănă cea strălucitoare a lui Laurence Sterne. Lângă Scarron, ușor adus de spate, și alături de blândul Saltîkov-Scedrin, se afla, cu beţișorul său de dandy, Sheridan și cu scărpinătoarea de fildeș, cu care se căuta mânios sub perucă, Rivarol.

Uscat și gânditor, veneţianul Goldoni se învecina cu greoiul Holberg din ceţoasele insule daneze, cu sprinţarul Beaumarchais, fiul ceasornicarului, și cu elegantul tânăr visător Washington Irving. Între fruntea largă a lui Cehov și mustaţa

zbârlită a lui Mark Twain, se înălţa jobenul junelui Alecsandri și se arcuia faconda atât de dragă a lui Caragiale. Mai era capul de patriarh al lui Shaw, statura cu umeri largi a lui Hașek, tichia lui Anatole France, Alphonse Daudet ţinând sub braţ durda lui Tartarin, Charles de Coster cu săculeţul de cenușe al lui Till Buhoglindă, Șalom Alehem mijindu-și ochii miopi. Anton Pann cu nelipsita-i căciulă, nervosul Čapek, flegmaticul Weerth, un munte de om înalt și nins, Gheorghe Brăescu, veselul bătrânel Tristan Bernard, și prea mulţi alţii ca să-i mai pol cuprinde dintr-o singură privire — și aceea rătăcită de înfricoșare.

Cele două muze m-au împins blajin spre un scaun singuratic și m-au poftit, printr-un semn, să încep a citi. Cu glasul înecat, mlădiind cuvintele cât mai cu știinţă a rostirii, cât mai ales cu tremur al inimii, am lăsat să cadă foaie după foaie din palma dreaptă în cea stângă. Nu se auzea sub năprasnica bolta decât vocea mea; în zadar mă chinuiam să prind cu auzul unul din acele sunete calde, scurte, tot atât de omenești cât și primul scâncet al copilului nou-născut, care prevestesc generoasa dezlănţuire a râsului așa cum picătura șipotului închide în ea vuietul cataractei. Stăruia însă o tăcere de început de lume, ori de sfârșit al ei, tăcerea astrelor și a adâncurilor mării, tăcerea pietrei, a lemnului, a lutului.

Isprăvisem, și iluștrii ascultători tăceau; stăteau în cleștaţi în tăcerea lor chihlimbarie, o tăcere necruţătoare, fără gest, privindu-mă fără să mă vadă, lăsându-mă să fierb și să îngheţ singur în necurmatu-mi zbucium lăuntric.

Mi-am strâns febril paginile răvășite, m-am tras de-a-ndărătelea spre monumentala poartă și am strigat din răsputeri:

— Nu! mai bine pe mâna criticilor din vremea mea!

Și-am ieșit vârtej pe poartă, pornind în goană spre editură.

…Să mai fi așteptat, oare?

CONCAVE ȘI CONVEXE

TUFĂ DE VENEŢIA

Era un bărbat pătrat, îndesat, scurt de stat, provenit dintr-un sat.

S-a angajat la poduri și șosele, și a lucrat la ele.

Un an.

Căpătând titlul de tehnician.

Pe urmă, într-o seară de primăvară, s-a certat la Sfat cu un amploiat care nu voia să-i dea repartizare pentru o cameră mai mare.

Și a trimis o scrisoare, la o redacţie, rugând să se înlăture birocraţia și să i se ofere satisfacţie.

Redacţia căuta pe atunci să angajeze oameni din producţie. Cotidianul de oarecare tiraj era criticat mereu că nu ridică noi cadre de jos și că se bizuie doar pe câţiva salariaţi fezandaţi, lipsiţi de devotament și fantezie, blazaţi.

Cum, nu se știe, cel ce a citit scrisoarea tehnicianului de la șosele a văzut în ea

câte în lună și-n stele, talent, imaginaţie, spirit critic, elevaţie, și a propus angajarea lui la gazetă, în sectorul de informaţie.

La început, el n-a vrut.

Spunea că nu prea are carte, că-i place să robotească la poduri și nu să caute noduri în papură, că jurnalistica îl sperie.

Dar ai lui l-au îndemnat, l-au prelucrat, i-au dat în cap cu un citat și l-au trimis recomandat la omul ce-l chemase, la camera șaizeci și șase.

I s-a întocmit dosar și l-au repartizat la biroul de reportaj, cu un alt băiat, adus de la Sălaj.

Umblau pe străzi și culegeau fapte, pe care, pe urmă, alţi șase-șapte le pritoceau, rescriau, șlefuiau și le dădeau la tipar.

Desigur, destul de rar.

Fiindcă acele reportaje, cu toată bunăvoinţa ambilor, erau greoaie și se duceau spre tipografie precum curca prin ploaie.

În fiecare săptămână, în secţia lor de reportaj, cel din Ialomiţa și cel din Sălaj ţineau ședinţă de analiza muncii.

O săptămână făcea unul raportul de activitate iar celălalt asculta, lua note, pe urmă cerea cuvântul pentru a dezbate.

Problemele expuse.

A doua săptămână, susţinea al doilea raportul de activitate și lua primul cuvântul pentru a aprecia și critica ceea ce se expunea.

Concluziile le trăgeau pe rând. Iar din când în când îşi sugerau reciproc, pentru atingerea ţelului, măsuri de ridicare a nivelului.

Lucrul a mers vreo cinci ani mulţumitor, gospodărește, pe îndelete.

Au fost lăudaţi și la gazeta de perete.

Dar într-o zi, băiatul din Sălaj a mărturisit că el n-are chemare și ţine mai degrabă să fie un electrician excelent — cum și era de fapt — decât un gazetar repetent.

Și a plecat în Transilvania.

I s-a povestit cuiva păţania. Acela a chemat o persoană de resort și i-a cerut un raport asupra situaţiei din secţie.

Raportul propunea, drastic, rezecţii.

Cu alte cuvinte, eliminarea acelei secţii, care nu mai avea justificare, de vreme ce toţi redactorii, din toate compartimentele, făceau reportaje cum cereau evenimentele.

— Dar băiatul acelalalt — a fost întrebată persoana de resort — cum s-a dezvoltat? Ca să vedem ce se întâmplă cu el mai departe.

— Băiatul — fu răspunsul — are bunăvoinţă, mai ia cuvântul în câte o ședinţă, combate și dezbate, dar din punct de vedere profesional n-are viitor de gazetar, vă rog să mă credeţi, e fără har. V-o spun cu toată dis Creţia: e pur și simplu Tufă de Veneţia.

— Dacă-i așa — a conchis interlocutorul — să-i înlesnim altă competenţă.

Și-l trecură la biroul de corespondenţă.

Un birou liniștit, ferit. Se citeau scrisorile, se verificau și se trimiteau răspunsuri, iar uneori se și publicau.

Munca era și frumoasă și anevoioasă, dar adunarea persoanelor nu prea aleasă. Populaţia era aici și cam deasă, de densitatea a trei inși bine dezvoltaţi pe care doi metri pătraţi.

Unul, care păstra hârtiile, nu prea avea ţinere de minte astfel că nu puteai să-l acuzi dacă, înainte de a da vreun răspuns, mânca întâi trei morcovi cruzi. Altul, cam defect de o mână, stătea toată ziua ca un căţel deprimat într-un ocean de smântână, visând la o zână care-i refuzase iubirea. Vreo patru se ocupau, cât era ziua de mare, cu ceva amintind de o notaţie a lui Rabelais: căldărușa în șase, jucată de diaconii parșivi. Doi erau literalmente adezivi în raport cu scaunele, provocau daune — prin imobilitate — dar cine era să pedepsească scaunele?

L-au poreclit numaidecât pe noul venit, după cum au ziseră și l-au pus în temă cam în silă.

Cum activitatea nu era deloc febrilă, el avea răgaz să răspundă la scrisori cam o dată sau de două ori pe lună. Unuia care ceruse să fie ajutat să-și ridice o hulubărie i-a indicat să se adreseze la Piaţa Obor, unde va primi ajutor. Altuia, care reclama un abuz, i-a cerut să trimită și actul de naștere iar unei femei ce-și jeăra copilul că n-o întreţine i-a făcut cunoscut numai că nu e bine.

Ceea ce trimitea spre tipar ajungea acolo atât de rar, încât când totuși apărea, se mira şi el, ca toată lumea.

După vreo cinci ani de stagiu, i se aduse un omagiu.

Colectiv.

Într-o ședinţă de activ — cu activul biroului de corespondenţe — cineva relată că nu face absenţe și că e foarte ordonat: nu pierduse niciun duplicat (aici, fiecare răspuns era păstrat și în două copii, pentru evidenţă).

— Frumos — reflectă, după ședinţă, cineva. Merituos, corect, calm, iată un om care solicită atenţie. Și-apoi el însuși — aţi sesizat? – n-a formulat nicio pretenţie.

— Din păcate — îngăimă altcareva — e nepriceput. Nu din rea voinţă, în această privinţă nimic de zis. Dar la scris. E tare greoi, săracu' !

— Ei, pe dracu'! – sări vesel cel cu reflecţia — și ce? Doar nu conduce el secţia.

— Tocmai voiam să observ — adăugă un al treilea.

Dacă n-are prea multă aplicaţie, dar, în schimb, însușiri de caracter, de ce n-am manifesta și noi o dată fler, dându-i o muncă organizatorică?

— E o propunere fantasmagorică — se opuse, acum scandalizat, al doilea — poate nu știţi că i s-a lipit porecla Tufă de Veneţia…

Prima persoană se înveseli iar:

— Eu cred mai degrabă în flerul lui (și arătă spre al doilea). Cu atât mai mult, cu cât e un cui la resortul teritorial, unde responsabilul e depășit total. Hai să facem o experienţă de scurtă durată și să-l numim pe acesta. Dacă va corespunde, bine. Dacă nu, vom fi de acord cu tine (și arătă spre al treilea).

Tufă se mira, nu se mira, vorba e ca primea. Se dumirea greu, dar se dumirea, și binișor, agale, se încadra în munca nouă. După o zi-două intra în temă, mai ridica

eventual vreo problemă, arăta chibzuinţă și manifesta din nou. Mereu, statornic, bunăvoinţă.

Izbuti să aducă în cele două birouri fotolii noi, trimise la mare trei dactilografe — e drept, în februarie, când găsise loc, dar nu e mai bine decât deloc? Era deferent cu subordonaţii, semna fără să ceară explicaţii și nu se supăra decât dacă găsea praf.

Pe dulapuri, unde dosarele ședeau vraf.

Firește, nu înţelegea nimic din compartimentul teritorial, tăcea înmărmurit în faţa câte unui material, iar când se ducea pe teren, lua cu el câte un redactor experimentat ca să remarce ce era de remarcat. Punea rezoluţii cam bizare, dădea dispoziţii precare, încălca fără voie regulamentul de funcţionare și aproba articole care n-aveau niciun fel de acoperire. În plus, dobândise și un ajutor, un pișicher, ce o făcea pe mâna de fier, dar care mână de fier, cum zicea un scriitor de umor, fiind în relaţie cu un cap de lemn făcea minuni pe dos.

Astfel că după vreo trei ani și ceva, resortul teritorial, care se descărna, intră în discuţii plenare și cineva, care prezida, propuse să fie reorganizat în două sectoare cu alte atribuţii.

Tot în acea ședinţă se anunţă că redactorul șef va pleca într-o muncă importantă și fu prezentată personalitatea marcantă care-l înlocuia.

Norocul lui Tufă fu că acel cineva, ce prezidase, îi recomandă noului redactor-șef, să-și aleagă un adjunct din fief, fiindcă nu era de unde aduce, atunci, un cadru din afară, numaidecât. Încât, după ce se informă cât putu, redactorul-șef cel nou avu impresia că omul de la resortul pulverizat ar putea fi cel indicat. I se povesti, cinstit, că are dificultăţi de meserie dar că știe să facă treabă, posedă experienţă, e vechi în serviciu, (ceea ce ar fi o echivalenţă) și că se poate conta pe el.

Noul conducător al ziarului era însă un tip de un anume fel, un tânăr ziarist cu stilou iute; ceru articole la obiect, sancţionă pălăvrăgeala direct, prin administraţie, schimbă totul în paginaţie, în ilustraţie, deschise o pagină veselă hebdomadară, păstră cinci redactori și-i numi pe ceilalţi o sută douăzeci în ţară, corespondenţi.

Iar pe vreo cincisprezece, eminenţi, îi expedie chiar peste hotare, de unde aveau obligaţia de onoare să trimită mensual interviuri cu notorietăţile cele mai ilustre, reportaje despre zborurile spre Saturn, descoperirile în lupta contra guturaiului sau ultimele presupuneri ecleziastice cu privire la structura raiului. Gazeta îşi spori într-atâta tirajul și dobândi zilnic asemenea ecou încât hotărâră — era ceva absolut nou — ca redactorul-șef și adjunctul său să scrie ei înșiși, săptămânal, câte un articol redacţional.

Adjunctul se chinui o săptămână, aduse articolul de o filă și jumătate (scris pe faţă și pe spate) și i-l puse redactorului șef în mână.

Acesta îl citi, îi reciti, îl privi, îl reprivi. Și-l zvârli. Îi spuse deschis:

— Frate, îmi pare rău, dar ești Tufă de Veneţia.

— Zău!

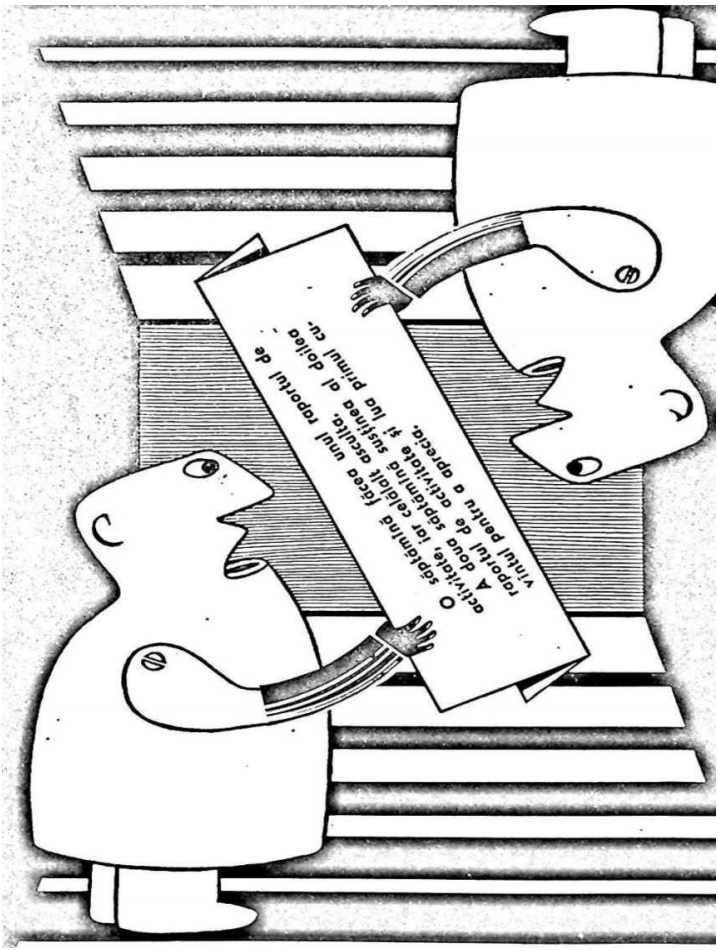

Avu loc o întâlnire, la care se propuse o soluţie: anume, ca redactorul-șef adjunct să fie recomandat într-un post de conducere la o întreprindere din acele ce se ocupă cu construcţia de poduri și șosele.

Unii fură de acord, alţii tăcură, cineva dezaprobă, altcineva se îndoi, mica adunare era cam nehotărâtă, când, deodată, adjunctul ceru cuvântul și rosti cu glas scăzut, parcă puţin surprins, dar liniștit:

— Vă rog să mă iertaţi, dar eu… luna aceasta… trebuie să ies la pensie. Am împlinit și anii de muncă, și vârsta. Probabil că n-aţi știut.

Sau aţi uitat.

Și i s-a aprobat.

CANA

În clipa când directorul general a intrat în instituţie, femeia de serviciu, aflată în cămăruţa ei din stânga ușii, a scăpat din mână cana de sticlă. Obiectul s-a făcut ţăndări.

Directorul s-a oprit arcuind sprâncenele, femeia a dus, înspăimântată, mâna la gură, și amândoi s-au uitat în același timp la cioburi.

— Cum te numești dumneata?

— Să trăiţi, tovarăș' director general… Mie îmi zice Lenuţa…

Directorul a urcat scările.

Adjunctul îl aștepta în birou, răsfoind „Programul de radio și televiziune".

— Uite ce e — spuse sec directorul general — ne ocupăm zi și noapte, pe soare și pe viscol, de lucruri capitale și pierdem din vedere fapte aparent mici, care se petrec sub ochii noștri.

Celălalt împături revista și aștepta răbdător explicaţia. Concretizarea.

— Numai uneori, evident — zâmbi directorul general — nu totdeauna; nu vreau să par exagerat. Pornesc de la un fleac: o cană. O femeie a spart o cană. Bun. O punem să plătească și gata. Dar…

Adjunctul era numai urechi, așteptând mereu să apară ceea ce se ascundea, deocamdată, dincolo de faptul în sine.

— Dar dacă am cerceta inventarul și l-am confrunta cu realitatea? Ce-am descoperi?

Adjunctul tăcea perplex, nu-și dădea seama ce s-ar putea descoperi.

— Am descoperi — surâse directorul amar — că femeile de serviciu distrug cu inconștienţă bunurile care le-au fost încredinţate în custodie.

— Tot ce se poate — confirmă locţiitorul. Și să sperăm că e doar inconștienţă.

— Da, e și ăsta un aspect — medită directorul. Și se uită brusc la ceas. Crezi c-aș putea avea până la 11 o hârtie simplă, fără fasoane, cu materialele date pe mina acestor persoane?

Da, era posibil.

— La urmă să se treacă — nota bene — și cine râs punde de activitatea lor; iar dacă nu-i prea greu, și cum se exercită controlul în sector.

— E clar — se ridică adjunctul. Spuneţi-mi și mie ce-aţi făcut cu chestia aia și m-am dus…

Șeful serviciului administrativ vântură neliniștit la belele. Ciocăni cu creionul în masă și se încruntă către tânărul său ajutor care se tot schimba de pe un picior pe altul.

— Ia te uită în ce hal ţinem scriptele! Par exemplu, de ce-s pătate? Aud?

— De petrosin — lămuri evaziv ajutorul. Sunt lăsate în mod greșit în posesia femeilor, care le îngrămădesc între bidoane și cutii de ceară de parchet. Eu aș propune să le sancţionăm. Sunt cam inconștiente dumnealor.).

— Dumneata ești inconștient, că n-ai grijă, nu le controlezi. Ce pești aici?

— Niște gâște, tovarășe…

— A, da? Ce vorbești, dom'le? Pești gâștele, hai?

— Voiam să spun că-s niște gâște. Degeaba le tot instruiesc, le arăt…

— Nu știu ce le arăţi, dar geamurile sunt totdeauna nespălate, praful pe mese de două degete… Poftim, uită-te, na… încep să mă întreb dacă se mătură vreodată prin birouri.

Ajutorul încercă un protest moale, cu braţul.

— Nu discutăm, nu suntem la club. Refaci imediat tabelele. Ţine seama că le-a cerut directorul general momentan și personal.

Prin trupul tânărului trecu un scurt tremur electric.

Se încovoie și înșfăcă hârtiile numeroase, boţindu-le în pumn.

— A fost nevoie de intervenţia conducătorului instituţiei ca să-mi dau seama în ce mizerie te complaci. Halal să-ţi fie! Și să ne fie!…

Dar ajutorul trecuse pragul și acum se prăvălea pe scări spre biroul său de la subsol.

— Ciudat. Adică tocmai ceea ce era de demonstrat!

Și directorul general bătu cu palma peste tabele, întinzându-le adjunctului. Cana nu e în inventar, observi?

— Despre ce cană e vorba, dacă binevoiţi? – se suci în fotoliu șeful administrativ. Dar directorul general nu-i dădu nicio atenţie și-l întrebă din nou pe adjunct:

— Observi?

— Interesant — fu de acord adjunctul — și îi aruncă din vârful buzelor subalternului: O femeie de serviciu a spart o cană sub ochii tovarășului director general. O cheamă Lenuţa.

— Cunosc! – se grăbi șeful serviciului administrativ, ridicându-și puţin trupul. E una negricioasă…

Dar se opri, fiindcă nu înţelegea ce-i cu cana. Directorul îi spuse din nou adjunctului, peste capul celuilalt, ca el n-a stat să observe dacă salariata e negricioasă sau oxigenată și că îndeobște nu are vreme să admire personalul, mai ales cel auxiliar. Dar cana, asta da, a văzut-o sub formă de ţăndări: poate jura.

Sună secretara și ceru să fie poftit președintele sindicatului.

— E o harababură. Un accident oarecare, minor, îţi relevă deodată că nu o rotiţă, ci un agregat întreg e ruginit.

Și-i arătă din nou tabelele adjunctului, ca și cum șeful serviciului administrativ nici n-ar fi fost de faţă.

— Inventarul e plin de mături și cârpe — auzi dumneata — cârpe! Dar nu-s consemnate obiectele de sticlărie. Ele pot fi deci înstrăinate.

— Înstrăinate? – se minună custodele lor de drept.

— Furate — sublinie tăios directorul general. Fiindcă unde nu e evidenţă, e jaf. Cel puţin aceasta e convingerea mea. Și nu de acum.

— Cine știe ce-o mai fi lipsind — vru să întărească adjunctul, dar tocmai intra președintele sindicatului, jovial, astmatic, transpirat, așa că renunţa la ipoteze și îl informă rapid pe noul venit despre catastrofa care se tot amplifica. N-ar fi cazul unei

ședinţe privind administraţia direcţiei generale? – reflectă din nou, cu glas tare, directorul general. Nu numaidecât, dacă sunt probleme mai urgente. Ba e foarte oportună, protestă preşedintele, era și prevăzută în planul de acţiuni al lunii curente. Poate că e bine — părerea lui, nu și a comitetului, pe care-l va informa oricum — să se discute anticipat și cu tovarășa Lenuţa. Directorul general se întrebă dacă are vreun sens, dar admise că, în principiu, el nu se poate opune ideii unui moment pregătitor și-l rugă pe șeful serviciului administrativ s-o convoace pe tovarășa Lenuţa.

— Lenuţa și mai cum?

— Lenuţa… Lenuţa… Ei, asta-i… se înveseli crispat șeful administraţiei — am un lapsus… Dar privirile grave și semnificative pe care le schimbau ceilalţi trei îl făcură să iasă urgent.

— Habar n-are cum le cheamă pe subordonare –

aruncă dispreţuitor adjunctul, în urma victimei lapsus ului. Aţi tras întâmplător de o verigă, tovarășe director, și zornăie un lanţ de grozăvii.

— Ce-i întâmplarea! filosofă directorul general, oftând spre fereastră. Adeseori accidentul apare ca pro evidenţial.

— Așa mi s-a întâmplat mic, într-o vară, la Herculane

— Începu voios președintele sindicatului, dar renunţă, căci apăruse tovarășa Lenuţa, împinsă insistent din spate de șeful ei direct. Era atât de îngrozită, încât de cum păși pragul se dădu după ușă. Își trăgea cu deznădejde basmaua pe frunte.

Refuză să „ia loc" și rămase paralizată în colţul dintre ușă și fereastră.

— Și cum ai spart dumneata cana aceea — rupse gheaţa directorul general, cu un ton prietenos — hai? Ia zi, să afle și tovarășii… Deși, vei înţelege imediat, nu despre cană e vorba. Ci de ceva care o depășește cu mult.

Femeia continua să tacă, încleștând maxilarele. Numai ochii îi fugeau de la unul la altul.

Președintele sindicatului interveni cu un îndemn ajutător, conciliant.

— Acu, dac-ai făcut-o, ai făcut-o. Mărturisește, că nu te mănâncă nimeni.

Dar, ori că această asigurare nu i se părea temeinică, ori că nu găsea punctul de pornire, femeia rămânea mută, lipindu-se cu deznădejde de perete.

— Cum îţi mai spune*?* – *se* aspri șeful serviciului administrativ.

— Panaite — îngăimă în sfârșit vinovata.

— Și de ce nu spui frumos tovarășului director general cum ai distrus bunul din dotare?

— Cana aceea… – traduse directorul, cu un zâmbet fals încurajator.

— Eu… să trăiţi, tovarăș' director… am scăpat-o.

Toţi întoarseră capetele spre autoritatea supremă ca să vadă pe chipul său reacţia la destăinuire. Directorul făcu semn femeii să iasă și căzu pe gânduri.

— Dumneavoastră v-aţi întrebat vreodată ce nivel ideologic au aceste femei de serviciu? Le-a înscris cineva la vreun cerc de studii? S-a discutat cu ele… – și sună după secretară să-l convoace pe șeful personalului — …s-a discutat cu ele, nu zic „Capitalul", nici măcar Hotărârile ultimului congres al sindicatelor, dar barem

sarcinile administrative curente care le revin? Mă refer, bineînţeles, la aspectul teoretic.

Da, s-a discutat și se discută, interveni hotărât șeful serviciului administrativ, în privinţa aceasta el însuși le prelucrează de două ori pe săptămână și e chiar bucuros să poată informa acum, aici, că în loc de patru perii de sârmă pe semestru, în acest an s-au consumat două și jumătate, procentual vorbind. Adjunctul făcu dezabuzat „Aah!", dar administratorul reluă precipitat că nu e nimic de râs, picătura mică face gaura mare și dacă el n-ar avea drept ajutor un prăpădit oarecare… Adjunctul se interesă iritat de cauza pentru care e calificat drept „Prăpădit" băiatul acela, dar directorul general îi opri sever, amintind că în acest fel se eludează cana spartă (câte s-or mai fi spart oare?) și, mai grav, absenţa ei inexplicabilă din inventar, ca să nu mai pomenim de ceea ce a pus capac la toate, imposibilitatea angajatei culpa bile de a rosti măcar o singură propoziţiune coerentă de autocritică.

Se hotărî ca ședinţa să se ţină în acea săptămână. La început fu vorba exclusiv de femeile de serviciu, dar șeful personalului, care sucea între dinţi o lulea stinsă cu o pastilă de mentă în ea, povesti cu haz cum o dactilografă, comentând cu o colegă situaţia din Africa, încercase s-o convingă pe cealaltă că regele Nigeriei e Chombe. Se conveni deci asupra necesităţii unei plenare, eventual de producţie, pentru a se stabili în primul rând răspunderile privind evidenţa defectuoasă a bunurilor instituţiei și în al doilea rând pentru a se dezbate „unele probleme și aspecte legate de pregătirea ideologică a femeilor de serviciu, paznicilor, dactilografelor, șoferilor, bufetierei și curierelor" — de care, până atunci, (se admise unanim „ce mai?") nu se ocupase absolut nimeni.

Directorul general îşi exprimă opinia sa strict personală că problema cerea o examinare aparte și în organizaţia de partid, dar pentru că era ora două, îşi notă să-l întâlnească pe secretar a doua zi.

A doua zi, femeia de serviciu Lenuţa Panaite îi ieși în întâmpinare secretarului organizaţiei, un tânăr cu cămașa peste pantaloni și cu o pălăriuţă de paie în vârful capului, care intra fluierând în instituţie, îl pofti stăruitor în boxa cu mături de lângă ușă, și-i trase un bocet năprasnic, povestindu-i întâmplarea printre sughiţuri, ju rământe bisericoase și încrâncenate rugăminţi.

Tânărul ascultă fără chef, tot îndemnând-o: „nu mai boci soro"! – dar fără rezultat — iar la un moment dat o și părăsi, urcând scările alene, zigzagând de la o balustradă la alta. Trecu pe lângă ușa deschisă a antica merei directorului general; secretara sări ca o codobatură de lângă ibricul cu cafea în clocot, ca să-l tragă de braţ înăuntru și să-i șoptească precum că directorul îl caută de un ceas.

Ascultă, mereu fără chef, expunerea directorului general ce se așezase incomod pe sticla biroului, și-l întrerupse la un moment dat, cu glasul alb;

— Cana era a femeii. Adusă de ea. De acasă.

Directorul general strânse buzele și coborî de pe birou:

— Ei și?

— Asta-i — puse secretarul mâna pe clanţă — a spart-o, să-i fie de bine. Să-și cumpere alta. Iar ședinţă, să ţină bărbată-su cu ea. Dacă o vrea.

— Cum? Atât ai înţeles dumneata din toată *problema?* – se înnegura directorul general, apăsând grozav pe ultimul cuvânt.

— Da. Atâta mă duce pe mine capul — spuse secretarul. Iar acum chiar că plec, deoarece am treabă. Dumneavoastră mă scuzaţi, iar eu vă salut.

Directorul general trânti ușa pe care celălalt o lăsase deschisă și strigă secretarei prin ușa închisă, fără s-o mai sune:

— Dă-mi imediat sectorul!

Pentru el, *problema* nu era de loc simplă.

ANCHETA CU AUTOMOBILUL

Ofiţerul de miliţie Hei, e cineva prin partea locului?

Femeia sunt aici, după rufe, ce e?

Ofiţerul Vrei să te apropii puţin de poartă?

Femeia Ce e?

Ofiţerul Cunoști mortul?

Femeia care mort?

Ofiţerul Cum care mort? Ne vezi aici doi miliţieni și un om aproape gol, întins ţeapăn în maşină, de ce întrebi care-i mort?

Femeia Păi eu ce pot să știu?

Ofiţerul Nu poţi deosebi un om viu de unul dus de pe lume?

Femeia îl văd pentru prima oară în viaţa mea.

Ofiţerul Bine… Dumneata ești Crăiţa Dordora?

Femeia Eu sunt.

Ofiţerul cu ce te ocupi?

Femeia sunt casieriţă la magazinul de pești decorativi și păsările de cameră.

Ofiţerul şi zici că nu-l cunoști?

Femeia Ce vă legaţi, dom'le, de mine? Ce v-am făcut?

Ofiţerul L-am găsit pe aproape, în grădiniţa din colţ. Întrebăm locatarii de prin preajmă, poate-l știe careva.

Femeia şi de ce mi-l arătaţi, să mi se facă rău? De ce umblaţi cu el? Cu fotografia nu se putea?

Al doilea miliţian Ţi s-a făcut rău?

Femeia Da. De foame. Că n-am apucat să-mi beau cea lui. Nu-l cunosc și gata.

Ofiţerul L-ai văzut vreodată pe dumnealui?

Bătrâna Mortul?

Ofiţerul Da, mortul.

Bătrâna Unde să-l văd?

Ofiţerul N-are importanţă unde. Dacă l-ai văzut.

Bătrâna Eu dacă văd un mort, întâi mă închin și pe urmă anunţ miliţia.

Ofiţerul Deci nu-l cunoști?

Bătrâna Eu, dacă vreţi să știţi, sunt femeie bătrână și-mi văd de treaba mea. Am și o fată, măritată cu un canadian, că era la Onete și dacă i-a spus ălci că fără

dânsa nu se mai întoarce acasă, s-au luat și a dus-o. Da' cu forme.

Ofiţerul Vra să zică nu l-ai văzut niciodată?

Bătrâna Ei, cum naiba? Doar a venit personal să ceară fata.

Ofiţerul Ăsta?

Bătrâna Cum ăsta? Canadianul. Stai că e însemnat pe o hârtie cum îl cheamă.

Ofiţerul Lasă. Mulţumesc. Scuză-ne de deranj.

Bătrâna Fiţi sănătoși.

Ofiţerul Poate că figura flăcăului vă amintește ceva, poate l-aţi văzut prin cartier.

Avocatul Nu, nu cred. E un cartier liniștit. Ca avocat, îi cunosc aproape pe toţi localnicii. Vin să mă consulte. Fiecare are măcar o dandana la viaţa lui, nu? Unde l-aţi găsit?

Ofiţerul în grădiniţa din colţ.

Avocatul Mde! Va trebui să dezinfectăm. Acolo se adună copiii. Eu sunt vicepreședintele comitetului de stradă. Avem răspundere.

Al doilea miliţian le răspundere?

Avocatul De stradă. Curăţenie. Spaţii verzi. Civilizaţie.

Ofiţerul Daţi-ne un sfat care să ne ajute la identificare.

Avocatul N-am cum. Acul în carul cu fân. Un trecător întâmplător. Un oarecine. În oraș forfotesc enorm de mulţi flotanţi. Ar fi cazul să-i mai… Să-i… Să…

Al doilea miliţian să ce?

Avocatul să-i mai… stăviliţi.

Al doilea miliţian Bine.

Ofiţerul Atunci, ne iertaţi…

Avocatul Mă rog. Mult succes!

Ofiţerul Vii până la mașină?

Responsabilul Mă luaţi așa, fără mandat?

Ofiţerul De ce să te luăm? Vrem să-ţi arătăm ceva.

Responsabilul lăsaţi-vă de bancuri. Să dau măcar în primire băiatului de la bar.

Un consumator Da' ce dom Ilie, te umfla?

Al doilea consumator la uitaţi mă, în parc că tovarășii îl cam iau pe tovarășul să-l ducă la tovarășii.

Al doilea miliţian Cetăţene, vezi-ţi de băutura dumitale. Spor la treabă.

Consumatorul Pe mine nu mă-mportă, atâta că-l știu pe dom Ilie, da' dac-aveţi vreo afacere cu el, eu nu-l reţin.

Responsabilul Dom Ciocan, te rog frumos…

Consumatorul Gata, nu te cunosc, nu mă cunoști.

Responsabilul Atunci, pot să predau?

Ofiţerul Fii serios! Cogeamite responsabil de bufet și o faci pe… Cum îţi zice dumitale?

Responsabilul I Tultan Ilie. Dar să știţi că în cazier e și o greșeală. Am spus la ultima înfăţișare.

Ofiţerul Nu ne interesează. Vino să te uiţi niţel… Cine-o fi persoana?

Responsabilul E mort?

Al doilea miliţian Nu se vede?

Responsabilul Uite-al naibii!

Ofiţerul Îl știi?

Responsabilul De unde dracu'? Trec atâţia prin Bufet…

Și de ce m-aţi apucat tocmai pe mine? Că de când am ieșit de la… am fost cuminte ca un copil.

Să-mi sară ochii dacă mint.

Ofiţerul Umblam să-l identificăm. Întrebăm pe unii, pe alţii. Așa-i ancheta.

Responsabilul. Se îmbată ca chiorii, se încaieră, își scot maţele, ce să le fac? Eu vând ca să îndeplinesc planul. Pe mine nu mă interesează, face scandal în local îl scot în brânci. Bea liniștit, n-am treabă cu el. Afară, nu-i sectorul meu.

Al doilea miliţian Nu trebuie să servești în stare de ebrietate.

Responsabilul Eu nu beau, că sufăr de ficat, să trăiţi.

Nu m-a văzut nimeni beat vreodată.

Al doilea miliţian Nu dumneata, clienţii.

Responsabilul N-am cum să știu, să trăiţi, care e și care nu e, că n-am bășica dumneavoastră.

Al doilea miliţian Ce bășică, cetăţene?

*Responsabil*ul Ăla în care îi puneţi să sufle când depășesc viteza legală.

Al doilea miliţian Bine.

Responsabilul Plecaţi? Nu luaţi o ţuiculiţă?

Ofiţerul iar ești neserios…

Responsabilul Cum doriţi. Eu… sunt liber?

Ofiţerul Vai de mine…

Responsabilul Atunci, să trăiţi!

Consumatorul Scăpă, mă, dom Ilie și de data asta, na!

Al doilea consumator Bravo dom Ilie, vin să ne pupăm, că a doua oară cine știe dacă mai avem ocazia…

*

Aurica Ce poftiţi? Domn' nu-i acasă.

Ofiţerul Dar cucoana?

Aurica N-are cucoană. E singur.

Ofiţerul și tu cine ești?

Aurica. Fac serviciu la dumnealui.

Ofiţerul Câţi ani ai?

Aurica Merg pe șaișpee.

Ofiţerul De unde ești?

Aurica De la Corbeanca.

Ofiţerul Părinţi ai?

Aurica Numai tată. Dă-i dus. Nu știu unde.

Ofiţerul De când slujești aici?

Aurica De doi ani.

Ofiţerul Cunoști lumea prin cartier?

Aurica o mai cunosc eu, că doar nu-s sălbatică.

Ofiţerul Ăsta din mașină cine e?

Aurica Cin să fie?

Ofiţerul Eu te întreb.

Aurica Parcă l-am mai văzut, dar nu sunt sigură.

Ofiţerul la adu-ţi aminte: când și unde l-ai văzut?

Aurica Dacă mă gândesc bine, nici nu cred că l-am văzut. Mai veniţi când e domn' acasă.

Ofiţerul Acum unde e?

Aurica la porumbei, la „Columbofila". Că-i membru acolo. Avem și noi în curte. Vreţi să vi-i arăt?

Ofiţerul și zici că nu-ţi amintești de loc de ăla?

Aurica Zău. Mi s-a părut.

*

Responsabilul magazinului. Bună ziua. Ce doriţi?

Ofiţerul cu responsabilul magazinului.

Responsabilul Eu sunt.

Ofiţerul Ai o casieriţă Crăiţa Dordora?

Responsabilul Scuzaţi un moment… Bună ziua… Dumneavoastră ce doriţi?

Al doilea miliţian Discută cu dumnealui, nu te deranja, eu mă uit puţin la piţigoi. Mă pricep.

Responsabilul A, sunteţi împreună… Scuzaţi… Dordora aţi spus?… Nu, n-o mai am pe poama aia. I-am desfăcut contractul. Era o defilare de golani pe aici, de m-a speriat și pe mine, om cărunt și trecut prin multe.

Ofiţerul Când s-a întâmplat?

Responsabilul. Se întâmpla zilnic, timp de opt ore, dar mai cu seamă înainte de închidere, probabil pentru celelalte opt ore.

Ofiţerul întrebam de când a plecat.

Responsabilul De vreo câteva zile. Când s-a luat la bătaie aici, în magazin, cu unul tânăr, un vagabond, n-am mai putut și i-am făcut formele.

Ofiţerul De ce s-au bătut?

Responsabilul N-am înţeles prea bine, că dădeam de mâncare canarilor. Atâta știu că i-a spus, că-l otrăvește dacă mai calcă pe la ea.

Ofiţerul I-auzi!

Responsabilul Era în stare, să știţi!

Ofiţerul Ești bun să vii până la mașină? Pe mortul dinăuntru îl cunoști?

Responsabilul să-l văd mai de aproape, că-s cam miop… Aoleu! El e. Vagabondul. Înseamnă că la otrăvit…Să vă dau adresa Crăiţei.

Ofiţerul Nu-i nevoie. De altfel, presupun că nici n-o să-l recunoască.

Responsabilul Vai de mine, cum să nu-l recunoască? Sunt și martori: e bătrâna aia care ghicește în cafea, pe urmă domn' avocat, domn' Hultan de la bufet, domnu' Spiridonescu cu porumbeii…Se poate?

Al doilea miliţian Dar dumneata de unde-i știi pe toţi?

Responsabilul Da' cum să nu-i știu*? Ce,* eu n-am fost la zănateca aia în casă? N-am trăit și eu cu ea? Trânteam câte un chef de mă durea capul patru zile. Jucam cărţi până pierdeam și pijamaua de pe mine. Ăştia-s căpiaţi rău. Toţi. Cred că-s o bandă. Ea, Crăiţa, aduce câte unul, îl ţine pân-l lefteresc cu toţii și pe urmă îl aruncă în gârlă.

Ofiţerul Cum adică?

Responsabilul Foarte bine. Îi pune ceva în băutură și ăla se trezește a doua zi într-un șanţ ori într-o casă părăsită. Pe ăsta unde l-aţi găsit?

Ofiţerul într-o grădiniţă.

Responsabilul Vedeţi?

Ofiţerul şi… dumneata unde te-ai trezit atunci când…?

Responsabilul Pe taluzul Dâmboviţei. Eram numai în — să mă scuzaţi — izmene.

Al doilea miliţian Vra să zică lenjeria de corp ţi-au lăsat-o… Ai reclamat?

Responsabilul lui să reclam? Nu mă băgasem singur în bucluc? Ce-am căutat, asta am găsit.

*

Ofiţerul Gata, poţi să te ridici. Pune pătura pe dumneata, să nu răcești. Mort ai fost și-ai înviat.

Vagabondul Dacă n-am crăpat noaptea, acolo, pe maidan…

Ofiţerul Ai văzut cum nu voiau să te recunoască niciunul?

Vagabondul Cum să mă recunoască, dacă-s înţeleși cu toţii? Avocatul trăiește cu Aurica, de la Spiridonescu.

Ofiţerul Fetiţa aceia?

Vagabondul Aoleu, ce fetiţă, vă bagă în buzunar și pe dumneavoastră, cât sunteţi de miliţieni. Avocatul a câştigat-o la opt-nouă, la macca, de la Spiridonescu. Dar el i-a. Făcut, cel dintâi, felul. De aia a și pus-o la miză. Fata bătrânei era măritată cu Spiridonescu și a fugit într-o excursie la Viena, unde o aștepta un canadian. Dă-i trimite într-una pachete lui Spiridonescu. O șterge și ăsta într-o *zi, o* să vedeţi. Bătrâna vinde pe sub mină ce-i prisosește lui Hultan la Bufet și ce pierd fraierii la joc. Ea e vânzătoarea de piaţă. Crăiţa aduce fraierii, bătrâna le ghicește în cada câte și mai câte, Hultan procură băuturile, avocatul dă banca, Spiridonescu ţine socotelile, Aurica păzește casa când e la o adică.

Ofiţerul şi de ce ai întrebat, când te-ai trezit „nu sunt mort?"

Vagabondul Ne-am certat, că eu nu voiam să plec din casă și i-am amenințat că-i denunţ, că le desfac tripoul și toată afacerea. Când au crezut că-s ieșit afară, s-au înţeles să-mi dea o cafea cu nu ştiu ce, cu un fel de lăndălău, sau așa ceva.

Ofiţerul Poate laudanum.

Vagabondul Da. Când m-am întors, le-am spus că am auzit tot și i-am luat la bătaie. Dar asta, Crăiţa, e muierea dracului. A făcut ce-a făcut și m-a împăcat. Și pe urmă cred că mi-au pus drăcia aia în vin. Că mi s-a făcut rău de tot și am înţeles că m-au otrăvit. Mă amenințase ea odată; iar bătrâna se pricepe la de-alde astea.

Ofiţerul Aș, ţi-au dat un somnifer zdravăn și te-au aruncat în grădiniţă despuiat.

Dar cum de-au îndrăznit să nu te recunoască?

Vagabondul Știau că n-am acte, că mă ascund, că am fugit de acolo… ştiţi dumneavoastră de unde, și că nu cunosc pe nimeni în București, în afară de ei.

Ofiţerul Bine. Culcă-te din nou pe banchetă și acoperă-te ca înainte.

*

Ofiţerul Vă salutăm. Am venit iar cu mortul.

Crăiţa îmi daţi voie să mă uit mai bine la el? Că rândul trecut i-am aruncat numai o singură privire…

Ofiţerul Uită-te, dar nu te apropia prea tare.

Crăiţa De ce să nu m-apropii? Dacă-i mort…

Vagabondul Au!

Ofiţerul Ce ţipi mă, așa ne-a fost vorba?

Vagabondul M-a pișcat, dom'căpitan… Fire-ai tu a dracului de afurisită!

Al doilea miliţian Depărtează-te imediat de mașină, femeie!

Crăiţa Nu prea pare mort, mititelul. Nu e cine știe ce de capul meu, dar la oameni vii mă mai pricep.

Ofiţerul Ţi-am atras atenţia să-l privești mai de departe.

Crăiţa Dar dumneavoastră frumos vă șade să umblaţi cu cioara vopsită, ca să speriaţi o biată femeie ca mine?

Ofiţerul Așadar, l-ai recunoscut.

Crăiţa Mare scofală! mai multă nevoie ar fi avut el să nu-l știu. De aia am și zis prima oară. Nu intraţi în casă să stăm de vorbă?

Ofiţerul Am prefera la noi. Veniţi? Nu, nu aici, că vă bateţi iar cu dumnealui. Vă oferim mașina cealaltă. Aia de colo.

*

Ofiţerul. Se poate să nu-ţi amintești că l-ai mai văzut?

Bătrâna Dimineaţă parca-mi luase dumnezeu minţile.

Dar acum îmi amintesc. Să ştiţi că-mi amintesc.

Venea din când în când» pe la vecina aia de la păsărele. Crăiţa. Cumsecade femeie. Păcat că-i singurică. Atât de frumoasă și voinică, și tot singurică. Și din ce-o fi murit, săracul?

Ofiţerul. Se pare c-a fost otrăvit.

Bătrâna Aș!

Ofiţerul Nu-ţi vine a crede?

Bătrâna Adică mai știi? Câte nu se întâmpla pe lumea asta mare. Și-i chiar mort de-a binelea?

Ofiţerul Nu înţeleg. Ar putea fi mort numai așa, puţin?

Bătrâna Ei, sigur; dar dacă l-aţi duce la spital să-i facă ceva acolo…?

Ofiţerul Ce să-i facă?

Bătrâna o clismă. Ori să-i puie niște ventuze.

Ofiţerul Ascultă, uită-te în ochii mei: dumneata i-ai făcut cafeaua ieri seară?

Bătrâna Păi ce, se poate muri dintr-o cafea? Ferească dumnezeu! Eu una nu cred. Ia scuturaţi-l oleacă, poate că-și vine în fire. Ori lăsaţi-mă pe mine…

Ofiţerul Nu, nu-i nevoie. Mata ai să treci după colţ, unde te așteaptă cineva cu o mașină. Dacă, ferească dumnezeu, a adormit cumva — ceea ce nu cred — îl scuturi pe acela. Da?

*

Ofiţerul Hultane, iar ai căzut pe bec.
Hultan să trăiţi, să n-am parte de mama dacă am făcut ceva rău.
Ofiţerul De ce n-ai recunoscut mortul?
Hultan A zis el ceva de mine?
Ofiţerul Spune iute de unde știi că n-a murit.
Hultan Nu-i mort?
Ofiţerul Hultane!
Hultan Da, să trăiţi!
Ofiţerul Crezi că mai are rost s-o încâlcim?

Hultan Eu n-am făcut nimic. Să moară mama dacă am pus măcar mina pe el. Spiridonescu l-a cărat în grădiniţă.

Ofiţerul Mergi cu noi la Spiridonescu. Urcă.

Hultan Nu-i cazu', să trăiţi. Nu-l mai găsiţi. Au fugit: și el și Aurica.

Ofiţerul Atunci, hai la avocat.

Hultan la el merg, dar ordonaţi-i ăstuia să se scoale, că-i degeaba. Știe ţi avocatul că-i viu.

Vagabondul Mă scol, dom'căpitan, sau rămân lat?

Ofiţerul Ţi-am spus eu ceva?

Hultan Avocatul știe, zău!

Ofiţerul De unde aţi aflat voi, copilașilor, că nu-i mort?

Hultan Dom'căpitan, aici e un secret.

Ofiţerul Te încarci la ani, Ilie, și-i păcat, că nu mai ești tânăr.

Hultan Dar dacă spun, mă scad?

Ofiţerul Poate.

Hultan Nu-mi daţi nicio siguranţă?

Ofiţerul Din partea mea, ţi-aș da-o. Dar judecătorii hotărăsc.

Hultan Ce să hotărască? Doar n-a fost nici jaf, nici moarte de om. O glumă, dom căpitan.

Ofiţerul Te întrebasem ceva…

Hultan Vă zic, mânca-v-aș ochii, că sunteţi bun. Ne-a anunţat dom' Parpală.

Ofiţerul Cine?

Hultan Dom' Parpală, responsabilul de la pești și pă sărele, la care aţi fost acu un ceas. Nu știaţi că el e șeful? El o ţinea angajată pe Crăiţa, iar ea vărsa la sută tot ce apuca; și Spiridonescu la fel; și eu, să trăiţi; și bătrâna — dădea la fix, chiar și din pachetele fie-sa…

Ofiţerul Unde ai telefonul?

Hultan lăsaţi telefonul că-i de-a surda, nu-l mai prindeţi. Ne-a trimis vorbă rapid cum e daravela și a întins-o.

Ofiţerul Dacă el e capul, de ce tocmai dânsul ne-a povestit totul?

Hultan L-a văzut pe ăsta din mașină cum a deschis ochii, pesemne din greșeală, și și-a dat seama numaidecât. Dom' Parpală a venit doar o dată aici, în cartier, de atunci n-a mai călcat, așa că mortul n-avea de unde să-l cunoască.

Ofiţerul Mda… Cui ziceai că poţi preda? Băiatului de la bar?

Hultan îi predau pe dracu', arde-l-ar foc' de derbedeu.

Ofiţerul De ce-l blestemi? în lipsa ta se ridică un cadru, tânăr, de nădejde.

Hultan Vai de nădejde… Dar cine ne-a băgat pe toţi în coţcăria asta? El, cadrul tânăr, fratele mortului din mașina dumneavoastră… Chiar m-am și mirat că nu l-aţi întrebat atunci, prima oară, și pe băiatul de la bar, dacă-l recunoaşte pe ăsta. Ori n-aţi observat nici dumneavoastră cum seamănă amândoi? Că cine altcineva putea să ne aducă pe cap o asemenea pacoste?… Și tu tăceai, mă? O făceai pe mortul și cu dumnealor, hai?

Vagabondul (confuz) Eu…

Al doilea miliţian Ssst! Să nu mai scoţi un cuvânt… Tovarăşe căpitan, permiteţi să raportez: dacă era în celălalt regim, acum eu trăgeam în el, pe cuvântul meu…

Ofiţerul Bine, bine… Te prefer ca șofer, nu ca filosof. Hai, dă drumul la motor.

MIC ROMAN EPISTOLAR

Stimată redacţie, vă scrie o nefericită de 19 ani, sân gura fiică a unei mame văduve în vârstă de 38 de ani. Ei, bine, ce credeţi că mi-a făcut scumpa mea mămică? Mi-a luat logodnicul, în vârstă de 28 de ani — notaţi: mai mic cu zece ani decât ea — și acum ce vă închipuiţi că vrea ea să mai facă în continuare? Să se mărite cu el. Aș dori să cunosc părerea dumneavoastră: ce e moral aici? Cum să calific atitudinea și gestul? Ajutaţi-mă, sunt disperată! Mulţumesc mult, mult, nespus de mult.

Maricica M.
undeva la Dunăre

Iubită mamă, află că am scris ieri ziarului cum ai pus tu laba pe Fnel și sper să fii citită în curând în colectivul tău, să te porcăiască toţi căum ţi se cuvine. Că eu l-am găsit, și-al meu era, iar dacă tu nu te băgai pe fir (cum ţi-i păcătosul obicei) aveam astăzi acte cu dânsul. Îţi scriu fiindcă o bucată bună de vreme n-ai să mă mai vezi.

Maricica

Fănel scump, visul nostru se spulbera, nebuna de fiică-mea (cine te-a pus să te încurci și cu ea, ţi-am spus doar că-i zăludă) ne-a reclamat alaltăieri la ziar și acum o să iasă un bucluc pentru care nu mai am putere, că duc în spate opt mustrări cu avertisment și patru ședinţe de grupă sindicală. Lasă-ţi afacerile și întoarce-te iute să vedem pe unde scoatem eu cămașa și tu cealaltă lenjerie.

Eleonora

Dragi tovarăși, aflu cu uimire și groază că fiica mea, Maricica, adusă într-o stare vecină cu turbarea de o pasiune rușinoasă pentru viitorul ei tată vitreg v-a scris acum trei zile un maldăr de calomnii pe seama familiei ce dorim s-o înjghebăm. Nu e nimic adevărat, v-o jur. Fănel G. e un om foarte ponderat și în ciuda vârstei sale are un echilibru interior de om trecut prin toate ale vieţii. A intrat în cercul nostru de cunoștinţe dezinteresat și, după câteva plimbări și conversaţii mai ales despre literatură și film, ne-am dat seama că simţim o afecţiune reciprocă de nezdruncinat. Da, ne vom căsători, iubirea nu cunoaşte diferenţă de vârstă, rasă și sex, nimic nu ne va sta în cale. Atâta vă rog, nu daţi crezare clevetirilor, ori de unde ar veni ele. Cu cea mai aleasă consideraţie.

Eleonora M.
funcţionară într-o fermă din Baltă

Maricico, dacă nu telegrafiezi la ziar să le spui că acum cinci zile, când ai trimis scrisoarea, erai beată, îţi rup mâna cu care ai compus-o și-ţi smulg și tot părul din cap. Știi că nu glumesc: eu mai ales pentru de-alde astea am tot fost la odihnă.

Fănel

Scumpul meu Făneluș, poţi să mă și omori, ce contează la cazierul tău, dar dacă nu-mi promiţi că mă iei și că băgăm actele chiar săptămâna asta, ai să citești în presa zilnică niște lucruri despre tine și mama de o să vă aruncaţi în Dunăre cu tot cu casa aceia pentru care știu eu bine că ai călcat în picioare dragostea noastră ce ţi-am dăruit-o din prima seară. Vezi ce faci, că eu tot te iubesc.

Maricica

Tovarășe redactor-șef, știu din sursă precisă că în săptămâna perimată aţi primit două scrisori care se referă la persoana mea. Eu sunt un om sincer și discret dar văd că dacă ai caracter ieși prost. Am intrat absolut nevinovat într-o încurcătură de care sunt decis să mă las păgubaș la moment, pentru aceasta și destăinuindu-vă tot adevărul. Am cunoscut, la un bal la Călărași, pe Maricica M., care mi-a făcut o impresie bună, ducându-mă chiar acasă la ea deoarece mama dânsei lipsea în acea seară. Dimineaţa, hop că apare și dumneaei cu gură mare că de ce fata îi aduce derbedei în casă.

Maricica se orientează imediat și zice că nu-s derbedeu ci logodnicul său și-mi face semn cu cotul să tac că se aranjează. Bineînţeles, eu am acceptat tacit, ca să salvez situaţia și ele m-au reţinut la dejun și pe urmă la cină timp de aproximativ trei săptămâni până când într-o bună zi doamna Eleonora M., care mi-a făcut. O impresie foarte bună, m-a întrebat dacă n-aș vrea să mă căsătoresc cu ea întrucât casa e pe numele ei și fata nu e destul de serioasă, eu putându-i fi tată, la diferenţa de vârsta de circa zece ani. Dându-mi seama de drama teribilă pe care aș dezlănţui-o în această casă ce mi-a fost atât de ospitalieră am socotit că cel mai frumos e să nu comunic fiicei ce mi-a propus mama, iar mamei să-i promit de formă că accept doleanţa ei, obligându-le pe amândouă să-mi lase un timp pentru a mă hotărî.

Cred că am procedat just fiindcă în acest fel am mai trăit toţi trei împreună, armonios, vreo patru luni, ele plecând și venind pe rând căci una are serviciu în Călărași, iar cealaltă la o fermă de stat în baltă. Iar dacă domnișoara nu s-ar fi întors inopinat într-o vineri noaptea, în loc de sâmbătă, zicând că i s-a făcut rău, poate că buna înţelegere ar mai fi domnit și azi printre noi. Dar așa se întâmplă pe lume cu ceasul rău și în scandalul care a urmat tot pe mine m-au scos vinovat deși, după cum vă daţi seama, pentru ele am făcut tot ce-am făcut și la mine nici nu m-am gândit că în acest timp de inactivitate profesională aș putea să-mi pierd din calificare și să rămân cu un gol, care nu se mai șterge, în cartea de muncă. Sfatul pe care vi-l solicit tovărășește este cum să procedez just în continuare din punct de vedere moral și civic ca să nu mă daţi publicităţii pe baza scrisorilor acelor

demente, deoarece, să ştiţi, întregi nu-s, pe cuvântul meu. Am onoarea să vă salut.

Fănel G.
atașamentist în construcţii

Către șeful secţiei scrisori: să se pună problema în ziar — un articol sau două; să se plece la adresa celor în cauză pentru a se vedea ce se întâmplă și a se ajuta la restabilirea situaţiei normale; să nu se exagereze în nicio privinţă: problemele sufletești sunt foarte delicate.

ss. Indescifrabil
Redactor șef adjunct

Stimaţi și iubiţi tovarăși redactori, în urma sfaturilor și îndemnurilor minunate pe care ni le-aţi dat — fără să ne numiţi — în cele două articole de la rubrica „Iubire, rătăciri, căinţă" cât și în urma îndelungatei convorbiri directe avută cu trimișii dumneavoastră la faţa locului, am hotărât să înlăturăm definitiv discordia dintre noi și să trăim toţi trei frumos ca mai înainte, în cea mai deplină armonie. Vă rămânem veșnic recunoscători.

Maricica M.
Eleonora M.
Fănel G.

FOTOGRAFIA DE FAMILIE

În preajma Revelionului ne-am adunat cu veselie și dragoste vreo șaisprezece crengi din același arbore genealogic, drept care s-a făcut propunerea să ne fotografiem întru amintirea veșnică a împrejurării. Nu adusese nimeni aparat, al meu era acasă, iar gazda a mărturisit cinstit că nici nu și-a pus vreodată problema de a ţine în casă așa ceva, astfel că am hotărât să mergem grămadă la „Foto-Lux", unitate a cooperativei, specializată în naș ieri, nunţi și decese și să scoatem câteva „poziţii" de ansamblu.

Am telefonat la Getax după patru mașini, de-acolo ne-au îndrumat la staţia din Gara de Nord, unde ni s-a răspuns că au numai o furgonetă și un tren spre Olteniţa dar că, în caz că suntem mai mult de douăzeci, am putea contracta la vreo agenţie de turism unul din auto buzele destinate excursiilor de la sfârșit de săptămână. Am invadat deci un tramvai întreg și am izbutit să ne atingem ţelul călătoriei provocând o deosebită satisfacţie fotografului și celor două ajutoare ale sale femeiești, cu care juca table în lipsă de clienţi.

— Doriţi să vă organizăm pe două rânduri, s-a interesat politicos, sau pe trei, cu copiii jos, turcește?

Unii au cerut să stea ei turcește pe jos și copiii să fie ţinuţi pe cap, ca la defilare. Unchiul Voicu nu avea altă pretenţie decât să nu fie plasat lângă mătușa Didina, cu care avea un vechi diferend privitor la moștenirea unui fotoliu cu rotile.

— Uite ce e — m-a luat de-o parte Valeriu, care lucrează la spaţiul locativ — cu ăștia o s-o scoatem greu la capăt și cred că ne-apucă marţea pe aici. Hai să-i aranjam ca la mine, la ghișeu; unul în spatele celuilalt.

Până să-mi exprim dezacordul cu această propunere, care ne-ar fi reprofilat pe toţi ca solicitanţi, unchiul Vișan, proaspăt pensionat din postul de suplinitor la o catedră de istorie, a sugerat să ne așezăm într-o roata în jurul lui Moș Gavrilă, cel mai în etate dintre noi, amintindu-și printr-un reflex condiţionat că așa procedau și longobarzii în momente de restriște. Această propunere a stârnit obiecţia fotografului. El ne-a explicat că ea nu este aplicabilă decât în ipoteza fotografierii din elicopter, aparat cu care atelierul nu era încă dotat.

Nu trecuseră nici două ore și jumătate de la sosirea noastră când, în sfârșit, găsirăm o poziţie aproximativ convenabilă, cam de tipul aceleia folosite la reîntâlnirile jubiliare ale absolventelor școlii de menaj.

— E bine, hotărî maestrul, după ce ieși cu greu de sub perdeaua neagră a aparatului. Doar laturile trebuie strânse puţin. Drept care împinse ușurel pe cumnata Filica în faţa nepoatei Dida și pe Nuţă mai spre Vișan.

Dar Filica era o fată dezvoltată prin consum de dulciuri și făinoase, în timp ce Dida semăna cu o lacherda uscată, care începu numaidecât să fumege când observă că spatele muntos al celeilalte îi acoperă tot restul universului.

Pe de altă parte, la latura dimpotrivă a careulul se iscă o busculadă, întrucât Marlenica, fiind ţinută în echilibru instabil de bunica dinspre tată, se rezemase cu mânuţele în turnul capilar clădit cu fixativ al Auricăi și acum nu se puteau descurca una de alta.

— N-ai putea să ne fotografiezi câte unul, întrebă candid Voicu, și pe urmă să ne alături pe un carton mare?

Fotograful, căruia i se zbârlise părul în cap tot îmbrobodindu-se și dezbrobodindu-se din pânza neagră, îşi plimbă privirile rătăcite de la unul la altul și bolborosi că, întrucât în curând e ora de închidere, roagă pentru ultima oară ca grupul să se orânduiască în semicerc, bătrânii pe scaune adulţii în picioare, în spatele lor, copii jos ori pe genunchii vârstnicilor, așa cum e obiceiul de când s-a inventat arta fotografiei. Cele două femei care îl asistau ne apucară tăcute și energice de antebraţe, încercând să nestatornicească.

Dar între timp, Ciubei, care avea un pronunţat simţ al familiei, o luase pe genunchi pe nepoţica Mirela, în vârstă de optsprezece ani, drept care nevastă-sa îl soma s-o lase jos imediat. Pavel trase supărat scaunul de sub Ciubei, cerând imperios ca acesta să stea în picioare, întrucât e adult și nu bătrân, iar Moș Gavrilă declară că lui i s-a făcut somn și că o să se pozeze mâine, a ia minut, în Cişmigiu, trimiţându-ne tuturor câte un exemplar recomandat.

— Ia lasă-mă pe mine, strigă vărul Năstase fotografu lui, lasă-mă să-i prind eu așa cum arată acuma, să se vadă singuri în poză cât îs de frumoși!

Și înainte ca celălalt să aibă vreme a-și da consimţământul se repezi sub pânza neagră. Încremenirăm toţi cum ne găseam și se făcu o liniște de se auzea apa în calorifer.

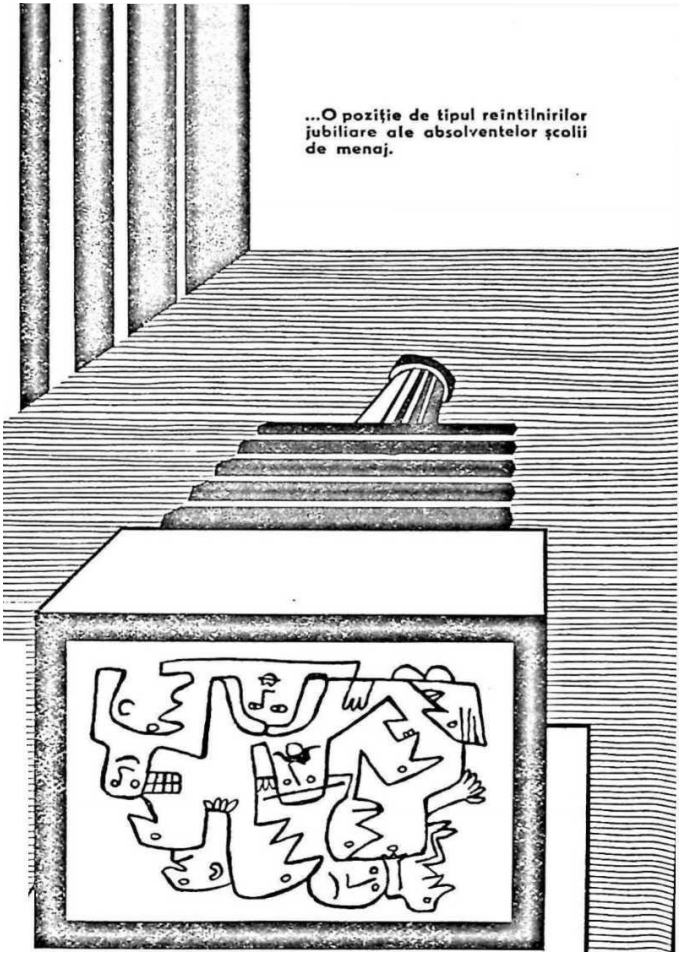

— Așa: nu vă mișcaţi și nu clipiţi, răcni vărul încă o dată, și în timp ce cu dreapta ţinea sus pânza ca pe un drapel, cu stânga îl împinse brusc pe fotograf sub ea, i-o lăsă pe cap și dintr-un salt se trânti jos la picioarele celor ce prinseseră a fi în rândul întâi.

…Umplurăm strada de larmă, în timp ce în spatele nostru se trăgeau rapid obloanele.

— Cine știe ce-o să iasă din drăcia asta? întreba pe sub mustaţă unchiul Pavel, în timp ce ne îmbrăţișam și ne sărutam cu toţii, de despărţire.

— N-o să iasă nimic, îmi sufla Năstase în ureche, că am deschis din greșeală uşiţa aparatului și s-a făcut praf clișeul. Dar rămâne o amintire plăcută de familie…

UN NASTUROLOG AL EPOCII NOASTRE

Bărbatul acela de o gârbovie impunătoare și o căruntețe strălucitoare era cunoscut drept cel mai vestit colecţionar de nasturi al orașului. Când faima sa ajunse până în pragul redacţiei, fui trimis să-i solicit o convorbire, pentru ca cititorii ziarului să poată intra în intimitatea personalităţii sale.

M-a primit în grădină; pe o masă de plop îşi etalase o parte din reputata-i colecţie și o resorta.

— Operaţiunea resortării — îmi spuse — e necesară cam la opt luni o dată, din cauza mai multor factori, cum ar fi: dispariţia din circulaţie a unor exemplare, schimbările în structura materialelor și chiar fluctuaţiile impuse de modă. Să vă dau exemple, ca să înţelegeţi mai adânc: odată cu proclamarea independenţei statului Gambia, uniformele armatei au căpătat nasturi de os, de unde înainte erau de lemn îmbrăcat în ţesătura vestonului, ca atare compartimentul militar al colecţiei trebuie reamenajat. Sau: până acum două luni, faimosul Courreges confecţiona pentru unicatele casei sale de mode nasturi din vertebre de mamut de mărimea unei monede de cinci cenţi; recent a optat brusc pentru gheara de vultur pleșuv, ca substanţă primordială, e necesară deci o reevaluare severă la capitolul „rochia modernă de ceremonie".

Reieșea, într-adevăr, că e vorba de o colecţie foarte întinsă; se impunea deci să cercetăm originea ei, felul cum s-au cristalizat sistemul de strângere și metodele de organizare ale colecţionarului. Interlocutorul fixă, ca început al activităţii sale conștiente, vârsta de șase ani.

— Pe atunci am simţit primul impuls al unei pasiuni care avea să mă ducă mai târziu aici, unde vedeţi că am ajuns. Era într-o zi obișnuită a unei săptămâni de vară.

Copiii jucau bumbi — cum se spune în limbaj popular — pe un maidan din spatele casei părintești. Tehnica jocului era, firește, rudimentară, întrucât de-abia se ieșise din primul război mondial și la ordinea zilei erau destule probleme ardente. Așadar, unul din jucători lovea bumbul de perete, acesta sărea până într-un anume loc.

Al doilea jucător lovea și el bumbul său, ţinând ca el să cadă cât mai aproape de primul. Dacă distanţa era de cel mult o şchioapă, atunci al doilea jucător câştiga, însușindu-și obiectul adversarului. Le-am cerut voie să arunc și eu. M-au lăsat. Spre surprinderea tuturor, nasturele meu sărea totdeauna exact lângă cel căzut. Dovedeam un la lent ieșit din comun. Cu ajutorul unui nasture de pla pumă, pe care l-am tăiat în grabă — biata mea mamă, ușoară-i fie ţărâna, m-a iertat mai târziu — și cu un altul, scos cam brutal, ce-i drept, de la o pereche de indispensabili paterni — sărmanul meu tată mi-a administrat, ţin minte, o corecţie extrem de dură pentru acest act, numit de dânsul „vandalism" — izbutii să câştig în numai șase ore de joc peste patruzeci de exemplare. Ulterior s-a observat că am și o şchioapă foarte dezvoltată, ceea ce, bineînţeles, îmi întărea convingerea în vocaţie.

— De vreme ce spuneţi că pe atunci jocul era rudimentar, înseamnă că mai

târziu el s-a perfecţionat. În ce au constat îmbunătăţirile?

— În jurul vârstei de zece ani, am ajuns la două concluzii importante. Prima: jocul trebuia eliberat din prizonieratul peretelui; sfera sa trebuia să se extindă și asupra altor poziţii fixe, cum ar fi gardul, marginea trotuarului, caroseria unui vehicul staţionar sau chiar corpul uman în repaus deplin, nemaivorbind de descoperirea – senzaţională pentru acea vreme — de aruncare a nasturilor în sus, eliminându-se astfel orice suport, jocul putând fi practicat deci și pe o întindere deșartă, cum ar fi o câmpie, un pustiu etc. Secundo! trebuia reglementată egalizarea monedelor aflate în competiţie, nu se mai putea concura cu un nasture de palton împotriva unuia de cămașă, era absurd. Am stabilit deci treizeci și șase de categorii — azi au ajuns la șaizeci și unu — în cadrul cărora am organizat ulterior, în timpul crizei economice, primul campionat din lume în limitele unui cartier.

Mandravela, dobândind și prima cupă la toate categoriile, record care până azi n-a fost doborât.

Mă interesai cum a ajuns de la ideea de joc, la ideea de colecţie.

— Aţi intuit bine — îmi răspunse — saltul calitativ care s-a produs în conștiinţa mea. La un moment dat, în împrejurările când lumea pornise să se schimbe și știinţa descoperea noi mijloace de combatere a bolilor și secetei, de apropiere a planetelor, iar arta se îmbogăţea cu noi mijloace de expresie, cum ar fi senzaţia de relief, pictura pe azbest sau televiziunea școlară m-am gândit că e cazul să se revoluţioneze și atitudinea faţă de nasture.

Până atunci văzusem în nasture un mijloc lucrativ, prinlejul facil al acumulării nesăbuite de avuţii și onoruri; menţionez, de exemplu, că în anii grei ai războiului, în timp ce făceam serviciu militar la intendenţa aeroportului Băneasa, ajunsesem să-mi ridic casa pe care-o vedeţi, exclusiv din jocul în bumbi cu exemplare sustrase de la un formele românești și germane reformate. Dar să nu scormonim prea adânc trecutul. Așadar, am avut, într-o clipă iluminată, revelaţia *colecţionării.* De unde până atunci îmi ţineam nasturii pe categorii primitive: lemn, metal, fildeș, cazeină etc., în vechi cutii de bomboane Kandia și cilindri verzui de măști de gaze, deodată am avut intuiţia unei alte organizări, pe categorii superioare și anume; după obârșie (folclorică, industrială, artizanală, cultă etc.), după îndeletniciri (cazonă, tapiţerie, lenjeriei, după naţionalităţi (pe zone geografice mari, pe ţări, pe neamuri) după substanţă (simplă, compusă, mixtă, naturală, sintetică) și așa mai departe.

În acest fel, o colecţie devine un fel de atlas universal, în care în loc de hărţi sunt nasturi. Ultima clasificare, la care lucrez acum, e după modalităţi funcţionale: încheiere, descheiere, fixitate, aparenţă falsă — ceea ce va arunca o lumină și asupra evoluţiei manipulării acestui obiect, intrat atât de larg în uz, precum și asupra contra dicţiei dintre utilitate și gratuitate.

Am fost apoi introdus în încăperea special amenajată, cu sute de sertărașe de plexiglas, unde la temperatura constantă de 18° Celsius, cu un sistem special de aerisire și în condiţii de perfectă sterilitate, se păstra acea colecţie unică. Formele și culorile erau într-adevăr ameţitoare. Un colţ al încăperii fusese rezervat laboratorului de studii.

— Ce fel de studii? – am reacţionat surprins.

— În primul rând, analize chimice ale substanţei, cu solvenţi moderni. Trebuie să știu care e alcătuit din brânză și acid clorhidric și care e din coarne de cerb, ori din trunchi de balsa, ce e metal pur și ce e aliaj. Priviţi acest bumb: din ce metal e?

Și-mi puse în palmă un model rotund, plin, greu, strălucitor.

— Pare aur curat!

— Vedeţi? Așa se înșală profanii: e plumb suflat cu aur, a făcut parte din garnitura valetului de cameră a lui Frederic cel Mare, regele Prusiei. Dar acesta?

— Os. Evident os.

Privii și în zare: dreptunghiul ce-l ţineam în palmă era de o transluciditate sidefie.

— Iar vă înșelaţi: e o combinaţie de masă plastică tratată cu formaldehidă și praf de grafit într-o soluţie saturată de bioxid de carbon lichid, la o presiune de două sute de atmosfere. Microscopul ce-l vedeţi aici mă ajută să pătrund în tainele alcătuirii materialului.

— Aveţi relaţii și cu alţi colecţionari?

— Desigur. Întreţin o vastă corespondenţă pe plan naţional și internaţional. Mă mândresc cu cunoștinţe până în Noua Caledonie și în sudul Americii de Sud, până pe ţărmurile Mării de Behring și insulele Solomon, de unde, de altfel, am o serie unică de nasturi din dinţi omenești; le-am trimis în schimb o garnitură din sâmburi de cireșe pe jumătate acoperiţi de borangic. Sunt însă și la noi oameni care nutresc aceeași pasiune și cu care nădăjduiesc să pun bazele primei societăţi de nasturologie din lume.

La Congresul de constituire presupun că vom avea și o largă participare internaţională, cu ajutorul căreia ani putea iniţia o viitoare Asociaţie planetară.

— Aţi pronunţat cuvântul „nasturologie”. Ce sens are?

— Simplu: știinţa despre apariţia pe pământ, dezvoltarea, diversificarea și răspândirea nasturelui, despre rolul său în natură și societate, despre contribuţia sa la civilizaţia modernă. Unii colegi puriști și, după părerea mea, cam arhaizanţi, propuseseră la început termenul de „Bumbologie”; mi s-a părut însă un barbarism. I-am convins.

— Să mă iertaţi — rostii cu sfiiciune, copleșit de importanţa știinţei nou născute — dar nu înţeleg ce s-ar putea discuta la o eventuală reuniune a savanţilor acestui domeniu.

Amfitrionul zâmbi condescendent:

— Laicul are totdeauna reacţii faţă de orice știinţă.

Nu vă pot introduce în toate subtilităţile materiei noastre; vă voi arăta însă, iarăși prin exemple și direct, simplu, câte probleme neelucidate încă îşi așteaptă, dacă nu rezolvarea — ceea ce poate secolul nostru n-o va cunoaşte — dar măcar dezbaterea competentă. După dumneavoastră, care soluţie e cea mai eficace: nasturele cu patru găuri, cu trei, ori cu două?

Mă fisticii și scăpai un răspuns stupid:

— Cu una.

— Aș! Majoritatea specialiștilor au ajuns la concluzia că găurile constituie —

indiferent de numărul lor — un procedeu absolut depășit și că modalitatea viitorului e cheutoarea de sub bumb, care-i asigură și un joc liber.

Dar disputa e în curs. Altă problemă: să aibă desene nasturele sau suprafaţa sa să fie epurata de orice orna mente?

— Sunt două puncte de vedere?

— Sunt șaptesprezece până acum! – izbucni, triumfă tor, celebrul colecţionar: opţiuni pentru simplitate, pentru desen, pentru sculptură în relief, pentru încastrări din alt material, pentru denivelări etc. E o discuţie din cele mai pătimaşe, în cursul căreia s-au angajat polemici soldate cu procese ample. Două ţări cu industrii nasturiere deosebit de puternice au și ajuns, pe aceasta temă, la un litigiu aflat acum pe rolul Tribunalului internaţional de la Haga. Vedeţi dar cât de necesară e teoria și câte speranţe practice sunt legate de înflorirea ei reală. Căci, nu neg, se manifestă aici încă multă ignoranţă, destulă impostură și — vai! – chiar rea-credinţă.

— Ce viitor prevedeţi frumoasei dumneavoastră colecţii?

— Fără nicio îndoială, o voi amplifica până la proporţiile unui muzeu. Mijloacele de amplificare sunt foarte diverse. Toate fabricile noastre îmi trimit exemplare din primele lor șarje. Secretarul general adjunct al Naţiunilor Unite, președintele Asociaţiei mondiale pentru stârpirea lăcustelor, comandantul uneia din navele spaţiale, vrăjitorul-șef al celui mai vechi trib din bazinul fluviului Zambezi, doamna Qucily, iniţiatoarea mișcării britanice de protejare a smalţului dentar și alte ilustre personalităţi au binevoit să mă onoreze cu nasturi din vestimentaţia lor de gală, precum și din lenjeria de corp sau albiturile de pat. Un muzeu public este aspiraţia mea sfântă, pentru realizarea căruia nu voi pregeta nimic. Bineînţeles, un muzeu activ, unde să se facă proiecţii, să se studieze tratatele de specialitate iar tineretul să cunoască, printr-un aparataj electronic, regulile corecte ale jocului modern în nasturi.

— Aveţi cumva, o deviză, pe care aţi putea-o trans mite generaţiilor viitoare?

— Da. Prin nasturologie la o viaţă afectivă și inte lectuală superioară.

— Întâmpinaţi vreo piedică, la înlăturarea căreia am putea contribui?

— Presa ar putea să-mi dea un ajutor esenţial în lupta mea necurmată împotriva familiei, rudelor și vecinilor. Ei ţin morţiș să mă interneze. Or, vă daţi seama că într-o casă de sănătate, aportul meu la noua știinţă s-ar restrânge considerabil și planeta ar avea de suferit.

I-am promis tot sprijinul nasturologului nostru, publicând, în primul rând, interviul. Din nefericire, confesiunile sale au fost folosite ca armă împotrivă-i, de re dutabilii inamici. Ei au izbutit în tenebroasa lor manevră.

Dar lumina nu poate fi înfrântă. Am auzit, mai târziu, că directorul spitalului a dispus ca toate cămășile de forţă să fie prevăzute cu nasturi. Am avut, în aceasta, un semn al răspândirii noii știinţe, chiar și în acel ciudat lăcaș.

ȘEDINŢA

Ne așezarăm și tăcurăm.

Cel care conducea se ridică și tăcu.

E un moment de liniște cumpănită la începutul unei ședinţe, clipa aceea când fundurile participanţilor se înșurubează cu deznădejde în gâvanele scaunelor și fundul prezidentului se saltă greoi din găoacea lemnoasă.

— Ne-am adunat să discutăm o problemă deosebit de serioasă a vieţii colectivului nostru — spuse cel de la masă, şi-şi drese glasul hârâind. Avem un referat. E cam lung și cam arid. Sunteţi de părere să-l citim sau, întrucât ştiţi toţi despre ce e vorba, să intrăm direct în problemă?

Se iscă o rumoare veselă. Pentru că eram consultaţi, simţeam obligaţia să ne manifestăm. Îi răspundeam celui cu întrebarea dar ne întrebam și unul pe altul:

— Ce să-l mai citim? Pierdem vremea.

— Eu zic totuși că n-ar fi rău să-l auzim.

— Dar așa, mai pe sărite, că dacă-i lung ne-apuca noaptea…

— Te-a avertizat, doar, că-i pe ecran lat!

— Nu s-ar putea rezuma verbal?

— Cum să se rezume verbal? După ce criterii? Aici s-a depus o muncă.

— Aș fi pentru o lectură rapidă.

— Mai degrabă să luăm o pauză și, cine vrea, să consulte documentul.

— Dar dacă vor mai mulţi odată?

— Eu nu-s de acord să se citească, dar nici să discutăm fără referat. Să găsim o formulă.

Rumoarea crescu ușurel, apoi de-a binelea, până de veni vacarm.

Prezidentul bătu cu creionul în sticla de apă şi-şi apăsă ochelarii pe rădăcina nasului.

— Ei, cum hotărâţi?

Nu ne puteam hotărî în niciun fel.

Și rumoarea scăzu la murmur.

Până se ridică unul cu pieptul bombat și părul lins.

— Îmi permiteţi o observaţie prealabilă?

De la masă i se făcu semn să-i dea drumul.

— Înainte de a intra în fondul chestiunii, vreau să întreb dacă ședinţa a fost bine pregătită.

Cei de la masă se priviră nedumeriţi și careva dintre ei răspunse șovăielnic că da. Apoi întrebă și el:

— Ce ţi s-a părut a fi nepregătit?

— Iată ce mi s-a părut: dumneavoastră aţi deschis ședinţa întrebând. Sala dacă să se citească ori nu referatul, întrucât „știţi toţi despre ce e vorba”.

Confirmară că așa se pronunţaseră.

— În cazul acesta, să-mi daţi voie să vă informez că unii dintre noi pur și simplu nu știu despre ce e vorba.

— Ei asta-i ! se scandalizează prezidentul. Cine sunt acești „unii”?

— Lată, de pildă, eu.

Sala reacţionă cu veselie; se auziră și câteva explicaţii mocnite: „a fost internat”, „are defecte de auz”, „Ieșise până afară” și câteva proteste indistincte:

„Acuma, pentru unul…” „ei și ce dacă dumnealui n-a aflat „n-o să ne oprim noi pentru atâta lucru”…

Bombatul săgeta rapid cu privirea pe cei cu exclamaţiile, întorcându-se agil, mereu spre alt colţ, ca un dulău lovit cu pietre de copii ascunși pe după garduri.

— Vi se pare o chestiune simplă, nu-i așa?

— Da! – se auziră câteva glasuri hotărâte.

— Atunci rog prezidiul să întrebe oficial sala — cine ignorează problema pusă azi în discuţie?

Se înălţată vreo trei mâini, dar, treptat, se făcură șapte. Vorbitorul o ţinea pe-a lui în sus, dreaptă și ţeapănă, ca pe o suliţă.

— Vedeţi? – triumfă calm. Iată-mă-s îndreptăţit să mă îndoiesc de buna pregătire a ședinţei. Și nu numai atât.

Cei cinci membri ai prezidiului îşi adunară capetele neliniștiţi. Președintele bătu tare în sticlă.

— Ia stai, frate: rog și pe altcareva din cei ce au ridicat mâinile, să spună cum de n-a știut pentru ce a fost convocat aici.

Un bucălat cu ochelari negri aruncă greoi, graseind:

— Doar nu e prima oară, ce vă miraţi așa?

— Cum adică?

— Păi da, s-a încetăţenit la noi obiceiul de — te chea mă și gata. Zice: vii mâine la zece, la ședinţă, vezi să lipsești c-apoi te ia dracu’; și nu uita să te pregătești… Eu unul m-am pregătit, nu lipsesc, după cum vedeţi, dar habar n-am pentru ce ne-am adunat.

Râserăm; dar cam fără chef.

Un bărbat uscăţiv, cu cravată neagră, se sculă indignat:

— Vă rog să mă iertaţi, n-aveam de gând să iau cuvântul, dar ceea ce se petrece e o diversiune caraghioasă. Toată lumea știe foarte exact pentru ce ne-am adunat acum aici. Dar totdeauna se găsesc două-trei persoane absente — deși de faţă — cărora le place să glumească sau care efectiv au uitat de obiectul ședinţei și care ne fură timpul în mod iresponsabil. De aceea propun prezidiului să ia el hotărârea asupra căreia ne-a consultat atât de vai, fără folos; iar pe viitor să dispună afișarea, la loc vizibil, a ordinii de zi.

— Ce înţelegi prin loc vizibil? ţipă de la locul ei o bondoacă roșcată.

— Prin loc vizibil înţeleg ușa de intrare. Sau bufetul. Sau cabinetul.

— Care cabinet?

Prezidentul se enervă vădit și-l admonestă pe bucălatul cu ochelari negri: nu suntem la cafenea… Dar acesta era un om de opinie și împinse mânios într-o parte scaunul de sub el.

— Cum adică? Stimabilul spune vrute și nevruţe, iar noi să stăm muţi de

admiraţie în faţa dumnealui?

Dumneavoastră — se întoarse cu un gest circular spre noi — consideraţi suficientă afișarea? Aceasta înseamnă a informa și pregăti oamenii pentru o dezbatere care poate căpăta o importanţă capitală?

Nu, evident că afișajul reprezenta o măsură incompletă, „tristă din punctul de vedere al alfabetizării" — strigă cineva — „un mijloc de a scăpa de răspundere".

Luară cuvântul vreo șase în problema aceasta, se învălmășiră, propoziţiile începură să se încaiere. Totuși cel cu pieptul bombat izbuti să recapete cuvântul într-o atmosferă ceva mai reculeasă. Arătă că pusese întreba rea nu ca să stârnească o discuţie sterilă, ci ca să demonstreze că ne lipsește o sistematică a reuniunilor, acum dominate de întâmplare. Și formulă pe scurt, cu eleganţă, un mic proiect de organizare a unei ședinţe: referatul să expus undeva la vedere, cu o săptămână înainte; să poată fi citit de eventualii participanţi, însă nu și de cei ce n-ar fi interesaţi — ceea ce ar necesita ca în acest loc de lectură să existe o persoajia care să-l dea și să-l reia sub semnătură — să se alcătuiască un convocator care să fie înmânat tuturor de către cineva capabil să dea lămuriri (la nevoie) asupra temei și condiţiilor de reunire (număr, timp, loc, modalităţi de desfășurare etc).

La acest punct, membrul cel mai tânăr al prezidiului îl întrerupse cu observaţia că modalităţile de desfășurare nu pot fi prevăzute. Vorbitorul admise că în fapt e așa, dar în principiu se poate stabili anticipat măcar timpul cât va ţine o ședinţă. Femeia scundă și morcovie, care sărise o dată, ţipă iar scurt: „numai când începem, știm". La care colega ei, aflată în prezidiu, o căruntă cu privire imobilă, îi strigă ipe deasupra sălii: „ce propui tu, dacă e la o adică?". „Propun să nu te apuci de nicio treabă dacă nu știi cum o s-o sfârşești" – răspunse cealaltă prompt și autoritar. Și adăugă: „Eu vorba asta am învăţat-o de da mama, care, slavă domnului, s-a măritat la treisprezece ani și a făcut şaptesprezece copii, toţi trăitori".

— Are dreptate: „respice finem"…

Fiica prolificei mame zvârli o privire ucigătoare spre colţul de unde se auzise vocea baritonală și întrebă tăios:

— Ai cunoscut-o tu pe mama mea, mă?

— Nu e vorba de sfânta dumitale maternitate, ci de Horaţiu — surâse baritonul — și el zicea „ai în vedere sfârșitul".

Roșcata se așează confuză, nu fără a murmura o înjurătură, dar numaidecât se ridică iar, ca dintr-un resort și ţinti prezidiul cu indexul:

— Se se limiteze timpul vorbitorilor.

Era însă just să se limiteze timpul la mijlocul discuţiilor? Fiindcă cei dintâi vorbiseră ce voiseră, pe când eșalonul limitat urma să tragă ponoasele fără vină.

Surprinzător, primul vorbitor, care rămăsese mereu în picioare, izbuti să se facă din nou ascultat. Arătă până la capăt metoda ideală de a pregăti și ţine o ședinţă, și rugă prezidiul să hotărască. Prezidentul admise că aceasta, pregătită nu e: sunt prezente persoane care ignoră obiectul ședinţei și altele care au rezerve serioase, ce nu pot fi desconsiderate, cu privire la felul cum a fost săvârșită pregătirea. Se prea poate ca unii absenţi — și sunt destui — să nu fi fost măcar anunţaţi. Tânărul

membru al mesei de conducere întâri spusele prezidentului și le completă în sensul că adeseori s-a întâmplat să afle de la alţii că s-a ţinut o ședinţă, ba chiar să primească și imputări — e drept, prietenești, totuși imputări – pentru câte o absenţă de care nu era câtuși de puţin culpabil.

— Și de ce oare? – se întrebă cu glas tare, privind în gol, de parcă ar fi meditat singur, rezemat de o căpiţa pe un șes pustiu, un bărbat foarte oacheș, cu cărare lată în mijlocul capului. De ce? Doar avem atâtea mijloace de informare, suntem atât de împreună unii cu alţii.

De ce? Mu îţi aprobară ca legitimă întrebarea și o amplificară, împingând-o binișor spre prezidiu.

Înainte însă de a ajunge acolo, fu preluată de un bătrân cu faţa cenușie și nasul purpuriu, unul din acei oameni rari aflaţi într-o stare de continua perplexitate, care sunt sarea adunărilor și care pot aduce într-o stare de buimăceala totală până la șapte sute de persoane solide, făcându-le să uite unde se află și cum le cheamă.

— De ce, de ne ce, uite că nu sunt de acord — spuse răgușit, tăind aerul transversal cu ambele mâini. Cer să se facă o anchetă ca să se vadă întrucât cei vinovaţi poartă răspunderea. Deoarece bunăoară eu nu văd motivul și puţin îmi pasă. Dar s-ar putea să se audă sus și nu-mi convine. Că se răsfrânge. Vă spun din experienţă. Acum cinci ani, pe strada mea a luat foc un primus. Cei mai tineri nu știu ce e un primus, dar așa erau condiţiile pe atunci. Că nu e numai un câine scurt de coadă.

— Chiar, mai scurt! – striga cineva.

— Tu să mă întrerup! pe mine când ţi s-o da cuvântul reglementar — se răsti bătrânul. Că eu de altfel nici nu ţin seamă, oricât m-aţi întrerupe; până nu spun tot ce am pe suflet, nu-mi puteţi pune pumnul în gură.

Prezidentul îl liniști, încurajându-l să continue fără teama. Și vorbitorul reluă, într-adevăr liniștit:

— Că uite, stăm aici de vorbă ca oamenii și altundeva oamenii se bat. Este o neînţelegere, fiindcă nu discută.

Și cine răspunde? Așa și cu noi. Nu clima importă, că zicea nu știu care, chipurile, că geografia ar fi o cauză.

Dar azi oricine se poate duce la o grădină zoologică – duceţi-vă, fraţilor, că de aia avem: doi lei autobuzul, un leu intrarea, urși, vulpi, zebre și uitaţi-vă la ele — eu am fost. Nu-i prima oară. Mă duc și la conferinţele de cultură generală. Da. Mă duc. Nu mi-i rușine s-o spun la anii mei. Și pot să afirm că i-am văzut acolo pe foarte puţini dintre dumneavoastră. Așa că, de aici aș trage o concluzie. Nu e bine ce se întâmplă cu toate cele pe care le-au ridicat și antivorbitorii mei. Aici trebuie să ne punem de acord o dată pentru totdeauna: la noi se ridică blocuri, parcuri, creșe dar uite că educaţia stă, fiindcă dacă vine unul și mă întrerupe pe mine, om bătrân, și anume tocmai în timp ce vorbesc, vă întreb: de ce sunt atâtea furturi?

Totuși vreo câţiva iresponsabili izbucniră într-un râs atât de pătimaș, încât prezidentul fu silit să-l roage pe vorbitor să-și precizeze problema care-l roade. Bătrânul se arătă foarte vexat și se așeză brusc, insensibil la rugă minţile blajine

de a continua. La un moment dat se și suci cu spatele spre prezidiu și făcu un semn cu pumnul către baritonul cu barbă neagră, din fund, pe care-l presupunea cap sigur al răutăţilor.

De o vitalitate și o tenacitate neobișnuită, vorbitorul cu pieptul bombat atrase din nou atenţia că fusese întrerupt de mai multe ori și rugă stăruitor să fie lăsat să termine. I se acordă încuviinţarea:

— Astfel că — zise — vă întreb cu toată seriozitatea: În aceste condiţii, în acest hal de totală improvizaţie, era cazul oare să ţinem ședinţa de faţă? Vedeţi și dumneavoastră de unde am plecat și unde am ajuns: la șase ore de la pornire, nici n-am păşit încă la abordarea problemei propriu-zise.

Și se așeză.

Tăcurăm.

Prezidentul se așeză și el. Membrii îşi adunară din nou capetele și șușotiră. O vreme.

Apoi tânărul spuse: date fiind obiecţiile întemeiate ce s-au adus, date fiind și discuţiile, se propune închiderea ședinţei, deoarece e lipsită de pregătire și de obiect, urmând a se ţine din nou, anunţată însă din timp și organizată altfel, adică fundamental.

Propunerea fu pusă la vot deschis și aprobată cu o foarte mare majoritate de voturi.

Aplaudarăm.

Ieșirăm bucuroși la aer.

După noi, intrară femeile de serviciu care începură a aduna mucurile, cutiile goale de chibrituri, hârtiuţele mâzgălite, și care cărară, printre altele, la crematoriu și referatul de patruzeci de pagini, căzut în găleată la scuturarea feţei de pe masa prezidiului.

Căci fusese uitat acolo.

CONCURSUL DE CURIERE

Directorul stătea singur în birou și fluiera.

Șeful serviciului administrativ întredeschise precaut ușa, bagă numai capul și anunţă scurt:

— Curiera a bătrână a ieșit la pensie.

— Foarte bine — aprobă directorul — să i se dea onorul.

Celălalt mai împinse puţin ușa, ca să-și poată introduce și bustul:

— Trebuie alta.

— Angajaţi alta; ce-mi vii mie cu toate fleacurile astea?

Omul înghiţi în sec, mai căpătă niscaiva curaj dar ra mase totuși în prag.

— Ziceam că s-o propun pe tovarășa… domnișoara…care ziceaţi dumneavoastră odată, că de s-ar ivi ceva…

— Excelent — se lumină directorul — bravo! O cheamă Bebi; stai că am numărul ei de telefon…

Se căută febril prin buzunare, nu găsi carneţelul, administrativul fu de părere că să-l întrebe după-masă, la telefon, acasă, acasă NU, îi ordonă laconic directorul, aha, îşi aminti, o cheamă Florescu, vezi c-o găsești în fiecare zi, cam pe la 12, la barul „Aida", știi cum arată, o informezi, o aduci și gata.

Dar în prag era acum contabilul-șef, cu basca pe chelia lucie și ochelarii pe vârful nasului.

— Aud — zise — că nu mai avem curieră.

— Ai auz bun — mormăi directorul. Tocmai discutam.

— Ce e de discutat? – întrebă arţăgos contabilul șef.

I-am atras atenţia lui — și arătă autoritar spre șeful administrativ — de opt luni, te-am ciocănit și pe dumneata la cap, cunoaşteţi că am acasă o piatră de moară, o cumnată văduvă în stare să ducă în spate un șifonier cu trei uși, mănâncă și bea ca o spartă pe salariul meu; era cazul să-i găsim ceva, nu? E o obligaţie morală. Acuma, iată, am găsit, deci chestiunea e ca și rezolvată.

— Nu se va interpreta ca nepotism? se interesă evaziv directorul.

— Nu, explică pretendentul la post, fiindcă nu mi-i nepoată, ci cumnată, ori până acum n-am auzit de cumnaţism, nu e criticat în presă. Așa că uite cererea, i-am și făcut-o, semnează, și domnul cu noi.

Directorul luă cererea, o privi în zare, o încolăci, suflă în ea ca într-un tub, privi ca printr-un ochean și văzu la capătul celălalt chipul sever al șefului pazei.

— Tu ce mai vrei?

— Să trăiţi! Și pocni călcâiele milităreşte. Asta vreau.

— Atâta rău… – rânji șeful serviciului administrativ.

— Bine — aprobă directorul jovial. Sunt de acord să trăiesc. Treci la subiect.

— Subiectul e nevastă-mea.

— Pe loc repaus — îl sfătui contabilul șef — postul de curieră s-a ocupat.

Paznicul șef nici nu-l privi și nici nu clipi:

— Eu cu dumneavoastră vorbesc, tovarăşe director, că dumneavoastră sunteţi tatăl nostru și v-am povestit doar de nevastă-mea, în noaptea aceea, atunci când aţi avut bunăvoinţa de aţi stat la taifas cu mine, că nu v-aţi putut duce la domiciliu, știţi când și pentru ce.

— Înţelege, omule… se răsti contabilul șef.

— Stai, mă… – protesta, în același timp, administratorul.

Directorul bătu cu pixul în sticla biroului și tăcură toţi.

— Să vină ăla de la personal.

— Auzi, Nae — îl înștiinţa indiferent directorul – trebuie o curieră.

Nae avea faţa necăjită și privirea limpede. Zise:

— Adresă la braţele de muncă și mâine avem zece, nu una.

— Lasă birocratismele. Lasă prostiile. Uite, dispunem aici de mai multe propuneri.

Șeful personalului se ridică, oftând.

— Atunci de ce m-aţi mai chemat? Angajaţi-vă propunerile și daţi-mi bună pace.

— Te-am chemat — îi explică blajin directorul — ca să ajuţi la alegere. Că dacă-

i așa — și se montă — dacă fiecare vrea să-și plaseze pe cineva, atunci am și eu pe careva și pot să propun și eu; am dreptul, nu?

Aici se porniră toţi odată cu pretenţiile și se iscă va carm. Totuși, cum se întâmplă uneori în gâlcevi, se nimeri o secundă de liniște, pe care cineva o folosi, strigând:

— Să ţinem concurs, după lege !

Era șeful serviciului administrativ.

Și tăcură iar.

— Cum concurs? – se interesă advers contabilul-șef.

— Să le punem la concurs pe candidate. E și frumos, și legal. Care e mai bună, câştigă.

Directorul avea îndoieli:

— Și cum știi care e mai bună?

— Păi ce face o curieră? Care-i misiunea ei pe lume?

— Să umble — lămuri șeful personalului. Umblă cu adrese și condici. Asta face ea.

— Foarte bine — întări directorul — le punem să umble în faţa noastră și hotărâm. Prin vot.

— Eu nu cred, că-i numai asta.

Și paznicul îşi ciocni din nou bocancii, făcând să ră sune potcoavele. Trebuie să și vorbească elegant pe unde se duce, că altfel strică firma întreprinderii. Administrativul adeveri că așa e și sugeră să se dea concurs la două probe: de umblet și de vorbire. Pentru vorbire, să recite fiecare câte o poezie, că așa se face și la „Steaua fără nume”, la televiziune.

Se mai ciorovăiră o vreme, dar a doua zi apăru un anunţ despre concurs la poarta întreprinderii, la panoul de incendii, printre găleţi roșii și cazmale negre.

Peste o săpiamână, în sala cantinei — goală — pe un rând de scaune, comisia: directorul, inginerul-șef, contabilul șef, șeful serviciului admnistrativ, șeful serviciului transporturi, șeful serviciului personal și președinta sândicatului. Pe podiumul care folosea adesea de scenă și tribună, așezate cuviincios pe alt rând de scaune: cumnata contabilului șef, spătoasă, zbârlită și năucă, o fetiș cană cu genunchii goi, ochelari italieni uriași și o coafură montanta, nevasta paznicului-șef, bătrână, astmatică, picioarele ca doi butuci, o necunoscută cu basma ţărănească și o fetiţă de vreo paisprezece ani, care se trăgea nervoasă de codiţele cânepii.

— Sa începem! – decise sacramental directorul.

— Rotaru Natalia! – strigă șeful administrativ, și cumnata contabilului se ridică până la înălţimea ei de un metru și nouăzeci, venind pieziș spre marginea scenei.

— Fii bună și umblă niţel — i se spuse.

Femeia o porni duduind de la un capăt la altul al scenei cu capul în piept, atât de hotărâtă încât se părea că nu va mai putea fi oprită.

— De ajuns! – spuse directorul.

Dar ea n-auzi.

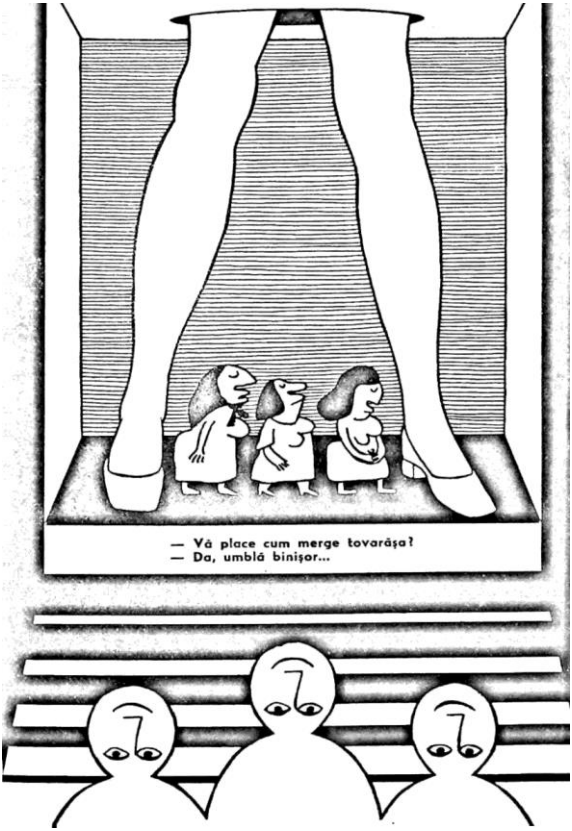

— Ho! – strigă contabilul, ceea ce o opri atât de brusc, de parcă ar fi fost împușcată în frunte. Fu rugată să spună o poezie. Începu „Vulpea și corbul*, dar după câteva versuri se opri fâstâcită, mai repetă de vreo două ori un cuvânt răzleţ și tăcu cruntă, cătând fioros la comisie.

O scoaseră anevoie din scenă, fiindcă nu înţelegea despre ce e vorba. De acolo năvăli în sala, se așeză în fund, lângă sobă, extrase din sacoșă o enormă pâine integrală, începu să muște din ea cu furie și, treptat, se liniști definitiv. Nevasta pazniculuimergea greu și sufla ca o batoză; o scutiră de poezie, dar făcură cu ea conversaţie, întrebând-o dacă are cunoștinţă de planul Capitalei în noua împărţire administrativă pe sectoare. Bătrâna dădu răspunsuri alunstâce și se retrase binișor, cu un „săru' mâna" resemnat.

— Ce-i cu fetiţa aceia? – se interesă directorul.

— Eu sunt Lenuţa! – sări ca o veveriţă de pe scaun.

— Și câţi ani ai tu, Lenuţo?

— Acum împlinesc paișpe…

— A, nu ! — protestă directorul — cine a adus-o pe minoră?

— E nepoţica mea — tuși inginerul șef încurcat – ne-am gândit că tot vine vacanţa, să câştige și ea un ban.

Șeful personalului evocă un articol de instrucţiuni din care reieșea ca, într-adevăr, fata nu putea fi încadrată.

Femeia necunoscută, cu broboadă, îşi făcu și ea plimba rea prin scenă, dar când fu să zică poezia, ceru ca mai degrabă să cânte ceva popular bănăţean. Comisia intră în deliberare; parte era împotrivă, pe motiv că întreprinderea nu e operă, alţii și-amintiră că le e dor de o bănăţeană; „las-o să-și facă damblaua” conchise directorul și femeia începu de trei ori ceva cu „ţăpălucă ţoancă dragă” — fiindcă de fiecare dată i se punea un obstacol pe corzile vocale și era nevoită să-și dreagă glasul cu un hârâit atât de sinistru, de râșniţă ruginită, încât o rugară stăruitor să renunţe.

Ultima candidată se înfăţișă dezinvoltă la rampă, fluturând o poșetuţă în formă de bombă și anunţându-se zâmbitoare: „Bebi Florescu”.

— Ce Bebi? – se înfurie pe neașteptate președinta sindicatului — zi numele cu care te-a botezat mă-ta, ca aici e instituţie serioasă, nu bar.

Directorul îi atrase ritos atenţia să se pronunţe mai civilizat, președinta reveni cu precizarea că vrea să audă numele exact „cum e pe buletin” și candidata rosti catifelat „Eleonora”.

Pe urmă schiţă câţiva paşi ca de balet, jucându-și meș ţesugit șoldurile plinuţe sub fustiţa cadrilată și scanda dulce o poezie de Prevert cu o păsărică.

— E foarte cultă — mârâi contabilul șef — cred că știe toate mărcile de whisky din lume.

— Vă place cum merge, tovarăși? se interesă profesional șeful serviciului administrativ.

— Da. Umblă binișor — acceptă inginerul șef.

— Are stil — se exprimă visător și directorul.

— Aproape că ţi-i milă s-o angajezi numai curieră, nu-i așa? – întrebă ironic președinta sindicatului.

— Cu timpul — proroci șeful transporturilor – crește ea. Din punctul meu de vedere, sunt pentru. Deși, dracu’ știe unde o să ducă asta corespondenţa și când.

— În orice caz — adăugă inginerul șef — primul drum trebuie să-l facă la Cadre, la Minister, să aibă și ăia o plăcere.

— Să le punem note — hotărî directorul — și mâine să se afișeze rezultatele.

Mai dezbătură o vreme chestiunea, îi scoaseră media 9,81 candidatei Florescu Eleonora și se reîntoarseră liniştiţi la treburi. Directorul rămase pe gânduri în birou, privind pe fereastră.

Nu se întoarse când auzi cunoscutul pocnet din călcâie al șefului pazei. Îi spuse numai, cu blândeţe:

— Nu s-a putut, Vasile. A fost concurs, n-a ieșit a ta, n-am ce-ţi face.

— Nu-i nimic, tovarășe director, nu mă plâng, văzui fătuca și-am priceput, că doar nu-s chior. Frumoasă fată, frumoasă mașină.

Directorul deveni atent. Înceta să bată darabana cu degetele pe geam.

— Ce mașină?

— Era cu mașina, fata. Cu doi.

— Ce doi?

— Doi flăcăi. Pletoși. Frumoși și ei, nu zic.

— Aș.

— Pe ochii mei. Erau bucuroși toţi: să fi văzut ce-o pupau ăia când au auzit c-a reușit!…

— De unde au auzit? Că rezultatul nu s-a dat încă.

— Știau, zău. Păi nu le zise și feţișoara? „Concursul e o formalitate, mi-a aranjat babicul ploile”.

— „Babicul”?

— Păi da. Și unul din băieţi a zis că pentru asta v-o lasă liberă o duminică pe mititica.

— Măi, tu minţi ca să mă înfurii eu.

— Să fiu al naibii dacă mint, tovarășe director, că eram în cabina portarului cu o grămadă de lume. Toţi au auzit și făceau un haz… N-aveţi decât să-i întrebaţi.

— Nae! – urlă directorul.

Șeful personalului, care-i dicta secretarei, în antica meră, anunţul de a doua zi, veni iute, cu ochelarii în mână.

— Tu ieși!… – porunci directorul și șeful pazei trăsni din bocanci, salutând cu mâna la cozoroc.

— Ascultă, Nae — spuse directorul — ai avut dreptate, concursul a fost o tâmpenie.

A doua zi apăru un anunţ vestind că în urma concursului de curierie, niciuna din candidate nu a demonstrat cunoștinţele necesare, ca atare, postul — care, de altfel, nici nu era necesar întreprinderii — a fost desființat.

EXCURSIA

Ne-am hotărât târziu să facem excursia, dar ne-am hotărât, totuși, și direcţia a aprobat să plecăm cu autobuzul, cu condiţia să-l piloteze Pandele, șeful garajului și locţiitorul președintelui de sindicat. La 7 dimineaţa eram instalaţi toţi treisprezece, adică zece adulţi, doi copii și un câine. Fetiţa era foarte vioaie, dar băieţelul avea un aer incert din cauză că maică-sa îi lăsase plete și-l ţinea într-un fel de fustanelă plisată, cu franjuri, ceea ce la prima vedere prilejuia oarecare nesiguranţă asupra încrengăturii biologice din care făcea parte. Căţelul părea un morcov magnetic scăpat într-o ladă cu pilitură de fier, nu m-am putut dumiri niciodată pe unde lătra, era al dactilografei de la administrativ și n-a făcut nimă nu-i niciun rău vizibil în tot timpul călătoriei.

— O pornim pe Valea Prahovei — anunţă vesel, de la volan, conducătorul excursiei — și ne oprim unde ne-o plăcea.

De bucurie începurăm să cântăm mai multe cântece pe mai multe voci și nu ne

liniștirăm decât la ieșirea din oraș, când fiecare îşi căută de lucru conform cu aptitudinile personale și înclinările sufletești. Nu ploua; toată lumea vorbea despre asta și totuși nu voia să plouă. De aceea se însufleţiră convorbiri bilaterale. Am închegat și eu una cu dactilografa. O văzusem într-un amurg, pur tată de câine din copac în copac, ca un topograf conștiincios pus să jaloneze bulevardul în vederea alinierii și i-am amintit cu plăcere de împrejurare. Gicu, colegul de birou, cu care mă așezasem, fatal, alături, lăsase capul pe spetează și închisese ochii. Știam cum doarme: avea un somn agitat, în timpul căruia rostea versuri de Bolintineanu, dădea cu piciorul în perete și cerea fin, visându-se cal de căpetenie vizigotă. Astfel că, în timp ce schimbam complimente cu interlocutoarea, îl tot înghionteam, ca să se păstreze măcar între trezie și vis. Apoi am încercat să citesc cartea de schiţe a lui Gheorghe Brăescu.

După ce-am ieșit din Ploiești, Pândele a aruncat o întrebare:

— Așadar, unde rămânem, fraţilor?

De-abia atunci s-a văzut că fraţii au fel de fel de păreri. Părerile se învălmășiră, se umplură și dădură în clocot, într-un vacarm infernal.

— Eu vreau la Câmpina…

— Nu fi nebună, la Câmpina nu curge apa!

— Zău? Atunci cum a fost inundaţie în 26?

— Nu ţin minte, eram mic. Hai mai bine la Bușteni, că sunt prăjituri bune.

— De ce vorbești, dom'le, dacă nu știi? La cabană au numai paturi de fier.

— Dacă este șifonier, mie mi-i indiferent, deși aș prefera Azuga pentru bere.

— Acolo-i o fabrică de sticle de bere, n-o mai încurcaţi așa, alandala…

— Tu ce părere ai? îmi strigă locţiitorul de preşedinte, privindu-mă prin oglindă.

— Citesc…

— Anta de interesant o fi, că nu-ţi pasă unde mergem?

— Ia ascultaţi…

Și citi: „Se recomandă domnilor ofiţeri liniște și ordine în timpul mesei, întrebaţii vor răspunde: „Nu, doamnă gheneral, da, doamnă gheneral" altfel va fi cacofonic vorbind toţi deodată".

Unul Cantulea, de la financiar, zâmbi acru:

— Mda, am priceput aluzia. Mă rog, să vorbim pe rând, cu toate că înţelegeam și fără fabulă… Eu optez pentru orice localitate cu baie și telefon.

— Să aibă însă râu — precizează nevastă-sa — că vreau să fac plajă naturală.

O glumeaţă de la registratură aminti că la Predeal trebuie să fie frig și propuse Eforie, după care discuţia se înfierbântă iar, până ce nu se mai distinse nicio propoziţiune omenească; dar fără vreo cauză expresă, scandalul se stinse brusc și în microbuz se lăsă o liniște curioasă.

În secunda aceea, se trezi Gicu și spuse oftând:

— Mie daţi-mi un cal și răstorn lumea.

Se râse mult și zgomotos; omul vru să lămurească precum că cerea să rămânem unde sunt cai, dar cine-l mai asculta?

Contabilul Grecu îl observă prietenos că a rostit fără să vrea maxima lui

Arhimede, Gicu protestă că aceea era teorema cu pătratul ipotenuzei și că de fapt dăduse o replică celebră dintr-o piesă de Bernard Shaw, dar nu mai ţinea minte care, că o văzuse în timpul studenţiei la „Alhambra"; madam Talpan de la aprovizionare inter veni cu precizarea că „Alhambra" a fost o moschee de marmură în Elveţia și tocmai când harababura amenința să distrugă pereţii vehiculului, Pandele opri pe neașteptate:

— Daţi-vă jos niţel — spuse scurt — facem haltă, că e o fântână cu apă de lux și o priveliște de film.

Am băut apă, ne-am spălat, ne-am stropit, am sărit capra în aplauzele femeilor și ţipetele copiilor, am făcut un concurs de aruncări cu pietre și ne-am rezemat visători de stâncă, limpezindu-ne ochii în negura sinilie a munţilor îndepărtaţi.

— Ei, unde rămânem? – a întrebat iarăși responsabilul excursiei, când ne-am regăsit în mașină. Nu por ni se motorul; aștepta.

— Eu zic să tragem la sorţi — sări o fetișcană, tot de la contabilitate.

Ideea era excelentă. Începură deci discuţii cum să se tragă la sorţi. După vreo douăzeci de minute se decise: prin scoaterea unui bileţel dintr-o pălărie. Pentru alegerea pălăriei nu fu nevoie decât de vreo zece minute; propunerea de a trage la sorţi ce pălărie anume să fie aleasă, căzu baltă de îndată ce băieţelul pletos îşi oferi chipileauca verzuie sub privirile de oţel ale maică-sii, madam Cantulea, care îi adresase în deșert câteva monosilabe clandestine. Mai greu a mers cu numirea locali tăţilor ce urmau a fi înscrise pe bileţele. Unii nu știau exact ce așezări sunt pe Valea Prahovei și propuneau, de pildă, Sibiul. Alţii îşi aminteau de rude îndepărtate sau colegi de școală care domiciliaseră înainte de primul război mondial la Brașov; îi apucă subit dorul de ei. Madam Talpan pretinse agresiv o staţiune unde sunt ape pentru colecistită, că ea nu-și poate întrerupe cura. Mă pregăteam să sugerez numirea unui expert în geografia locului, capabil de o expunere prealabilă autorizată, când Pandele îşi trase șapca pe sprâncene și, fără o vorbă, porni cu o rotire elegantă și precisă, înapoi spre Bucureşti.

Fu mai întâi o tăcere consternată.

Fetiţa observă uimită:

— Ne întoarcem, mamă !

— Așa ni se cuvine — filosofa mama, madam Talpan, educativ — ce, noi suntem oameni? Precupeţe suntem, găini cotcodăcite, na…

Și mai spuse vreo două vorbe ocărite și nedeslușite.

Microbuzul alerga voios la vale și liniștea devenea în cordată.

— Și așa mă, Pândele — spuse ușor, ca prin vis, Cantulea — ne întorci, hai?

— Păi…

— Făcurăm excursia, gata!

Gicu oftă sincer:

— Și nici măcar nu e amiază…

Se înfiripară discuţii în șoaptă, pe după spetezele scaunelor. Dar era limpede că nu aveau ce-i spune lui Pandele. Și iar se lăsă o tăcere amară.

Tot el reîncepu vorba:

— V-a plăcut Valea Prahovei?

— Ne-a plăcut — zisei — dar tare am vrea să aflăm unde ne călătorești acum.

— Acum? – râse, scoţându-și șapca. La cabană vă duc, pe malul Argeșului, lângă București. E o cabană splendidă, cu apă, telefon și radioteleviziune. Și preşedintele ne așteaptă acolo. Am reţinut locuri pentru toţi, de-o săptămână, că ne cam cunoaştem noi.

— Ia te uită — se miră careva, sâsâit însă numaidecât de ceilalţi.

— Care nu ţi-o place — continuă nepăsător Pandele — am dezlegare să te duc acasă și să faci ce-i pofti.

— E grozav! – izbucni dactilografia și tăcerea se sparse într-o larmă veselă, nestăpânită.

Iar până la cabană, am cântat de-am răgușit.

VINOVĂŢIE ȘI INOCENŢA

Sala tribunalului de sector.

Lume cu procese.

Gură-cască.

Avocaţi.

O judecătoare și doi asesori.

Alexandrina Tuţu născută Movilă s-a bătut cu ve cina ei, Dora Vrabete născută Panaitescu. Una e înalta, osoasă, vânătă, cu gura pungă. Cealaltă e trupeșa, cu părul vopsit și trei cute între sprâncene. Crâncene femei.

— … Și-atunci, dânsa de-aici mi-a tras una în spate cu bătătorul de covoare așa de rău că mi-a făcut şi-o *eschimoză.* Vedeţi că aveţi certificatul de la Morgă la dosar…

Judecătoarea nu se mai miră de nimic. Întreabă și ca, așa, într-o doară:

— Ce-ai căutat la Morgă?

— Ei, mă rog, acolo, la serviciul legist care dă certificate când te bate cineva și-ţi face *eschimoze.*

— Echimoze.

— Cum ziceţi dumneavoastră.

— Vrabete Dora: recunoști c-ai lovit-o cu bătătorul?

— Dar ea de ce mi-a strâns pisica în ușă de şchioapătă și azi și cine o vede o blastămă?

— Iuţu Alexandrina: recunoști că ai provocat cu bună știinţă infirmităţi pisicii numitei Vrabete?

— Să spună ea mai întâi de ce mi-a turnat bicarbonat în supă, că gătim în aceeași bucătărie și cu numai cât am ieșit, că suna pentru lumină.

— Recunoști că i-ai pus bicarbonat în oală?

— Dar cine a rupt firele de la sonerie?

— Recunoști chestia cu firele?

— Să se jure că n-a ars ea carpeta din hol.

— Ai ars carpeta?

Împricinata are toate răspunsurile gata, dar unul din asesori șuieră discret o sugestie în urechea judecătoarei:

— Din dosar reiese că amândouă sunteţi căsătorite. Unde sunt bărbaţii dumneavoastră?

Ambele întorc capul pe jumătate, a lehamite, spre sală. Sunt în sală.

— Așa? Să poftească și dumnealor mai aproape.

Vin încurcaţi, șovăielnici, unul scund, cu chelia transpirată, celălalt cam adus de spate, cătând mereu în lături.

— Unde vă aflaţi când vi s-au războit nevestele?

— Scuzaţi, noi, ca bărbaţii, la o bere…

— Împreună?

— Păi da. Ne-am și vorbit: cum începe câte o ceartă, o cam luăm din loc. Că dacă n-au pace…

— N-ar fi normal să vă mai prelucraţi puţin doamnele?

— Ori să le luaţi și pe ele la o bere? Și asesorul cel tânăr râde scurt.

— Eu îi spun de mult ăsteia, a mele — se înviorează Vrabete — să se astâmpere, că într-o bună zi s-ar putea să-mi sară și mie ţandăra.

Dar femeia îl privește o dată adânc și chelul tare potolit, uitându-și batista pe creștetul luciu. Sub cămașa as oră, s-ar putea să fie el însuși plin de echimoze.

Celălalt bărbat explică îngăimat că „numai cu duhul blândeţii, numai așa și nu altfel”.

Sunt deci expediaţi înapoi în bănci și interogatoriul reîncepe posac:

— Recunoști că ai tras cu cărbune pe tapet?

— Să mărturisească aici, de faţă cu toată lumea, dacă a rupt sau nu clanţa…

— De ce ai deteriorat…?

— Dar ea de ce a…?

— Recunoști că…

— Deoarece…

— Recunoști…

— Ea a…

Li s-a dat un nou termen, ca să se împace. La ieșire, o bătrână rumenă le aruncă o vorbă dintr-o dungă:

— Împăcaţi-vă acu, dragelor, nu mai umblaţi la judecată!

— Vai de mine — se oţelește uscata — n-ar crăpa de bucurie? De-abia suntem la al treilea termen.

— După șase procese, măicuţă — o lămurește acru și vopsita — lasă-mă s-o văd și eu dând o dată de ceasul morţii.

Bărbaţii au rămas, prudenţi, mai în urmă. Stau oare cum spate în spate ca cei doi grenadieri în faţa lupilor.

CONSTATARE SEACĂ LA FAŢA LOCULUI

Așadar, prin grija respectivului institut de proiectări și a întreprinderii judeţene de construcţii a luat, în sfârşit, fiinţă frumosul cămin cultural din comuna S. Locuitorii au urmărit cu foarte concentrată atenţie înălţarea edificiului, care, timp de opt ani, a polarizat în jurul său multe energii, dosare, cărămizi și ore de muncă voluntară. Un cotidian provincial răutăcios aminti, cu acest prilej, că ridicarea uriașului observator astronomic de la Samarkand, datorat prinţului timurid Muhamed Taragai Ulugbek, în secolul cincisprezece, durase numai trei ani. Dar nimeni nu luă în seamă aluzia, întrucât nu era chestie de procuratură și la sesizările la care nu se sesizează procuratura, nu se răspunde, considerându-se că sunt de rea-credinţă.

În preziua inaugurării, beneficiarii, conduși de un po sac și încăpăţânat primar, au făcut un șir de observaţii (după părerea constructorilor, inacceptabile), refuzând să ia în primire edificiul. Constructorii, extrem de enervaţi au părăsit localitatea, refuzând la rândul lor să-l mai predea, mai ales că nu mai aveau cui.

S-a alcătuit o comisie superioară de nivel judeţean.

Ce a constatat ea?

Clădirea urmase în linii generale proiectul; atâta doar că proiectul nu urmase în linii generale nimic. Deoarece, printr-un efect straniu, instalaţia de aer condiţionat, condiţiona aerul dinafara clădirii, reţinând înăuntru, cu forţa, aerul necondiţionat. Scena avea o deschidere de optsprezece metri și o adâncime de unu și jumătate; nu exista decât o singură posibilitate de a aduce decorurile și actorii: prin sală. Ce-i drept, se construise și o cabină (singura) cu un cubaj acceptabil, adică putând să adăpostească un câine șezând; dar n-avea ferestre și fusese situată sub scenă, de unde se ieșea direct în curte, cu acces spre un maidan și de acolo spre pârâul din preajmă.

Sala principală fusese prevăzută cu instalaţie de încălzire, dar cazanul nu era instalat, urmând să i se facă ulterior un șopron. La etaj erau opt încăperi mici, pentru birouri și o sală de sport al cărei tavan scund obliga oamenii de statură normală să umble pe vine. În sfârșit, într-o anexă se aflau două odăi largi pentru bibliotecă și jocuri, atâta doar că n-aveau niciun fel de instalaţie de lumină. Se creaseră, în schimb, un număr de nișe, putând să primească la nevoie petromaxuri sau chiar opaiţe.

La dispoziţia autorităţii comunale mai fuseseră lăsate, în stadiul de vraf, o sută de scaune de bucătărie fără spătar (reprezentând „fotoliile” pentru sala prevăzută a avea aproximativ trei sute de locuri) și un obiect de lemn masiv, de o formă curioasă, asemănător unuia din acele altare portative cu care umblau prin lume primii creștini nomazi. Cercetat asupra destinaţiei acestui dulap fără uși, constructorul declarase laconic că e „pentru conferinţe”, dar fu imposibil să se obţină precizări asupra poziţiei pe care urma s-o adopte conferenţiarul în raport cu mobila.

Se mai observă, la un moment dat, că stabilimentul n-are pod, dar acest detaliu fu socotit lipsit de importanţă, cu atât mai mult cu cât se crease, în schimb, o piv

niţă de mare capacitate, unde se prevăzuse în mod absolut aiuritor „cabinetul medical” „laboratorul agronomic”, „cercul mâinilor îndemânatice” și „sediul asocia ţiei sportive locale”; subsolul era un fel de hambar fără ziduri despărţitoare, în ideea proiectanţilor fiind inclusă posibilitatea unor paravane mobile, adică: dacă „mâinile îndemânatice” se lăţeau, cerând spaţii, se îngusta, direct proporţional, „asociaţia sportivă” — conform unei metode tradiţionale japoneze pe care inventivii constructori o văzuseră expusă într-o secvenţă de film mut.

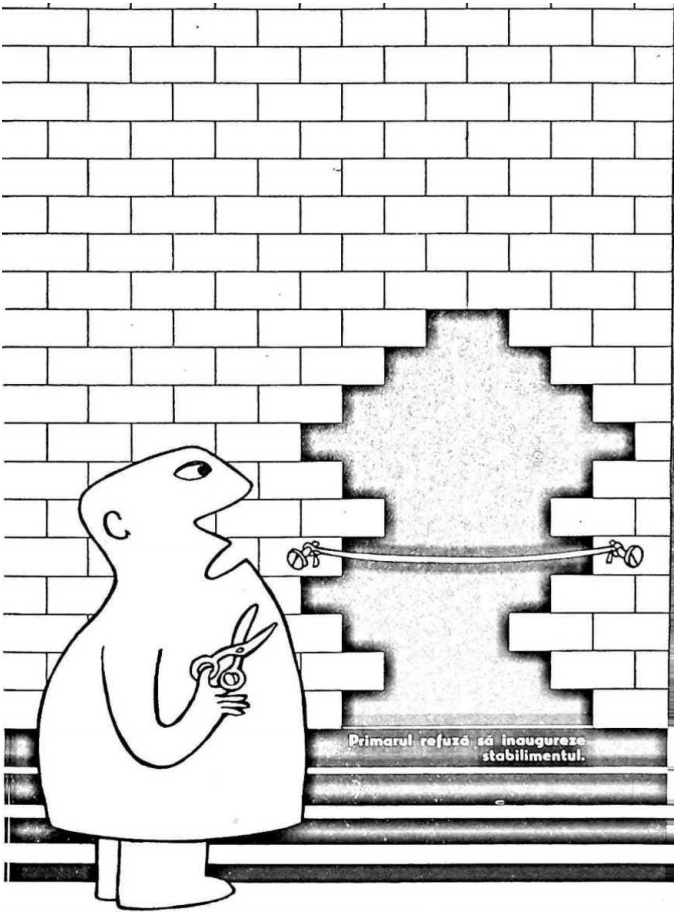

Comisia judeţeană conchise deci că, într-adevăr, sunt unele mici defecţiuni, dar și că beneficiarul e extrem de pretenţios. Se încheie un proces-verbal, însă primarul refuză să-l semneze, drept care jumătate din membrii comisiei plecară furioși la centru, iar cealaltă jumătate se îmbăta cumplit la o mănăstire de maici din

apropierea satului, unde rămăsese peste noapte, ca să admire și să cumpere cu preţ redus covoare naturale.

Chestiunea căminului cultural ajunse la „Reflectorul” televiziunii. Se ordonă o anchetă. Proiectanţii și constructorii fură discutaţi în ședinţă și li se dădură mai multe avertismente scrise și verbale. Cei cu beţia primiră și o mustrare, urmând a plăti covoarele luate, la preţul pieţii, însă în rate convenabile, eșalonate pe cinci ani.

Se trimise televiziunii un răspuns frumos de opt pagini la mașină, bătute la un rând, în care era pomenit de cincizeci de ori cuvântul „recunoștinţă”.

Cu ocazia unei ploi torenţiale, acoperișul căminului se prăbuși, făcând zob cam cincizeci de scaune. Din fericire, n-au fost victime omenești. Consiliul popular comunal votă în unanimitate hotărârea ca locuitorii să refacă fundamental edificiul prin muncă voluntară și contribuţie proprie.

Corespondenţa dintre între și cu televiziunea, episcopia care patronează mănăstirea, tribunalul local, presa centrală, direcţiile generale ale unor ministere, consiliul popular judeţean, uniunea cooperativelor de producţie, întreprinderea de legume și fructe — continuă. Manifestările culturale din comună au loc, între timp, în aer liber, în clădirea școlii generale de opt ani, sau în odaia de musafir foarte încăpătoare, a locuitorului Amarandei I. Constantin, solist la trompetă în fanfara satului, dar pasionat și iscusit culegător de plante medicinale.

PETRECEREA

Mie, dacă mi-a plăcut Lucica — nu fiindcă era studentă la ştiinţe juridice, ci pentru sprâncenele ei negre și pentru subţirimea mijlocului — și dacă am plimbat-o de două ori prin Grădina Botanică după ce am văzut cu ea un program de documentare despre bolile specifice ale viermilor de mătase la „Timpuri Noi”, bineînţeles că m-am simţit obligat să fac o vizită familiei. M-au invitat de ziua bunicului. Erau acolo vreo paisprezece fii și fiice, gineri și nurori, nepoţi, cumnaţi, veri, o mătușă după tată și câteva rude de-al doilea cu ramurile pierdute în arborele stufos al clanului, o adunare numeroasă și o zarvă cumplită cu magnetofon, fum de ţi gară, miresme de frigărui. Când a deschis Lucica ușa, s-au năpustit afară vălătuci de abur de parcă înăuntru s-ar fi spălat rufe. Am strâns vreo douăzeci de mâini și am pupat vreo zece — deși cred că, la un moment dat, în îngrămădeală, am mai încurcat genurile. Am fost dezbrăcat de palton, stropit cu vin, îmbrăţișat, lovit cu pumnul în spate și cu o pulpă de curcan peste gură, luat de subsuori și aruncat în cele din urmă lângă bătrân, pe un scaun care pesemne m-aștepta.

— Fii binevenit, fiule — mi-a zâmbit bunicul cu gura largă, în care toţi dinţii erau la locul lor. Ai nimerit cam rău în secta asta a mea, mulţi sunt cam într-o ureche, le lipsesc cum s-ar zice două până la cinci-șase doage, alt fel însă oameni veseli și acuși au să-ţi dea și program artistic. Dar vin să bei numai din care ţi-oi turna eu.

Lucica râdea stingherită în celălalt capăt al mesei. O înghesuiseră două foci tandre și o fetiţă cu părul despletit până la brâu îi tot dădea să înghită o bomboană

împachetată.

S-a închinat de multe ori pentru bunic, s-au mâncat curcanii, pe urmă s-a așezat oarecare liniște și mama Lucicăi a zis să audă toţi:

— Cocuţa, ia cântă tu ceva, ia arată tu ce știi…

— Pentru tine cântă, fiule — îmi râse în ureche moșul, cu haz — vrea s-o bagi la Estradă. Le-a povestit fie-mea, înainte de-ai venit, că ești un nu știu ce cu trecere, dar tu să-ţi vezi de treabă că ea are post bun și-i trebuie teatru cum îmi trebuie mie epitropia pădurilor.

Într-adevăr, Cocuţa cântă foarte rău, scoţând ţipete scurte și câte-o tânguire mai lungă care se sfârșea totdeauna prost, într-un fel de geamăt; recunoscui, în ceea ce zicea, unul din rezultatele întrebuinţării necontrolate a manualului „învăţaţi limba franceză fără profesor”.

Am fost cercetat discret dacă mi-a plăcut și întrebat cu dulce ocol de-l cunosc cumva pe directorul de la „Tanase”.

— Știţi — mi-a explicat un tinerel pletos, care o acompaniase la un pieptene învelit în șerveţel de hârtie — ea acum e la Sfat, la morţi, și vă daţi seama că nu-i convine opt ore numai decese, puneţi o vorbă bună că-i foarte conștiincioasă și dacă nu vor la Estrada, mă rog, suntem de acord și cu televiziunea, că ce mare lucru, și-am auzit că dumneavoastră sunteţi cu mai-marii de acolo uite-așa.

Şi-şi înclește degetele de se auziră falangele pocnind.

— Hai, daţi-i drumul cu ce mai aveţi — se răsti bătrânul — că vreau să se simtă și bine după aia.

Se ridică deci un bărbat bine legat, cu părul dat pe spate și unghiile foarte îngrijite. Era un talent viguros; s-a anunţat singur, modest, roșind, că e laureat al fazei intercomunale a concursului „Cine știe câștigă” din ra ionul Gurahonţ, unde dacă n-a ieșit tocmai primul e din cauza unei intrigi. Recită piţigăiat o poezie de Topârceanu „Sus cortina”; am înţeles iute că avea un reperto rău lung și îndesat, dar înjurat fiind gospodărește de bătrân, renunţă să mai spună și monologul „Doi pe-o cinzeacă”, lucrare proprie pe care o trimisese, deocamdată fără răspuns, revistei „Vânătorul și pescarul sportiv”.

N-avea altă pretenţie decât să intervin ca să-l primească în Uniunea Scriitorilor.

— Numai să daţi dumneavoastră un telefon, mai mult nu-i nevoie, restul lăsaţi pe mine…

— Sunteţi în eroare — am protestat — nici chiar dacă ar fi vorba de mine n-aș avea trecere în această privinţă…

— Nu vrea — îi comunică surd, cu zâmbetul pierit peste masă, Lucicăi.

— Acum să danseze Ţuki — stărui plină de încântare mama Lucicăi — să joace dansul ăla modern care se termină cu „hopa”…

— Hopa-i ţupa și-un gândac — completă bătrânul — sau adio și-un praz verde… Nu vreţi să vă joc eu o zdroboleancă? Lucico, dă drumul la magnetofon şi dansaţi cu toţii, că asta-mi place mie.

Magnetofonul porni săltăreţ o rumbă, mesele se dădură în lături, dar Lucica n-apucă să mă ajungă. Fui îmbrăţișat cu fierbinţeală de o oacheșă cu două bărbii

și șase coliere, femeie tânără încă, dornică să schimbe responsabilitatea gheretei de sticle întrebuinţate I.R.V.A. cu ceva la o casă de bilete: „Știţi, oricum, e mai curat și ieși și tu mai bine la sfârșitul lunii".

Apoi întrebările dansatoarelor, ale noilor prieteni necunoscuţi, ale binevoitorilor care mă trăgeau de mâneci în toate colţurile populatei încăperi mi s-au învălmășit cu totul în cap:

— … Dacă cunoaşteţi pe cineva la Ministerul învăţământului… Lucica zicea că sunteţi foarte introdus; fetiţa mea e fină și inteligentă dar i-a spus într-o zi în faţă ceva profesoarei și de atunci capătă mereu trei la geografie pe motiv că nu deosebește continentele de oceane. De ce atâta răutate pe lume?

— Aveţi vreo informaţie despre admiterea de anul viitor la institut? Dacă nu se poate actor, pentru că, recunosc, nu văd așa de bine cu dreptul și am și treizeci și opt de ani, atunci operator. Eu mă duc la toate filmele, întrebaţi-mă orice, Jean Gabin, Vikingii, 30 de ani de fior și râs, Hitchcock, că am și abonament la Cinematecă, ori din producţia naţională care a împlinit douăzeci și cinci de ani, „Răsună Valea", toate le știu ca pe apă, întrebaţi-mă vă rog…

— Cunoaşteţi pe cineva la Muzeul R.S.R.-ului? Uitaţi de ce întreb: băiatul meu pictează foarte frumos, pot să spun chiar că are un talent care nu prea se vede prin București, cu toate acestea unde credeţi că l-au repartizat după ce a isprăvit școala tehnică de pielărie?

După vreo trei ceasuri, bătrânul ne-a luat pe amândoi, pe mine și pe Lucica, într-o cameră alăturată. Am dus cu noi, pe furiș, trei sticle negre și o tavă cu brânzoaice aurii. De dincolo se auzeau clinchete, râsete, certuri frăţești, se strecura prin ușă zarva veselă a petrecerii.

— Cei mai mulţi sunt oameni de treabă — îşi mângâie bunicul ceafa de taur bătrân — dar unii au fumuri, li s-a urcat la cap câte-o năzbâtie, vor să ajungă nu știu ce.

Nu-i lua în scama… Hai să ciocnim. Ia spune fiule, îţi place nepoata asta a mea, sprâncenata asta neagră?

Am stat la povești cu bătrânul până s-au albăstrit perdelele spre dimineaţă. Iar când am ajuns în poartă, Lucica m-a sărutat lung și mi-a șoptit în ureche:

— Să uiţi tot ce te-au rugat ceilalţi, dar ce-am să-ţi cer eu acuma să nu uiţi deloc.

Avea și ea, vezi bine, o intervenţie la inima mea.

ESCULAP LA VOLAN

Caravana sanitara de radiofotografie a Spitalului T.B.C. din G. a făcut un viraj scurt în larga uliţă principală a satului Crama și s-a oprit, pufăind, în admiraţia locuitorilor aflaţi prin preajmă. Din ea au coborât prima soră medicală, a doua soră medicală, o soţie, un copil de șase ani, trei găini, o motocicletă, un geamantan.

La întrebarea dacă a venit și doctorul, femeia și copilul au arătat spre partea din faţă a mașinii, surorile medicale au făcut semn spre botul ei iar găinile au cotcodăcit vesele tot într-acolo. Într-adevăr, de la volan a coborât, scoţându-și mănușile și

îmbrăcându-și halatul alb, doctorul Mihai Dumitru.

Prima consultaţie a avut loc pe tema cazării. Doctorul Dumitru a ascultat atent pereţii camerei de oaspeţi a consiliului popular, i-a declarat sănătoși și a rechiziţionat încăperea pentru el și familia sa. Privind prin oftalmoscop coteţul unui cetăţean din vecinătăţi, l-a declarat apt de a adăposti cele trei găini din suită și i-a prescris omului o reţetă în consecinţă.

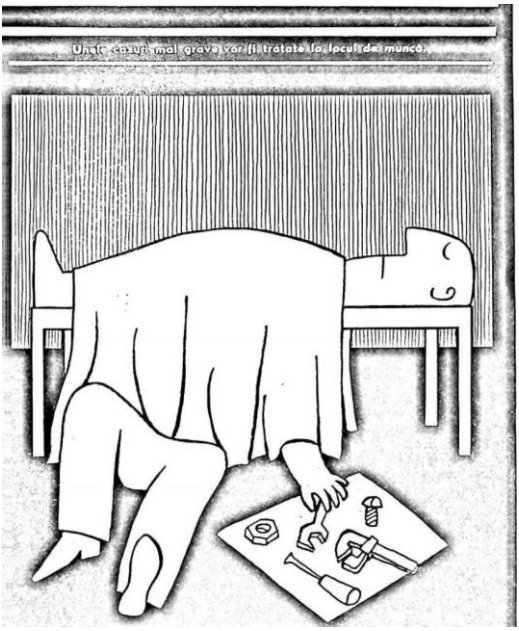

Apoi a anunţat întreaga populaţie a satului că și aici, ca și în celelalte comune, se vor efectua timp de 12 zile radiofotografii, radiografii și radioscopii DE TOATE FELURILE sau, mai clar, „de cap, inimă, ficat, splină, nas, gât și urechi".

Chiar de a doua zi, surorile medicale au început lucrul mânuind cu îndemânare aparatul de raze. Așezat pe un scaun la spatele lor, doctorul diagnostica instantaneu și cu o precizie electronică. S-a stabilit astfel în mai puţin de o oră că: locuitorul V.N. are inima mărită din cauză că, aflându-se într-o regiune viticolă (Panciu), a făcut abuz de alcool care e știut că de la stomac se urcă spre piept și lărgește aparatul cardiac. Locuitorul replicând că suferă de nefrită de cincisprezece ani și că n-a consumat de-atunci nicio picătură de alcool, doctorul i-a răspuns că știinţa luptă împotriva superstiţiilor. D.B. având hemipareză dreaptă a fost găsit bolnav de ochi și i s-a recomandat medicamentul Ceaparin. Întrebând unde-l poate găsi, i s-a răspuns că acesta e un extract de ceapă și că deci e de preferat consumarea nemijlocită a legumei. O femeie bătrână suferindă de plămâni a primit

indicaţia să facă atletism iar un tânăr agricultor care se plângea de dureri mușchiulare a fost găsit suspect de leucemie și sfătuit să se îmbăieze zilnic în cel mai apropiat râu.

Unele cazuri mai grave au fost tratate la locul de muncă sau la domiciliu. Aflând că C.R. e brigadier în via cooperativei agricole, medicul caravanei s-a deplasat cu motocicleta proprie și cu o traistă locală la sediul brigăzii, i-a prezis pacientului care acuza o măsea cariată că nu mai are mult de trăit și s-a întors cu traista atât de grea de struguri încât motocicleta a derapat în unul din șanţurile localităţii. La domiciliul unei familii cu mai mulţi copii și-a exprimat părerea că vor căpăta toţi apendicită și a fost de acord să primească în schimbul acestei frumoase profeţii două kilograme de caș.

Între timp surorile medicale au făcut peste 300 de radiofotografii, iar familia doctorului și găinile au vizitat satul și împrejurimile.

Doctorul din comună, foarte surprins de diagnosticele ultramoderne ale colegului său din G. a încercat să poarte cu el o discuţie de specialitate. Medicul comunal a invocat autoritatea lui Hipocrat, reţetele lui Dioscorides, cercetările lui Vesale, creatorul anatomiei moderne, observaţiile lui Paracelsus și microbul turbării descoperit de Pasteur și anihilat de Babeș. Medicul oaspete s-a interesat în replică dacă poate găsi la vreunul din cei citaţi cincizeci de ouă ieftine și eventual proaspete. Medicul comunal a considerat că e bine să continue con vorbirea, dar nu cu interlocutorul mai sus menţionat, ci direct cu spitalul T.B.C. din G.

Cu acest prilej s-a aflat că: 1) într-adevăr, spitalul are o caravană sanitară în Panciu. 2) Caravana n-are medic ci numai două surori. 3) Dacă există totuși și un medic Dumitru Mihai atunci e o coincidenţă surprinzătoare cu șoferul caravanei, care poartă exact același nume. Șoferul nu are, evident, cunoștinţe medicale. Spi talul știe că e priceput în strângerea de produse naturale, obiecte de artizanat și animale mici de la locuitorii sătelor pe unde trece, dar aceasta e o specialitate secundară, profesiunea sa de bază rămânând automobilistica.

Și pe urmă a ieșit în calea mașinii un procuror pe care-l durea sufletul.

Și gata.

NOCTURNA

Orașul doarme sub privegherea turnurilor medievale, în lumina deasă a unui cer de pâslă albastră. Pe uliţele strâmte, pe sub bolţi, pașii grăbiţi ai întârziaţilor fac să sune în cadenţe pietrele vechi, lustruite de tălpile câtorva zeci de generaţii. Odinioară, la ora aceasta, străzile burgului îşi strigau parolele neliniștite ori îndemnătoare de somn cuminte.

Din restaurant, când se deschide ușa, scapă vălătuci de abur gros și răbufnesc sunetele învălmășite ale orchestrei. A ieșit din fierbinţeala locului la răcoarea nopţii, un pilc de tineri — vreo șase băieţi și fete. O pornesc hârjonindu-se, ca mieii pe tăpșan, jucând fotbal cu pietrele, pupându-se cu zgomot, chiuind, scărpinându-se de câte un zid când îi mănâncă prea tare pielea.

Uneia i-a sfârâit un liliac pe lângă ureche și a tras un răget de-au zbârnâit porţile…

— Auzit-aţi ce știe zbiera Marika? s-a minunat cel ce-o ducea pe după gât.

— Ia răcne și tu, Onoră — a îndemnat-o altul pe-a lui — să nu rămâi de căruţă, c-apoi nu te mai ţuc câtu-i săptăluna.

A ţipat Honora ca o pisică prinsă cu coada în ușă. Și Cateluţa. Aceasta din urmă s-a înecat și a dat într-o tușă cu lacrimi, ca un căluţ lovit de răpciugă.

— Hai, măi, să facem noi, ficiorii, un concurs de urlete să se trezească tăt Sighiul… Vreţi, măi?

Primul a hăulit până i s-au înroșit obrajii și i-au ieșit ochii din găvane.

S-au deschis vreo două ferestre de unde au început a fi blestemaţi și drăcuiţi.

— Închideţi ferestrele — s-au supărat băieţii — că vă sparjem tăte jamurile. Nu videţi că-i concurs?

Dar s-au dus mai în vale, unde pe dreapta se mântuiau casele și începea un maidan.

A mugit cumplit și al doilea, smulgându-și cămeşuica de nailon din pantaloni spre veselia chioară a fetelor. A răcnit și-al treilea, dar cam fără vlagă. Îl ajunsese, se vede, răul amestecăturii de bere neagră cu vin de Cotești și ţuică bătrână.

— Ei, care ia premia?

Dar fetele nu s-au putut hotărî, pe temei că schimbându-se locul concursului, aici se auzea mai încet, pe când dincolo, în uliţa strâmtă, răsuna mai vârtos. Așa că vlăjganul cu părul ca sfoara de negară s-a pornit iar, începând cu un vaiet de copil și terminând cu un hăhăit scos din cele mai lăuntrice locuri ale fiinţei lui.

S-a crăpat ferestruica de deasupra și a apărut un cap alb de bătrân, cu faţa rumenă. Li s-a părut întrecătorilor că moșul le-a zâmbit încurajator.

— Îţi plăcu, taicule?

— Cum de nu? Faini juni sunteţi voi, mă. Păcat că nu prea aveţi glasuri.

Băieţii s-au veselit, au protestat și au aruncat o ocară.

Dar, mândri, și-au umflat mai tare plămânii și până la urmă au hotărât să urle toţi odată pe felurite glasuri, ca într-o cireadă în care s-a azvârlit lupul pe nevestite.

La o vreme au ostenit și l-au poftit pe bătrân să fie arbitru, că fetele aveau priviri rătăcite, li se cam tulburase dreapta judecată.

— Slăbuţ, ficiorilor, tare slăbuţ. Asta nu-i zberet de munteni, mă, ci de bicisnici de baltă. La-n auziţi voi co le-a, fârtaţilor, cum se urlă…

Și înălţându-se în cadrul ferestrei, bătrânul se aplecă într-un strigat prelung cu ecouri rostogolite pe şapte uliţi înconjurătoare:

— Miliiiţia!

Iar când ultima silabă sonoră muri între ziduri, întrebă potolit spre umbra străzii:

— Ei, îmi daţi mie premia, mă?

Dar nu mai era nimeni. În vale, caldarâmul scăpăra de un tropotit mărunt ca la o goană între copii.

O PROBĂ SEVERĂ
DE VERIFICARE A APTITUDINILOR

Am depus cerere pentru ocuparea postului de secretar. Postul fusese declarat vacant și eu am trăit treizeci de ani cu convingerea că e o funcţie ușoară, în care nu ai altă treabă decât să faci legăturile telefonice, să comunici solicitatorilor „nu-i aici” și superiorilor „tocmai a plecat spre dumneavoastră”.

Cineva a scris pe cerere „da, în cazul când corespunde ca aptitudini”. Fui întrebat deci dacă sunt de acord să mi se verifice aptitudinile. Mi-am dat asentimentul din două motive: întâi, întrucât eram încredinţat că posed aceste aptitudini și al doilea, deoarece n-aveam încotro.

Mă prezentai unui bărbat distins cu plete argintii și papion, care citi extrem de atent petiţia mea și rezoluţia de pe ea, mă privi scrutător, fumă o ţigară, bău o cafea și-i atrase atenţia secretarei să noteze numai ce-i indică el.

— E clar — zise — că pentru această importantă funcţie trebuie să dispuneţi de o vastă cultură generală.

Îi răspunsei că sunt conștient. Adăugă că, singură, conștiinţa necesităţii nu-i îndestulătoare. Replicai că necesitatea conștiinţei e aceea de care sunt pătruns, el conchise că și una și alta sunt fenomene de suprastructură, ba încă inseparabile, după care mă servi cu un pahar de apă:

— Din felul cum vă dregeţi mereu glasul reiese că sunteţi emoţionat. Or, emoţia nu e un bun sfetnic în împrejurări ca acestea.

— Da, recunoscui, împrejurarea e gravă și am citit undeva că în împrejurări grave e recomandabil să se bea un pahar de apă sau să se numere până la unsprezece.

Examinatorul îşi aprinse o nouă ţigară și mă privi iar lung, pe sub sprâncenele groase și argintii:

— Intrăm, aşadar, direct în materie: puteţi să-mi indicaţi sursa bibliografică? Unde aţi citit ceea ce afirmaţi că aţi citit?

— A, cred că în Properţiu, cartea a șaptea, tăbliţa A-D.

— La ce vă referiţi, notificând „tăbliţa”?

— Știţi, romanii scriau pe tăbliţe unse cu miere de albine. Properţiu, care era de origine romană…

— Aceasta o știe orice copil, nu se simţea și nevoia precizării. De altfel, „cartea a șaptea”, era un indicativ absolut suficient, completarea cu A-D ar putea fi suspectată de pedanterie.

Și se posomorî. Dictă secretarei:

— Cultură antică: mijlociu; se notează cu 14. Da, da — îngână precipitat fata — ură… tică… ciu… sprezece.

— Vă notăm după sistemul universitar — mă informa verificatorul — iar în final conchidem prin medie. Aveţi vreo obiecţie?

N-aveam asupra sistemului, dar îi mărturisii în paran teză surprinderea că secretara nu știe să stenografieze.

Dânsa se înroși îngrozitor, se fâstâci și bâigui pierdutăe:

— Sunt încadrată stenodactilografă, însă de engleză.

Admisei numaidecât.

— Putem vorbi în engleză!

Se consideră însă că traducerea ar ocupa prea mult timp. Urma să enumăr limbile străine pe care le cunosc, în afară de engleză.

— Pot să dan răspunsuri în oricare limbă îmi veţi pune întrebări.

— En français? – zâmbi celălalt, vădit amuzat.

— Oui!

— Español?

— Evidentemente.

— Italiano?

— Şi.

— Aici ne oprim. Cunosc numai cuvintele de mai sus, dintr-un ghid de conversaţie cu turiștii.

— Vă mărturisesc la fel de sincer că m-am ocupat de mic cu cunoaşterea idioamelor și dialectelor, ajungând până azi la cifra de 24.

Bărbatul distins surâse iar și mă rugă să le înșir. Îi pomenii toate limbile europene, adăugai arabă și hindu, apoi unsprezece dialecte din bazinul fluviului Zambezi.

Mă asculta atent, întrerupându-mă, din când în când, cu întrebări suplimentare.

— Dialectul acesta, kiki-luba, are și gramatică? Cunoaşteţi declinările în mesopotamica? Dacă vă dictez ceva în română, puteţi să scrieţi direct în cuneiforma?

Cum se spune „secretar” în tiribomba? răspunsei corect la toate, îngăduindu-mi respectuos doar rectificarea ultimei, care se numea exact tibirombă, limbă vorbită mai ales în zona insulelor Chef ale din arhipelagul Samoa de Vest. Se arătă satisfăcut și-i transmise lapidar ajutoarei: limbi străine — 19.

Aici sună telefonul care-l chema la ministru. Îmi comunică: s-ar putea să mă ţină mai mult, așa că vă va examina în continuare adjunctul meu.

Acesta sosi imediat, afabil, cam nervos; se așeză pe același scaun înalt, capitonat, îmi propuse o ţigară, mă chestiona asupra părinţilor și rudelor, astfel că puturăm trece la geografie, cu întrebări iuţi și comentarii puţine:

— Știţi unde e Mozambicul?

— Știu.

— Dar Ceylonul?

— De asemeni.

— Dar… Norvegia?

— Norvegia e în partea de sud a emisferei boreale, nu însă atât de aproape de Ecuator pe cât s-ar părea la prima vedere.

— Acolo unde bat alizeele? – se interesă politicos interlocutorul.

— Nu, acestea sunt mult mai spre nord-vest și reprezintă o linie continuă paralelă cu curentul Golfstream.

— În cazul acesta ce consideraţi că sunt izobarele?

— Mișcări seismice datorită ruperii sistematice a faliilor subpământene, ca un efect dezastruos al sălbaticei vânători de foci.

— Asta știu, că am citit și în „Informaţia”. Se presupunea că se va discuta și la O.N.U.

— Vă rog să mă scuzaţi, dar chestiunea în discuţie la O.N.U. privea nu atât focile cât vulturii pleșuvi, din cauza stârpirii cărora s-a și declarat o epidemie de omizi în Cordilieri. De aici alterarea ouălor de struţ, nașterea de pui cu malformaţii congenitale și tot cortegiul de ne norociri ecologice și climatice care au culminat cu nin sorile abundente din vară.

— Aveţi o cultură relativ extinsa și multiformă — remarcă celălalt, nu fără o nuanţă de stimă.

— Vă mulţumesc, dar trebuie să mă și notaţi — îi aminti. Colo, la domnișoara.

— Da? Mă rog. Domnișoară, treci acolo foarte bine.

— Adică 20? ciripi veselă stenodactilografa de engleză.

— 20, 30, 40 n-are nicio importanţă; principalul e calificativul.

— Am înţeles.

Ne privi pe rând și nu mai scrise nimic.

Examinatorul principal reîntorcându-se, conspectă rapid situaţia și-l opri amical pe adjunct, care încercase să se fofileze;

— Rămâi. Că terminam imediat. Unde aţi ajuns?

— Eram la capătul geografiei.

— Aha! Aţi lucrat în direcţia marilor, oceanelor?

Adjunctul murmură graţios ceva nedeslușit, din care se auzi numai cuvântul „struţ”.

— Da — conveni celălalt — e o pasăre de performanţă. Aţi văzut struţii de la grădina zoologică? – se întoarse către mine.

— N-am avut vreme până deunăzi, dar în câmpiile patagoneze i-am admirat cu miile.

— Ce-aţi căutat în Patagonia? întrebă sever adjunctul.

— Am însoţit delegaţia noastră la Congresul internaţional de altoi al monocotiledonatelor pe cucurbitacee și în pauze ne duceau în savană, pentru destindere.

Personajul principal ne propuse o trecere rezumativă prin istorie, unde parcurserăm fără dificultăţi războiul de o sută de ani, moartea năprasnică a lui Brâncoveanu, fuga din Egipt și bătălia navală din Dardanele, fără să precizăm când, unde și între cine avusese loc, oprindu-ne mai îndeaproape la istoria contemporană unde se iscă o controversă privind starea de guvernământ din Luxemburg: regat sau republică? Explicai cu lux de amănunte că luxemburganii, cum li se mai zice, au un regim lactoproteic de uniune vamală bazat pe tradiţiile ţării, revoluţia lui Cromwell și constituţia piemonteză iluministă din timpul dominaţiei bizantine. Adjunctul opinie că până aici m-am descurcat bine, dar că tocmai aici am încurcat-o, toată lumea cunoscând că mica ţărișoară, cea mai mică din lume, are

un parlament străvechi care se întrunește de două ori pe an într-un ţinut cu apa caldă, ce ţâșnește din vulcani, după cum s-a putut vedea și într-un film documentar, ceea ce înseamnă că regimul ei e balnear. Superiorul său îl contrazise, arătându-ne că amândoi greșim — eu deoarece confund ceea ce se numeşte „sistem de guvernământ" cu „formă de conducere", acolo fiind o *monarhie* constituţională cu o formă de conducere *republicană,* în timp ce adjunctul pronunţase eronat „cea mai mică ţară din lume", aceea fiind de fapt Monte-Carlo, unde domnește un bogat armator grec al cărui nume tocmai îi scăpa. Stenodactilografa interveni și ea, timid, cu o contribuţie modestă, în sensul că într-o revistă de mode, reginei de acolo i se spunea „Prinţesă", aşadar, probabil că s-a desfiinţat monarhia, fu însă întreruptă tăios și trimisă să comande telefonic, „d e dincolo", trei cafele.

Ultimele întrebări ale verificării aptitudinilor se referiră la scris, citit, tabla înmulţirii, codul manierelor elegante, cibernetică, zboruri cosmice, sporturi de iarnă și demolări de imobile cu apă în pivniţă. Răspundeam în general mulţumitor, dar la un moment dat adjunctul îi suflă o mică perfidie, la ureche, directorului și acesta îmi aruncă brusc:

— Atenţie! O întrebare-încuietoare: care e numărul exact al locuitorilor din sectorul *9* al Bucureștiului?

— Zece ! — spusei fără să clipesc.

— Pe ce recensământ se bizuie acest răspuns?

Zâmbii superior:

— E un răspuns-încuietoare, deci nu se bizuie pe nimic.

— Vra să zică nu v-aţi dat seama că sectorul *9* nu există?

— Mi-am dat seama, dar nu mi-am permis să vă contrazic.

Schimbară o privire semnificativă și cerură secretarei să calculeze media; aceasta transpiră câtva timp, apoi cu părul în ochi, anunţă: 36 virgulă 28.

— E absurd — oftă directorul —, devreme ce l-am notat de la 1 la 20 putea să-i iasă, în cel mai bun caz, 20.

— Dar dumnealui — se apără secretara ţintindu-l cu pixul pe adjunct — mi-a zis să-i trec și treizeci-patruzeci iar eu așa l-am notat tot timpul.

Îi luară hârtia din mână, declarând-o incapabilă sub raport aritmetic și calcularăm din nou toţi trei. Ne ieșiră rezultate întrucâtva diferite: mic îmi apăru media 112,68, directorului 66,03 iar adjunctului 1014 fix.

Propusei să facem o nouă medie, cu ceea ce ieșise.

Propunerea fu acceptată. În urma noului rezultat, totalmente neclar, mă declarară admis. Mă felicitată.

Directorul îmi recomandă să intru în serviciu chiar a doua zi, la ora opt.

Din păcate, în aceeași seară avu loc ședinţa de colegiu a Ministerului, care analiză activitatea direcţiei și-l califică pe director drept necorespunzător din toate punctele de vedere, astfel că a doua zi la ora opt fui primit de noul conducător al sectorului. Acesta mă încunoștinţă rece că nu-și poate asuma niciuna din deciziile antecesorului sau și ca atare, dacă doresc, mă poate supune la o nouă probă de aptitudini, după care va aprecia.

Îmi dădui acordul.
Noul director era fostul adjunct.
Și verificarea cunoștinţelor începu de la capăt.

RÂNDUL

— Sunt înaintea dumneavoastră, fiţi amabilă și ţine şi-mi locul, mă întorc numaidecât.
— Nu ştiţi, doamna era chiar în faţa noastră, ori s-a atașat așa, pe neobservate?
— V ai, duduie, dar eu sunt aici de la cinci dimineaţa.
— Mă mir, că la șase, când am venit eu, eram numai câteva persoane.
— Vă rog frumos, dacă nu vă supărăţi, sunt femeie operată cu-n copil și din pro\incie și dacă aș putea trece înainte…
— Toţi avem serviciu.
— Din partea mea, dacă ceilalţi vă permit…
— De ce naiba merge atât de încet?
— Fiindcă se bagă alţii prin faţă.
— Noi stăm aici, și derbedeii o ia de-a dreptul.
— Chiar. Poate să ţi se facă rău de atâta așteptat.
Alaltăieri mi-a găsit tensiunea 17.
— Dar nu ziceţi că unui unchi al meu, de 63 de ani, cu anghina pectorală, au vrut să-i ia sânge? Doamne ferește!
— Alo! Alo. Dumneata, cu pălărie gris, nu te fă că n-auzi! Treci frumos la rând, ca toată lumea.
— M-ai văzut dumneata că nu stau la rând?
— Sigur.
— Ţi-am luat eu locul dumitale?
— Te-ai așezat acolo ca un popândău și-ai crezut că nu se observă.
— Popândău ești dumneata, dacă vrei să știi.
— Vorbește frumos, boule!
— Bou ești dumneata. Și pe deasupra și măgar.
— Hai, dom'le, lăsaţi, sunteţi oameni în toată firea, se poate să ajungeţi la asemenea cuvinte?
— Apoi aacă dumnealui e în stare să-mi spună mie de la obraz că m-am furișat, când toată lumea mă știe de când stau unde stau… Nu eram aici, lângă dumneavoastră, doamnă?
— Eu nu mă amestec. Sunt cu gândul la ale mele, că am destule.
— Ei, poftim! Cum, doamnă? Ei nu, că-i chiar strigător la cer: nu l-aţi întrebat pe dumnealui, adi neauri, cât e ceasul?
— Mă confundaţi. Altă dată uitaţi-vă mai bine.
— Ia uite-o și pe moţata aia: dacă nu venea în pantaloni, o durea în… vorba aceea.
— Aici care cum o vezi, coafată, rujată, manichiurată și cu pantaloni, de parcă

s-ar fi întors lumea pe dos…

Auzi, duduie, ce crezi, că dacă porţi pantaloni n-ai voie să stai la rând?

— Pardon! Nu aici e coada?

— Nu, scumpo, coada e cu cinci bărbaţi mai încolo.

— Ai luat-o tare…

— Ei…

— Hai că mi-ai plăcut, auzi? Mi-ai plăcut.

— Vă rog respectuos să nu mai împingeţi.

— Eu împing? Alţii mă împinge și pe mine.

— Aţi putea opune puţină rezistenţă.

— N-ai decât să le spui dumneata să nu împingă. De ce nu le spui? Așa e la rând. Nu se stă comod.

— Dumnealui vrea să citească ziarul boierește.

— De ce vorbiţi așa?

— Fiindcă așa e.

— Vă deranjează că citesc.

— Ce mă-mportă pe mine?

— Atunci?

— Vezi-ţi dom'le, de treabă.

— Mă scuzaţi: dumneavoastră n-aţi avut casă pe Călărași?

— Eu am crescut la orfelinat, n-am avut casă niciodată.

— Mă scuzaţi: v-am confundat cu un domn proprie tar din Călărași. Dar să ştiţi că semănaţi grozav. A avut el niște încurcături, a stat și închis, dar nu mult, vreo două luni. Scrie ceva de campionat în ziar?

— Nu știu, urmăream „Mica publicitate".

— Vreţi să mai faceţi un pas înainte?

— Ia vedeţi, nu scrie că vinde careva vreo butelie?

— Vă trebuie butelie? Aud că sunt la Obor. O soră de-a mea din Pantelimon…

— E, da, dar dacă n-ai pe cineva…

— Înaintaţi, doamnă, înaintaţi că ne-apucă noaptea.

— Sunteţi grăbit?

— Sunt.

— Nu mai fiţi așa de grăbit.

— De ce? După Constituţie, am voie.

— Cu mine să nu fii ironic, auzi? Că eu puteam să-ţi fiu mamă.

— Puteaţi. Dar dacă n-aţi vrut până acum…

— Tinere, ești cam obraznic, e totuși o persoană cu părul alb.

— Și dumneata ce te amesteci? Ţi-i rudă?

— Hai, hai, plimbă ursul!

— Uite-așa a intrat unul ca dumnealui în curte, la șapzeșpatru, cică e instalator. Aia, cică nu, că nu-i bărbatu-meu acasă, vino pe seară. Dar el că nu mai are timp și că să verifice pe loc instalaţia. Până la urmă, o dată o apucă de braţ să-i rupă

ceasul de aur de la mână. Și începe femeia a ţipa „ajutor”, „ajutor”, da’ știi cum? A sărit toată strada.

— L-au prins?

— Uite-așa era, ca dumnealui, tot tânăr, cu barbă, că acum așa e moda, barbă și perciuni, până la gât… Ei, nu l-a prins dar a zis sectoristul că vine cu câinele și pune mâna pe el, precis.

— M-aș duce în faţă să văd de ce merge așa greu.

— Du-te, maică, du-te că înţepenim aici.

— Dar îmi păstraţi locul?

— Vai de mine, se poate?… Ia te uită ce iute pleacă, să vedem dacă se mai întoarce… Că așa se duc toţi și după ce face cinci minute ordine, îşi ia frumușel partea lui.

— Ar trebui să reclamăm la ziar, prea ne pierdem vremea aici.

— Și dacă reclami, ce câştigi?

— Dar ce pierzi, dacă-i vorba pe așa?

— Ei, uite că pierzi, că te ia la ochi și-apoi nu te mai iartă cât îi hăul…

— Sunteţi ardelean?

— Nu din Dobrogea.

— Imediat v-am cunoscut, după accent.

— Eu unul am ajuns la convingerea că stăm de pomană.

— A, v-aţi întors? Ce-i prin faţă?

— Prin faţă se introduc de două ori mai mulţi decât suntem noi în toată coada.

— Și n-aţi luat atitudine?

— Fă-o dumneata, dacă te crezi spiritual. Numai vezi să nu ieși cam mototolit.

— Nu e dreptate, oameni buni, nu e dreptate. Și pe urmă toţi avem nervi.

— Eh!

— Cum lucraţi: doi pe faţă, doi pe dos?

— Da, doamnă, e un macramé simplu.

— Pe mine m-a învăţat mama să ţin croșetul mai pieziș… îmi daţi voie o clipă?

— Mă dor picioarele.

— Hai că ne apropiem. Ori mai bine du-te mata acasă — ce să stai aici, femeie bătrâna? – și taie niște lemne, ca până te întorci, tocmai bine ajungem.

— Auzi? Eu zic că stăm degeaba.

— Aș!

— Dacă-ţi spun! Și ieri tot așa a fost. Când am ajuns în dreptul ușii, a ieșit unul chel și a strigat:

restul mâine.

— Și crezi că aşa are să se întâmple și azi?

— Absolut. Aha, ia te uită: chelul.

— E și spân… Ce-a zis?…

— N-ai vrut să mă crezi. A zis ca pentru azi, e gata.

— Aş!

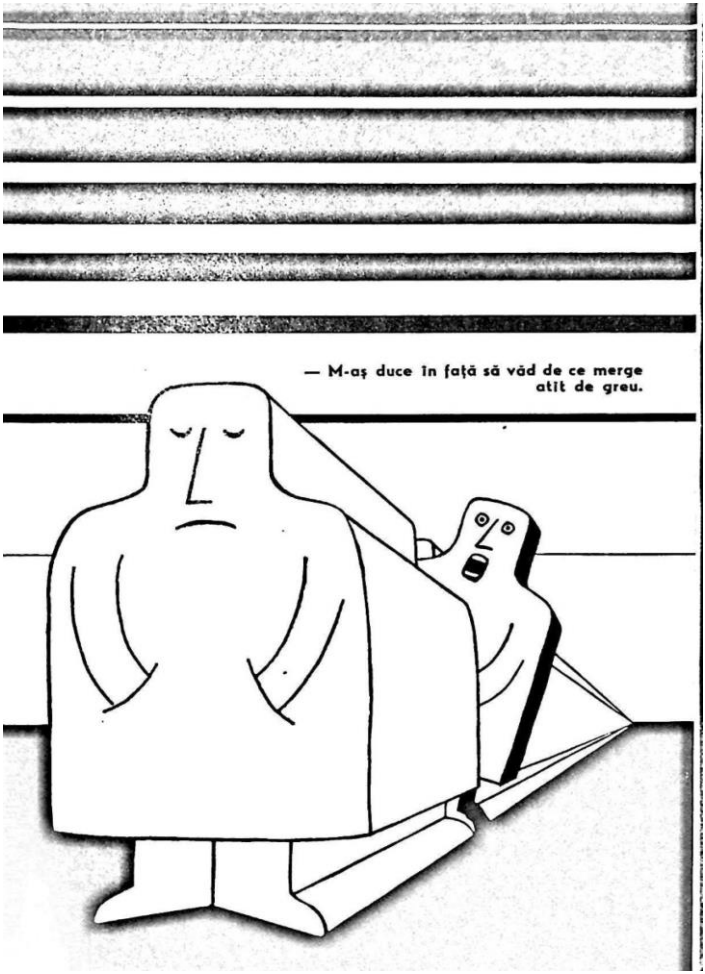

— Nu se poate, domnule. Eu am fost militar. Oamenii trebuie puși întâi pe două rânduri, nu haotic cum stăm noi acuma, de s-au făcut patruzeci. Pe urmă trebuie o listă. Și cineva din faţă să strige în ordine. Cum intră unul, îl ștergi, vine altul, îl treci. Altfel ne ia gaia. Nu se poate.

— Hai tăticule, hai acasă, mâine o să ne organizăm mai bine.

— Ce? Cum?

— Hai a-casă! M-auzi? Pentru astăzi s-a terminat. Finita la comedia!

— Ia lasă-mă, domnule! Că numai noi suntem de vină. În loc să stăm frumos, ordonaţi, pe două rânduri, se repede fiecare.

— Săru-mâna, domniţă. Deci mâine la câte veniţi din nou?

— Eu știu? Cred că pe la șase. Și dumneavoastră?

— Cam tot așa. Ori poate mai devreme. Să vă ţin un loc?
— Vai, sunteţi prea gentil.
— Sper să mă recunoaşteţi.
— Ei, asta-i bună! Cum să nu vă recunosc?
— Mâine fac eu regulă aici.
— Hai? Ce zici?
— Dacă vrei să fie regulă — m-auzi? – trebuie să începi cu cei *dinăuntru,* nu cu *noi,* ăștia *de afară,* înţelegi?
— Vorbește mai tare, că-s cam surd. Ziceai că ce?

S-A FURAT UN APARAT

Hotelul somnola calm în noaptea de vară ca un pachebot alb pe un ocean senin. Am adormit ascultând șoaptele teilor de sub fereastra și am început să visez că un pescăruș rătăcit îmi bate în geam. N-are rost să-i deschid — mi-am zis — e o pasăre interesantă, desigur, cântată de poeţi, nu-i așa, prezenţa ei într-un arbore subcarpatic e cu totul neobișnuită, dar, oricum, intrată în odaie ar putea provoca neplăceri hotelului…

Deveni însă atât de insistentă încât mă trezi și de-abia atunci îmi dădui seama că se bate în ușă și încă vehement. Era portăreasa, rondă și despletită, ameţită de somn, însoţind un bărbat în a doua tinereţe, foarte vâlvoi ca înfăţișare și nespus de febril. Mă interpelă ascuţit:
— Dumneata ai luat aparatul?
— Care aparat?
— De fotografiat.
— De-alături adăugă portăreasa, potrivindu-și ochelarii cu sârme. Zice că i s-a furat aparatul de fotografiat din cameră.
— Marca „Pescăruș”? – am întrebat și m-am rușinat nutnaidecât observând că nu mă trezisem de tot.
— Mi s-a furat aparatul, înţelegi? Un minut doar am lipsit și când m-am întors, aparatul pșșșt!…
— Zburase!
— Nu mai era.
— De alături — repetă monton portăreasa, intuind că sunt încă buimac.

Am ridicat din umeri inocent. Se vede însă că aveam un aer contravenient, fiindcă păgubașul se congestiona ca un rac în fiertură.
— Din pământ îl scot, din iarbă verde, din piatră seacă…

Mi-am adus aminte de o glumă bună dintr-un film și mi-a venit să-i adaug „din izmă creaţă” — dar nu eram sigur că omul văzuse filmul, n-ar fi înţeles — și m-am stăpânit la vreme. Tăcerea mea l-a mai liniștit.
— Pe cuvânt de onoare că nu l-ai luat?
— Zău. Vrei să mă percheziţionezi?

Eram în pijama și, evident, prezentam o condiţie propice unei investigaţii rapide.

— Nu. Pentru percheziţie chem miliţia. Dacă nu-l găsesc și nu-l găsesc, chem miliţia. Să nu crezi că n-o chem.

Și mă părăsi brusc, prăvălindu-se asupra ușii alăturate.

M-am culcat din nou.

Perna, de granit, se afla la capătul unei saltele bine garnisite cu nutreţuri nefurajate, totuși am readormit iute. Fără vise.

M-au trezit alte bătăi în ușă.

Era tot cel cu aparatul, mereu surescitat și totdeauna însoţit de portăreasă.

— Auzi? Te-am scos din cauză.

Am exclamat sincer:

— Foarte frumos.

— Nu puteai să-l iei dumneata. Când am ieșit din cameră, am încuiat ușa și-am luat cheia. Înţelegi?

— De ce m-ai trezit din nou?

— Ca să poţi dormi liniștit. Mi-am închipuit că știindu-te sub bănuială, nu poţi dormi ca oamenii. Or, e clar că n-ai nicio vină. Dormi liniștit!

Portăreasa suspină ușor, depășindu-l ca pe un vas fragil:

— Acum ciocănim din nou la toţi. Să-i scoatem de sub bănuială.

— Și aparatul?

— Aparatul nu-i…

Dintr-o clopotniţă a bătut două și m-am mirat cu încântare că se mai păstrează orologii sonore. Somnul fugi se M-am așezat pe pervaz să ascult noaptea, am aprins lampa cu abajur ca să citesc foiletonul ziarului local despre unul care vindea cartofi de calitatea a doua drept întâia și am încercat să-mi amintesc cum se înmulţesc protozoarele.

S-a iscat zgomot pe culoar. Întâi un murmur, pe urmă un ţipăt bucuros, câteva exclamaţii, o ușă trântită o dată, încă o dată și încă o dată, glasuri amestecate și surde ca în figuraţia unei piese istorice. S-o fi prezentat hoţul — mi-am zis, și am simţit dulce cum voi adormi îndată și pentru multă vreme.

Dar se bătea din nou în ușă; cu violenţă și grabă.

— Ce ţi-e, omule? l-am repezit, văzându-l iar în prag.

— S-a găsit, dom'le, s-a găsit. Pe cuvântul meu de onoare că s-a găsit. Vino să vezi cum a fost, să te strici de râs.

Și-mi oferi o pildă de asemenea stricăciune, icnind de câteva ori într-un râs pe jumătate înghiţit. Se vedea cum se luptă în el un rest de spaimă, bucuria și rușinea.

— Vino, să te convingi și dumneata dacă nu-s un dobitoc.

Nu m-aș fi dus numai pentru atâta, dar se adunau și alţii și apoi mi-era limpede ca omul e dintr-aceia care poate fi deviat greu când decide s-o ia prin porumb.

Ne-am întâlnit vreo șase, toţi în pijamale, cu ochii mărunţi și feţele galbene. Ne așezasem pe lângă perete ca la o ședinţă fulger. Portăreasa prezida de lângă și fonier, iar cetăţeanul făcea reconstituirea de la fereastră.

— Am pus servieta pe masă. Vedeţi? Aici. Pe colţ.

Am ieșit până afară. Când deschizi ușa, se face un curent de te zboară.

Observaţi? Fiindcă la hotelurile vechi ușile sunt faţă în faţă cu ferestrele. Să facem o probă…

Am fost contra cu toţii.

— Totuși, vă rog, numai un minut, să vedeţi… Dumneata, dumneata cel neras… Ia deschide ușa…

Bărbatul se supuse; îndată ne trecu pe toţi o andrea rece, înfiorându-ne pijamalele subţiri. Lăsată din clanţă, ușa se întoarse în canatul ei cu efect de trăsnet.

— Ho! Că sculaţi tot hotelul. Daţi-le naibii de probe — se rugă portăreasa. Doar s-a găsit aparatul.

— Nu se poate, trebuie să le explic până la capăt. Vedeţi? Din cauza curentului, servieta a căzut jos. Aparatul s-a dus de-a dura pe parchet până sub pat.

— Fiindcă e frecat cu ceară — atrase atenţia portăreasa. La noi, o dată pe săptămână…

— Și cum l-ai descoperit? – întrebă unul căscând.

— S-a băgat să caute hoţul…

— Da, confirmă demonstrantul — căutam hoţul.

Credeam c-a intrat pe fereastră și că s-a ascuns în cameră.

— Și-acum ce mai vrei, cetăţene? Ne-ai omorât odihna, ne-ai făcut hoţi, ai dat o reprezentaţie… Ce mai poftești de la noi?

— Să vă cer scuze, asta vreau. Și nu numai scuze.

Dimineaţă, care dorește, îi fac o fotografie gratis în faţa hotelului și i-o trimit la domiciliu șase pe nouă. Pe cuvânt de onoare! Altfel cum să mă răscumpăr? Spuneţi și dumneavoastră…

Dimineaţa, portăreasa comenta cu colega care-o schimba:

— Văzuși? Un singur zăpăcit ţinu treaz tot hotelul o noapte întreagă… Crezi c-a fotografiat pe careva? Aș! Cum s-au culcat ceilalţi, a și plecat… Zicea c-a greșit localitatea…

ALE VIEŢII VALSURI,
TOŢI LE DANSĂM ÎNTR-UN FEL SAU ALTUL…

ANA ŞI CEI DOI BĂRBAŢI

Ana era studentă, cea mai frumoasă studentă a Facultăţii de istorie, subţire, cu picioarele arcuite și şoldurile tari, cu priviri negre, adânci, sub fruntea bombată și părul, revărsat până la cingătoare, înconjurându-i faţa fină, de medalie. Fusese sculptata desăvârșit de natură, n-avea nimic prea mult în alcătuire și niciun cusur, umbla plutind, când zâmbitoare, când gravă, nu râdea niciodată cu gura mare și se supăra cu aceeași gingășie, desenând un semicerc întors cu buzele, și o abia simţită liniuţă verticală între sprâncene.

Era o ființă voioasă, prietenoasă, o iubeau colegii, colegele, profesorii, funcţionarii, vânzătorii din magazine, vecinii, îi plăcea să danseze, cutreiera barurile, restaurantele, casele de cultură, o îmbrăţișară și o sărutară mulţi, spunea greu nu, pur și simplu nu știa să se împotrivească, dar când simţea mâinile unui bărbat alunecându-i mai jos de mijloc sau cădea, dintr-o piedică pusă în glumă ori dintr-o altă împrejurare, pe un divan, pe iarba vreunei poieni de munte, pe nisipul cald al ţărmului, începea să ţipe, să se zbată ca din gură de șarpe, să lovească în neștire cu pumnii mici și duri, ca două bile de oţel, până ce atacantul, surprins, năucit, se oprea, atât cât fata s-o poată lua la fugă fără întoarcere.

La o reuniune domestică de ora cinci cunoscu un avia tor care o admiră deschis, fără să-i ceară niciun favor, o conduse cuviincios acasă pe la trei dimineaţa și în timp ce ea aștepta, somnoroasă și plictisită, rezemată de ușor, ca tânărul s-o înconjoare și să-și apropie obrazul de al ei, celălalt îi sărută, rece, mâna și se retrase brusc, fără să-i solicite măcar întâlnirea următoare. Ana îi mulţumi în gând, alergă în camera ei și se culcă îmbrăcată, dar nu putu adormi; începu să-și amintească amănuntele cunoștinţei, cum vorbea elegantul zburător, cât de puţin se lăuda și cât de deferent știa să se apropie ori să se retragă, cât de rezervat era cu convivii și mai ales cu ce cuvinte noi pentru ea îi admirase ochii, mersul, tă cerile — căci Ana vorbea, într-adevăr, puţin și îi plăcea să asculte. Își spuse deci că-l plăcuse, după două zile îl căută la telefon, află cu vădită părere de rău, de la părinţi, că e în cursă, îl aștept la aeroport, îl văzu cu o stevardesă la braţ și plecă dezamăgită, hotărând să-l uite. Dar chiar în seara aceea, după ce aruncase, pe rând, un curs de civilizaţie antică din care nu mai înţelegea nimic, o carte recentă a lui Boris Vian și chiar volumașul de uz casnic „Cum să curăţim 2000 de pete” îi telefona din nou, îl găsi, îi declară franc că vrea să-l vadă și la unu noaptea, în faţa casei lui, îi mărturisi, tremurând, că l-a îndrăgit.

Aviatorul era numit de toţi ai săi „un băiat bun”, era serios, conștiincios, făcea totul cu măsură, își respecta superiorii, părinţii, se arăta cam sperios cu fetele – care-l asaltau pretutindeni — și se temea, mai mult ca orice, de încurcături durabile. Îi mărturisi, la rândul lui, frumoasei studente că o place realmente, dar că nu are pentru ea niciun fel de sentiment, n-o va iubi, n-o va lua în căsătorie și n-o va mai vedea. O conduse ţeapăn și aferat, cu taxiul, până în faţa blocului ei din Drumul Taberei și, suspinând liniștit, se întoarse acasă.

Pentru întâia oară, Ana simţi că nu-i mai place nimic pe lume, își certă mama, se supără pe cea mai credincioasă prietenă, nu mai răspunse la telefon și făcu primele zece absenţe nemotivate din viaţa ei de studentă, plimbându-se visătoare ori nervoasă prin Tei, printre casele cenușii, cu pereţii de gresie și grădiniţe cu straturi de stânjenci, acolo unde se tot aștepta să iasă, pe una din portiţe, Gelu al ei.

Dar Gelu transporta de trei ori pe săptămână turiști occidentali de la Hamburg la Constanţa, căci venise vara, aproape că nu mai trecea pe acasă. Proaspăta îndrăgostită slăbi îngrozitor, luă doi de cinci, și într-o bună zi numai voi să se scoale din pat.

Era o familie numeroasă, se convocară numaidecât medici veri și unchi, mătuși neliniștite și înţelepte, bătrâni cu lungă experienţă de viaţă. Înţeleseră cu toţi despre ce-i vorba, nu izbutiră să afle nimic de la fata aceea cu guriţa încleștată, slăbiciunea tuturor și luară singura decizie ce li se păru rezonabilă: o trimiseră, cu blândeţe, la Timiș, pentru prima oară singură, să schimbe aerul, să se distreze, să uite.

Ana plecă în silă, se instală în vila cea mai cocoţată, mai singuratică, se chinui groaznic o săptămână, nu coborî din cameră decât pentru masă și, într-o zi, fiindcă nu putea să doarmă și voia să doarmă în șezlong, ia soare, luă trei barbiturice odată. Se trezi pe întuneric; era învelită în două pături, iar lângă ea, veghea pe un scăunel, privind-o, cu braţele încrucișate, tânărul aviator.

Se dezmetici greu, întinse mâna să-l atingă, întâlni palma lui caldă, îi zări zâmbetul printre stelele acelei nopţi de august și izbucni într-un plâns năvalnic, cu șiroaie de lacrimi, așa cum nu plânsese poate niciodată, pentru nimic, în faţa nimănui.

Gelu se astenizase cu cursele sale europene și între prinderea de transporturi îl trimisese două săptămâni ia odihnă, la Timiș.

Întâmplarea făcu să rămână absolut singuri în acea vilă zece zile, în aerul iute al pădurii înalte, sub un soare blajin și o lună ce creștea, creștea, venind tot mai aproape de geamurile casei, în fiecare noapte. Niciunul dintre ei n-ar fi crezut că dragostea se poate împlini atât de simplu, atât de omenește. Se minunară, se iubiră, mult, cu fierbinţeala și dăruirea anilor tineri, cu uimirea dulce a celei dintâi întâlniri de acest fel.

La întoarcere, Ana îl aduse pe Gelu acasă, îl prezentă scurt părinţilor, „acesta-i bărbatul meu, de-acum sunt femeie” și familia oftă, toată, bucuroasă, că fetiţa și-a revenit, e iar veselă, ia zece la examenul de istoria celui de-al doilea război mondial, mănâncă de patru ori pe zi — câte puţin, dar mănâncă — nu mai doarme zvârcolita şi-și iubește din nou toate mătușile, tot cârdul de prietene, toţi vecinii, de la toate cele patru etaje.

Absolvi cursurile strălucit, se înscrise la doctorat și fu păstrată ca asistentă la catedra principală a Facultăţii.

Gelu deveni comandant de aeronavă. Se înţelegeau foarte bine, n-aveau nevoie de nimeni, își ajungeau pe deplin unul altuia, nu voiau să se căsătorească, nu-și puneau problema, n-o discutau, alergau de la unul la altul de îndată ce aveau vreme și vremea trecea liniștita, ușoară, perindând anotimpurile, zilele și serile, ploile și ninsorile.

Se hotărî ca Gelu să fie trimis în străinătate la un curs de specializare pentru conducerea turboreactoarelor gigant. Ana plecă în vacanţă singură, la mare, într-una din staţiunile de abia inaugurate, în care printre căsuţe mici, albe și înalte hoteluri ovale, pastelate, mai lucrau macaralele și excavatoarele, iar la ţărm, ţipau ascuţit, în zori, drăgile care curăţau golful.

Ajunse seara, aruncă geamantanul în cameră și fugi pe plaja umedă și mângâietoare, să guste apa mării. Lumea plecase, două femei în halate albe strângeau puţinele umbrele și pescărușii pluteau ca în vis, somnoroși, tăcuţi.

Ana se descălţă, intră în apa și privi fermecată cum o înlănţuie valurile, cum o lovesc cu pietricele și-i fac colane de iarbă moale, ruginie, în jurul gleznelor fine.

Răsări, uriașă, luna și aruncă un miraculos covor lat, auriu, peste tremurătoarele ape, până la pământul acum întunecat. Era ca o ispitire fățarnică, să pornești pe acel covor spre astru și fata rămase fermecata, fără grai, cu ochii mari, uitând de sine și de lume, plină de priveliștea nouă a luminoasei nopţi marine.

Nu mai era nimeni pe plajă. Dar la capătul ei, pe un promontoriu rămas neatins, care domina ţărmul, un bărbat singuratic privea și el vrăjit înălţarea grandioasă a selenei din valuri și pârtia aceea fabuloasă de pulbere aurie presărată pe unde. Întoarse capul spre plaja pustie, văzu silueta îndepărtată, în rochia albă pe care briza o ridica alene, și simţi că trebuie să pornească spre ea.

Ana îşi luă ochii de pe nemărginita întindere, o dureau de atâta privit, și-i întoarse, întâmplător, spre înălţimea de pământ, de unde bărbatul arunca o lungă umbra pe nisip. Și intui, brusc, că acela va veni spre ea. Se sperie, dar rămase pe loc până ce omul fu foarte aproape. El îi vorbi, ea nu-i răspunse. El îi vorbi din nou, liniștit, ea îl privi rece, spuse ceva în neștire și porniră în susul plajei, spre stânci, nedumeriţi, tăcuţi, pânditori dar prinși într-un vag neînţeles presentiment care-i tulbura și de care începură numaidecât să se teamă.

Dimineaţa întâmpinau împreună soarele; luau masa împreună; după-amiază, înveliţi în cearşafuri, somnolau pe ultima fâșie de ţărm, așteptând asfinţitul. Seara străbăteau potecile pustii pe câmpiile întinse, cu iarbă ţepoasă și ascultau nemișcaţi, îndelung, muzica veșnică a mării.

Într-o zi cu furtună se așezară pe stâncile cele mai îndrăzneţe, ca s-o înfrunte. El o luă în braţe ca pe un prunc și ea se lipea de el ţipând ori de câte ori valul mânios năvălea înspumat asupra lor. În altă zi ieșiră cu bar ca în larg, departe. Dansară pe terasa unuia din hotelurile noi. O urcă în cupa unui excavator și o roti ca într-o nacelă deasupra lumii. Umbla în urina ei, ţinându-i poșeta și pantofii, și ea zburda liberă, kilometri întregi, pe deșertul umed al plajei, lăsând urmele unor tălpi mici, nervoase, cu degetele lungi. În penultima seară, devenită nostalgici; el o conduse până la vila în stil maur, până în faţa uşii de lemn ferecat în arabescuri negre, intrară, se uniră într-un sărut nesfârșit, dar când bărbatul, lacom, încercă s-o frângă de mijloc, ea îl zgârie, îl respinse, îl îndepărta cu o putere nebănuită și-i deschise ușa, gonindu-l fără un cuvânt. El plecă buimac, clătinându-se și rămase multă vreme pe trepte, într-un fel de nenorocire pustiitoare.

În zori, ea îl aștepta la locul lor; îl îmbrăţișa și-i spuse, privindu-l drept în ochi: „ești un om admirabil, a fost cea mai frumoasă vacanţă din viaţa mea, dar acasă am un iubit, nu te vei atinge niciodată de mine. Uită-mă. Te voi uita”. Și plecă.

Inginerul Matei avea treizeci de ani, se căsătorise de vreme, în studenţie, dar la puţin timp după nuntă ne vasta paraliza. O îngriji opt ani cu un devotament ne mărginit, dar ea se sfârși și el se înfundase cu disperare în solitudine, muncind ca un hamal, până la epuizare fi zică. N-avusese niciodată parte de o dragoste adevărată, era un bărbat comun, care inspira femeilor admiraţie, respect,

compasiune, uneori teamă, câteodată patimă, niciodată însă tandreţe — deși o râvnea mai mult ca orice pe lume. O întâlnise pe Ana ca după o lungă căutare și se îndrăgosti de ea cu sălbăticia și deznădejdea unui adolescent. După plecarea ei rămase încă trei zile la mare, dar nu mai suporta singurătatea și se înapoie în oraș golit, strivit.

Într-o seară, când se întorcea visătoare, Ana îl găsi la ușa ascensorului. Înconjurară blocul de zece ori, aducându-și aminte de mare, se priviră mult, ochi în ochi, se dezmierdată cu sfială iar el îi mărturisi: „nu vom face niciodată altceva decât ce vei voi tu. Tu vei hotărî totdeauna pentru amândoi”. Ana rămase în balcon toată noaptea; era tulburată. Până atunci hotărâseră pentru ea tatăl, și tanti, și unchiul, și Gelu, șeful de catedră, bu nica, o prietenă mai în vârstă, prietenul din copilărie, administratorul de bloc, nimeni nu-i ceruse vreodată să-și asume decizia ultimă și definitivă.

Spre deosebire de Gelu, care prin siguranţă și seriozitate îi dădea o senzaţie de liniște, acea senzaţie ce o învăluie și o câștigă mereu pe o femeie nehotărâtă, Matei era veșnic surprinzător. Îi trimitea daruri dintre cele mai felurite, volume de versuri, agrafe colorate, poze cu feline caraghioase, jucării de copii mici, împletituri rafinate și punguliţe cu dulciuri, însoţindu-le de misive scurte, criptice, dacă nu totdeauna spirituale măcar cu un anume farmec ingenuu. Plecă pentru un schimb de experienţă în Ungaria și-i aduse o valiză cu lucrușoare pe care Ana le răspândi cu degete febrile prin toată casa, sărutându-le. O duse prin locuri necunoscute, făcură excursii repezi la Peștera lalomicioarei, la întorsura Buză ului. O invita, pe neprevăzute, să ia masa cu el la Arad, o plimba pe Dunăre; ea cunoscu, astfel, pentru prima oară, vaporul, avionul; fiecare săptămână îi aducea ceva nou și se simţea grozav de bine cu acest bărbat afectuos, care povestea cu farmec fel de fel de întâmplări și o asculta pierdut de câte ori îi împărtășea, la rândul ei, nimicurile vieţii de fiecare zi. În una din aceste zile, Matei o invită prima oară la el. O servi împărătește, cu şampanie. Îi arătă toate cotloanele casei, îi descrise cum o plănuise, cum şi-o construise singur în acel crâng de salcâmi, cum pusese vitralii de Moravia în partea de sus a ferestrelor și cum ascunsese lumina în nișele ogivale. Ea îl privea încântată, toropită, el începu s-o dezbrace binișor, ca pe un copil, ea nu se mai împotrivi. El rămase fascinat în faţa trupului ei subţire, puternic și cafeniu, în faţa frumuseţii candide a acestui trup de fetiţă care despica întunericul odăii ca o lamă pură. O simţi cum tremură, o văzu cum îşi mușcă mâinile, îşi apropie obrazul de al ei și-i zări lacrimile, o înţelese și cu aceleași gesturi încete, grijulii, o îmbrăcă, mângâind-o și liniștind-o. Era zguduită de frisoane ciudate, îl apropia și-l depărta de ea, îşi însângerase degetele cu dinţișorii ascuţiţi. Îl rugă să n-o conducă și-i spuse, clănţănind: „n-o să uit niciodată acest ceas”. După ce închise ușa, el se duse în baie și intră îmbrăcat sub duș, pe care-l lăsă să curgă năvalnic, până ce simţi că a îngheţat de-a binelea.

La miezul nopţii, ea îi telefonă laconic: „viu la tine”.

Sosi înfrigurată, palidă, îşi rupse rochia din prag și se iubiră cu o înverșunare mută, care reîncepea mereu și care nu izbutea să-i istovească. De abia a doua zi,

pe seară, reușiră să se desprindă unul de altul. Peste o săptămână, Ana îi spuse lui Gelu că a fost a altui bărbat și că nu mai poate să-l vadă. Aviatorul se încăpăţână să afle amănunte, trebui însă să se mulţumească a fi plâns de părinţii ei. Câteva săptămâni fu bolnav, o blestemă, îşi jură s-o uite, îi arse fotografiile și scrisorile dar nu putea scăpa de amintirea ei și ceru alor săi să fie în trebuinţat cu mai mult, să zboare cât mai mult, chiar și în locul altora, să plece cât mai des și cât mai departe.

Matei era fericit, se părea că și Ana. Ea îl privea pe furiș, uneori, când dormea și-l compara cu celălalt. Ba lanţa înclina când spre unul, când spre altul. Nu-l uitase pe Gelu, îl visa, îl dorea. Dar nu putea pleca de lângă cestălalt, o fermeca, o înlănţuia, îi dăduse o încredere în sine pe care n-o avusese niciodată, o cunoștea și o ghicea atât de bine încât ea însăși se minuna, redescoperindu-se într-un fel. Și-apoi, acum se simţea cu adevărat femeie, ba chiar când bărbatul, care purtase în el atâta suferinţă, i se destăinuia, încerca și un soi de sentiment matern, de ocrotire, care-o încălzea și o întărea…

Matei plecă pe unul din marile șantiere pentru o lună, nu putea s-o ia cu el. Se înţeleseră să-și telefoneze în fiecare seară și să-și scrie zilnic. Așa au și făcut. Dar la sfârșitul primei săptămâni, Ana a simţit că înnebunește de dorul lui Gelu, de care nu mai știa nimic, l-a chemat la ea, acesta a sosit în cincisprezece minute și-au vorbit mult, și au hotărât să se căsătorească numaidecât. Ana s-a repezit cu mașina unei prietene la acel șantier, s-a un cât, ajutată cu voioșie de muncitori, pe podul rulant unde

Matei drăcuia un tânăr tembel, l-a luat jos, i-a spus că se mărită și că nu poate face altfel. Matei leșina caraghios, în braţele ei, în timp ce întreg șantierul îi privea cu uimire, fata se îngrozi și de îndată ce bărbatul acela smolit și bărbos, care i se păru acum străin, îşi reveni, îi lăsă în scama doctoriţei și fugi.

Cu două zile înainte de nunta, telefonă la conducerea șantierului, îl găsi chiar pe inginer, îl întrebă cum o duce; răspunsul fu blând și zgârcit: „tu hotărăști, fă astfel încât să-ţi fie ţie bine” și apoi nu mai auzi nimic. „S-a întrerupt, domnișoară!” strigă agitată către telefonistă. „Nu, duduie — protestă sec centralista –

persoana a închis, nu mai avea ce se va transmită. În noaptea aceea. Ana plecă pe furiș de acasă, lăsă un bilet părinţilor că nu se poate mărita cu Gelu fiindea-l iubeşte pe Matei și se refugie la unchii ei de lângă Bârlad, într-o comună bogată, răsfirată pe coline cu vii, unde apariţia el fu sărbătorită ca un eveniment de importanţă republicană. Îl chemă pe inginer acolo, îl recomanda ca logodnic și-l ţinu lângă ea trei zile și trei nopţi, fierbinţi, într-o dulce pierdere de sine.

Într-o noapte, părinţii o auziră gemând groaznic prin somn, o găsiră cu așternutul ghem sub ea, o treziră, o liniștiră cu mângâieri, se așezară pe două scăunele lângă patul ei și tatăl îi spuse ferm: „așa nu mai merge, fetiţa tatii, noi nu ne amestecăm în viaţa ta, dar trebuie să alegi într-un fel, te distrugi și pe tine, îi nenorocești și pe ei”. „Ce să fac mamă, dacă fiind cu unul mi-i dor de celălalt? Cum pot oare să-i iubesc pe amândoi? Nu vezi cum mă scol năucă de cap și mă culc ca pe jăratic?”

„Ei sunt corecţi cu tine, amândoi te-au cerut de nevastă, dar tu cum te porţi?”

„N-ar fi mai bine să mor – întrebă Ana, gânditoare. Am scăpa toţi trei”.

Nu, nu era mai bine, mama dădu alarma la mătuși și experta familiei, care avusese și ea o biografie destul de zvăpăiată, conchise, la sfârșitul îndelungatului conciliabul femeiesc, că cei doi bărbaţi trebuie să se întâlnească. Luă problema asupra ei și aranjă în așa iei lucrurile încât Gelu și Matei se văzură într-o duminică, la un restaurant în aer liber. Își spuseră, ţepeni, vorbe tari, se acuzară reciproc dar și admiseră că situaţia e foarte încurcată. „Eu mă sfârșesc fără ea — recunoscu Gelu — dar jocul acesta de-a-baba-oarba mă face neom.

Și pe urmă, de câte ori se întoarce, o luăm de la capăt.

Dumneata n-ai demnitate? De ce n-o alungi?” „Nu pot, se confesă sincer Matei — știu că vine de la dumneata, mă îngrozește, dar când o văd și o aud, uit, mă prăpădesc” „Am s-o iau cu sila — se mânie aviatorul — am s-o închid în casă, nehotărârea ei trebuie să-și găsească odată nașul. „De aceea o pierzi mereu, din cauză că hotărăști mereu pentru ea” — se înfurie inginerul. „Da, că încrederea dumitale fără margini, chiar că a cucerit-o…”

Se ciorovăită mult, amar, dar fără ieșire, fiecare îi ce rea celuilalt să abandoneze, dar amândoi simţeau că dreptatea li-i înjumătăţită.

Ana, care nu știa nimic, corecta niște lucrări de bizantinologie când auzi soneria. Se duse leneșă să deschidă și când îi văzu pe amândoi, păli, simţi că i se oprește inima.

Mama se ascunse speriată, în bucătărie, „pentru cafele.

Stăteau toţi trei pe fotolii și niciunul nu îndrăznea să înceapă. „Eu sunt cel mai bătrân membru al adunării rosti Matei cu un zâmbet greoi, într-un târziu — și zic așa: tu, Ana, trebuie să decizi. N-are rost să ne facem imputări, nici să scormonim istoria. Pe scurt: unul din noi va fi soţul iau și celălalt va dispare din viaţa ta, absolut fără întoarcere. Ne-am cunoscut puţin, dar sunt sigur, pentru amândoi, că așa se va întâmpla”. Ana se uita de la unul la altul, rătăcită, cu gura încleștată.

Mama sosi la timp cu cafelele și se retrase urgent. Fata puse mina pe ceașcă, o lăsă, o luă din nou; nu știa ce să facă. Gelu se ridică excedat și se duse la fereastră: „Ce situaţie!” — izbucni, dar o rosti ca pentru cei ce se plimbau pe străduţa de sub geam. Matei îşi găsi crăticioarele maghiare de lut răspândite prin încăpere, celălalt privi cu coada ochiului sânii mici ai fetei cum se zbuciumau sub capotul de mătase vișinie adus de el de la Amsterdam. În bibliotecă era fotografia lui Gelu. Dar pe lada studioului se afla, înrămată, o pagină de ziar în care Matei, cu casca în cap, dădea un interviu televiziunii pe șantier.

Ana ieși brusc, urcă la o vecină și rămase acolo până se înnopta. Cei doi bărbaţi coborâră scările împreună, dar de la poarta se despărţiră fără să se salute. Mama rămase multă vreme încremenită în neputinţă, cu mâinile în poală.

O săptămână nu se întâmplă nimic. Apoi, într-o zi, Gelu și Matei telefonară, surprinzător, în aceeași clipă. Evident, telefonul fu multă vreme „ocupat”. Când renunţară, Ana îi sună ea, pe rând. Îi spuse lui Gelu că nu poate trăi fără el, dar nu știe ce i se poate întâmpla după ce l-ar vedea. Și închise. Îi spuse lui Matei că e singurul bărbat adevărat pe care l-a cunoscut și că viaţa ei fără el n-are niciun rost,

dar că nu-și mai poate lua nicio răspundere în ceea ce o privește. Și închise fără vreun cuvânt de salut.

Catedra o recomandă ca lector la cursul de limbă română de la Montpellier, pentru doi ani. Gelu fu numit șeful agenţiei aviatice române din Toronto. Matei plecă să construiască un complex de fabrici de ciment în capitala Afghanistanului. Niciunul din bărbaţi nu se apropie de vreo altă femeie. Ea ducea un trai monahal, n-o interesa nimeni, colegii francezi o sâcâiră o vreme cu asiduităţi apoi văzând-o atât de ursuză și intuind un traumatism sentimental grav, o lăsară în pace.

Fiecare din cei doi bărbaţi nutrea, în secret, speranţa regăsirii. Și Ana suferea, câinește, cu inima în două jumătăţi arse de dor. Nu cheltui nimic din indemnizaţiile substanţiale ce le primea și când veni vacanţa, în loc să se întoarcă acasă, se înscrise pentru o excursie în Canada și apăru proaspătă, zveltă, splendidă, în taiorul ei albastru, în ușa de cristal a agenţiei din Toronto.

După o săptămână, lua avionul pentru Paris-București. Dar pe aeroportul Le Bourget schimbă biletul și porni imediat, cu cea dintâi cursă, pe ruta Roma-Cairo-Kabul…

SĂRITURA DIN COPAC

— Doamnă, vă iubesc ca un descreierat și dacă nu mă primiţi în casă, mă arunc de aici cu capul în jos.

Femeia scoase un ţipăt și scăpă din mină tigaia în care spărsese trei ouă. Din bătrânul castan înfrunzit, în dreptunghiul ferestrei o ţinteau doi ochi aprinși sub o căpiţă de păr.

— Ce-i cu dumneata? De ce te-ai căţărat în copac?

Tânărul se aplecă și mai mult pe craca încălecată și-i șuieră pătimaş:

— Vă urmăresc de-o săptămână și n-am găsit alt mijloc de a vă strânge la piept decât intrând pe fereastra bu cătăriei. Stau în copac de-un ceas, fiindcă v-aţi tot moș mondit prin celelalte odăi. Daţi-vă într-o parte, să săr.

— Băiete, ești capiu, suntem la etajul trei, ai să-ţi rupi gâtul.

Claia de păr se scutură violent, făcând să foșnească frunzele late ale castanului:

— Mi-e totuna, fără dragostea dumneavoastră viaţa mea ar fi o tortură. Feriţi-vă!

Femeia zâmbi cu mâna la gură, ridică tigaia și-l îndemnă cu blândeţe:

— Așteaptă puţin, îţi întind scara. Aștepţi, da?

— Aștept — mugi înăbușit vocea din copac — dar nu mult, că sunt la terminusul răbdării.

După câteva minute, în dreptul ferestrei apăru capătul liber al scării și pe urmă se văzu și celălalt, pe care-l ţi ne-au împreună, femeia și un bărbat pieptos în maiou.

Sălbăticiunea din copac avu o zvâcnire spre o ramură superioară, pe urmă pipăi cu picioarele creanga de jos, dar scara lungă îl și ajunsese; bărbatul îl sfătuia calm:

— Fixeaz-o bine la nod, acolo, între două ramuri, așa… Acum, hai, pășește

încet… n-ai grijă, că ţine.

— Nu vin — mârâi scurt cel din arbore.

— Te rog, nu mă refuza. Eşti invitatul nostru. Te rog, repetă stăpânul casei, ceva mai apăsat. Nu se întâmplă nimic, crede-mă.

Tânărul privi iar în jos, în întunecimea curţii interioare, unde i se păru că zărește niscaiva umbre mișcătoare, văzu luminându-se și auzi deschizându-se cu oare care zgomot geamul de la etajul doi, se roti în jurul propriei axe, dar înţelese că celălalt poate veni lesne la el.

În cele din urmă, șovăind, călcă binișor, ca un dansator pe sârmă, pe puntea dintre copac și fereastră.

Se priveau toţi trei, în bucătăria albă, în timp ce ouăle sfârâiau în tigaie: bărbatul împlinit, pândit de pleșuvie, pletosul slăbănog și vânos venit din natură, femeia mlădie, cu sânii ascuţiţi sub șorţuleţul de plastic și zulufii în ochi. şi izbucniră în râs. Bărbatul râdea cu gura mare, cu dinţi plumbuiţi, vlăjganul icnea sacadat, ferit, femeia scutura parcă zurgălăi de argint.

Musafirul fu întrebat dacă-i place salata de roșii cu castraveţi. Dar ochiurile? Cu șuncă ori cu caşcaval?

Se împotrivea strâns în sine, bănuitor, gata să sară, destinzându-se cu greu, monosilabic. Dar ceda treptat, mai ales la blajina, stăruitoarea rugăminte a soţului legiuit.

Mâncară. Băură apă minerală cu pătrăţele de gheaţă. Intrară în odaia de mijloc. La televizor, emisiunea „Faţă-n faţă” lăsase pradă unor aprige gospodine trei fabricanţi de pungi. Stinseră sunetul, lăsând numai gesturile mute și aprinseră ţigări.

— Eşti student? – întrebă bărbatul.

— Da. La…

— N-are importanţă, îl opri celălalt. Nu sunt supă rat pe dumneata. Nici tu, nu-i aşa? – o cercetă pe nevasta-sa.

— Ei, na! râse blonda, scoţându-și șorţuleţul.

— Câţi ani îi dai?

Studentul nu îndrăznea s-o privească. Spuse cu bărbia-n piept:

— 25.

— Are 38. Dar mie?

— 60.

— Doar 48. Nu prea iei bine distanţele — îl dojeni fără răutate. Și adăugă: e o femeie foarte atrăgătoare, dumneata eşti tânăr, ai tot văzut-o singură — că eu am venit de-abia ieri din Africa…

— Din Africa? Și tânărului i se aprinseră iar ochii. Cum din Africa?

— Am fost în Ghana, trei luni; ei, chestii, specialiști, delegaţie, petrol, mă rog, nu vreau să te plictisesc. Am adus și o maimuţică.

— O maimuţică?

— Da, e în baie. Vrei s-o vezi? Maimuţica dormea într-o cădiţă, în scutece de catifea vișinie. Studentul era pierit.

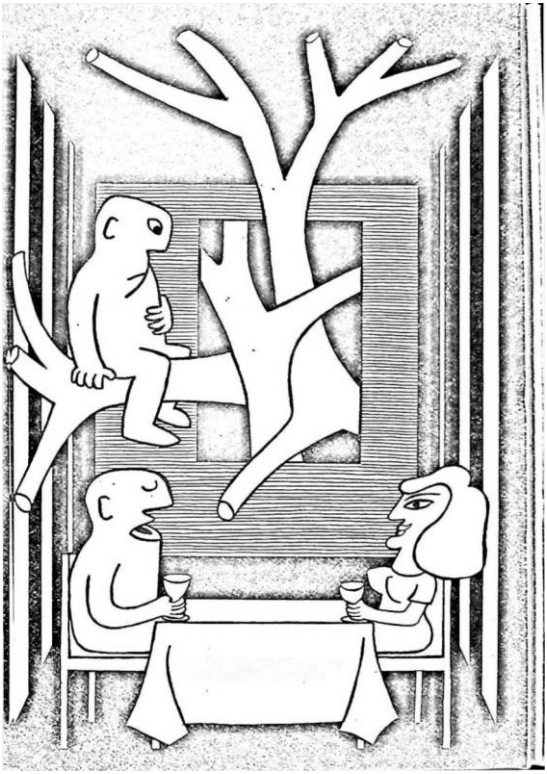

— Te rog, nu ne refuza, ești invitatul nostru…

— Domnule, doamna…

— Stai, stai jos. Cum îţi spuneam, ești justificat într-un fel. În altfel, nu.

— Nu — hotărî și oaspetele. Și repetă: Nu.

— Mai ales că nu ţi-am dat niciun prilej — spuse și femeia. Nici nu-mi amintesc să te fi văzut.

— Sunteţi totdeauna foarte aferată. Nu priviţi pe nimeni.

Gospodinele izbutiseră să-i facă harcea-parcea pe fabricanţii de pungi și pe ecran apărură dantura și cerul gurii lui Remo Germani. Bărbatul suci puţin butonul și italianul începu să suspine cu vibrafon ceva despre ploaie.

— E o căsătorie unită, asta a noastră — spuse bărbatul puţin obosit — ne-am luat nesiliţi și trăim de voie, nu din obișnuinţă. Al treilea n-are loc în ea.

Tânărul se ridică. Ceru îngăduinţa să plece, surprinzător de respectuos, deși tot colţuros și dur, cu gura strânsă pe faţa nebărbierită. Femeia căuta să-i explice și ea:

— Pentru dumneata, e un moment… de aprindere.

Pentru mine e o problemă mai… grea și foarte lungă. Înţelegi?

— Dacă mă lăsaţi, plec.

Unde erau să-l lase să plece? La cămin, unde dracu'!

Acu e douăsprezece, nu s-a închis căminul? S-a închis dar se poate dormi și în grădină.

— Rămâi la noi, aici, pe canapeaua din sufragerie.

Dimineaţa te duc cu mașina. Nevasta dădu din cap că e de acord.

Tânărul strânse pumnii și fălcile și izbucni:

— De ce atâta falsă prietenie? De ce jocul acesta de-a șoarecele și pisica? Ce urmăriţi? Daţi-mi mai bine una în cap și gata!

O clipă fu liniște, pe urmă bărbatul râse, dar mai slab. Femeia surâdea și ea, stins.

— Nu te silim să rămâi. Ne-ai amintit o întâmplare, o coincidenţă nostimă. Am vrut să ţi-o povestim, dar văd că eşti cam sălbatic. Și bărbatul porni spre ușă, legănându-și trupul masiv pe picioarele încovoiate.

— Ce întâmplare? Ce povestire?

Celălalt deschise ușa, stătea cu mâna pe clanţă:

— Casa a fost a lui socru-meu. Cunoștinţa cu dumneaei — și o arăta pe nevastă-sa — am făcut-o tot prin copac. Pe acolo, pe unde te-ai suit și dumneata. Numai că eu am sărit pe neașteptate și socru-meu m-a bătut atât de rău că mi-a rupt patru dinţi. Vezi? Şi-şi arătă dan tura. Coincidenţa ne-a surprins… ne-a înduioșat. Asta-i. La revedere.

Tânărul se chinuia nehotărât în prag. Se întoarse brusc pe călcâie și îşi frecă barba ţepoasă:

— Rămân. Dacă nu mă daţi afară, rămân.

Și în sufragerie spuse:

— Sunt student la Geografie. Povestiţi-mi ceva despre Ghana. Vă rog. Pasiunea mea e Africa.

Femeia scoase din dulap un cearșaf alb și o pătură colorata, iar cei doi aprinseră din nou ţigări.

Dimineaţa, studentul sosi la cursuri prima oară cu mașina.

Dar pe cei doi nu-i mai vizită niciodată.

CASA ALBASTRĂ

Am făcut economii douăzeci și șase de ani, după care m-am hotărât să-mi cumpăr o casă. Cele alergături, câte deziluzii, câte decizii de renunţare umplute cu năduf și tăvălite în sudoare! Până într-o zi, când casa mi-a ră sărit în cale ca un promontoriu albastru pe un ocean lăptos. Există oare dragoste la prima vedere între oameni și case? Da, există. Ea se uita la mine semeaţă, eu o admiram timid și, deodată, am simţit acea neiertătoare împunsătură în inimă care înseamnă iubire și de care nu te mai vindeci.

Se înălţa pe un loc pustiu; se ţinea departe de alte clădiri, la confluenţa între trei străzi fără imobile și două maidane elipsoidale, oglindind soarele în pereţii ei de

faianţă azurie. Un singur cat. Două turnuleţe cu sute de ferestruici în romburi argintii. O ușă extrem de latră, ca o poartă de cetate. Fier forjat peste tot, o iederă metaliferă încolăcindu-se în cele mai ciudate spirale pe după ziduri, giurgiuvele, canaturi și uluci. Un fel de Alhambră de cofetărie etalându-și dulcile splendori în aerul înmiresmat de o pădure de liliac, ce o înconjura ca un brâu violet.

— Gata, o iau — mi-am zis, după ce am aflat că e de vânzare. Momâia care a ieșit de după portiţă la sunetul ciocănelului de bronz în tichia piticului păzitor a întredeschis greu un ochi alburiu și mi-a șoptit gâjâit că trebuie să-i caut pe cei nouă proprietari

Nouă proprietari! Da, nouă moștenitori ai unei bei zadele, cel ce-și dichisise micul castel cu mâna lui, cu mistrie de aur, aproape o viaţă de om.

Nouă, nouăsprezece ori nouăzeci și nouă — nu mai concepeam viaţa sub alt acoperiș, astfel că am pornit să-i caut.

Primul proprietar era, bineînţeles, sperietoarea care mă întâmpinase, incertă ca sex, o ciupercă cenușie oploșită în una din pivniţele ferestruite cu vitralii bizantine. Suferea de haplologie, înghiţind câte două silabe odată din același cuvânt, vorbind însă într-un flux liturgic de nuanţă monodică. Purta o rantie mânjită cu scrob, sub care ascundea ciudate fobii.

— Nu dau casa decât cu o condiţie: fără animale și păsări.

— Nici nu ţin — m-am învoit iute.

— Că e un mo-n-ment. Și să se prevadă în contract.

— Foarte bine.

— Ad-ci an-male, paregzemplu câine, a-ci păsări, paregzemplu curci, te dau în je-cată.

Nu, n-aveam de gând să aduc alte vietăţi în afară de cele eventuale ale propriei mele familii (și cum, deocamdată, n-aveam familie…) Totuși, curioasă condiţie, nu? să-i hotărăști stăpânului clădirii cum să sau cum să nu populeze locul. Dar eu eram nerăbdător să devin stăpân. Și admiteam toate condiţiile cu ochii închiși.

Al doilea proprietar era familia Loţa, locuind pe una din acele pitorești străduţe care pornesc radial din piaţa Vitan și se termină în câmpurile împrejmuitoare dinspre nord-est. Mi-au fixat întâlnirea prin carte poștală. La ora hotărâtă am fost întâmpinat sub marchiză, într-un miros sufocant de camfor, de un babuin năsos, un fel de macac acromegal care se frângea în calinerii scalene lângă o baiadera lovită de tricofiţie, cu un pămătuf scorboroșit sub nas, bobinată în chingi aprige ce o congestionau la modul vânăt.

Erau gata să vândă. Cereau același preţ — asupra căruia se înţeleseseră cu toţii. Nu voiau decât un comision personal ca să semneze.

— De ce să nu profităm domnu' — îmi arunca vaselinate ocheade, amfitrioana. Astăzi toţi profită din orice. Numai soţul meu și cu mine știm cât ne-a costat ideealismul.

Loţa confirmă cu o grimasă reticentă, care făcea să i se miște exorbitantul mădular facial ca un tub dezafectat.

— Și observaţi — zise ușurel — că urmărim un profit neînsemnat. Un oarecare la sută, acolo…

Fui de acord. Nu se mirară. Mă avertizară că voi avea greutăţi cu al patrulea (întrucât soţii dispuneau de părţi egale).

— Fiindcă e oarecum nebun — preciză babuinul, leorbăindu-și cafeaua.

— Bea frumos! – îl admonesta doamna Loţa — altfel îţi iau ceașca. Da, domnu' — întări și ea — veţi avea de-a face cu un dement nepericulos, dar să nu vă lăsaţi. Chiar puteţi să-l ameninţaţi. Din partea noastră, s-a făcut.

Se făcuse, dar se făcuse de abia începutul. Toloican, al patrulea, mă aștepta reflexogen, bătrâna turlă invalidă îmbrobodită într-un șal de cavalerie cu ţarţamuri, de sub care se ivea o căpăţâna austeră încinsă cu o moletieră. Era celibatar și carpofag, mâncând adică numai poame. Sub girandola cu franjuri din odaia artritică, faţa lui lată părea o mască lutoasă strivită de un pneu. Era, într-adevăr, cam discontinuu.

— Casa? – spuse — e veche. O să se dărâme pe tine. Pe dinafară — frumoasă. O dau. Am mai dat-o odată.

— Cui? – am sărit ars.

— N-a luat-o — urmă egal, fără tresăriri. Era o vită. Nu înţelegea faianţa. N-am nevoie de bani. Plec la Vichy.

— E o apă excelentă — îl susţinui numaidecât.

— Plec la mareșalul Pétain. Mi-a făcut cunoștinţă cu el mareșalul Prezan. Aici nu-mi priește aerul.

Vrui să-i amintesc că Pétain nu mai e la Vichy de mult și că în genere nu mai e deloc. Nu-l interesa.

— Aveţi vreo condiţie de pus? – insistai sfios – vreo împotrivire?

— Nu dau casa.

Simţii un fior rece longitudinal, îngheţându-mi măduva spinării:

— De ce?

— Nu dau casa până nu-l distrug pe Loţa. Mi-a amanetat decoraţiile. Unde semnează el, nu semnez eu. Mă ajuţi să-l distrug? – se aplecă spre mine, pământiu, holbat.

Mă hotărâi pe dată.

— Vă ajut. Cum să facem?

— Simplu. Trebuie înăbușit moral.

— Adică?

Turla se trase înapoi clătinat:

— Îţi scriu de la Vichy. El nu știe că nevastă-sa a trăit cu toate ordonanţele mele. O divinizează. Îţi scriu de la Vichy, în ziua când serbează nunta de aur. O să le citești scrisoarea cu glas tare. Auzi?

Se înserase și mi se părea că mă aflu pe un tărâm fantastic.

I-am promis lectura cu glas tare a acelei scrisori. A dat din cap că e de acord cu vânzarea casei. Și în timp ce adormea, mi-a murmurat într-o borborigmă cea de a

cincea adresă.

O locuinţă vesela, cu grădină înflorită și banei verzi. Un fost bărbat de viaţă, încă voios, întins pe o canapea cu sârmele ieșite, ca un druid sibarit pe un meterez decalcifiat, înconjurat de o gloată zgomotoasa, petrecăreaţă. Radioul urla din băicri, în televizor se despletea un taifun caraib în imagini de călătorie, iar cineva, ne văzut, chinuia cu dezesperare un acordeon.

Mi-a ieșit în întâmpinare, în trap săltat, o mânză în noviciat, gătită cu o panglică de gabarit mare, arborând pe chipu-i cavalin un surâs de culoarea scorţișoarei.

— Pe tata îl căutaţi? Poftim — necheza — iată-l în libaţii, îi place să bea întins ca romanii. Apropriaţi-vă, nu vă jenaţi. Tată — răcni la el peste aparaturi și sonorităţi — te caută!

Pater familias îmi făcu un semn jovial să mă apropii și să mă așez pe marginea canapelei. Mi se turnă vin într-o ceașcă de chihlimbar. Mi se aduseră două turtiţe cât gămăliile.

— Dum vivimus, vivamus! – strigă încântat. Dacă trăim, apoi să trăim. Și bău puţin, cu o sorbitură prelungă.

Intrai în subiect.

— Casa? Podoaba aceea de lazurit? A dumitale să fie — zise generos — deși n-ai să locuiești în ea. Te va chinui strigoiul boieresc. N-ai văzut ce fii a lăsat pe lume?

Nu cunoșteam rudeniile.

— Trei fraţi ai și cunoscut. Iat-o și pe soră. Adela! Apropie-te.

De abia acum, în ochii decoloraţi ai butucănoasei Adele, descoperii asemănările care-mi scăpaseră. Sub sulimanul crustificat, același ten lutos. Sub capotul cu ceaprazuri maniabile, aceeași linie ţeapănă a trupului, manifestând o obstrucţie argăsită prin ani de adversităţi. În stogul de păr, o tarantulă rubinie corelată cu o spelcă bufona.

Se ţinea după bărbatu-său cu giumbușlucuri anevoioase, pârguiră și moleșită, cu un veșnic surâs, mimând o beatitudine mucilaginoasă.

— Nu există strigoi — îşi pildui Adela soţul, bătându-l mângâietor peste gură. Exista în schimb nevoie de bani. Aveţi bani? – mă întrebă direct. Daţi-i încoace și mutaţi-vă.

Era frumos și lesne. Atmosfera te încuraja. Nepăsarea celorlalţi avea ceva aţâţător.

— Dar restul proprietarilor?

— A, nimicuri — râse Adela — cu fraţii ai terminat. Vreo trei nepoţi avem aici.

Îi cunoscui iute: un menestrel opalescent, veșnic ofuscat, care citea poezii prin cenacluri și făcea fotografii pe strada pentru „Foto-Nisa”, cu bilete pe care era tipărit „în aceasta clipă aţi fost foto-filmat. De mâine, vă puteţi ridica pozele la…” Altul, un erete hipotrofic, cu o papiotă opresivă strânsa la gât drept pe omușor, era crainic de ocazie la emisiuni agricole, strigând voios în microfoane, în matinee duminicale, „spic cu spic patriei snop” și „niciun spic pierdut, niciun bob risipit”. O nepoată

trecută, cu un sconcs rarefact aruncat pe după umerii ciolănoși, o salmonidă vâlcedă, suferind cu graţie de cianoza, înconjurată de octofori tineri, radioși, care-i pândeau cu ochi sclipitori lanţul bătut în turmalină, brăţările încrustate cu ametiste cât fasolele și inelele grele de onixuri.

Băurăm și jucarăm împreună toată noaptea, într-un chef fără motiv dar și fără prihană.

Ne învoirăm.

Casa îşi desfăcea încet și tulburător aripile pentru mine.

Dar al optulea proprietar muri în ziua în care-l căutam şi-şi lăsă partea de moștenire celui de al nouălea. Al nouălea era o strănepoată de soră, Bianca, atâta de fragilă și frumoasă, încât am rămas fascinat privindu-i silueta nimbată de lumină în chenarul ușii.

Bianca nu voia să vândă casa. Voia chiar să se mute în ea, cu iubitul, un lepidopter cam interlop, dipsoman șâșcav, care plimba frecvent prin scuarul Ateneului un câine de formulă dubioasă, cu creastă și jambiere. Fata pășea parcă dansând o gavotă în infrasunete, în timp ce plebeul crapulos și sfădăuș îşi tușea la urechea ei litiofizată de un cercel plăpând, nevroze, indignări sepulcrale, solilocvii și zbârcite ieremiade.

Bianca nu voia să vândă casa și pentru că o iubea. O iubea ca și mine, pentru alura zveltă și suavul azur, pentru desuetudinea somptuoasă a turnuleţelor și împătrăţirea infinitezimală a ferestrelor, pentru răcoarea îmbălsămată a interiorului și misterul inefabil al amintirilor.

Un an întreg m-am ţinut după ea, pândindu-i slăbiciunile, alimentându-i îndoielile, studiindu-i modul de a se hotărî. Ne plimbam uneori prin grădină, unde dădeam, ca din întâmplare, peste vreunul din ceilalţi proprietari.

— Fie morfolind concreţiuni de pâine cu lapte, fie tunzând lujere veștejite cu sabie de artilerist, ori gargarisind madrigale negrilor condurași. De fapt, veneau intrigaţi fiind de către mine și convinși să-și adauge elocinţa sau ameninţările insistenţelor mele. Totuși, Bianca nu ceda. N-o interesa nimic altceva în afara casei.

Treptat, între iubitul cu bicepși și diafana castelană pătrunse răceala cunoaşterii mai apropiate. Divergenţele de preocupări, nivele de gândire și mai ales micile zburdălnicii publice ale găliganului, isprăvite de câteva ori în aria tranchilizantă a judecătoriei de sector, începură s-o plictisească. În ziua când — înrâurit mai mult sau mai puţin efectiv de mine — iubitul pledă arogant vinde rea imobilului (căci „baraca o strică ploaia și banii se fac mereu mai puţini”) fata îl concedie autoritar, trimiţându-l să plimbe câinele în alte judeţe ale ţării. După câteva zile, amândouă vietăţile se volatilizaseră pentru totdeauna.

Era, ori nu, firesc, casa ne-a apropiat unul de altul.

Puteam să-i fiu tată transparentei fiinţe, dar ajunsese să nu se mai înţeleagă cu nimeni atât de bine cum se înţelegea cu mine. La rându-mi, încercam pentru ea o

tan dreţe epurată de patimă și poate, de aceea, cu atât mai periculoasă. Într-o seară am fost împreună la un spectacol de teatru; se juca la grădină, pe o scenă cam improvizată. Eram însoţiţi de petrecăreţul zevzec fosilizat, unchiul Vav, soţul Adelei, care purta o bască de franctiror lipită de frunte ca o compresă. Trupa, de provincie, nu încercase instalaţia, n-avusese prevederea să repete, astfel că fie din slăbiciunile clandestine ale materialului lemnos, fie dintr-o manipulare prea impetuoasă, cortina, trasă cu nespusă înverșunare, făcu să cadă partea de sus a cadrului scenic peste primele rânduri de scaune, publicul trăind una din acele impresii artistice care rămân de neuitat.

Ieșirăm aşadar foarte devreme și o pornirăm agale pe sub salcâmii parcului.

— Ar fi eficace să vă luaţi! – peroră locvacele continuator al lui Horaţiu — nimic nu vă desparte, totul vă apropie, dumneata, omule, vrei casă, dumneata, femeie, vrei o casă, această casă, vă dau binecuvântarea, urcaţi Golgota căsniciei pe al cărei pisc se află pomul veșnic înflorit al bucuriei domestice cu actul comun de poprietate în crengi.

L-am luat peste picior, l-am certat amândoi dar rămași fără el ne-am despărţit mai greu ca în alte seri și, fiecare, i-am păstrat în acea noapte un sâmbure de ne mărturisită recunoștinţă.

Peste zece zile, hotărârăm să ne căsătorim. În preziua nunţii, Institutul de refacere totală și proiectare în viitor a orașului observă că splendidul bastiment terestru, casa noastră mult râvnită, ţărmul indian de care mă apropia sem cu un sentiment Columbian de disperare și posesiune, trebuie să dispară. Pe acel loc urma să se înalţe un turn spiralat cu aripi de ebonită la fiecare opt din cele șaizeci și patru de etaje și o scufie de dendrovitromenil la capăt, având destinaţie de heliport.

Maiestuoasă, bizara, seducătoare, moștenirea se prăbuşea…

Dar iubirea?

Ea nu; rezistă încercării. Iscălii un act solemn că vom reface casa aidoma, pe un teren viran din periferii. Bianca se înscrise cu îndărătnicie la arhitectură. Proprie ţării se convinseseră, unii pe alţii, să depună despăgubirea dată de stat pe un mic libret de economii, în caz de deces partea fiecăruia trecând automat asupra noastră.

— Vom izbuti oare vreodată, Bianca, să reconstruim acea casă?

Între sprâncenele negre ale femeii se adâncea transversal o cută mefientă:

— De ce n-am izbuti?

— De ce? mă întrebau și se întrebau foștii proprietari, cu care continuam a fi în vizite duminicale.

Dar treptat, fățiș sau pe furiș, îşi retraseră mai toţi banii din fondul comun, ca să-și cumpere locuri de veci la cimitir.

Iar într-o zi, pe terenul viran ce-l destinasem viitoarei reconstrucţii privirăm amândoi, reculeși mormântul, un buldozer insolent, fofilându-se jovial printre topometrii necunoscuţi…

…Rămânea însă, statornică, definitivă, iubirea cimentată de o amintire.

LOGODNA CAPREI

Tânărul era îmbrăcat cuviincios și avea o aparenţă sobră, părea pedagog ori cursant la Societatea pentru răspândirea cunoștinţelor, în fapt însă fusese dat afară recent de la atelierul de destrămat cârpe al cooperativei „Înfrăţirea între popoare" din Piatra Neamţ unde funcţionase ca planificator până ce reușise să facă scame toate catastifele. Tânăra era foarte uscăţivă și scurtă, și umbla săltat, cu un picior înaintea celuilalt, fapt care adunat cu cele câteva fire, relativ rare, din barbă îi adusese denumirea suplimentară de „capră". Dar, iarăși, aparenţa înșela căci în viaţa de toate zilele știa exact ce voia și dregea singură gardul chiar când era de mânuit barda.

— După cum se putea vedea și din albumul familiei unde, în costum de elevă, se năpustea cu un topor spre un urs căscat având în gură inscripţia „Băile Oglinzi, 1939".

Se întâlniseră absolut întâmplător în piaţa orașului și puseseră mâna în același timp pe o carpetă de bucătărie ce avea desenate, în albastru, două fete și doi cai cap în cap sub care scria cursiv „Caut Fericirea".

— De ce vreţi s-o luaţi? – întrebă ea cu ochi apoși — știţi să coaseţi șinet? Asta se coase șinet.

— Da, domnișoară — îi răspunse el grav — mama n-a avut fete și tot ce-i pe pereţii bucătăriei, de mâna mea-i cusut.

Totuși i-a cedat ei carpeta și apoi a însoţit-o printre coline de verze și coliere de ceapă spre râu, pe malul înalt al căruia s-au plimbat o vreme. A invitat-o într-o cofe tărie mărginașă, ea a consimţit; li s-au adus două prăjituri limfatice pe care se solidificase o crustă rozacee. Aici au pornit să se informeze reciproc asupra gusturilor și visurilor în viaţă. Pe urmă și-au dat adresele — scrise de el cu creionul ei de sprâncene pe un șerveţel de masă rupt în două. Și s-au despărţit galeș.

A doua zi, tânărul a fost vizitat de Leonora Dobroteasa, cunoscută celestină a orașului, o femeie prelungă și adusă de spate care avea un hohotit atât de incontinent și viguros încât dacă i s-ar fi pus un motoraș în colţurile gurii ar fi alimentat cu energie patru străzi mijlocii.

— Hă, hă, hă — intră direct în problemă mijlocitoarea — ai dat-o gata pe puică, hă, hă, poţi s-o pui și pe cuptor, hă hă, cu pene cu tot, a dumitale e, mănânc-o sănătos hă, hă, dar ia să văd dacă ai dinţi buni…

Flăcăul admise, mai rezervat, că va fi gata să facă „o partidă" cu domnișoara în chestiune dacă, bineînţeles, condiţiile ar fi surâzătoare. Leonora îi povesti că fata e unică la părinţi pensionari și se întreţine din milieuri, căci absolvise Institutul de făcut dantele cu ciocănelele, iar acum lucra pe cont propriu. În plus, maică-sa, deși pensionară, claponea cocoși cu o dexteritate recunoscută în cartier, iar tatăl câștiga regulat la loterie drept care avea bani depuși pentru o bicicletă de damă din import.

Fata nu poseda defecte fizice; atâta că mergea puţin să rând și nu auzea prea deslușit când i se vorbea din dreapta, dar altminteri era gospodăroasă, cum cădea seara nu mai ieșea din televizor și pe la baluri ori alte prostii n-o văzuse nimeni.

A treia zi Dobroteasa năvăli în dormitorul caprei şi-o scutură de-i zornăiră bigudiurile.

— L-ai dat gata, hă, hă, hă, e mort după tine, hă, hă, l-ai fript, poţi să-i mânci creasta, hă, hă, de-acuma nu mai analizele să vă iasă bine…

Familia fetei află că băiatul e orfan de tată, dar că maică-sa are proprietate o casă cu doi chiriași și face un borș natural din tărâţe la care se bate lumea zilnic; el are câteva clase de liceu și scrie poezii la un ziar de-i zice „poșta redacţiei", dar în curând urmează să intre la serviciul orășenesc de ecarisaj de unde va da numaidecât examen la fără frecvenţă în limba italiană, că i-a promis cineva un post de ghid dacă știe limba.

Se aranjă deci o vedere pentru părinţii caprei, se aranjă o alta pentru mama băiatului, se făcură vizite reciproce și se organiză chiar o excursie la iarbă verde.

Leonora îşi freca mereu mâinile ca niște căngi și de bucurie înfulecă un clapon întreg cu o asemenea iuţeală încât ceilalţi convivi rămaseră cu convingerea că-l aruncase peste umăr într-un tufiș.

Ar fi fost fără îndoială o nuntă frumoasă dacă, după clapon, gureșa celestină n-ar fi băut pe nerăsuflate și o sticlă de vin de smochine făcut în casă. Se încălzise brusc, hohotea de răsuna crângul și le trăgea tuturor veselă niște pumni după ceafă de-i cocoșa.

— Eu vă leg, mie să-mi pupaţi mâna, hă, hă… şi pe tine, băiete, eu te dezleg și de celelalte două, hă, hă, că cu trei chiar n-o s-o poţi duce, oricât vei fi tu de vânos…

— Despre ce-i vorba? sări arsă mama fetei.

— E beată — observă calm logodnicul.

Dobroteasa le făcu cu ochiul tuturor:

— Aia de la Roman, și aia de la Huși… eu îl scap de ele. Una vrea opt sute, alta o vacă… hă, hă… Nu trebuia să te însori cu ele, n-au caracter dacă te schimbă cu o vită.

Logodnica se ridică lividă:

— Cum e, domnule? Ia explică-mi și mie…

Mijlocitoarea, care apucase încă o sticlă și se chinuia să-i smulgă dopul de ciocălău cu dinţii, întinse a doua mână și o smuci pe fată spre ea, prăvălind-o în iarbă:

— Tu să taci, că el nu știe.

— Ce nu știe? urlă mama băiatului.

Erau toţi în picioare, înfierbântaţi și învălmășiţi. Bătrâna trăgea fioroasa de ei să-i așeze:

— Ho! Nu știe că asta are o căpriţă, o fată toantă, la bunică-sa, la ţară, de la unul cu care n-a fost cununată.

Și izbucni iar în râs, răsturnându-se pe spate ca să-și deșarte sticla drept în gâtlej. Ţipa printre gâlgâituri:

— Iubiţi-vă și gata, hă, hă, hă, faceţi copii și miluiţi-mă, că eu v-am așternut hă, hă, să nu știe nimeni ce v-am spus, hă, hă, că eu dacă n-aș fi secretoasă, aș muri de foame.

Au bătut-o toţi cinci de au lăsat-o lată și au plecat care încotro, peste câmp, uitând, de ciudă, vesela și coșurile.

Totuși povestea n-are un sfârșit trist, căci este pe lume o dreptate a sentimentelor trainice.

În a opta lună a celor patru ani pe care urma să-i petreacă, într-un loc ferit, pentru delictul de bigamie, sobrul flăcău primi, la vorbitor, vizita spășitei specialiste în dantele, mereu nelogodita capră. Îi adusese o carpetă pe care scria, deasupra unui buchet de crizanteme: „Păunașul codrilor, mie de cine mi-e dor?” și câteva papiote cu aţă rubinie și prăzulie ca s-o coasă șiret în multele sale ceasuri libere.

Au plutit câteva minute printre ipoteze: „dacă alea vor vrea să divorţeze”, „dacă bunica mi-ar înfia toanta” și și-au strâns degetele cu afecţiune. Patru ani nu sunt totuși o veșnicie.

Afară, pe-o bancă, Dobroteasa tricota mitraliat cu două șpângi și râdea din când în când, singură, monologând:

— Dacă nu eram eu, hă, hă, hă, mai aveau ei parte de fericire?

ÎNTRERUPEREA

Viscolea năprasnic. Parcă înotam în var. Ferestrele vagoanelor erau de marmură. Un vaier nesfârșit încolăcea trenul ca un șarpe sonor. Din când în când, locomotiva arunca ţipete speriate peste câmpul pustiu. Se întuneca.

Gara mică ne primi inospitalieră. Conductorul trecu prin compartimentele cursei și vesti că ne oprim aici. Linia se înzăpezise. Șeful gării indică puţinilor călători sala de așteptare, biroul de mișcare, magazia, iar pe câţiva, cu copii, sau mai nevolnici, îi urcă la catul de sus, în cele două odăi ale sale. Satul era prea departe. Se nădăjduia ca peste câteva ceasuri un plug puternic să cureţe calea și să ne scoată din acel fund de lume.

Acarul rebegit ne lăsă pe pardoseala de ciment felinarul cu geamuri roșii, verzi și gălbui, care arunca reflexe policrome pe pereţii scorojiţi. Nu era nicio bancă; numai o masă rotundă, cu un picior. Un bătrân înfundat în cojoc și căciulă se așeză, foindu-se, pe masă, ca o cloșcă în cuibar. Călugăriţa se lăsă binișor lângă soba de tuci în care nu se făcuse foc, pesemne, niciodată…două femei, cărora nu li se puteau vedea decât nasurile, din broboadele de lână, se așezară tot pe jos, una în alta, cu desagii pe genunchi; o ardeleancă învelită într-o bertă uriașă rămase ţeapănă în sumanu-i cafeniu.

Domnișoara cu basma de mătase nu se îndura sa se așeze pe gearnantănaș și se tot chinuia de pe un picior pe celălalt, stingherită și pentru că o priveam fix, amu zat, ca unul care n-aveam alta ce face.

Tăceam și ascultam chiotele sălbatice ale viforului, zăngănitul ferestrelor, gemetele castanilor de pe peron.

— Până la urmă, tot o să intrăm în vorbă — îi spusei fetei — dacă nu de alta, măcar ca să ne încălzim. Să începem.

Ea însă întoarse spatele și se lipi, cu un fel de desnadejde rea, de ușă. Mă

apropiai:

— Noaptea asta, n-ai unde fugi de mine. Rămânem aici până mâine. Și-n pardesiul dumitale de gabardină…

— Te rog foarte mult să mă lași în pace, mirii printre dinţi; avea un glas dur și repezea cuvintele. Vezi-ţi de treaba dumitale — mai adăugă, dar nu se întoarse deloc, căutând parcă să împungă geamul cu privirea.

Femeile celelalte păreau absente. Moșneagul dormita; ori numai ţinea ochii închiși.

— Barem ia fularul meu — mă cavalerii din nou – prea ești ușor îmbrăcată…

Nu căpătai niciun răspuns. Mă trăsei în celălalt ungher al încăperii, unde zăpada se movilise pe prichici, din cauza vreunei crăpături în ferestruici. Ciudat, mă gândii, suntem doi oameni tineri într-un spaţiu străin, într-o noapte cumplită, al cărei sfârșit nu-i cunoaştem dar nu vom trăi probabil nicio aventură, ba nici nu ne vom vorbi. Cărţile mint.

Fata nu era frumoasă, dar chipul îi era gingaș și cum se înnoptase, lumina verde a felinarului îi dădea un colorit straniu, proiectându-i o umbră imensă pe zid.

Cele două ţărănci începură să șușotească. Îi făcură semn călugăriţei să se apropie. Curioasă, mocanca se Chinei și ea pe vine ca să le audă mai bine. Se sfătuiseră să mănânce împreună. Una încercă să-l clintească pe bătrân de pe masă, dar acesta răspunse înfundat că șade bine acolo, să stea deci fiecare unde a apucat. Puseră un ștergar pe cufărul de lemn, maica scoase un cuţitoi și tăie pline de casă, celelalte adăugară brânză, ouă și slănină cu boia de ardei. Se uitară ferit la domnișoară, mă cercetară din ochi și începură să dumice în liniște, îndemnându-se una pe alta, în șoaptă, a se încumeta la cât mai mult.

Mi-era și frig, și foame. Și urât. Valiza de carton s-ar fi îndoit sub mine, n-aveam nici pe ce să mă așez.

Rămânea să aţipesc în picioare, rezemat de perete.

Era șapte. Viscolul, un zdrahon făinos, ciocăni cu putere în ușă, dar femeile ţineau toate de clanţă și-l blestemau, felinarul căpătă picioare și începu să pirueteze prin încăpere, tavanul se înălţă, crăpă și molozul îmi curse pe cap, îmi intră în ochi, în nări, îi ceream în zadar, domnișoarei, basmaua ca să-mi acopăr faţa, ea mă lovea cu o bucată de slănină și-mi șoptea să mă întind pe dușumeaua de piatră zgrunţuroasă, murdară.

Mă trezii clănţănind, îmi îngheţaseră și picioarele și mâinile.

— Fără foc, avem să murim aici — zise potolit una din femei. Trebuie să facem foc. Mă duc după lemne.

— Dacă aveau, ne dădeau ei — suspină călugăriţa.

— Nu-i nimica, la o vreme ca asta nu poţi ţine mila de copaci. Avem să rupem crengi.

— Da’ te lasă? – se îndoi cea cu sumanul.

Cine să păzească însă peronul pe asemenea viforniţă? Cele două ţărănci îşi strânseră vârtos casâncile și ieșiră amândouă odată, cu capetele înainte, ca la bătălie. Mă întrebai dacă nu s-ar fi cuvenit să le însoţesc. Hotărâi să mă duc după

ele dacă ar fi întârziat — semn că li s-ar fi întâmplat ceva. Dar aţipii din nou, de astă dată fără vise și redeschisei ochii într-un târziu, când bătrânul, tronând mereu pe masă, scăpăra amnarul ca să aprindă o bucată de ziar.

Aduseseră, cine știe cum, câteva crengi negre, lucind de gheaţă, câteva ostreţe sfărâmate și o traversă veche, mâncată de putreziciune, din care călugăriţa tăia, meticuloasă, aşchii cu cosorul ei. Urmăream cu admiraţie cum fac focul. Întâi izbucni fumul, un fum alburiu, iute, care ne făcu să tușim și să lăcrimăm. Pe urmă fumul se mistui și focul, mărunt, mocnit, începu să înfierbânte luciul. Aerul îngheţat se dezmorţi. Femeile se strânseră roată în jurul sobei. Domnișoara întinse numai mâinile fără mănuși.

— Acu' chiar să vrei să vii încoace, tot n-ai avea loc — râse una din femei către bătrân.

— Nici n-am nevoie — hârâi moșneagul. Mie nu mi-i frig și am și rachiu la mine. Fata, hăi — strigă brusc moșneagul către domnișoară — vrei o gură de rachiu?

Văzui, mirat, cum dă din cap bucuroasă, cum duce sticla la gură și cum moșul îi face loc lângă el, pe masa destul de neîncăpătoare.

Nu era cald, dar oricât, lângă sobă atmosfera se mai molcomise. Trosnetul lemnului se auzea mai deslușit decât urletul viforului.

Femeile îşi adunară din nou capetele și mă căutară iar din ochi.

— Nu poftiţi și dumneavoastră să vă apropiaţi? mă îmbie, moale, călugăriţa.

Binevoii numaidecât, așezându-mă și eu pe vine. Dar una din ţărănci împinse traista uriașă sub mine și cu cealaltă mână vru să mă așeze. Căzui ca un boboc de raţă. Râseră toate, potolit. Sora ei — căci acum se vedea bine că cele două seamănă leit — observă că-s vânăt de frig. Mă întrebă iar dacă nu poftesc ceva de mâncare.

Îmi dădură caș, o ceapă și pâine. Ardeleanca scotoci mult în desagă până ce trase în lumina flăcărilor o sticlă albă aurie, sfătuindu-mă să beau cu grijă, că „frije". Gustară toate, după mine, cu fereală și cuviinţă, câte puţin. Își deznodară basmalele… Călugăriţa avea obrajii aspri, cam trecuţi dar moldovencele erau femei în putere, cu ochi aprinși și gâturile subţiri, albe; celei de peste munţi îi străluceа faţa rotundă și îmbujorată mărginită de un păr negru-albăstrui atâta de des, că părea încâlcit.

— Ei, și-acu, om dormi — hotărî sora mai mare, căreia îi zicea Maria.

Privii înveselit în jur. Cum să dormim?

— Dacă faci cum spun eu, domnule, are să-ţi fie cald — zâmbi ţăranca — dacă nu, ţi-i așterne singur, cum știi. Mă supusei. Mi se hotărî să scot „paltonașul".

și să-l îmbrac pe dos, adică având spatele în faţă și mâinile în mânici. Ardeleanca îşi desfăcu sumanul și mă primi în braţe. Simţii în spate căldura pieptului ei puternic și apoi cum petrece peste mine, ca peste un prunc, poalele largi ale veșmântului aceluia străvechi de lână aspră și deasă, mirosind a fân uscat. Sora Mariei, căreia îi zicea Dora, băga traversa, acum subţiată, în sobă, lăsând-o cam pe jumătate afară și suflă în felinar. Am mai apucat s-o văd pe domnișoară adormită, cu capul înfundată în cojocul moșneagului.

Și am început a visa că mă leagănă mama, sub zarzări, într-un amurg de primăvară.

Focul se stingea. Adusei binișor spre nas ceasul cu cifre de fosfor. Era unu. Mă sucii cu multă grijă și întâlnii ochii mici și jucăuși ai Mariei; nu dormea. Cum ajunsesem în braţele ei și când? Eram întins pe ceva, nu știu pe ce, dar cu capul în poala ei. Mâna dreaptă mi-o băgase ea, ori nimerisem eu cu dânsa, dedesubtul flanelei.

Celelalte trei femei dormeau ca butucii, una în alta. Pe masă, bătrânul o adăpostise sub cojoc pe domnișoară, care sforăia ca un mosorel la pieptul lui, răsucită chinuit, cu fișiul ajuns pe-o ureche.

Mă încălzisem, mi-era bine. Fără să vreau, fără să-mi dau seama, împinsei braţul, până ce degetele întâlniră sânul rotund, plin și fierbinte de sub bluza de in Maria rămase nemișcată. Mă întorsei, cât putui mai bine, pe o coastă, cu faţa spre ea.

Nu mai zâmbea. Își aplecă gura spre urechea mea și şopti, de-abia auzit, rar, dulce:

— Să fii cuminte, domnule și să nu mă strângi, că-s grea de trei luni și m-ar durea.

Îmi trăsei iute mâna. Încercai să mă ridic. Dar ea mă apasă îndărăt și se înclină din nou spre urechea mea.

— Nu-i rușine, că oameni suntem și noaptea nu-i făcută numai pentru somn. Sunt și eu femeie tânără și înţeleg. Da' vezi dumneata, nu-i nici locul, nici timpul, nici noi doi, oamenii potriviţi…

Îi cerui iertare și adăugai că, în altă împrejurare, măcar aș fi sărutat-o. Asta s-ar fi putut, râse surd, cu o sclipire de viclenie femeiască, dacă n-am fi mâncat ceapă, ci floare de salcâm.

Apoi îşi plimbă vag palma tare peste fruntea mea și trecui din nou, numaidecât, într-un somn greu, ca dintr-un vis în altul.

În zori, viscolul se opri. Locomotiva cu plug răzbătu până la noi. După șase ceasuri, ajunserăm în oraș. Domnișoara era doamnă și, împreună cu bărbatul ei, care o aștepta nervos și slab ca un ţipar, îl suiră aproape cu sila pe bătrân într-o mașină și-l luară la ei, la masă. Dora și Maria erau așteptate și ele de fraţi și cumnaţi îngrijoraţi.

Furăm deci despărţiţi pe negândite. De abia avurăm vreme pentru un cuvânt de rămas bun. Ardeleanca și călugăriţa se topiseră în mulţime.

Cele două surori îmi spuseseră din ce sat sunt. Mă și poftiseră pe la ele. Dar dacă n-am apucat să trec pe acolo douăzeci de ani…

Mi-am adus însă aminte de noaptea aceea de drum, de curând, când, în salonul de așteptare clasa I, al aceleiași gări, tolănit pe o canapea albastră, lângă soba de teracotă încinsă, ascultam viscolul, așteptând legătura cu un tren rapid spre nord.

Întoarcerea tatălui

Pleca într-o ţară îndepărtată; fusese trimis acolo.

Îşi îmbrăţişa strâns tânăra soţie, îşi sărută mult copilul, care abia împlinise o lună și ieși împovărat de gânduri.

În fiecare scrisoare întreba cum crește băiatul și în fiecare răspuns i se dădeau vești bune despre el.

Rămase trei ani în acea ţară îndepărtată. Când se împlini sorocul, fu rechemat și se întoarse.

În faţa casei nu mai avu răbdare, lasă bagajele în mașină, urcă treptele în fugă, pătrunse vijelios în antreu și strigă: „copilul!”

În camera din fund, mama îl aștepta gătită, frumoasă, cu băieţelul șocolatiu în braţe. I-l arătă micuţului pe noul venit, pe care i-l tot arătase până atunci numai în poze, și-l întrebă, pentru ca părintele să se bucure de recunoaştere: „Cine e? Cine e? Cine e?”

Fiul zâmbi dulce, întinse un degetuţ de cafea și rosti galeș:

— Nenea!

Convorbire la sfârșit de săptămână

Îi făgăduise soţiei că duminică va veni acasă. Dar șantierul se afla în apropierea unui orășel de munte curat, unde duminica era liniște și soare cald. O femeie tânără, cu buze moi, care-i slujea de ajutoare avea în orășel o căsuţă pitită între dalii uriașe. Îl invitase deschis să rămână la ea în acea învăluitoare și calma zi de iunie.

Ei se întinse leneș pe divanul umbrit, alături de femeia aceea plină și pătimaşă, făcu numărul de telefon de acasă, din marele oraș, și-i spuse soţiei că nu se va putea întoarce în acea duminică; să nu-l mai aștepte.

Soţia îi mărturisi părea ei de rău, îi dori odihnă și voie bună și așeză gânditoare telefonul în furcă.

— Cine era? – întrebă, indiferent, bărbatul tânăr care stătea gol, în pat, lângă ea.

— Soţul meu. Nu vine azi. Deci mai avem o săptămână întreagă a noastră, numai a noastră.

Și-l acoperi cu sărutări.

De la benzină…

Mama îşi privi fata cu admiraţie, îi netezi rochiţa albă și se depărta puţin ca s-o vadă întreagă:

— Ești admirabilă — îi zise — ei se vor uita la tine cu jind iar ele te vor invidia toate.

— Datorită ţie, sunt aşa, mamă! – rosti fiica tandră şi se roti din nou, uşor, în faţa oglinzii. Totdeauna mi-am dorit să fiu ca tine… Acum învaţă-mă cum să mă port.

— Deşi acolo vor fi mai mulţi copii de oameni mari, tu să te interesezi îndeaproape de fiecare tânăr, de situaţie, funcţia părinţilor… Şi să-l alegi pe cel mai chi vernisit dintre ei. N-are nicio importanţă dacă-i urât, dacă suferă de vreun defect ori dacă-i mitocan. Fii isteaţă şi cu ochii în patru. Te-am crescut şaptesprezece ani cum se cuvine. Acum dovedeşte că eşti fiica mea.

Dar în autobuzul care o ducea spre balul acela de lume foarte bună, tinerei i se făcu rău de la vaporii de benzină. Un bărbat o luă în braţe, coborând-o cu fereală, îi dădu primele îngrijiri şi, cum locuia în apropiere, o duse pentru o clipă în curtea ponositei sale locuinţi. Era un văduv cam trecut, pipernicit şi chel, un om sărman şi singuratec.

Dar fata, când deschise ochii din leşin, prin nu ştiu ce taină a sufletului îl îndrăgi numaidecât, cu un foc dogoritor. Rămase în noaptea aceea la el şi a doua zi îl expedie la maică-sa cu un răvăşel, în care-i cerea să-i trimită lucrurile cu logodnicul ei şi o vestea să se pregătească de mintă.

Numai că la nuntă, mama fu absentă, căci se în bolnăvise de inimă rea.

Decizie prematură şi tardivă

Medicul se îndrăgosti năuc de servitoare, o codana focoasă cu mers mărunţel şi gropiţe în obraji şi, într-o seară, îi mărturisi deschis nevestei, cu care trăia corect şi paşnic de douăzeci şi cinci de ani:

— Va trebui să ne despărţim, Sofia. Nu mai pot trăi fără fata din casă. Şi eu nu sunt om să duc o viaţă dubla.

Soţia turnă netulburată zahăr pe fragi şi-l întrebă:

— Cu ea, te-ai înţeles?

— Nu — răspunse doctorul hotărât — nu puteam să mă apropii de dânsa până nu mă confesez ţie.

— Ar fi nimerit să discuţi şi cu ea. Fiindcă azi-dimineaţă mi l-a cerut de bărbat pe fiul tău.

Medicul înlemni. Nu-i venea să creadă.

Soţia îi dădu cuvântul de onoare:

— Vor avea un copil, de aceea mi s-a părut normal să le acord cât mai grabnic binecuvântarea. N-a mai rămas decât să te pronunţi şi tu.

Şi-i servi, binevoitoare, fragii proaspeţi cu smântână şi zahăr.

UN TANGO ITALIANO

Administratorul striga pe culoar, cu glas spart, că în timpul nopţii se aruncă bilete de troleibuz pe scări, ceea ce este mizerabil, şi făcea un apel frăţesc la lo catari să nu mai rupă clanţa uşii de la intrare, fiindcă unii intră în acest caz cu spatele şi se

deteriorează.

Nevasta lui Năsturaș privea neclintită paltonul pe care, luându-l la scuturat, i-l bătuse cu un melesteu și i-l curăţase până în fundul buzunarelor, iar acum îi descoperise pe rever un foarte lung fir de păr.

Firul de păr era negru.

Ea, blondă.

Vecinul de deasupra repara parchetul cu toporul, căutând să reintroducă în matcă bucăţile erupte, iar vecinul de dedesubt cânta la taragot o bănăţeană pregătindu-se pentru concursul de admitere în echipa de amatori a sindicatului lucrătorilor de la întreprinderea de valorificat pene-fulgi și copite-coarne.

Femeia lăsă paltonul, moale, pe dușumea și examina lung firul de păr în zare, întrebându-se abia șoptit dacă provine de la o fiinţă omenească sau de la un cal.

Și de fapt unde întâlnise el, bărbatul, aceea fiinţă omenească?

Sau calul.

Negru.

Telefonul sună lung și perforant, la celălalt capăt al firului fiind cineva care voia să știe unde a pus Năsturaș aparatul de ascuţit creioane și, de asemeni, în trea cât, dacă Anglia ar putea provoca un război cu Argentina în cazul când prima va refuza să-i retrocedeze celei de-a doua insulele Falkland, care în fond n-au nici valoare geografică, nici economică, la mijloc fiind o simplă problemă de ambiţie.

Acel cineva fiind o colegă de serviciu, iar vocea ei ascuţită răzbătând dincolo de receptor, nevasta, călcând apăsat pe palton, și fluturând mereu blestematul fir de păr, îşi întrebă blând soţul dacă persoana *aceea* care i-a telefonat n-ar putea suna în general la birou, nu acasă, el, Năsturaș, fiind obligat cel puţin de către onoare — dacă nu de alte elementare îndatoriri — s-o informeze că e însurat.

Cu dânsa.

De mult.

Aprozarul desfăcu în sfârșit, în stradă, sub ferestrele odăii, lăzile cu lămâi și portocale și puse totodată în vânzare curcile aduse de cu seară în cuști de sârmă, mulţimea adunată rapid în jurul lor făcându-le să protesteze cu acea iritare scurtă, repetată, cloncănitoare, atât de caracteristică acestui năpăstuit neam păsăresc.

Soţia îşi rugă stăruitor soţul să-i descrie femeia cu păr negru, să-i furnizeze eventual adresa ei, ori, măcar, a locului de muncă, să-i povestească împrejurarea în care o cunoscuse și să-i mărturisească cinstit dacă avea de gând, după divorţ, s-o ia pe *aceea* de nevastă, sau *aceea* fusese numai o distracţie de-o seară…

O seară ploioasa.

Urâtă.

În timp ce echipa de control a instalaţiei de calorifere cotrobăia prin odăi în voie, ridicând covoarele și răsturnând piedestalele, Năsturaș îi explică răbdător nevesti-sii că nu există nicio femeie cu păr negru în viaţa lui, în afara mamei — care și-l vopsea — și care mamă l-o fi îmbrăţișat, lăsându-i acel nefericit și nedorit suvenir pe rever.

„Nu e păr de mamă”, hotărî stăpâna casei tăios și definitiv, în timp ce ideghebiștii

ciocăneau destoinici ţevile deoarece li se părea că nu se percepe un sunet normal iar pe stradă un stentor de ocazie oferea mături și umerașe.

Ușoare.

Ieftine.

Și atunci, în mijlocul acestui vârtej de ciocănituri, ţipete, huruituri, cloncăneli, bocănituri, trosnete, exclamaţii, interjecţii, ritmuri bănăţene și vestiri surde din adâncuri sufletești despre un iminent seism domestic.

Năsturaș deschise radioul, învârtind butonul până la capătul puterilor acestuia și făcând să răsune mirifica orchestră a lui Mantovani, despre care auzise că-și face înregistrările pe un platou înalt și deșert din Apenini.

El o privea zâmbind stângaci și ea, femeia aceea înaltă și aurie ale cărei plete mătăsoase el le iubise înainte de a-i cunoaşte chipul și ai cărei ochi cenușii ca cerul dinspre ivirea zorilor îl tulburaseră mult înainte de a o ști toată, s-a ridicat și a rămas dreaptă, încrâncenată.

Fulgerând.

Dar tăcută.

Bagheta subţire, de oţel, a dirijorului prelungindu-i mâna ca un nerv solitar și liber, fascina cele patruzeci de viole, cele treizeci de violoncele și cele douăzeci de ghitare, de pe corzile cărora se înălţa, în aerul proaspăt al cuhnilor montane, melodia azurie, reverberându-se în largi cercuri sonore ca nuanţele curcubeului în picăturile de ploaie rămase suspendate între cer și pământ.

Se apropiară unul de altul ca atunci, întâia oară — el mai hotărât, ea mai cu fereală — și înlănţuindu-se începură a pluti diafan peste ţevi și curci, peste mături și administraţie, lăsând universului toate celelalte impulsuri sonore și păstrând pentru ei numai șaisprezece tacte de tango.

Un tango italiano, un dolce tango.

Când — după cine știe câtă vreme? — Mantovani închise acolada prelungă a ultimei note, soţii se opriră muţi în eter, suspinară ușor, amândoi odată, îşi des făcută braţele încet, întârziindu-le mângâietor, se priviră fugar, ea ridică paltonul ţinându-l cu delicateţe de guler și îndemându-și soţul să plece — căci, vai, drumul era anevoios, capătul departe, ora târzie.

Lămâile de sub ferestre se isprăviseră, cuștile rămăseseră goale, parchetul vecinului se reașezase, pe luciul calm al străzii troleibuzele alunecau ca în vis și mași nile păreau a avea roţi de pâslă.

Numai la radio crainica anunţa, cu timbrul ei plăcut de contraltă, că acel tango fusese cântat la cererea ascultătorilor, adică pentru Ioan și Lenuţa Popescu din Or șova, Miki și Nina Manicatidi din Brăila, Vasile și

Tanţa Săcăleanu din Satu-Lung, Petre și Ioana Cosordei din Cenad, Chiriţă și Aluniţa Logofăt din București.

Și alţii.

Din alte locuri.

CAMIONUL ȘI ILUSTRATA

Alexandra fusese ucenică de manichiuristă la doisprezece ani, dar la cincisprezece, o cucoană, directoare de școală, o convinsese să-și continue studiile la seral, astfel că la optsprezece scria bonuri de intrare la poarta principală a fabricii de marmeladă, la douăzeci deveni inspectoare-metodistă a unei case de cultură a tineretului, iar la douăzeci și doi se iubi într-o excursie la Poiana Narciselor cu un secretar de facultate, ceea ce-i ajută hotărâtor în absolvirea cu succes a unei școli pedagogice superioare de trei ani. Aici, la serbarea finală, dansă patru rumbe distrugătoare cu inginerul Calomfir, care-o ceru imediat de nevastă, cu nuntă bisericească și masă pentru două sute de invitaţi timp de trei zile și patru nopţi.

Căsnicia deși n-a atras-o în mod deosebit pe tânăra pedagogă — s-a dovedit totuși izbutită, în sensul că inginerul aducea în fiecare lună două lefuri, iar Alexandra ţinea casa curată, gătea fără ajutoare bucate gustoase și era tandră faţă de soţ care, rămas orfan de mic, lipsit de surori, mătuși și legături cu femei serioase – ori măcar profesioniste serioase — n-avusese niciodată parte de dezmierdări cu apelative șăgalnice de tipul „lucule”, „inamic scump”, „ţonţonel”, „boboi”, „ciucurică” etc., care fac sarea intimităţii domestice.

Aspectuoasă, lipsită de cusururi vizibile și arborând mereu un simpatic surâs de platină, proaspăta doamna intră în diverse cercuri mondene, cutreierate, printre altele, de concurenţa rochiilor și a legăturilor extraconjugale. În asemenea sfere, discuţiile răscoleau de obște două teme principale — cu fursecuri, cafele și coniac:

— Mia și-a luat un organdi de care nu se găsește nicăieri în ţară.

— În schimb a lăsat-o Dudu pentru Tiţa.

— Cred și eu: cu pantofii aceia bătuţi în ţinte de bronz, Tiţa a făcut praf pe mulţi; Dudu poate fi fericit.

— Dacă află bărbatu-său, nu-i mai aduce nimic din Refege și s-o vedem atunci, că ălălaltul nu umblă pe afară.

— Eh, nu călătoriile fac fericirea. Soţul Leanţei e mereu în Africa și-i aduce cele mai sălbatice bijuterii din os de om ori de hipopotam, dar ea nu le pune niciodată, că lui Mielu nu-i plac și doar pe Mielu îl iubește ea, și numai lui i le dă să i le vândă pe la cunoscuţi.

— Vorba e: are bani? Are dragoste — c-o iubește și bărbatul și amantul? Ce mai vrei?

Astfel că la apariţia doctorului Mangiurea în viaţa ei, Alexandra începu să observe că inginerul Calomfir e prea ahtiat după mâncare și odihnă, că adoarme prea repede, nu știe decât să piște pe unde apucă, fără niciun fel de rafinament și, în general, e cam plictisitor.

Când din două lefuri soţul rămase cu una — și aceea sensibil mărunţită — soţia sesiză fără dubii farmecul superior al medicului. Era un băiat smead, atletic și povestea frumos cum fusese la Olimpiadă — unde însoţise lotul român datorită faptului că, deși de specialitate veterinar, era totuși fiul surorii vitrege a vicepreședinte lui unui comitet de cultură fizică. Doamnele sorbeau pierdute

cești cu cafea și doctorul povestea tenoral, cu gesturi rotunde.

— Mexicul e o țară a misterelor, doamnele mele. În adâncurile întunecate ale lacului Titicaca sau în pântecele neștiut al piramidelor enigmatice de la Teotihuacán…

— … Dar pe Maria Felix ați cunoscut-o? E adevărat că a murit?

— Maria Felix, doamnele mele, e o indiană fermecătoare; când i-am cerut primul dans, s-a uitat cruciș în ochii mei și a murmurat…

Calomfir era la Reșița într-o delegație de cinci săptămâni, răstimp în care, în apartamentul său retras și umbros din Parcul Domeniilor, Mangiurea urca munții

Anzi cu Alexandra cam la două după-amiezi o dată, făcând-o să tresalte de felurite bucurii — dintre care unele, pentru ea, inedite.

Doctorul nu era prea cuprins, avea o căsuță în margine de oraș — două camere și bucătărie de vară — la sate moștenire; mobila era țărănească, încălzirea cu lemne, confortul modern pe sponci. Totuși el izbuti s-o convingă pe inginereasă să-și lase bărbatul și să se mute la dânsul „cu tot ce e al ei”, în vederea unui divorț rapid și a unei căsătorii îndelungate, bazată pe o afecțiune în urma căreia se alege ori pe viață ori pe moarte.

Operațiunea se efectuă într-o miercuri pe seară, cu un camion de zece tone, care încărcă absolut toată mobila, aparatele de menaj, lămpile electrice, vesela, în așa fel încât după două săptămâni, când se întoarse, strigând vesel din ușă „Cucu!”, Calomfir găsi casa goală o dormeză cu un cearșaf și o pătură, hainele și rufele lui (pe dormeză), cărțile tehnice (pe jos) și o veioză fără abajur.

Vecinii îi povestiră — și el nu înțelese nimic; o scrisoare grăbită îi servea explicații — și el o tot citi mereu, fără s-o priceapă.

Un fost maior de administrație care, odată cu ieșirea la pensie, căzând într-o criză mistică se călugărise și apoi fusese exclus din cin pentru jocuri de noroc practicate ilicit pe produse naturale, vecin bun și prieten de domino în amurguri tihnite, stătu cu abandonatul năuc toată noaptea „nu cumva să-și facă seama, căci împrejurarea e teribilă” și, spre dimineață, îl consolă cu o veche anecdotă militară, conchizând hâtru:

— Caută-ți norocul în altceva, domn Calomfir, ascultă-mă pe mine, dragostea nu-i de dumneata, joacă la Loto…

Inginerul ieși din casă amețit, umblă somnambulic pe străzi plumburii, intră ca un automat în primul birou de loterie, cumpără lozuri de toți banii care-i avea și după câteva zile câștigă un apartament, un autoturism și trei excursii în țări europene depărtate.

Alexandrei îi fuseseră de ajuns patru săptămâni de conviețuire cu Mangiurea ca să observe că, sărac și avar, acesta îi făgăduia, practic vorbind, perspective din ce în ce mai cețoase în ceea ce privește propriul ei trai, garderoba și altele așijderea. Pe deasupra, începu să se îndoiască de viitoarea căsătorie, întrucât doctorul avea și el un divorț tărăgănat și obscur, încă neefectuat, cu o ființă anonimă dintr-un sat oltean; iar cu Calomfir, discuțiile preliminare nici măcar nu începuseră. Dragostea era frumoasă, ce-i drept, dar poveștile despre azteci nu avuseseră lungimea celor

din o mie și una de nopţi și doctorul făcu chiar unele propuneri evazive de vânzări de mobilă excedentară pe motiv că „nu prea încap în casă și sub șopron se strică”. Acel de treabă maior descălugărit o întâlni o dată din întâmplare și de două ori anume, povestindu-i cum sta Calomfir cu Renaultul în curte și nu se hotărăște să-și ia în primire apartamentul din Balta Albă, cum a renunţat la excursii în Franţa, Italia și Groenlanda și a depus o sumă fabuloasă (în contravaloare) la CEC — după ce l-a dăruit imperial și pe el, vecinul cu sfatul. Alexandra îşi luă și alte informaţii, se frământă câteva nopţi și în ultima se decise.

În timp ce Mangiurca potrivea în ghips laba frântă a unui prepelicar căzut într-un șanţ de instalare a conductei de gaz metan, iar Calomfir, încărunţit, cu ochii umflaţi de nesomn, mâzgălea cifre pe o situaţie bitrimestrială, Alexandra, în cabina unui camion de zece tone, îţi făcea reintrarea în curtea domiciliului conjugal, readucând absolut tot ceea ce luase cu ea, inclusiv abajurul veiozei.

După vreo lună, doctorul a primit o ilustrată de un sfert de metru pătrat, foarte colorată, de la Sorrento, cu două inscripţii: „Nu te supăra, dar o femeie nu poate uita niciodată prima iubire; adevărata fericire e doar lângă soţul meu pentru totdeauna, care m-a iertat. Şterge-mă din memorie. Alexandra”. Și a doua: „Am auzit că suferi, măgarule. Îngrijește-te singur, că de aia ești veterinar. Cu deosebită consideraţie, inginer textilist, candidat în ştiinţe, V.N. Calomfir”.

PENTAMERON ÎN PĂDURE

Pădurea susura liniștită și întunecată. Crengile pocneau încetișor când le frângeau flăcările. Priveam toţi cinci cum se răsucesc, cum le albește văpaia înainte de a le înnegri și apoi le toarce în fire de fum cenușiu.

Aveam să stăm acolo mai toată noaptea, rezemaţi de trunchiuri, dar nu puteam dormi. Când sunt împreună şi-şi uită grijile, bărbaţilor le place să povestească și să asculte povești. Iar dacă istorisirile sunt adevărate, uită și de foame și de somn.

— Eram la M. — începu cel cu părul nefiresc de alb și mustaţa uimitor de neagră. Rămăsesem întâmplător, pentru o zi și o noapte. Aveam douăzeci de ani, nicio treabă. Orașul îşi petrecea duminica plin de veselie, cu bal în parc. Priveam distrat lumea pestriţă, dansam cu necunoscute — era primul an după război și multe femei rămăseseră singure, mai curând mă invitau ele pe mine — dar spre scăpătatul soarelui m-am plictisit, mă hotărâsem să mă înapoiez la hotel. Prea cântau lăutarii aceleași melodii. Am luat-o pe o alee pustie, care ieșea în câmp, căci parcul se afla la marginea orașului. Pe ultima bancă, o fată în rochie albă, cu mâinile în poală, ședea cuminte și privea în gol. „La ce te uiţi tu, frumoaso?” — am întrebat-o, trecând așa, fără gând să mă opresc. „La nimic, domnule, răspunse numaidecât, și nu sunt frumoasă”. Am rămas pe loc. Nu fiindcă vorbise, dar avea un glas atât de dulce, o rostire atât de molcomă și melodioasă, încât n-am putut să nu mă opresc: faţa obișnuită, fruntea prea lată și nasul prea mare, ochii prea mici, fugind spre tâmple, dar zâmbetul, nemaipomenit, răspândea un fel de lumină caldă,

care te topea.

M-am așezat alături de ea. S-a bucurat, mi-a făcut loc cu bună cuviinţă. Am întrebat-o de ce nu dansează. Răspundea deschis, de îndată: nu prea știa și-i era rușine. N-avea prieteni, nici prietene. Nu venise cu nimeni. La început se amestecase cu lumea zgomotoasă de lângă chioșcul de muzică, dar dacă n-avea ce spune și cui…Venise de la ţară la o mătușă iar mătușa plecase în sat după alimente, la părinţii ei.

Am dus-o pe ringul asfaltat, am purtat-o binișor; încet, pașii au început să-i alunece mai dezlegaţi. Era atât de blândă și supusă cum n-am mai întâlnit niciodată vreo femeie. Se uita în ochii mei, limpede, cu recunoştinţă. Dacă-i ziceam „gata, ne oprim” spunea iute: „Da”. Cum ziceam „hai”, răspundea numaidecât: „merg”.

Am invitat-o la o bere. Berea era acră. A împins și ea halba din faţă. „Dacă nu mai bei dumneata, a zis, nu-mi mai place nici mie”.

Vă daţi seama, eram un golan tânăr, străin în acel loc, fata era fierbinte și pietroasă, se uita numai la mine, parcă tot parcul acela ar fi fost o nălucire, ea în să-şi părea sosită de pe alt tărâm, ca o zânișoară blajină, cu surâsul acela nemaipomenit și vorbele mângâioase; mă lovise o nesăbuită trufie bărbătească și mă purtam cu ea ca un ocrotitor bătrân și grijuliu, însă mereu mai apropiat și mai încălzit de supunerea ei.

S-a înnoptat, lumea s-a risipit, muzica a tăcut, lumi nile s-au stins. Ne-am odihnit pe aceeași bancă de unde o luasem, am sărutat-o firesc, ușor, ca pe o cunoștinţă de demult, mi-a răspuns cu stângăcie și am rămas tăcuţi timp îndelungat. I-am spus că plec dimineaţă. Deveni grozav de nenorocită. Își frământă batistuţa până o rupse. „Dumneata — zise — ești cel mai frumos bărbat din câţi am văzut. Și nimeni nu m-a băgat în seamă vreodată, așa ca în astă seară. Și mi-a fost foarte, foarte bine, cum nu mi-a mai fost nicicând. Și mi-ai căzut drag. Iar dacă pleci, ce-am să mă fac? Unde să te mai găsesc? Că altul eu nu mai vreau, cât voi trăi”.

Și m-a chemat la ea. Nu știu cum să vă povestesc ca să mă înţelegeţi: era o chemare ciudat de pură, fără nimic rușinos în ea. Mă chema fără ascunziș, ca și cum ar fi fost de săvârșit cel mai normal lucru din lume.

Am hotărât să-mi iau valiza de la hotel, ca dimineaţa să plec la gară chiar de la ea. Am dus-o întâi acasă. Mi-a dat cheia de la poartă, ca pe o simplă strângere de mână.

Era un cartier de margine, cu căsuţe ascunse în spatele grădinilor. Pe strada îngustă creștea iarba. Era o liniște de basm, o noapte caldă și înstelată, ameţită de miresmele proaspete ale primăverii. Am descuiat portiţa. Până în pridvor, ducea o alee printre tufe de liliac înflorit. La capătul ei, în prag, fata mă aștepta dreaptă, albă, înfiorată.

Am plecat în zori; m-a petrecut la gară, fericită, cu privirile înrourate. I-am făgăduit că mă întorc — și eram decis s-o fac. A alergat pe lângă tren ca un copil, cât au ţinut-o picioarele…

Dar nu m-am mai înapoiat la M. decât mai târziu, mult mai târziu. Foarte târziu. Am găsit o duminică liberă, m-am aruncat în tren și am nimerit din nou într-o zi de

bal în parc. Parcul era același, băncile însă de piatră, orchestra cu chitare electrice, ringul uriaș, restaurantul enorm, multicolor. M-am îndreptat spre casa pe care n-o uitasem. În centru, hotelul avea acum opt etaje, piaţa se lărgise, dar spre margine străduţa știută părea aceeași; lângă trotuarele înguste, creștea, în pâlcuri dese, volbura. Și casa era aceeași, potopită de liliac. Nici gardul, nici poarta nu se schimbaseră. Am deschis-o încetișor și încremenit. La capătul aleii, în pridvor, fata de atunci părea că mă așteaptă, dreaptă, albă, cu neschimbatu-i zâmbet blajin pe faţa rotundă. I-am strigat numele, cu vocea sugrumată. Ea a rămas nemișcată; a întors doar capul spre ușa întunecată și a spus, cu glasul acela ameţitor de dulce și cântat: „Mamă! Te caută cineva!”

— Și? – întrebă careva, încetișor.

— Nimic. Asta-i tot — răspunse scurt povestitorul, aruncând o mină de vreascuri pe foc. Restul e cenușă.

Al doilea se înfășură mai bine în dulamă, tuși, şi-şi începu povestea cu o reflecţie:

— Să nu te întorci niciodată pe unde ai trecut în tinereţe. Dar să ţii minte.

Eu ţin. După cum vedeţi, sunt un bărbat oarecare, dar am avut și eu noroc odată să mă iubească o femeie strașnică. Nu dădea nimeni doi bani pe mine: eram molâu și cam adus de spate, începusem să cheltuiesc de tânăr, n-aveam niciun fel de haz la petreceri. Părinţii, fraţii, cumnaţii îngrijoraţi îmi căutau o nevastă, să nu rămân cumva flăcău bătrân. Într-o toamnă, a apărut în satul nostru o învăţătoare tânără. Nu vă mai povestesc ce fiinţă era, rar să găsești atâta isteţime și frumuseţe la un loc. Pe deasupra, o femeie tare, îndrăzneaţă, făcea nu mai ce-i plăcea ei, nu se temea nici de oameni, nici de năluci, îşi bătea joc de cei ce se legau de ea și trăia liberă, cum o tăia capul. O cerură de nevastă mai toţi intelectualii neînsuraţi. O peţiră și de la centrul raional, un doctor, un director de fabrică. Îi trimitea pe toţi la plimbare. Cum de m-a plăcut ea pe mine, n-am s-o înţeleg niciodată. Am adus-o, într-o zi, cu mașina de la gară, pe o vreme ploioasă. Mă tot întreba, eu răspundeam cam în doi peri, mai că nu mă uitam la ea. Intrasem cu chiu cu vai în vorbă cu o magazioneră de pe la cooperativă și-mi era capul la nunta către care totuși nu mă îndemna inima de loc. Eram însă singurul om din sat care cânta la un instrument, mânuiam bine armonica și prindeam ușor valsurile franţuzești auzite la radio, valsurile acelea iuţi, legănate, care picură ca steluţele pe butoanele armonicii. Nu se răspândiseră încă aparatele de radio în comună, mă chemau foarte des la baluri și reuniuni;

chiar când aduceau lăutari din alte sate, ori de la oraș, nu se putea până ce nu-mi executam și eu programul.

Cred că armonica a muiat inima învăţătoarei, cine știe ce amintiri din adolescenţă îi stârnise, vorba e că-a început să-și facă de lucru des pe la noi, întâi ispitind-o cu fel de fel de întrebări pe mama, pe urmă pe soru-mea cea mai mică, până a ajuns și la mine.

Ne-am împrietenit, ne-am și spus ce-am avut să ne spunem, mie însă nu-mi plăcea, nu știu de ce, toată lumea mă socotea idiot, că a aflat repede tot satul, da, i-am mărturisit-o și ei, fără ocol. Cum se întâmplă câteodată, în asemenea împrejurări, cu cât o respingeam, cu atât mai rău sporea încăpăţânarea ei.

În toamnă a fost trimisă la o școală specială, la cea tru, pentru trei luni, că voiau s-o numească directoare.

Mi-a scris, dar n-am răspuns. Atunci a intrat în corespondenţă cu soră-mea, cu care se și împrietenise. O tot înștiinţa ce drege pe-acolo și o tot întreba despre mine.

Când a dat omătul, am început să cânt pe la nunţi.

La una din ele m-am încălzit peste măsură, am ieșit afară numai în cămașă și după două zile aiuram în fierbinţeli: dublă pneumonie. Învăţătoarea era pe ispră vite cu școala ei specială. A primit scrisoarea soră-mii într-o duminică pe la amiază. A doua zi, la opt, avea examenul de încheiere, pentru care învăţase trei luni și prin care urma să capete calificarea. Era o iarnă cumplită, cu nămeţi cât muntele. Viscolea, se troienise și calea ferată, și șoseaua. De la noi până în oraș erau doisprezece kilometri. Ea a tot alergat să găsească vreo ocazie, dar zadarnic.

Pe la cinci după amiază s-a îmbrăcat cu tot ce avea mai gros, a luat și un șal ţărănesc de la o colegă de cămin și a pornit-o spre sat. Nu e un drum lesnicos nici vara, pe vreme buna: trece prin niște râpi și un colţ de codru încâlcit; d-apoi iarna, pe beznă și viscol, când poţi rătăci calea și când la tot pasul te paște întâlnirea cu lupul? Pe aproape de miezul nopţii, soră-mea, care-mi tot schimba compresele cu spirt, aude clinii și pe cineva bătând la geamul dinspre uliţă. Ridică lampa și se sperie de chipul pe care-l vede în geam. O aduce binișor, prin bucătărie, pe învăţătoare. Era ca un om de zăpadă; îi îngheţaseră lacrimile pe obrajii vineţi și i se albiseră buzele. Eu, ca dus de pe lume, aveam patruzeci de grade, nu știam nici cum mă cheamă. Învăţătoarea se uita pierită la mine și o lăsa pe soră-mea s-o dezbrace, s-o descalţe, să-i dezmorţească mâinile. Tot timpul cât a stat, n-a zis mai nimic, numai mă privea şi-şi punea palmele reci pe obrajii mei încinși.

Pe la unu a venit doctoriţa de la dispensar să-mi facă injecţia. S-a minunat când a găsit-o, și mai ales cum a găsit-o. A încredinţat-o că scap cu zile, apăruse tocmai penicilina și pneumonia îşi aflase un leac sigur. Pe la două, după ce se dezgheţase și îmbucase ceva, mereu în biată și mereu refuzând, s-a încotoșmănat iar în palton și șal, și i-a zis soră-mii: plec. Ea s-a agăţat de dânsa să nu se mai ducă, a făcut-o și nebună — că era o noapte de iad — dar învăţătoarea ridica din umeri și o ruga doar să nu-mi spună mie nimic, când m-oi înzdrăveni, să nu-mi spună că venise, așa cum venise.

Și plecă la trei dimineaţă, într-o nebunie, luând în piept viforniţa, troienele, pădurea, înarmată doar cu un ciomag și cu lanterna mea, pe care soră-mea i-o vârâse cu de-a sila în buzunar, amenințând-o c-o bate dacă n-o ia.

La nouă dimineaţa era la examen. A dat răspunsurile cele mai bune, președintele comisiei i-a spus „mulţumesc, excelent, vă felicit", ea s-a ridicat să iasă și a căzut grămadă lângă bancă; o ajunseseră și oboseala, și frigul și,

pesemne, și inima rea — că mă văzuse ca pe un pui de găină lovit de holeră.

Am cunoscut pe deplin toată întâmplarea de abia după vreo lună. N-am știut însă niciodată cum a străbătut atunci, dus și întors, cei doisprezece kilometri. Numai dânsa știe, nimeni altul.

— Și? – întrebai.

— Și am luat-o de nevastă. Asta a fost.

— Azi ar mai face un asemenea drum pentru dumneata?

Omul tăcu mult.

— Nu știu. Dar după ce am trăit alături de ca zece ani și am cunoscut-o îndeaproape, eu, pentru ea, l-aș face. Nici n-aș sta pe gânduri.

— Să nu fie nevoie, râse chelul cel mărunţel și plin, cu faţa roșie. Și-i dădu drumul poveștii lui, fără să mai aștepte invitaţie.

— Pe mine m-au însurat cu de-a sila, părinţii. Eram, cum mă vedeţi, un băieţaș urât, stafidit, cu ochii apoși și nasul turtit, urechile clăpăuge; nu creșteam, ai mei se speriaseră că rămân pitic și mama îl silea pe tata să mă ţină de cap, ca ea să mă poată trage de picioare, să mă întindă. Vecinul avea o fată, de seama mea, care creștea în schimb lungă și lălâie, ca o buruiană. O năpădiseră niște bube roșii care i-au pătat cumplit obrazul și i-au tocat genele și sprâncenele. Era mai urâtă ca mine și de câte ori o vedeam, îmi venea a râde cum clipea des din pleoapele spâne. Vecinul, putred de bogat, a tot încercat s-o vândă cu zestre zdravănă, dar n-a găsit mire. Și într-o zi i-a venit ideea să mă cumpere pe mine. Aveam două zeci de ani, războiul începuse, trebuia să plec militar și nu știam dacă voi fi reformat pentru lipsă de statură, trăiam într-o sărăcie atât de cumplită încât mâncam o singură ciorbă de leuștean pe zi și părinţii s-au pus pe capul meu s-o iau pe Laila cea albicioasă și strâmbă de lungă ce crescuse. Viitorul socru mă făcu „mobilizat pe loc", mă înţoli chiar ca pe un ginere, mă răsfăţă în fel și chip și când le cumpără bătrânilor mei căsuţa în care ședeam cu chirie și le puse în mâini actul pe proprietate, nu mai avui încotro.

Hotărâră cununia. Fata se uita lung la mine și-mi mărturisi de câteva ori că-mi pune șoricioaica în mâncare, încă înainte de nuntă, n-o să poată trăi cu un prăpădit ca mine. Eu mă uitam ca la o sperietoare și tot căutam să-mi închipui cum o să împart patul cu scândura aceea plină de noduri. Nunta a fost de tot hazul, ce să vă mai povestesc, de mult nu mai văzuseră mahalagii asemenea distracţie cu Pat și Patachon miri. Părinţii se îmbătată, nu mai suportau nici ei priveliștea, nunii o luară din loc, astfel că rămaserăm destul de repede singuri, toţi erau bucuroși să scape de noi ca să poată petrece în voie.

Noaptea nunţii a fost îngrozitoare. Laila sărea la mine să-mi scoată ochii, mă zgâria, mă lovea cu picioarele pe unde doare mai rău, iar când mă depărtam de ea, începea să mă batjocorească precum că nu-s bun de nimic.

Trăiam în silă cu dânsa și după vreo cinci săptămâni îmi făcusem planul s-o șterg binișor și să mă aranjez undeva, cu bani, la vreo intendenţă militară din alt capăt al ţării. Alesesem și ziua, o miercuri — când socrii plecau la un praznic de familie și îmi luau cu ei şi soţioara, eu refuzând să mă duc, pe motiv că răposatul

cu praznicul se opusese căsniciei mele.

Numai că marţi dimineaţa, patul nevesti-mii era gol.

Plecase noaptea, pe furiș, nimeni n-o văzuse și nu știa unde. Pe de o parte mă bucuram, pe de alta mă vedeam din nou ţinta zeflemelelor. Am vrut să anunţ poliţia, se crii mă rugară în genunchi să nu-i fac de râs. Începură investigaţii oculte, prin rude, ca s-o descopere pe fugară.

Aflai că-i ascunsă la o ţigancă bătrână, în Cartierul Veseliei, cu un ofiţeraș care venise de câteva ori pe la noi ca să-mi aducă actele trebuincioase scutirii de front. Flăcăul avea nevoie de gologani, simţise că nevastă-mea îl place — altfel era chipeș — că la nevoie se poate împrumuta de la ea; o îmboldi deci să fugă cu el, luând și cutia cu aurării, și se refugiară în bordeiul de la marginea maidanului, să petreacă luna de miere de care eu n-avusesem parte.

Trecuseră trei zile și trei nopţi. În miezul celei de-a patra, năvălii singur în bojdeucă, îl rupsei din așternut pe înlocuitor și-l dădui cu capul de perete până-l lăsai lat. Era mai slab ca mine, nu știa să se apere, trăise prea bine, rămăsese moale și prea îl luasem și pe nepregătite.

O împinsei pe Laila, în cămășuţă de noapte, afară, o târâi și pe ţigancă de păr și fără să înţeleg nici eu prea bine ce fac, răsturnai cărbunii aprinși din plită, dând foc ma gherniţei.

M-am dus singur la poliţie. Ziarele au scris un reportaj senzaţional. Dar socru-meu m-a scos basma curată, numai cu amendă „pentru tulburarea liniștii publice”.

Ofiţerașul a rămas cu un beteșug al auzului iar încolo teafăr. Ţiganca o fost despăgubită regește și a uitat, iar

Laila… Cu Laila s-a întâmplat o minune: s-a îndrăgostit de mine. Chemasem avocatul pentru divorţ, nu încăpea îndoială pentru nimeni că trebuia să ne despărţim, familiile amuţiseră, dar după câteva zile, nevastă-mea s-a apropiat în genunchi de mine și m-a rugat s-o fac măcar femeie înainte de a ne despărţi, ca să păstrez doar atâta amintire din partea ei. Am aflat, astfel, surprins, că așa cum nu mă putuse suferi pe mine, nu izbutise să se apropie nici de celălalt, pe care-l chinuise fără vrerea ei și spre marea mirare a aceluia.

Stătea în genunchi și povestea, sughiţând, mă implora să-i leg mâinile, să fac ce-oi ști, că dacă nu-i îndeplinesc acest din urmă hatâr, se omoară acolo, în ochii mei.

— V-aţi împăcat… suspină unul din noi — nu suntem foarte puternici la asemenea rugăminţi.

Chelul se întinse, voios:

— Nu asta are importanţă; ci faptul că după ce mi-a făcut primul copil, s-a schimbat ca într-o poveste cu râne. S-a împlinit la trup, i-au pierit semnele bubelor, i-au crescut la loc genele și sprâncenele… Nu zic c-a devenit frumuseţea lumii, dar omul care sunt și mă vedeţi a dobândit și el un motiv de mândrie. Am trei băieţi, toţi înalţi și voinici ca ea; fiind leiţi tatăl lor, ca urâţenie, știu că-s ai mei. Și am parte, de atunci, de cea mai supusă și mai drăgăstoasă nevastă.

Uriașul tânăr care era cu noi căscă și spuse că povestea e banală, pare un foileton dintr-un ziar vechi. Se lungi, căscă încă odată și aruncă, într-o doară, că el n-a cunoscut decât o singură femeie. Erau amândoi orfani, au crescut împreună de mici, aveau aceeași vârstă. Se pregăteau firesc pentru marea întâlnire, când ei, tânărul, fără voie și fără vină, într-o împrejurare nenorocită, ucise un om. Judecătorii fură destul de înţelegători, îl închiseră numai pentru doi ani. Dar în acești doi ani, se petrecu altă faptă rea.

— Părinţii adoptivi îmi logodiră cu altul logodnica și se grăbiră cu nunta, ca nu cumva să ies eu din pușcărie și s-o împiedic. Nu știam nimic, eram departe, nu mai primeam scrisori. Cum m-am purtat bine, îmi scăzură pedeapsa, așa că m-am întors mai devreme, nimerind chiar în seara bairamului. Am intrat pe poartă — petrecerea era în curte — și m-aţi văzut îndată toţi.

Într-adevăr, cum avea cam doi metri înălţime…

— M-au văzut și au tăcut. Ca în filme: s-a oprit muzica, nuntașii s-au ridicat de la mese, mirele s-a înver zit. Era o tăcere de cimitir. M-am apropiat de capul mesei și am întrebat-o pe ea, așa ca să audă toţi: cine e bărbatul tău?

— Tu ! — a zis ea, bucuroasă și a sărit peste masă spre mine.

— De când e logodită ea cu mine? – i-am întrebat pe părinţi.

Amuţiseră.

— De cincisprezece ani — am răspuns tot eu. E, deci, timpul să ne nuntim. Cu tine n-am nimic — i-am spus mirelui — dacă vrei, rămâi la cununia mea, dacă nu, ia-ţi rudele, nunii și ce mai ai pe aici și du-te.

„Să chemăm miliţia, ce stăm așa ca tâmpiţii?” — a ţipat careva dintre ai lui. L-am luat binișor de subsuori, l-am depus tot atât de binișor dincolo de poartă și am întrebat-o pe ea: „Mi-ai fost credincioasă?” „Da — a zis — sunt curată, și așa aș fi rămas, cu toată nunta lor, până la întoarcerea ta. Știi tu…” „Ce vorbești, dom’le?”

— A râs, behăind mirele, și după el chicotiră și alţii. „De ce să nu crezi?” îl întrebă ea liniștită. Și ridicându-și rochia, scoase de undeva un stilet mic arab, pe care i-l dăruisem eu de mult, și i-l puse sub nas. „Întâi te-aș fi îndemnat cu binele să nu te apropii — doar ţi-am mai spus-o și până acum — și dacă n-ai fi înţeles, te-aș fi împuns”. Era clar. Mirele îngheţă. Le-am vorbit din nou: „Faceţi ce vreţi și cum socotiţi. Eu și cu mireasa mea ne retragem, după obicei, în camera nupţială. Pe urmă ne întoarcem să bem și să ne veselim. Pe cine-l mai găsim aici, îl socotim rudă bună ori prietenul nostru. Cine pleacă, să nu ne mai calce pragul niciodată”. Am luat-o în braţe și am dus-o în casă. Foarte simplu.

— Și pe urmă?…

— Pe urmă, ce?

— N-ai avut neplăceri?

— Mai e vreme — căscă iar lunganul. S-a întâmplat alaltăieri.

Focul se stingea și-l lăsam să moară în spuză.

— Și tu? – mă întrebară.

Eram ultimul. Dar să povestesc și eu întâmplarea mea, nu puteam.

— De ce? – bombăni careva — de ce strică jocul?

Dacă nu vrei să te destăinui, imaginează ceva care să pară adevărat.

Nu, nu puteam. Mă certară. Dar se auzi motorul automobilului acela greoi și negru cu care venea mai-marele nostru. Trebuia să ne înghesuim toţi în mașină și să plecăm iute ca să ajungem înaintea zorilor într-un loc hotărât și însemnat, la o treabă anevoioasă. Călcarăm focul și-l omorârăm. Mașina se opri; mai-marele nostru urca încet dinspre drum, cu mâinile în buzunarele hainei de piele, cu fusta lungă și largă legănându-se în jurul cizmelor grele și broboada roșie căzută pe ceafă.

Mai-marele nostru era o femeie tânără, cu privirea neagră, imensă, și două cute subţiri, obosite, pe lângă gura ca o floare sălbatică. Ne ridicarăm tăcuţi. Ceilalţi patru o porniră agale spre drum. Eu nu mă mișcam de lângă vatra încă fierbinte iar ea se uita ţintă la mine. Stăteam așa, fără zâmbet și fără cuvânt, de o parte și de alta a focului mort.

Ceilalţi întoarseră capetele și înţeleseră că povestea mea era ea.

CONVORBIRI IPOTETICE ȘI COLOCVII APOCRIFE

CONVORBIRI IPOTETICE

Ursul a dat peste stupul de miere și a început să-l devasteze.

Albina, care lucra nu știu ce într-un salcâm apropiat, se mânie cumplit și-l înţepă în fund.

Și numaidecât zise:

— Mor.

Căci albinele, după ce înţeapă, mor.

Dar ursul nu simţi atât acul din trup cât pe cel al batjocurii: i se păru că albina îi parodiază felul de-a se pronunţa.

Și se supără pe ea pentru totdeauna.

*

Soarele nu răsărise încă și vieţuitoarele ierbii șușoteau neliniștite.

— Adu-mi, te rog, firul pe care șezi — spuse lăcusta buburuzei.

Dar aceasta n-avea putere nici să rupă firul, nici să-l transporte. Și rămase deci impasibilă.

— Vezi cum ești? – se mânie lăcusta — îţi cerusem firul ca să nu te mănânc pe tine.

Și o înghiţi cu fir cu tot.

*

— Nu pot suporta un cui atât de gros — se plânse scândura ciocanului, care bătea de zor.

— Părerea ta mă lasă rece — ripostă ciocanul flegmatic. Și la urma urmei, nici

n-ai încotro.

— Ba am — se înfurie scândura, nu atât din cauza cuiului cât de ciudă.

Și crăpă.

*

— Mă odihnesc pe minutarul tău până la unu și cinci spuse musca pendulei.

— Ascultă sfatul cuiva care-ţi vrea binele: dispari înainte de ora unu.

Musca o acuză de egoism.

Dar la unu pendula bătu ora cu atâta putere, încât musca îşi pierdu cunoștinţa, asurzi și rămase infirmă pentru tot restul vieţii.

*

Cuierul rupse agăţătoarea paltonului. Acesta se făcu foc și pară:

— Idiotule, nici de atâta lucru nu ești în stare? Să mă ţii? Atunci ce rost mai ai?

Cuierul se scuză și-l rugă să se întoarcă, asigurându-l că nu se va mai întâmpla.

Într-adevăr, de astă dată găuri pur și simplu stofa la guler, străbătând prin ea. Paltonul îşi ieși cu totul din fire.

— V-am asigurat că nu veţi mai cădea — observă cuierul — și mă ţin de cuvânt.

— Dar m-ai deteriorat! ţipa paltonul.

— În privinţa aceasta — răspunde celălalt rece – n-am discutat nimic. Altă dată să-mi atrageţi atenţia asupra tuturor aspectelor posibile.

Și destrămă gulerul cu totul.

*

Pe masă, două bibelouri: un căţel și o pasăre de sticlă.

Căţelul e de gumă.

— Dumneata când o să mai ciripești? – se interesează politicos câinele.

— Când o să începi dumneata să latri — îl lămureşte pasărea.

— N-o să latru niciodată, așa că nu-ţi mai pune în mine nicio speranţă. Caută să rezolvi singură problema.

Și din ziua acea nu și-au mai spus nimic.

*

Creanga copacului a crescut în dreptul becului ce luminează strada.

— Ţi-ai ales o poziţie proastă — îi observă becul.

— Într-adevăr, ar fi cazul să-ţi schimbi locul — replică ramura.

Convorbirea avea loc în martie.

Becul îşi încordă lumina și arse mugurii de pe creangă.

În octombrie, când începură ploile și vânturile reci, creanga lovi becul înfierbântat și-l făcu să pocnească.

De atunci, într-un anume loc din oraș, o creangă uscată atârnă fără viaţă în întuneric.

*

Veveriţa mânca nuci și zvârlea cojile în capul ariciului, care citea cufundat, Viaţa plantelor”. Acesta schiţă un protest vag, prietenos.

— De fapt te bombardam ca să-ţi mai atrag puţin atenţia și asupra mea.

— Pentru dumneata citeam — îşi ridică spre ea ariciul ochii senini — tocmai

voiam să te informez că nu cele pe care le ronţăi provoacă urticarie. Scrie aici.

Și bătu cu laba peste pagină.

— Oh! îţi mulţumesc! – se îmbujora veveriţa și aruncă toate nucile, zbughind-o rușinată.

Ariciul rămase o clipă gânditor, adună binișor nu cele risipite — ca să le aibă mai aproape — și începu din nou să citească, spărgându-le în dinţi una câte una.

Când, peste un ceas, veveriţa reveni și-l găsi adormit între coji se supără atât de rău, încât îi sfâșie toată cartea.

Se pare că de atunci aricii nu mai citesc nimic și veveriţele au devenit neîncrezătoare faţă de toată lumea.

*

Pisicul paznicului de la grădina zoologică se nimeri într-o bună zi faţă-n faţă cu puiul de linx.

— Și dumneavoastră faceţi parte din rasa felinelor?

— Se interesă sfios râsul cel mic.

— Da — răspunse mândru mâţul. Dar sunt o variantă domestică.

Celălalt dădu respectuos din cap și începu să se retragă deandăratelea.

Pisicul voi să știe de ce i s-a pus întrebarea.

Râsul șovăi, apoi îngăimă încurcat:

— Doream să vă ofer o bucăţică din porţia mea de carne proaspătă, dar de vreme ce sunteţi domestic…

— A, pentru asta mă pot sălbătici imediat — îl asigură iute mâţul — unde-i carnea?

Râsul i-o arătă timid. Pisicul se repezi și o înfulecă toată cât ai zice mi-au.

— Bravo — îl lăudă pe linxișor, care înghiţea în sec.

E foarte frumos ca noi, rudele, să ne mai amintim din când în când unele de altele.

*

Cucul zbura voios prin luncă, iar cuca îl urma — dar cam îngrijorată.

— Mi se pare că… – îi mărturisi rușinată, cu jumătate de plisc — îmi sunt aripile îngreunate. Ce-o să ne facem? Cuib n-avem.

— Nu-i nimic, draga mea, nu-i nimic. Vom bate la ușile prietenilor și totul se va aranja…

Și se opriră la primul copac:

— Cintezoi scump, soţia mea e pe cale să… și v-am ruga frumos să ne adăpostiţi un ou.

Cintezoiul se scuză jenat: locuinţa era neîncăpătoare.

Ciocănitoarea îi atrase atenţia că din cauza nefericitului ei obicei, puiului străin i s-ar putea transmite grave defecte de caracter — situaţia trebuia evitată.

Codobatura refuză net, cu răceala.

Tarea se arătă chiar indignată și-l sfătui să curme această nedemnă cerșetorie, servindu-i și un aforism pă săresc: „cine-mi lasă azi un ou, mâine-mi va veni cu-n bou”.

Cuca se așează sfârșită pe-o cracă de frasin și începu să plângă.

— Voi m-aţi împins pe calea cea rea — strigă cucul sincer revoltat către tot păsăretul nevăzut — voi să trageţi ponoasele.

Strecură deci oul în cuibul mierlei, în vreme ce aceasta era plecată la concert, iar când cuculeţului îi crescu ciocul, îl sfătui părintește, la ureche, să-și arunce fraţii de ouă afară din cuib.

Nelegiuirea se repetă, de-atunci, an de an. Fiindcă deși toată pădurea știe ce se va întâmpla cu puii de cuc, ori de câte ori cucul-tată bate la porţile prietenilor e întâmpinat cu mieroase refuzuri sau acre proteste.

Deoarece fiecare continuă să tragă nădejde că solicitatorul îşi va furișa, până la urmă, oul la vecin.

*

Cârtiţa tăifăsuia liniștită cu o rimă matură, când în încăpere năvăli o termită entuziasmată, vestind că a sosit primăvara.

— Ieșiţi puţin s-o vedeţi — striga musafira — măcar o clipă… E un eveniment nemaipomenit.

Cele două surate îi mulţumiră pentru veste, dar nu se clintiră; îşi continuară sporovăială. În cele din urmă, mai mult împinse cu sahamila decât convinse, săpară câte o galerie, făcură câte un mușuroi şi-şi scoaseră capetele nădușite la faţa caldă a pământului.

— Ce aer greu! – strâmbă din nas cârtiţa.

— Și nici n-a crescut încă iarba cumsecade! se crispă râma.

Drept care se întoarseră în mica văgăună de sub scoarţă.

— Ia te uită! – se înfurie termita către un toporaș aflător prin preajmă. Habar n-au ce-i aia primăvară!

— Să nu duci niciodată vești bune proștilor — o era tui acesta, bonom — căci ei le interpretează totdeauna în felul lor. Adică ies proaste.

*

Cocoșul întâlni, din întâmplare, o curmală și rămase magnetizat înaintea ei.

— Să nu te atingi de ea — îi sfătui o șopârlă bătrână, care-și făcea baia de soare.

Cocoșul fu curios să afle în ce constă primejdia.

— Are un sâmbure ascuţit care îţi poate perfora intestinele.

Pintenatul mulţumi pentru gentileţe, rămase puţin pe gânduri și apoi sări în curtea vecină, unde avea un adversar tânăr. Îl chemă, îi arătă curmala și-l înștiinţa că i-o dăruiește.

Tinerelul o înfulecă într-o clipă, bătu furtunos din aripi și făcu cale-ntoarsă peste gard, nu înainte de a aprecia delicatesa ca „excelentă” și gestul drept „cordial”.

— Nu mai poţi avea încredere în nimeni — filosofă cocoșul dezamăgit, văzând că celuilalt nu i se întâmplă nimic.

— Într-adevăr — confirmă dezolată șopârla. Mic mi-a furnizat informaţia, în tinereţe, o cămilă…

*

Privighetoarea făcea vocalize, așteptând să răsară luna.

Crângul foșnea, murmură, zumzăia, înfiorându-se ca o orchestră în preajma începerii concertului.

— Iar te apuci de blestemăţii? – bombăni cucuveaua.

— Niciun respect pentru somnul altora, niciun respect? – cloncăni pupăza.

— Dar chiar în fiecare noapte scandal, soro? – chiţcai și liliacul.

Privighetoarea sfârși pregătirile şi-şi drese discret glasul; în clipa aceea, întreaga fire îşi ţinu răsuflarea ca să audă primul tril.

— Voi cânta o Nocturnă — anunţa diafan mica ar listă cenușie, fără să privească pe cineva. Și numaidecât aerul nopţii se încărcă de uimitoare efluvii sonore.

— Degeaba, n-ai cu cine vorbi — cârâiră cele trei zburătoare și se traseră îmbufnate într-o scorbură adânca, unde nu se auzea decât ronţăitul necurmat al cariilor.

Criticii îşi făcuseră datoria, criticii puteau să doarmă.

*

O copitată stătea de vorbă cu o salmonidă, adică vaca ce păștea pe malul râului conversa cu lostriţa de sub pânza apei:

— Ce curioasă-i așezarea lumii, dragă prietenă, zicea lostriţa meditativă. În timp ce dumneata poţi intra în apă, eu nu pot pătrunde pe uscat.

— Nu te plânge, scumpa mea, o consola vaca, pe uscat sunt atâtea obligaţii. Uite, eu, de pildă, sunt silita să dau lapte…

Lostriţa observă că, în schimb, ei i se poate întâmpla oricând să rămână în cârligul unei undiţe. E adevărat, recunoscu vaca, dar pentru o cornută vine un moment când știe că nu mai urinează decât sacrificarea, pe când vietatea acvatică are cel puţin o șansă de moarte naturală.

Discutară așa, îndelung, până la căderea serii, fiecare punând în cântar argumente privind bucuriile celeilalte și tristeţile proprii.

Peste câteva zile, dialogul fu luat de la capăt, de către stăpânul vitei, pescarul, și de soţia sa. Mâncau saramură de lostriţa și friptură de vacă și filosofau:

— Voi sunteţi mai fericite — spunea bărbatul, vegheaţi doar asupra gospodăriei, în timp ce noi trebuie să fim cu luare-aminte la tot ceea ce se petrece în univers.

— În schimb — aminti femeia — suntem mame; niciun bărbat nu va cunoaşte vreodată chinurile noastre…

Se înnoptase; afară, pe prispă, în întuneric, o bătrâna cu broboadă neagră asculta rânjind.

AJUTOARELE CRONICARULUI

— Alo!

— Da…

— În sfârșit, te găsesc. Parcă ești o nălucă: la redacţie nu, acasă nu…

— M-ai găsit.

— Să fie într-un ceas bun! Scrii cronica la spectacolul de alaltă-seară?

— Da, o scriu.
— Și… unde ai ajuns cu ea?
— La cuvintele „cât despre actori”…
— Bravo, te-am prins la ţanc.
— La care ţanc?
— De la bun început, o precizare: nu vreau să fac niciun fel de ingerinţe în munca ta de critic.
— Nici nu trebuie. Și nici nu poţi.
— Tocmai. Te întreb doar așa, colegial — nu te uita că-ţi sunt șef de secţie, că-s mai bătrân, că am experienţă, nu te lăsa influenţat de nimic: ţi-au plăcut actorii?
— Unii da, alţii ba. Pe câţiva nici nu i-am observat.
— Aha, nu i-ai observat… Și printre aceștia era și Crocodelea?
— Care Crocodelea?
— Nu este în distribuţie unul Crocodelea? Te întreb fiindcă eu n-am văzut spectacolul.
— Nu e niciun Crocodelea. E un tânăr care se numeşte Corodel, Niţu Corodel.
— Era unul din fiii voievodului?
— Nu. E unul din oștenii care mor în luptă.
— Dar înainte de a muri cum a jucat?
— N-a jucat de loc. Intră în scenă, spune „săriţi!” și cade.
— Însă cum cade? Asta-i întrebarea…
— N-ai vrea să ajungi mai iute la chestiune? Ocolurile prea mari îmi produc ameţeli. Am fost și la O.R.L. pentru asta, dar se pare că n-am leac.
— Uite care-i chestiunea. Omul de care-ţi pomenesc e tânăr, cu un talent care pare să iasă din comun și pe care-l așteaptă, se zice, zile mari. Poate că rolul lui de aici nu-i cine știe ce, dar în piesa următoare…
— Eu nu scriu despre piesa următoare.
— Știu, dar maică-sa pretinde că băiatul e și cam persecutat de regizor.
— Maică-sa?
— Da, nu te mira atât de pronunţat și caustic, n-am nimic cu ea, e secretară tehnică la întreprinderea de perdele pentru instituţii și organizaţii economice, și când am renovat redacţia, cine ne-a dat sprijinul cel mai neprecupeţit cu putinţă? Ea, săraca. Acuma ce-ţi cer eu?…
Nu-i bine zis „cer”, ce te rog eu? Dacă poţi, spune un cuvânt bun despre băiat. Nu ca să-l lauzi, dar o vorbă caldă acolo, că n-o fi foc. Nu zici nimic?
— Pur și simplu nu știu ce să zic.
— Eu te-am rugat, tu meditează; şi nu fi cum vă de numesc actorii pe voi, câteodată, „câine”…
……..
— Dumneavoastră sunteţi cronicarul…?
— Eu.
— Un moment să vorbiţi cu domnul profesor.
— Vorbesc.

— Alo! Salut critica tânără și diligentă. Ce mai faci?

— Vă mulţumesc, bine.

— Scrii mereu… te citesc, te citim, combaţi nu glumă. À-propos; ai fost cumva la premiera de alaltăseară, la Teatrul Experimental?

— Am fost.

— Dumneata scrii despre reprezentaţie, sau altcineva?

— Eu.

— Mă bucur mult. Vom avea deci o cronică obiectivă și competentă. Ce s-ar putea cere mai mult?

— Chiar.

— Nu îndrăznesc să te întreb dacă ţi-ai format o părere definitivă. Știu în orice caz că n-ai niciodată două.

— Elaboram. Mă aflu asupra hârtiei.

— Așa…

— Așa.

— Mă ierţi că te întreb totuși: cum ţi s-au părut personajele feminine?

— Mde…

— Toate?

— Pe dumneavoastră vă interesează toate, un grup sau una anume?

— Pe mine mă interesează mai ales fecioara care se jertfește pentru a-l scoate din cumpănă pe logofăt. Logofătul nu mi s-a părut prea inspirat, tot timpul ridica tonul la ţipăt dar fata m-a impresionat. Ce crezi?

— Dacă v-a impresionat…

— Nu cunoști biografia ei, n-ai cum, trebuie însă să-ţi spun că ea după ce a ieșit de la Institut, a fost foarte bolnavă, a avut o astenie stupidă combinată cu o colibaciloză dementă care s-a complicat cu o poliartrită nenorocită, așa că n-a mai plecat la Oradea sau la Constanţa ori la Bacău — nu știu unde a fost repartizată — și a rămas corp ansamblu aici. N-aș fi fost atât de bine informat dacă n-ar fi luat-o de nevastă nepotul meu de soră care îşi neglijează sărmanul serviciul și bate toată ziua scările direcţiei, Consiliului, Primăriei să obţină prăpădita aceea de încadrare. Ori în piesa de care vorbim, fata dă un fel de examen, după mine strălucit, dar în sfârșit… îţi dai seama că o notă proastă pentru ea ar însemna zădărnicirea tuturor încercărilor, mai ales că la teatru o cam mănâncă… Știi cum e pe acolo, nu e cazul să te informez cu Ţi le povestesc pe toate nu ca să te influenţez, dar ca să fii și dumneata în cunoștinţă de cauză. În spatele fiecărui rol, nu-i așa, e un om. Și fiecare om e un ce… Ei, te las să scrii, îţi urez o cronică superba, cum ne-ai obișnuit și… să ne vedem cu bine.

— Vă salut, domnule profesor.

……

— Tu ești?

— Eu. De ce ţipi în telefon?

— Sunt la unul public, pe stradă și trec tramvaiele mereu… Mă auzi?

— Te aud. Ce-i?

— Aoleu, ce ursuz ești azi. Am luat clătite de la „Gospodina”. Îţi convine desertul? Sau să cumpăr și mere?

— Mătușică dragă, mă chinuiesc cu o cronică, lasă-mă acuma, cumpără ce-ţi place.

— Dragă, sunt cu Coca — mă auzi? – ea zice că alaltăseară tremura toată lumea pe scenă…

— Da, sala era cam neîncălzită.

— Nu glumi, că eu vorbesc serios. De tine tremurau. Cică te uitai așa crunt că li s-a făcut tuturor inima mică.

— Foarte rău.

— Rău, nerău, vorba e că ea vrea să te întrebe dacă te încruntaseși fiindcă nu-ţi plăcea cum joacă dânsa, sau fiindcă nu-ţi surâdea spectacolul în general… Ce?

— Ce, „ce”?

— Nu vorbesc cu tine, tu taci puţin, stai că-mi mai suflă ea ceva… Aha!… Auzi? zice ca alaltăseară s-au bâlbâit toţi îngrozitor, erau crispaţi, timoraţi și dacă ai putea să mai vezi o dată spectacolul mâine…

— Nu știu… Nu pot… Ce-i treaba ta? De ce-mi telefonezi tu? De când te ocupi cu misitia artistică?

— Ho! N-apucă lumea să deschidă gura și ai și intrat în criză de principialitate… M-am întâlnit cu fata întâmplător și mi s-a plâns așa, omenește. Mă amestec eu vreodată în cronicile laie? Se poate oare amesteca cineva în ceea ce scrii?… Ei, ce ţi-aduc? Clătite sau mere?

— Nu știu, nu vreau nimic.

— Bine, aduc de toate… Coca îţi urează succes și n-are nicio pretenţie… Gata, am terminat. Te pup, moartea intervenţiilor!

— Ai terminat cronica?

— Alo! Cine e la aparat?

— Te întreb când ai de gând s-o aduci! Costăchescu la telefon…

— Bună ziua, stimate redactor-șef adjunct, într-o oră sunt la gazetă.

— Cum e cronica?

— Are patru pagini.

— Spectacolul?

— Potrivit. Ideea autorului e destul de originală…

— Scenografia?

— Decorurile se îmbină cu lumina într-un efect de sugestie care…

— Costumele? Plac?

— Aici e latura slabă a montării: mult câlţ, culori fade, materiale rău alese…

— Nu-mi vine a crede. Asta e o fată cu însușiri, n-ai scris chiar dumneata că a luat premiu la un concurs pe ţară?

— În 1957.

— Deci după Eliberare…

— Sunt niște costume împovărate, fără stil.

— Eu nu le-am văzut, dar n-a fost om cu care să mă întâlnesc și care să nu-mi atragă atenţia asupra talentului fetei. Evident, gustul e al dumitale; cronica e a dumitale; dar există, sper, și în estetică anumite criterii obiective că altminteri ajungem la pepeni artistici.

— Îmi permit să vă semnalez că în privinţa esteticii scenografelor sunt complet ageamiu, n-am niciun fel de criterii.

— Mă rog. Când vom citi articolul, vom opina.

— Desigur.

— … Și vezi: nu mai tărăgăna, că și așa suntem întârziaţi.

……

— Am citit cronica dumitale, n-am timp să te văd, fii amabil și ascultă-mi opinia la telefon.

— O ascult.

— Un redactor-șef n-are vreme de nimicuri. Deci nu mai câteva păreri generale. Unu: partea referitoare la piesă e excelentă. Te felicit.

— Mulţumesc.

— Ai sesizat subtil esenţa concepţiei regizorale.

— Când ajungi însă la actori, totul e amalgamat ba uneori devine de-a dreptul confuz. Probabil că erai obosit sau cine știe… N-ai vrea să-ţi mai revezi textul aici? Cred că ar fi spre onoarea semnăturii dumitale.

Nu cunosc spectacolul, dar ideea scrisă că „fata care se jertfește pentru logofăt e o astenică stupidă de la Constanţa sau Oradea” mi se pare o observaţie, nu te supăra, cam improprie. Pe urmă, ce-i asta: „Corodel se înfășoară frumos în perdelele „instituţiei”? Se joacă în perdele sau în decoruri? Fiindcă mai departe spui chiar dumneata, că din punct de vedere estetic scenografia aglomerează locul de joc cu intervenţii, „mere și clătite”. Poate că o explicaţie în plus n-ar strica. Oricum, te rog să-ţi mai citești o dată dactilograma. Or fi și scăpări ale mașinii de scris. De acord?

……

…De acord.

UN MEDIC SCRIA…

Copilul a jucat ţurca, s-a lovit nu știu cum și în nu știu ce. I s-a umflat încheietura mâinii, mergem la medic, la policlinică, aici e cald, uscat și alb, medicul are chip dulce, ne așezăm pe scaune rotitoare și conversăm amabil:

— Ce-a păţit flăcăul, ce-a păţit, s-a lovit niţel, foarte bine, ia să vedem, să vedem unde mi-am pus ochelarii, a da! i-am uitat acasă, nu-i nimic, o să scriem cu litere mari, s-auzim numele, cum îi zice băieţașului…

Zic numele fiului, al tatălui și-al mamei, indic adresa, încurc sectorul, nu-i nimic, până ne obișnuim, așa e la început, descriu condiţiile de viaţă ale băiatului, mediile în care lucrează părinţii — nu, nu sunt toxice, nici pernicioase — avem aer, lumină, salarii, bufet, e oarecare zgomot dar nu insuportabil, atâta e enervant că tot cântă

la fereastră un porumbel sălbatic dar desigur n-are importanţă, putem aşadar să păşim liniştiţi mai departe…

— … La antecedente.

— Ce fel de antecedente?

Doctorul întoarce foaia, cufundat și miop, cele cinci fire de păr alb din creștet stau ţepene și temătoare ca iarba timpurie sub zăpadă, mă privește scurt, în treacăt, tușește vag și-mi cere să enumăr exact bolile de care a suferit piciul până acum. Trecem deci pe lângă scarlatina, nu putem ocoli pojarul dar nu ne-a călcat branca, nici oftica, nici vărsatul de vânt, malaria nu, hepatita ba, aia nu, aia da, aia parcă, ailaltă nu cred, nu-mi aduc aminte, de mâncat mănâncă, de dormit doarme, de jucat nu-i duc grija, intelectul e, cred normal, viaţa afectiva relativ bună, o iubește pe bunică-sa şi are o idiosincrazie pentru unchiu-său, care a vrut să-l înveţe paisprezece – trezeci şi unu, cu şcoala mulţumitor, ţinerea de minte e trainica, analiza ganglionilor nu i-am făcut-o niciodată, tensiunea nu i-o ştiu, evident, trebuia să mă interesez da uite ca…

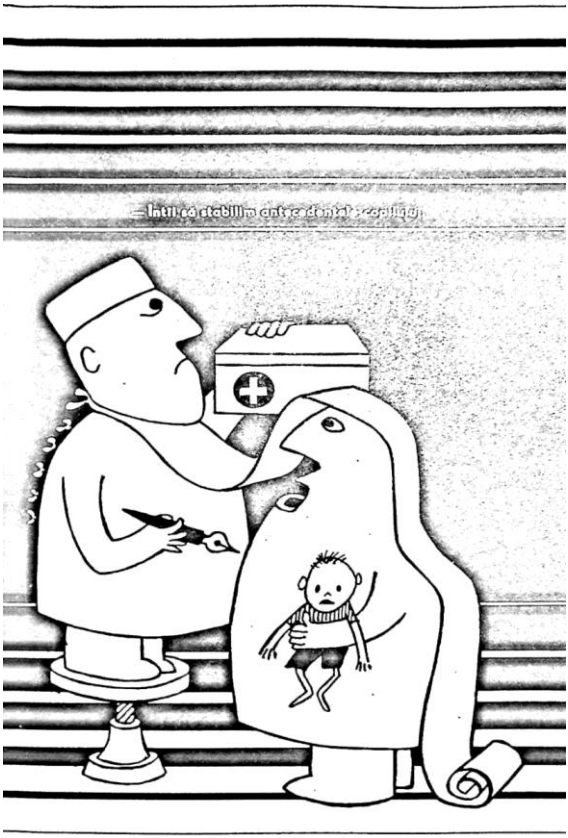

— Deocamdată ne oprim aici — îmi face doctorul un semn convex — și trecem binișor la morbiditatea părintească.

— E nevoie și, de asta? – mă mir cu oarecare nelinişte, rău ascunsa, fiindcă nu le știu ori nu mi le amintesc chiar toate maladiile, dar Esculap înalţă o sprânceană și numaidecât ne surâdem cuviincioși — el cu zâmbet de viplă, eu arătând numai unul din caninii mei veritabili. Încep deci a-mi face autobiografia sanitară. La opt ani am căzut de pe cal și m-a durut în fundul sufletului fiindcă mă văzuseră fetele, la zece ani mi-a spart capul la popice nu mai ţin minte cine, dar cred că cu bila cea mică, pe urmă am avut friguri fiindcă am intrat iarna într-o copcă a gârlei și m-a mai împuns un berbec, m-a mușcat un câine, mi-a intrat un fluture în ochi și-un liliac zbârnâitor în păr fiindcă m-am suit în clopotniţă să caut ouă de cucuveica. Lasă, zice omul sănătăţii, lașa fleacurile, asta-i zoologie nu antecedent, mie-mi trebuie infecţii, epidemii, variolă, gușă endemica deviere de sept boli ereditare — și mai numește una. Nu am greu, cum am băut odată, din greșeală gaz şi ce-am păţit după o alimentare neraţională cu porumbe negre şi macies roșu dar e limpede că-l sâcâi de-a surda şi cădem de acord să pomenim amândoi de mama, şi anume cu toate cele necesare. Înșir, câte le știu, pe-ale mamei, în timp ce băiatul ascultă și nu prea, se mai iţește în microscop, mai răstoarnă un scaun, încearcă să citească șirurile des crescătoare de litere de pe un carton pentru răuvăzători, mă tot trage, din când în când, de mânecă pentru ca să mă întrebe dacă poate ieși în curte, că mai sunt și alţi copii care se joacă acolo și nu le face nimeni nimic.

— Am terminat-o și pe dumneaei — îmi pare a ofta doctorul, ştergându-și chelia cu un șerveţel cadrilat scos de undeva de sub pulpana halatului — așa că putem trece la ăi bătrâni.

— Ce să le facem bătrânilor? mă înfricoșez de-a binelea — că ei, săracii, nu se plâng de nimic, doar n-o să ne-apucăm acuma să le scotocim și lor măruntaiele pentru nu știu care cauză…

— Dumneata nu prea eşti în contact cu ştiinţa — îmi arată din nou gazda garnitura metaliferă a cavităţii principale — și nu știi, ori dacă nu știi cum e problema, ascultă și gândește-te că noi trebuie să cunoaştem ceea ce e esenţial, nu toate mosorelele și igliţele din coșuleţul bunicii, nici poveștile despre cum se dădea străbunicul copilului în scrânciob și i s-a rupt lanţul, că dac-o luăm pe poteca asta ajungem la pepeni și mai degrabă ne lăsăm păgubași de la bun început. Pe mine mă interesează colea o epilepsie, niscaiva surdo-mutisme din naștere, ceva serios, o holeră, oareșcari damblagisme, ca să urmăresc filiaţia, pricepi? degenerările progresive, altminteri pier dem vremea și fișa — că fișa cere, uite-o-aici! – rămâne spealbă. Ai avut în familie bucurii de astea ori ba?

Îi mărturisesc sincer că la un moment dat tatăl meu fusese suspect de dalac, doctorul se minunează, însă cu fereală, știe că e o boală a cornutelor, ştiinţific antrax, îi explic că tata tânăr plecase să vândă boul la iarmaroc și se întorsese cu dureri de ceafă din cauza nesomnului și a chefului de aldămaș care a ţinut două zile, medicul ridică din umeri, se mai interesează de maică-mea — dacă n-o dor șalele și dacă m-a născut toamna — pe urmă de cealaltă pereche de bunici — câţi

copii au avut și în ce proporţie erau sau mai sunt blonzi, șateni, murgi ori suri, astfel ca după vreo două ceasuri suntem gata, isprăviţi amândoi — eu nădușit și vâlvoi, cu copilul adormit plumb în braţe, el stors, cu ochii albi și degetele pătate de ultima cerneală a stiloului deșertat.

— Gata — îmi zice stins — poţi pleca, am întocmit fișa, rubricile sunt complete.

— Și umflătura?

Mă cercetează rătăcit, de parcă m-ar vedea întâia oară.

— Care umflătură?

— De la mâna copilului, pentru care am venit. Ridic la vedere braţul mic și moale.

— A, o nimica toată. Îi pui o compresă cu apă rece și până mâine a și uitat de ea.

…Și dacă vreţi să mă credeţi, chiar așa a fost, eu convingându-mă definitiv că relatarea sinceră și înregistrarea amănunţită a antecedentelor duce la un diagnostic infailibil și definitiv.

CORESPONDENŢE TEATRALE

Stimate tovarășe redactor-șef, în revista de care răspundeţi, a apărut o dare de seamă asupra ultimei noastre premiere, *Calupul de iluzii,* a debutantului în materie Liţu Ferzecaru. Sus-numita dare de seamă a provocat o imens de dureroasă stupefacţie în sânul colectivului nostru, care, până mai deunăzi, stima publicaţia dvs., având și un număr de abonanente care acum se văd puse în discuţie de mai mulţi tovarăși, întrucât ce sens mai are?

După câte s-a putut constata din cercetările unor organe de-ale noastre, locale, criticul care și-a permis acel injurios articol (și care nu e la prima abatere de acest fel — lucru ce ne miră tot atât de mult, dar despre care vom mai reveni) a fost văzut dormind în timpul unor momente-cheie ale spectacolului, pentru care s-au cheltuit două luni de repetiţii, costume, energie până la sânge și recuzită ca să vină — cine? – să-l distrugă dintr-un deget. Pe de altă parte, același — nomina odiosa! – a rămas în pauză mult timp după ce partea a doua începuse, iar la sfârșit a și întrebat chiar „de cine e piesa?” fapt absolut inadmisibil la un om căruia i s-a dat un program gratuit, când s-a observat că nu și-a cumpărat.

Dacă va fi nevoie, vom dezvălui și amănuntele reale tenebroase care au dus la scrierea acestui trist articol.

Deocamdată, am înaintat un memoriu celor în drept. Vă invităm să daţi cuvenita dezminţire, pentru ca gazeta sa nu se afle în neplăcuta situaţie de a nu mai fi citită pe viitor.

p. Director al Teatrului
ss. Indescifrabil.

Dragă tovarășe Codău.

Intru direct în subiect, știu că așa îţi place și dumitale.

Ce-ai avut frate cu mine? înţeleg că nu ţi-a priit piesa, e mizericordioasă, mă rog — dar ce. Puteam face din rolul ăla nenorocit? Un actor de provincie — să nu mă corectezi cu „judeţe", lasă așa — rămâne un actor de provincie. Eu n-am avut norocul colegului meu de generaţie de la București V.B. (știi dumneata cine!) și am rămas la categoria a doua. „Daraveri de clopotniţă" zice nea Caţavencu (știi dumneata în ce pagină, nu mai insist), da, înţeleg filosofia, dar te rog să ne crezi și pe noi că cu două repetiţii zilnic și trei spectacole în deplasare, cu geamul autobuzului spart și chiuveta înfundată în cabină, plus cursul de estetică și altele nu prea îmi vine să mă înteriorizez. Și atunci te întreb: cum să creezi? Ai dreptate, nu te contrazic, să știi însă că m-ai supărat foarte tare. M-am gândit că nu pot să-ţi cer nimic decât să rupi scrisoarea asta pe care n-am vrut să ţi-o scriu și nu știu de ce ţi-am trimis-o.

Te sărut, al dumitale.
Miky Ciobănaș

P.S. Miky! Despre care în 1950 ai scris cu mână proprie — ţi-aminteşti? că eu te păstrez: „e o făgăduinţă".

Ehe! Și acum?… Pentru mine rămâi același. Adio.

Către
Secţia culturală a revistei „Critica".
Citind cu mare satisfacţie cronica dv. La spectacolul
Calupul de iluzii dat în orașul nostru de teatrul local, aflat acum într-un vădit impas, vă exprimăm întreaga bucurie pe care am resimţit-o. Just și clar: să se termine odată cu pretinsele „valori" scriitoricești, ale căror lucrări fără cap și fără coadă, ieșite din ambiţii pecuniare, n-au niciun merit literar. Eroarea teatrului e că a montat piesa, distribuind și niște actori… N-am vrea însă să jignim hârtia pomenindu-i. Așteptăm și o analiză mai profundă a instituţiei pentru că altfel se creează impresia că există pericolul de a se duce de râpă.

Primiţi caldele noastre mulţumiri
Un numeros grup de spectatori.

Revistei „Etos" (în atenţia redactorilor rubricii
„Ciudăţenii și bizarerii")
Trimit alăturat, decupată din consora dv. „Critica", o aşa-zisă cronică la o premieră locală, a unui oarecare Codău (cine-o fi?) N-ar merita o împunsătură acidă, cum numai dvs. Știţi să luaţi poziţie?

Cu stimă.
Un cititor.

Președintelui Uniunii Scriitorilor.
Dacă un autor aflat la întâia sa piesă și având parul aproape cărunt poate fi înjosit într-un asemenea hal de un gazetăraș de ocazie, atunci înseamnă că noi,

scriitorii, am rămas definitiv la cheremul tuturor ageamiilor și că nu ne mai putem desfășura munca de creaţie nicicum.

N-ar fi momentul ca obștea noastră să se miște? N-am pretenţia unei reparaţii — n-am cu cine discuta la ziar, în faţa lui dom' Costică, redactor-șef, n-o să mă căciulesc eu — dar o intervenţie ferma a Uniunii am impresia ca s-ar impune.

Dumneavoastră ce credeţi?

Când trec pe la București, va răpesc câteva minute ca să vă povestesc și unele amănunte pe care, experimental le reţin deocamdată.

Cum mai merge cartea? E gata? O aştept cu nerăbdare, în fiecare zi mă interesez la librărie.

Afectuos.
Liţu Ferezecaru

Către Președintele Comitetului de Stat pentru
Cultură și Artă.
— Recomandat expres –

Subsemnata Raliţa Pașcanu, regizoare de opt ani la teatrul de unde vă scriu, îmi permit a vă ruga să dispuneţi o anchetă care să lămurească o dată pentru totdeauna cazul cronicii apărută în revista „Critica". După o muncă enormă, în care toată lumea a pus mai mult decât sufletul, un ziarist grăbit și incorect din București îşi îngăduie, între două trenuri, să facă praf absolut tot ceea ce s-a creat cu atâta abnegaţie și era menit să rămână în patrimoniul permanent al teatrului. Acum publicul se ia după cronicar și nu mai vine la spectacol. Teatrul da vina pe mine. O anchetă obiectiva va arata cine e într-adevăr vinovat de eșec. Căci regizorul nu poate refuza o piesă, chiar când o consideră antipiesa.

Vă mulţumim anticipat
ss. Raliţa Pașcanu

Codăule, ne-ai făcut un serviciu extraordinar cu cronica la *Calup.*

Acuma, după tine putem și noi să ne spunem părerea despre gogoașa asta umflată, care ne-a înăcrit sufletul. Ai demontat-o cu fineţe și ai arătat că e… goală. Sau supărat mulţi, dar să te pupe-n creștet că ești deștept.

Salve tu, de la colegii tăi din biata redacţie de provincie și lunară.

P.S. Nouă nu vrei să ne scrii nimic, hai?

Către
Consiliul Teatrelor

La adresa dv. Nr. 138/1844 vă informăm că alaltăieri a avut loc o dezbatere cu întregul colectiv al teatrului nostru, referitor la cronica spectacolului *Calupul de iluzii.*

Au luat cuvântul 28 de tovarăși. Aproape toţi au apreciat justeţea și seriozitatea articolului apărut în revista „Critica". Întregul colectiv a apreciat că va ajutor

prietenesc acel articol. S-a trimis o scrisoare în acest sens și redacţiei respective. De altfel, spectacolul a fost scos de pe afiș din lipsă de public.

Președintele comitetului regional de cultură și artă,
ss. Indescifrabil

TELEGRAMA

Revista „Critica”, București, redactor Ion Codau
Bravo, salut criticul adevărat, scărmăneală mare teatru. Dezbatere o zi, mai vino pe la noi stop.

Ilie Şutilă
membru în consiliul artistic.

Redacţia „Critica”.
(prin telex)
În timpul lipsei mele localitate motiv nu interesează, omenesc, directorul administrativ, locţiitor temporar, v-a trimis o scrisoare în numele teatrului. Citind ulterior copia, rupt obiectul de supărare, rog neapărat socotiţi nulă. Persoana sancţionată, abuz de funcţie. Prelucrat colectiv, articolul just, mulţumim sprijin. Altceva ce mai faceţi? Vă așteptăm cu drag.

Director,
ss. Rabega

Secretarului general de redacţie
Rog aprobaţi cheltuieli de deplasare în orașul P. unde am fost anunţaţi de o nouă premieră pe ţară, doresc a pleca acolo pentru o eventuală cronică.

ss. Ion Codau

Referat:
Da’ mai staţi dracului și în Bucureşti, că sunt destule premiere și aici, nu mai umblaţi fleandura prin provincie. Nu mai vreau corespondenţă. Să scrie cineva de acolo. Ce? Acolo nu sunt oameni de teatru? Chiar dacă nu-s, să-i facem. Salut.

Secr. Gen. De red.
ss. Absolut indescifrabil

Anexă:
Codău: ai fost propus la primă pe semestrul II pentru reușita cronicii la *Calupul de iluzii.* Ai fost însă sancţionat cu anularea primei din cauză că, datorită neprincipialităţii tale, nu știu ce spectacol din provincie a fost scos de pe afiș. Să te-nveţi minte!

DEMONSTRAŢIE ÎN DRUM SPRE ŢĂRM

Funcţionara Agenţiei de Turism care stă în spatele ghișeului „Litoral" are ochi senini și faţa liniștită, dar, din când în când, se înfurie. Rar, dar se înfurie — și anume până se face pământie.

— Ești prea surescitată pentru un om public — îi observ fără răutate.

— Stai și dumneata o oră în locul meu și să te văd…

La început pretind că n-am timp de prostii; și-apoi fiecare să-și facă serviciul cum trebuie, acolo unde e pus. Interpelata zice că ea și-l face, dar dacă oamenii o întreabă mereu exact ceea ce scrie chiar acolo, vizibil, pe tabelele late, sub ochii lor: tarife, itinerarii, locuri libere, date, mijloace de transport?

Discuţia urcă treptat dar ferm spre violent, astfel că, în semn de protest, mă decid să rămân o oră în spatele ghișeului. Iau loc pe un scaun liber și cât timp funcţionara scrie ţidulele celor care știu ce vor și s-au hotărât, eu înregistrez întrebările și răspund.

— Cât costă un bilet la Mangalia?

— Pe câte zile?

— N-are importanţă, vreau să știu în principiu.

— În principiu nu costă nimic. Problema începe din clipa când vrei să fii cazat și să iei masa.

— După ce că sunteţi niște porci, mai faceţi şi spirite. Las-ca va reclam eu.

— Vă rog în ce staţiune exista viaţa de noapte?

— Ce înţelegeţi prin viaţa de noapte?

— Mă rog, distracţii…

— Ce fel de distracţii?

— De pildă, Băuling…

— Ce-i aia?

— Popică mecanică.

— Nu s-a instalat.

— Atunci mai bine ma duc la 2 Mai.

— Acolo va aranjati direct cu localnicii, nu-i staţiune, e sat.

— Vai, dar tare mai sunteţi dezorganizati.

— Nu ştiţi, la Mamaia exista salam de Sibiu? Ca nevastă-mea nu mănâncă seara decât salam de Sibiu şi dacă nu-i salam de Sibiu atunci să ştim, să nu ne trambalăm de pomană.

— De ce nu alegeţi Ocna Sibiului, unde se afla precis obiectul dorit?

— Fiindcă nevastă-mea are nevoie de nămol la cap și nămol ca la Mamaia nu mai există la noi în alte părţi.

— Nămolul nu e la Mamaia. La Eforie, la Tekirghiol…

— Așa?

— Așa.

— Știţi sigur? Fiindcă o prietenă a noastră a făcut acum câţiva ani și s-a simţit foarte bine.

— Poate c-a fost vorba de nudism.

— Ași aţi desfiinţat dumneavoastră nămolul de la Mamaia şi acum căutaţi motive să induceţi lumea în eroare.

— Uitaţi ce problema am eu: noi suntem cinci, adică eu, soţia, doi copii şi bătrâna, dar vrem să luama o camera cu trei paturi, ca mai aducem şi şezlongul de acasă — bătrâna e obișnuită, doarme puţin, are și insomnii – numai atâta, că unul din copii stă patru zile, iar eu cu nevastă-mea o să lipsim două zile, cât plecăm în Deltă, și nici bătrâna nu poate suporta mai mult de o săptămână, că dă insolaţia în ea și are și hipertensiune, așa că ar veni oarecum că stă doar ăla micu', de paișpe ani, în total zece zile complete și poate că în timpul ăsta să-l aducem și pe bătrânu' — dar numai pentru o zi și o noapte, cât îi liber, că-i la serviciu — și aș vrea să știu ce o să mă coste toată daravela…

— Dacă vreţi să mai repetări o dată, şi mai rar, de la bătrână încolo, că până la ea a fost foarte clar.

— Ce dracu', dom-le, nici atâta lucru nu-mi puteţi spune, cât o să mă coste? Că doar plătesc, nu cer gratis!

— Există o staţiune nouă, Venus?

— Există.

— Cum se ajunge acolo?

— Din gara Mangalia, cu autobuzul.

— Autobuze onete sau locale?

— Locale.

— Sunt aglomerate?

— Depinde de ore.

— La care oră să ajung ca să găsesc loc pe scaun?

— Preferabil dimineaţa.

— În zi de sărbătoare sau în zi de lucru?

— În zi de lucru.

— Spre începutul sau spre sfârșitul săptămânii?

— La mijloc.

— Cum adică la mijloc?

— Joia.

— Dar dacă se întâmplă de cade o sărbătoare?

— Optaţi pentru vineri.

— Atunci înseamnă spre sfârșitul săptămânii.

— Da, asta înseamnă.

— Reiese că nu ştiţi exact nici dumneavoastră.

— Ce nu știu?

— Când și cum se ajunge la Venus.

— Vă referiţi la staţiune sau la planeta?

— Mă refer la faptul că sunteţi incapabil să daţi cea mai simplă informaţie.

— Eu incapabil? De ce mă faci incapabil, cetăţeanco?

Pentru că habar n-ai ce vrei și umbli să baţi capul oamenilor de-a surda?

— Hei, gata, gata, stimabile, mulţumesc; vezi ce ușor e să te enervezi la ghișeul nostru? Dă-mi scaunul, te rog, e al meu, o ajut pe colega cu biletele tocmai în chestiunea asta și am vrut să-ţi fac o mică demonstraţie… Altfel, să știi, patruzeci și cinci de minute te-ai ţinut destul de bine.

Nu vrei să te angajezi la noi?

DISCUŢIE PE NOTE

„Citim cu surprindere în săptămânalul „Filomela" – pe care multă vreme ne-am obișnuit să-l considerăm cel puţin serios — un articol semnat C. Ixulescu (?!) despre soarta dramaturgiei originale contemporane. Mersi de explicaţie! cum ar spune nenea Iancu. Ce reiese din articol? Că noi n-am prea avea adică dramaturgi, iar dacă-i avem, nu-s prea contemporani. Despre poetul Vasile Lingură, care a făcut să vibreze anul trecut scena din orașul nostru, prin apalauzele prelungite ale sălii și unanimitatea criticii, nicio vorbă! Se vede că în condicele ixuleștilor nu au loc decât amicii de cafenea și pro menadă pe bulevardele Capitalei. Dar înseamnă oare aceasta etică?" (V. Popon.)

……

„Aţosul confrate sighișorean ne-a bucurat inima cu o notă scurtă dar stâncoasă, care lovind într-o indolenţă centrală a făcut să scânteieze adevărul despre o problemă ţinută multă vreme sub obroc. Prea ne jucăm cu vorbele: dramaturgie, destin, contemporan… Prea mult dispreţ despre ceea ce era denumit, cândva, ciocoiește, „provincie". Și la urma urmei, ce înseamnă acest cuvinţel vânturaţ pe toate drumurile și lipit ca nuca-n perete, ori potrivit ca oiștea lui Ieremia? Daţi-mi un singur clasic care și-a zis sieși „sunt contemporan" și-l mănânc. Dar până atunci, să nu măcinăm „vorbe, vorbe, vorbe" (Harnici). (Ruxandra Pleavă).

……

„Nostimă, rubrica de note din acest număr al consorei câmpulungene: atitudine, tinereţe, patos. Bravo!

Evident, simpatica Ruxandra Pleavă nu are întru totul dreptate când referindu-se la V. Popon îl subliniază fără să facă distincţia necesară între dramaturg și dramaturg. C. Ixulescu o fi având păcatele lui dar să se gândească, în timp ce scria articolul — bun, rău, nu discutăm acum — tocmai la stimabilul Vasile Lingură din Sighișoara… ei, nu, zău, să fim serioși! Dramaturgia noastră a suferit totdeauna de prea multe nume și prea puţine piese. Se lecţie, iată ce ne-a lipsit.

Și atunci?" (M. R.)

……

„Un Gargantua gata „să mănânce clasici" a ieșit cu un strigăt ca Minerva din Jupiter pe frumoasele meleaguri câmpulungene al căror farmec ireversibil transgresat în poemele cârloviene amintește nu o dată de sonul tulburător al lui Heredia (deși parnasian — ori poate romantic „avant la lettre" — qui lo sa? cum ar spune Carducci în epistolele sale agreste).

Care-i obiectul failibil! O sărmană remarcă (Ixulescu) aprinde mânia celestă, homeriană, a unei Ruxandre, pentru ca numaidecât în tonuri pergolesiene, vătuite (căci, orice s-ar spune, Pergolese n-avea umoarea colericilor, adică repudia, de pildă, tuba) două iniţiale să arbitreze ca în faimoasa qucrelle des antiques et des modernes (sic!) care a bulversat un secol, dar i-a lăsat complet indiferenţi pe iluminiști și despre care de altfel nu vei găsi nicio referire la Hans Ioachim Wirkensentlich (Geschichte der geistl. Weltlus, Aufbau Verlag, Berlin, 1897, 88 pagini), nici la Stamon ori la Deder, autorităţi în materie. Despre destin însă nu vorbește nimeni și „Pătrunjelul" care s-a froasat, lasă probabil altora „les idées qui coulent, comme les flots de la mer, sur les plages des Antibes…" — dar, vai, unde e acum Lecomte de Lisle?" (An. C.)

……

„Citește, lume, pe subtilul, irefutabilul doctor de la „Lumina" și pleacă-te în faţa lui An. C, ca egiptenii de odinioară la copitele de aur ale boului sfânt. Ce de ocoluri măiestre, doamne, ce de fente de vechi scrimeur azi ieșit la pensie, ce de piruete de balerină parșivă cu ocheade pe sub gene… Mamă-mamă, să tot citești și să nu te saturi. Tomuri-tomuri, vrafuri-vrafuri și când colo, la urmă? „Nascitur mus" — sau mai pe șleau: la ce te-ai căznit atâta, taică?" (N. Br.)

……

Începută modest, disputa între matadorii rubricilor de note se lăţește vertiginos, antrenând noi condeie și reverberând noi străluciri. O urmărim cu interes și ne pregătim a ne pronunţa noi înșine în favoarea unei poziţii sau alteia de îndată ce argumentele unora sau altora vor convinge.

Deocamdată ţinem doar să remarcăm vehemenţa sănătoasă și turnura elegantă în care se înfăţișează fiecare nou luptător în arenă". („Cetatea").

……

„Revista revistelor: notă vioaie în „Cetatea", deși am fi preferat o luare de poziţie mai netă. În fond, despre ce e vorba? în orice dispută e preferabilă o opţiune, neutralismul, chiar benevolent, dovedindu-se nociv. Căci adevărul trebuie ajutat să iasă ia lumină.

Așteptăm". („Zori de zi".)

……

„Dacă V. Popon ar fi citit-o, înainte de a scrie, pe Ruxandra Pleavă, atunci An. C. n-ar mai fi fost nevoit să dea explicaţii docte (în esenţă juste) care să irite până într-atât pe susceptibilul N. Br., încât să-l facă a profera expresii care, oricât, nu se cuvin într-o polemică de presă. Regulile luptei cer să fie respectate. Din acest punct de vedere am fi înclinaţi mai curând să ne alăturăm lui M. R., deși „Cetatea" pare a propune impasibilitate prudentă cu toate că amendată de „Zori de zi", după părerea noastră nu întru totul întemeiat și la obiect, dar cu un sâmbure de adevăr" („Litere, plastică și dans").

……

„Curajoșii care se ascund în spatele iniţialelor au sărit ca arși, când un om de bine le-a zis câteva cuvinte de la obraz. De ce cu mănuși când e în joc o problemă

importantă și cinstea semnatarului? Căci dacă e să fim onești, atunci să fim răspicaţi, nu cu murmure ori cu zâmbete de colţ de gură. Cine are nevoie azi de jumătăţi de măsură și de moșmondeli de duzină? Cine se teme să spună adevărului Adevăr? Cel ce are cugetul încărcat. Și dacă-i vorba pe așa, cuget încărcat au tocmai stimabilii care ocolesc discuţia, nu cei ce se aruncă vânjoși în ea, despicând apele și căutând matca.

Ne pare rău, dar sperăm că ne-am făcut bine înţeleși.

Și nu e ultimul cuvânt pe care-l spunem. Atenţie, „Zorile”! Păzea! (Ion Secure.)

.....

„Spre stupoarea generală, în timp ce aproape întreaga presă culturală dezbate pe larg stupiditățile din articolul despre așa-zisul destin al dramaturgiei contemporane.

C. Ixulescu publică, imperturbabil, în “Filomela” — ce credeţi? un al doilea articol, exact pe aceeaşi temă.

Această sfidare a opiniei publice n-are margini. Atunci de ce mai scriem note, fraţilor? Numai așa, ca să ne cârâim între noi?”. (V. Popon.)

Discuţia continuă.

FILE RĂZLEŢE DINTR-UN NOTES PIERDUT

Frânturî telefonice

Stau liniștit la o masă în bodega „Păsărică”, mănânc roșii cu telemea și beau apă minerală. Telefonul public e însă drept deasupra mesei, așa că fără să vreau aud tot ce spun cei de dincoace; răspunsurile celor de dincolo pot doar să le ghicesc.

Un bărbat între două vârste, bine ras, ușor congestionat:

— Alo, Puica… urc?

— …

— Aoleu, dar greu mai pleacă bărbatul ăsta al tău, parcă-i un bolovan… N-ai zis tu singură să viu pe la nouă?… Îmi piere tot cheful.

— …

— Mai grăbeşte-l, na… Și pe urmă uite ce să faci:

dacă vezi c-a plecat, tragi storul, să știu precis că e dus;

nu vreau să risc, înţelegi?… Așa. Până atunci eu mă mai plimb, da?… Pa dulce.

O doamnă cu pălărie enormă, mănuși până la cot, îl gură puternic deteriorată de calamităţile timpului.

— Alo, cine-i acolo?

— …

— Nu e 78.31.26?

— …

— Dacă nu știi nici ce număr ai, de ce mai răspunzi la telefon, tâmpito?

— …

— A, dumneavoastră eraţi, doamnă? Vă rog să mă scuzaţi foarte mult, credeam că e servitoarea… Da, da, așa e când trezești omul din somn, însă e trecut de nouă și credeam că… Știţi, în chestiunea aceia cu butelia, despre care vorbisem cu mama dumneavoastră… Vă rog frumos, e acasă?

— …

— A, e în baie… Nu, nu, n-o deranjaţi, să se spele sănătoasă că eu pot să aștept.

— …

— Nu se spală?… A!… Credeţi că mai stă mult?…Mai bine aștept, cât poate să dureze totuși?… Sunt la un telefon public și tonul vine atât de greu… Atât de greu…

Un tânăr cu mustăcioară, pălărie bleumarin și bocanci din care ies ciorapi albi de lână, peste pantalonii groși de dimie cafenie. Duce un coș de papură.

— Alo! Daţi-mă pe tovarășul Brighidău, la interior o sută trei… Alo, dom' Brighidău? Vă salut cu respect…

Eu sunt aul' Nicu de la Titu, știţi dumneavoastră…

— …

— Păi, socru-meu e bine și vă trimise cu mine, că mai mult de aia venii, ţuica aia de care vorbirăm.

— …

— Cum s-o las la poartă, dom' Brighidău, că e coșcogea damigeană; păi v-o bea ăia toată, că e hoţi, și pune apă în loc, ce nu știm noi?… S-o duc la adresă, acasă…

— …

— Ei, dacă nu-i nimeni acasă, date mâncata niţel jos de-o ia și gata… Că eu îs aproape… Auzi: da' cu cere rea aia a mea ce făcuși, hai?

— …

— Asta știam și eu că n-am buletin de București, na… Da' nu ziseși mâncata că mă bagi în articolul cinşpe?…Că dacă mă bagi în cinșpe, restul mă aranjez cu…

— …

— Păi nu 'ceai că ai pe careva acolo, la personal?…

Că dacă știa taica că nu poţi, găsea el pe altcineva, doar oameni sâni în tot locul… Și cu kila aia de ţuică… de ţi-o adusei, cum facem, hai? Cobori degrabă s-o iei, ori plec?

Că eu am treabă în piaţă, nu venii să mă plimb.

Aici am isprăvit și cu masa și m-am dus.

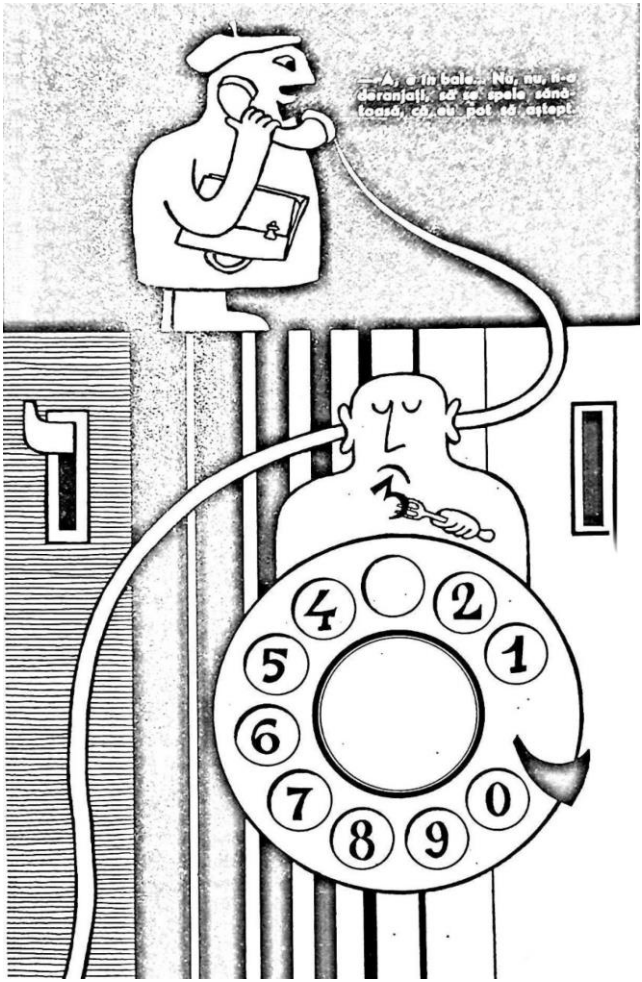

Ieșirea din birou

— Alo! Cabinetul directorului?
— Da, cabinetul.
— Aș dori să vorbesc cu dumnealui
— Chiar cu dumnealui?
— Da, întocmai.
— Nu puteţi să-mi spuneţi mie? Eu sunt secretara dânsului.
— Insist să iau contact direct.
— Cum vă numiţi?

— Costache.
— Acesta-i numele de familie?
— Nu.
— Care e cel de familie?
— N-are importanţă, n-am familie.
— De unde vă interesaţi de tovarășul director?
— De la mine.
— Cum adică?
— De la mine de acasă.
— Aha… Să vedem dacă mai e aici, că ieri era plecat la Centrală. Un moment, să mă uit dacă n-a ieșit cumva din birou, cât am fost cu la bufet.
— Da uită-te. Aștept.
— … Alo? Tovarășul director este ieșit din birou.
— Când să mai reviu?
— Azi, nu vă sfătuiesc. Mâine, după câte știu, are o ședinţă care, mai mult ca sigur, s-ar putea să ţină toată ziua…
— Prin urmare?
— Mai reveniţi când aveţi timp. Sau mai degrabă lăsaţi numărul de telefon unde și când vă putem găsi, eventual să vă sunăm noi.
— Așa e mai complicat. Poate ca tot mai simplu era să-ţi comunic dumitale.
— Eu v-am rugat de la început. Îmi ziceţi mie, și eu, când îl găsesc o clipă liber, îi spun. Că-mi notez.
— Bine. Atunci notează: „În legătură cu programa rea tovarășului director pentru cumpărarea unui auto turism „Renault”, tovarășul Costache, care a primit ce rerea dumnealui, are de formulat următoarea obiecţie de principiu…
— A, vă ocupaţi cu problema aceasta?
— Da, mă ocup.
— Personal?
— Mda…
— De ce nu mi-aţi atras atenţia? Vă rog frumos să așteptaţi niţel, să văd dacă nu cumva tovarășul director e la contabilitate. Că am auzit pe cineva că s-ar fi întors de la Centrală. Numai puţin, da?… A, uitaţi-vă, chiar acum a intrat pe ușă… O clipă, o clipă, vi-l dau numaidecât chiar pe dumnealui…
— Nu, procedăm disciplinat, frumos, cum am început.
Eu îţi dictez comunicarea până la capăt, dumneata i-o transmiţi, îţi las numărul meu de telefon și mă chemi când vrea să discute cu mine. Dacă secretara mea îţi spune că-s ieșit din birou, sau că m-am dus la minister, ori sunt într-o excursie peste hotare sau eventual am mu rit, atunci îi comunici ei ce vrea să-mi spună tovarășul director, că ea notează și-i lași și numărul de telefon, că-i chem eu când voi avea timp. Vrasăzică, în continuare:
„… obiecţia de principiu a tovarășului Costache este că…”

Întâlnire greșită

L-am văzut de departe și m-am apropiat rapid, îndemnat de bucuria revederii, după zece ani, a unui fost coleg de școală. Era rotund, cu părul năvălit pe frunte și mâinile moi. Îl ducea de braţ nevasta, uscăţivă, cu faţa untdelemnie și o rochie mai lungă în spate.

— Ce pereche fericită ! — le-am strigat, încă înainte de a-i ajunge.

— Chiar — mormăi amicul — tocmai venim de la a treia înfăţișare. Divorţăm.

N-o nimerisem.

— Dar știi că te-ai rotunjit frumos? – îi admirai din priviri burticică.

— Fiindcă am ascită. De-aia.

M-am încurcat.

— Și… cu serviciul? Mulţumit?

— Foarte mulţumit! M-au dat în judecată!

— Nemaipomenit! De ce?

Mă miram sincer.

— Am luat pai șpe mii din casă și n-am avut când să-i pun la loc. Asta-i.

— N-ai avut cum!… șuiera consoarta cu exclamare și trei sunete suspensie.

Înţelesei că materialul de conversaţie e pe isprăvile, așa că începui să mă retrag pieziș. Femeia mă scruta cu un ochi de pește mort.

— Atunci… – îngăimai — hai noroc și… sper să ne mai vedem…

— Când să ne mai vedem? Că eu am de stat trei ani la gros. Atâta mi-au dat.

Eram năucit. Nici nu știu cum mi-a venit:

— Îţi urez ședere ușoară.

De-abia acum vechiul coleg se învioră puţin, circuitând și braţul uscat care-l ţinea:

— Dracu’ să te ia, totdeauna ţi-ai bășcălii colegii.

Pleacă de-aici, nu dau mâna cu tine…

— Vin la vorbitor! – îmi stătea pe limbă să mai adaug, dar tăcui, căci îmi și întorseseră spatele.

Dialog moldav

Discuţie, într-un amurg, la o răscruce de târg, în dulcea și sfânta Moldovă, loc cum nu se mai afla altul pe pământ.

— Auzi? Care-i strada di-i zice a Cocostârcului?

— A Cocostârcului?

— Aha.

— Da ci treabă ai ’neata pi-acolo?

— Cic-ar hi unu cari face curăle.

— Ci fel di curăle?

— Păi nu, că eu nu pentru curăli îl caut. Am un cumnat care-o-nfiet o copchilă, și aista cu curălili…

— Da’ di undi eşti?

— Din Adjud.

— Nu te cunoşti cumva cu unu a lui Ifrim? Era dulgher el, da’ s-o prăpădit la spital, la Bacău.

— Acu’ eu de fapt nu-s chiar din Adjud. Loc’ mieu II Mogăşăştiu, da armata am făcut-o la şăpţi cavalerie, la Roman.

— Ci contingent eşti?

— ’32.

— Apăi ti ţi-i încă verde. Iaca cu îs ’29 da’ m-am trecut… Ehei, când m-am dus di răcrut la Călăraşii cu schimbu’, la Bârlad, eram falnic…

— Ai avut calu ‘neatale?

— Păi dară Trăsnet”. Era roib, da la chicioare alb, ş-ave ş-o ste albă în chept… Eu am fost în iscadron cu unu Gheorghe a lui Pancu dacă-l ştii, tot di pin părţile noastre şi ei…

— Gheorghe?

— Da. Gheorghe; avea un băiet cam chelbos di l-o tot dus pi la doctori da no fost ci să-i facă ş-o dat Dumnezeu di l-o-nsurat cu una a lui Grosu, care ţine o dughiană cu fel de fel di-iestea, cum le zice…

— … mărunţişuri…

— … nu bre, aţă, mosorele… ei… mercerie, na, şi-i răspunsabilă. Da’ acu cic-o scos-o, că i-o găsit o lipsă…

— Apăi dacă bagi ursu’ la miere el ci treabă are, decât să deie oleacă cu botul.

— Ei, feţişoara asta o fost e cam soi prost di-acasă, de la tat-su, că ziua bună… ştii vorba…

— Cum îi turcu’ şi chistolu, aşchia nu sari diparti di copac, şi pi urmă, din coadă di câni sâtî di mătase n-ai cum faci.

— Şi vrazică te-ci la cela cu curălili.

— M-aş fi dus, da’ acu’ dacă s-o-nsarat, ni-i că scăp cursa şi nu ni-i di alta, da’ mână îi şădinţă cu brigadierii că ieşim la orz. ’Neata ci faci? Mai stai, ori ti duci?

— Dă, ştiu şi eu? Ci cursă iei?

— Di Roman.

— Apăi eu tot ceia di Roman o ieu. Până la Şoldăneşti.

— Atunci hai ş-om merge. Şi să ştii că-mi pare ghini; dacă purcezi la drum cu-n om cu care te cunoşti, parcă ţi-i mai la îndemână. Nu-i vorbă, ci tăt între moldoveni de-ai noştri suntem, da orşâcât…

— Adevărat. Cî şi eu într-o vară, mai anţărţ, când am pornit-o după nişte borhot la Sascut…

Şi s-au topit încet, în fumul albastru al înserării.

POȘTA VESELĂ

POȘTA VESELĂ

Din miile de scrisori trimise emisiunii umoristice săptămânale a postului românesc de radio — fenomen interesant de veselie populara colectivă — și cărora le-am răspuns, hebdomadar, câţiva ani, la rubrica ce poartă titlul de mai sus, încredinţez tiparului un număr de dialoguri; mi s-au părut reprezentative fie pentru umorul conștient mascat de seriozitate, al corespondenţilor, fie pentru seriozitatea răsturnată involuntar în umor, fie pentru hazul epistolar pur și simplu, rezultat din nevoia atât de pură în omenescul ei și atât de stenică în lumea actuală, de a glumi.

— O scrisoare din Oradea ne roagă să transmitem un avertisment: „În noaptea de 6 spre 7 ianuarie, soţul meu Nicu L. de profesie mezelar, văzând că sunt nervoasă a zis că se duce să-mi ia ţigări întrucât nu mai aveam în casă și de abia după patru zile am primit o carte poștală de la el cu ştampila din Craiova: „Tuţule, tu nu mă aştepta că eu am să-ţi mai scriu”. Nu știu precis dacă a plecat de tot, dar cu atât vreau, să daţi prin radio că dacă nu se întoarce într-un maximum de o săptămână o să iasă o dandana care știe el despre ce-i vorba.

*

O scrisoare indignată de la Paul N., dintr-o comună ialomiţeană, relatează: „Trecând spontan pe una din străzile frumosului oraș Călărași, mai precis 13 Decembrie, văd pe geamul unui imobil particular un anunţ în care scria: „Vând lampă de gătit, dormeză, ceas etc”.

După ce l-am citit conștiincios și complet, m-am apucat să-mi continui drumul, când o cetăţeancă de vârstă și sta tură medie, îmi iese din curte cu o privire penetrantă, cu ton agresiv și următoarele cuvinte triviale: „Tovarășe, de ce ești impertinent și te uiţi pe geam?” — „Tovarășă — i-am răspuns — verifică-ţi exprimările fiindcă n-ai justificări de a vorbi în asemenea stil”. Și merg cu ea în faţa anunţului sus-menţionat, arătându-i conţinutul.

„Dumneata — zice ea — n-ai știut că acest anunţ zace aici de un an de zile și și-a pierdut valabilitatea?” Şi altele la fel, ceea ce eu văzând că ea ţine lanţ exprimările sale infernale i-am cerut scuze și am plecat, lăsând-o în spate cu aceste exprimări. De aceea aștept curios părerea dv. Cu consideraţiune”.

Stimate corespondent, aţi procedat întru totul just; altă dată n-au decât să pună sub anunţ un alt anunţ precum că cel de deasupra și-a pierdut valabilitatea.

*

Două „înflăcărate microbiste” din orașul Buzău, Paula și Mariana, ne roagă să peţim pentru ele doi fotbaliști celebri din echipa naţională. Ni se indica numele acelora și ni se spune că ele, fetele, au întors adesea capul după ei oftând, dar ei n-au observat. Principalele calităţi cu care se laudă logodnicele, e că au amândouă 18 ani și „Suntem atât de frumoase, încât toată lumea întoarce capul după noi”. Datele scrisorii ne provoacă oarccari îndoieli cu privire la viabilitatea unui atare

mariaj, casătoriile acestea pornite din capete întoarse nu prea au viaţă lungă. În altă ordine de idei, vă încunoştinţam că telefonându-le celor doi fotbalişti, ei v-au mulţumit pentru ofertă şi v-au rugat să-i cereţi în căsătorie direct soţiilor lor, întrucât nefiind singuri pe lume n-ar putea lua o atare importantă hotărâre în mod independent.

*

D.R. din comuna P., judeţul Timiş, salută cu bucurie introducerea unui sortiment nou în comerţul local de cofetărie, şi anume, îngheţata cu telemea. Nu se ştie cum s-a ajuns, în unitatea din P., la fericitul contact dintre cele două elemente, care nu se întâlniseră până acum în practica mondială, corespondentul găseşte însă că noua substanţă e foarte nutritivă şi crede că dacă i s-ar adăuga şi o pătlăgică vânătă ar face pur şi simplu senzaţie.

*

Funcţionarul bucureştean Mircea Merişor ne descrie un coleg mai în vârstă care, pregătindu-şi retragerea din serviciu, vrea să lase în urmă-i, asupra unor confraţi mai tineri, câteva mici pete. Adică să-i murdărească puţin.

Din invidie. Corespondentul ne propune să facem o zeflemea glumeaţă la adresa acestei porniri meschine. Să glumim la adresa invidiei, stimabile? Luaţi prea uşor lucrurile zău. Ştiţi dumneavoastră oare ce forţa tenace reprezintă invidia colegială? Ea îţi poate schimba meritele, câte le ai, în cusururi, iar pe fiecare din cusururile adevărate e în stare să ţi-l umfle până ce devine mai mare decât tine însuţi; e capabilă să te răsucească din drum şi să te lase buimac în mijlocul lui, să te facă centrul de atenţie al tuturor şedinţelor şi să te dea cu capul de toţi pereţii înainte de a apuca să te dezmeticeşti măcar ca despre tine e vorba. Din invidie, un zeu, Apollo, a jupuit un om, iar o consoră a domniei sale a prefăcut toate femeile unui ţinut în vaci. I-auziţi ce zice şi ilustrul poet Ovidiu: „Invidia are faţa palidă, trupul scheletic, privirea niciodată dreaptă, dinţii pătaţi de rugină, mistuie şi se mistuie totodată". Nu prea e obiect de glumă, nu? S-o lăsăm deci deocamdată pe mâna moraliştilor, care tot pilduind-o de câteva milenii încoace au să-i vină într-o bună zi de hac.

*

Luând o curbă periculoasă cu viteză prea mare, motociclistul Pavel D. din Craiova a pierdut ataşul, care de venind independent a intrat vijelios în curtea săteanului Mincu M, dintr-o comună doljeană, făcând prăpăd în raţele locale. Proprietarul raţelor a apreciat spontan că cele câteva păsări schilodite sunt echivalente, ca valoare, cu ataşul rătăcitor şi a reţinut numaidecât obiectul în compensaţie. Motociclistul păgubaş, făcând un alt calcul, a dedus că nu are nicio obligaţie faţă de sătean, ori faţă de familia raţelor, întrucât a fost un accident şi ca atare nimeni nu e răspunzător. Din controversa aceasta de idei şi de matematică, ataşul a ieşit sfărâmat cu furca, motociclistul şi-a mai pierdut casca şi ochelarii iar săteanul s-a îmbogăţit cu câteva cucuie. Martorul ocular care ne descrie sceneta, ne întreabă ce zicem noi despre problemă. Noi, ca noi, putem zice orice — deşi la drept vorbind, nici nu ştim ce-ar trebui să zicem. Dar raţele, săracele, pe ele cine

le întreabă?

*

Familia C.L. din cartierul Balta Albă, București, adresează o călduroasă rugăminte familie G.D., care locuiește în același bloc, la un apartament distanţă. Familia G.D. a oferit spaţiu locativ unui purcel foarte simpatic. Familia C.L. n-are nimic contra, atâta doar roagă ca nevinovatul animal să nu mai fie băgat sub duș în orele de odihnă ale locatarilor, fiindcă în contactul cu apa el se transformă într-o fiară. Se pare că baia îl distruge din punct de vedere sufletesc, ceea ce se exprimă printr-un guiţat atât de disperat, încât nu se mai poate odihni nimeni pe întregul etaj.

Să rugăm deci familia G.D. să întocmească un orar mai rezonabil pentru numitul, în ce privește igiena corporală.

*

Un tânăr din Cenad, având câteva ceasuri libere între două trenuri, la București, a intrat într-o baracă de tir pe Calea Griviței și a izbutit performanţa, din primul foc, de a nimeri în unul din pereţii laterali ai stabilimentului. A doua încărcătură s-a pierdut fără urmă, ca și cum ar fi fost împușcată înapoi, spre ieșire. Vorba pro verbului: „Dai cu pușca în ciuperci și nimerești în castraveţi".

Trăgătorul exprimă opinia precum că armele ar fi defecte și deci ar trebui cercetate cumva de specialiști. N-avem însă cum să-i îndemnăm la asemenea cercetare, până nu ne lămuriţi de care parte aţi ţinut pușca și cu care parte a ei aţi tras.

*

Corneliu M., craiovean, s-a certat cu soţia și i-a spus: „Dacă tăceai, filosof rămâneai", la care ea i-a replicat că femei-filozof n-au existat niciodată pe lume și deci de ce ar fi ea cea dintâi. Soţul a tăcut rușinat și ne consultă asupra a ceea ce ar trebui să-i răspundă „ca s-o înfund și eu".

Nu înţelegem de ce ar trebui s-o înfundaţi, nevestele există pe lume nu ca să fie înfundate de bărbaţii lor, ci pentru multe alte motive, pe care dacă nu le-aţi descoperit până acum, înseamnă că aţi fost foarte ocupat cu altele. Cu alte probleme, evident. Ce-i drept, în cazul în speţă, soţia dv. Nu are pe deplin dreptate, dacă n-ar fi s-o amintim decât pe Hipparchia, care a trăit acum vreo douăzeci și două de secole în Beoţia și care s-a îndrăgostit atât de tare de soţul ei, filosoful Crates, încât i-a deprins și meseria, înfundând ea, cu judecăţi strălucite, învăţaţi ai vremii.

*

O revendicare a lui P.B. dintr-o comună a judeţului Prahova: el a vizitat împreună cu prietenul său I.C. orașul Brașov, unde au cumpărat amândoi câte o gogoașă.

S-au plimbat liniștiţi o vreme, dar — zice autorul scrisorii — „în timp ce căscam gura pe la vitrine am simţit că mi se umflă, de unde am dedus la moment ca gogoașele au fost otrăvite". La policlinică li s-a explicat că gogoașa era inocentă, dar că în ea s-a aflat o albină perfidă ce l-a înţepat pe Petre Bălan tocmai în buze,

și încă în amândouă. În ce constă revendicarea dumisale? „Altă dată când vom mai merge la Brașov să nu se mai întâmple așa ceva”. Bine. Vă asigurăm că se va proceda la o dezalbinizare a gogoșilor brașovene, pentru ca niciun oaspete al municipiului să nu mai rămână cu buzele umflate.

*

Supărarea Irinei Caia, din București: „Urcându-mă duminică în troleibuzul 83 prin faţă, fiindcă era aglomerat, și dând zece lei — fiindcă n-aveam mărunt — pentru ca prin bunăvoinţă, din mână în mână, să mi se ia bilet, ultimul pasager care a primit bancnota mea a coborât cu ea prin spate, eu rămânând și fără bilet și fără bani. Cum pot trăi pe lume asemenea oameni? „Uite că pot, deh! Pe viitor încercaţi să nu vă mai urcaţi prin faţă și în general nu lăsaţi bunăvoinţa să treacă prin prea multe mâini, că se mototolește.

*

Un tânăr ploieștean foarte inimos, Dumitru Neguţ, ne cere încuviinţarea să bată un stâlp indicator cu numele său la colţul străzii — „cam cum sunt alea de scrie „Câmpina, 34 kilometri” — întrucât are o adresă încurcată și prietenii care-l caută, se rătăcesc. Din partea noastră, vă dăm bucuroși încuviinţarea. Avem însă impresia vagă că ar trebui să mai întrebaţi pe cineva, local, ca nu cumva să vă treziţi într-o zi că vă vine, după indica tor, în vizită, și un prieten cu o citaţie, ori cu un chi tanţier.

*

Virgil S. din București, Bulevardul Pieptănari, dorește să scrie cronică cinematografică și ne trimite o primă mostră, cu privire la filmul „Un bărbat și o femeie”: „Acest film francez de culoare este jucat de doi artiști foarte celebri el însă fiind mai jos de statură decât ea totuși potrivindu-se din figuri. Subiectul arată cum aceştia doi se întâlnesc datorită copiilor lor orfani respectiv de mamă și tată însă a fiecăruia invers ca la celălalt, așa că împrietenindu-se cu toţii vor face mai târziu un cămin fericit. El a mai fost căsătorit cu o femeie care s-a sinucis din greșeală, fiind nervoasă, iar ea a mai fost și ea căsătorită cu un bărbat care a murit în Brazilia în timp ce cânta pentru un film samba și a făcut explozie aparatul. Fiind văduvi au câte un regret de conștiinţă. Dar mai apoi cunoscându-se și aprofundându-se se iubesc uitând trecutul amar și construindu-și împreună un viitor luminos. Cu toate că mi-a plăcut și aș putea spune chiar că au fost scene la care am plâns, totuși aș aduce și o critică acestui film deoarece nu arata măcar o discuţie serioasă între viitorii soţi cum înţeleg ei să-și refacă viaţa și dacă ea e de acord în fondul sufletului ca el să-și mai riște existenţa cu automobilul de curse care e periculos. Mi-a plăcut foarte mult operatorul care a fost foarte bun căci filmul nu s-a rupt niciodată în apa rat, cum se întâmplă cu multe altele chiar și din producţia noastră indigena”.

„Dacă vă place, încheie scrisoarea, eu pot să vă trimit de astea odată pe săptămână că nu e cine știe și la cinema mă duc oricum”.

*

Tudoriţa Cerneţiu, ploieșteancă, întreabă dacă e just să se taie miei pentru consum, întrucât „acest animal e foarte blând, nu face rău nimănui, nu aduce

stricăciuni naturii și e simbolul păcii". Chestia cu simbolul păcii n-am prea înțeles-o, ultima oară mi se pare că funcţia aceasta o îndeplinea un porumbel, dar, mă rog, esenţialul e problema filozofico-alimentară pe care o ridicaţi. Păi dacă ar fi să adoptam criteriile dv., n-ar trebui să mâncăm mai nimic, deoarece dacă ne gândim bine: găina cu ce ne cășunează? Ba merg mai departe și zic: dar scrumbia? Ca să nu mai vorbim de conopidă, plantă absolut nevinovată, cu aspect melancolic și tendinţe ornamentale, din păcate nefavorabile până azi. Vă rog să mai meditaţi dacă e cazul să mâncăm numai ceea ce ne face rău și cășunează naturii.

*

Un ascultător din judeţul Caraș-Severin, semnând C. Gogulică, propune un proiect de salvare a turnului din Pisa despre care a auzit că e pe cale de a se prăbuși:

„Deoarece faimosul turn continuă să se încline, sunt de părere să se construiască un altul, înclinat în faţa acestuia, în așa fel încât amândouă să se atingă la partea din vârf".

*

Virginia M. din Câmpulung-Musccl s-a logodit cu Constantin D. simpatic și plin de calităţi — după cum ne asigură tânăra musceleancă — dar care, câteva zile după logodna oficială, a amanetat inelele la un joc de popice. „Vă întreb — zice patetic scrisoarea — dacă pot să-mi mai încredinţez destinul și fericirea în mâinile acestui om, sau să-l las baltă cu popicele lui vicioase". Ca să fim drepţi, jocul de popice nu e primul pe lista viciilor omului; desigur că de la o anume sumă în sus, poate deveni. Fiindcă ne-aţi cerut totuși un sfat, noi zi cern așa: să-i puneţi acelui tânăr următoarea problemă: ce preferă? Să aducă imediat îndărăt inelele, sau să-l lăsaţi baltă? Dacă alege a doua alternativă, cred că n-ar mai trebui să staţi la îndoială. Dacă o alege pe prima, luaţi-vă inelele și mai gândiţi-vă; căci timpul poate fi un sfetnic destul de bun.

*

Colecţionară pasionată de pinteni, Adelina Lagurdac, cosmeticiană, ne informează ca i s-a cerut o sumă exorbitantă pe un asemenea obiect, ofertantul pretinzând că el, pintenul, ar fi aparţinut unui domnitor fanariot. Unde i se poate face, deci, o expertiză?

Părerea noastră e să-l duceţi mai întâi la expeitiză pe ofertant: fanarioţii nu prea umblau călare și s-ar putea ca pintenul să aibă o origine ori mult mai veche ori mult mai proaspătă. Pentru această din urmă eventualitate e bine să treceţi și pe la hipodrom.

*

Marin V. din cartierul Titan a uitat ușa de la lift deschisă la etajul șapte și s-a culcat; vecinul sau de palier, Constantin A., fiind nevoit să uree scara, când a ajuns sus, l-a sunat, la apartament, i-a arătat ușa liftului căs cată și i-a tras un picior. Marin V. s-a adresat comisiei de împăciuire, care însă nu vrea să se sesizeze. Domnia sa ne întreabă „dacă e just". Mde! Vă facem o sugestie: căutaţi să închideţi bine ușa liftului timp de o săptămână și observaţi cu atenţie dacă vecinul mai tace

uz de resursele pedestre. În caz negativ înseamnă că onorata comisie a fost justă și că deci vă puteţi împăca fără ea.

*

Ionel C. din orașul V. îi spunea niște anecdote atât de nostime Marianei N. din R., care era la volanul unui „Fiat", încât aceasta, într-un hohot nestăpânit, a intrat în prima farmacie de pe traseu, prin vitrină, frânând cu precizie exact în faţa ghișeului de eliberare a reţelelor. Cum farmacistul de la ghișeu nu fusese vizitat până atunci de un automobil, a leșinat, fiind readus cu greu în simţiri. El, Macarie R., e de părere să-i dea în judecata pe veselii turiști, care au scăpat teferi, dar totodată vrea să-i supunem — cum zice domnia sa — „ridicolului public".

Totuși, am opina noi, să-i mai cruţaţi până ce-și rezolvă și celelalte mici angarale, în valoare de câteva zeci de mii de lei; între timp, rugaţi-l pe sturlubaticul Ionel C. să vă spună și dv. anecdote, ca să vedeţi dacă într-adevăr devierea de sens a veseliei Marianei a avut totuși un motiv cu adevărat irezistibil.

*

„M-am trezit asudat la 1 noaptea și am simţit că mi-a venit inspiraţia. Atunci m-am aruncat asupra hârtiei și nu m-am mai ridicat de la birou decât la 11, a doua zi. Vă trimit poemul pe care l-am scris astfel, pot zice dintr-o răsuflare, să-l vadă un ochi proaspăt și să-mi spună dacă până la urmă a ieșit ceva din mine".

Stimate Flariton M. am citit cu luare-aminte și scrisoarea din care am citat și poemul care a bătut drumul tocmai de la Săliștepână aici și vă răspundem cu o propoziţie a lui Goethe: „până la urmă a ieșit ceva care de fapt nu e nimic dar arată ca și cum ar fi ceva". Că v-aţi trezit poet în cursul nopţii nu e mare lucru. Hotărâtor e să vă culcaţi astfel de cu seară.

*

Extrase din scrisoarea Virginei M., din cartierul bucureștean Titan: „vă rog frumos pe dumneavoastră să interveniţi pe lângă doamna T. Lixandrina, care stă deasupra mea, să nu se mai antreneze în casă la haltere care le aruncă pe dușumea sau în balcon de crezi că e cutremur și cade firicele din tavan la mine. Eu nici nu înţeleg cum de poate o femeie practica acest sport deși știu că dumneaei face un fel de cură de slăbire că arc 108 kilograme și s-a și mândrit cu glas tare în bloc, dar halterele este de diverse stiluri nu numai aruncat, mai ales când știi că ai vecini dedesubt. Soţul meu nu îndrăznește să-i spună nimic, nici pe mine nu mă lasă, că zice nu cumva să mă nenorocesc că odată mi le lasă din greșeală pă picere și p-ormă îmi cere scuze; poate ne ajutaţi și-i ziceţi prin radio".

*

Într-o familie constănţeană s-a petrecut o mică dramă. Soţul, Gicu T., stătea de vorbă pe înserat cu o vecină, în casă; soţia, Milica T., sosind cam brusc și mirându-se de prezenţa vecinei și de faptul că „nu era aprinsă electrica", deși era „aproape încă ziuă" — cum ni se scrie – a luat atitudine, în sensul că și-a maltratat consortul expulzându-l din domiciliu și interzicându-i sub pedeapsa „Ruperii picioarelor" să mai intre în curtea conjugală. Gicu T. ne scrie cu lacrimi în ochi s-o criticăm la radio — „că ea de satirică se teme grozav** — și s-o ameninţăm că dacă nu-l

reprimește, el va face proces și-i la cere „pensie alimentară”.

Stimate Gicule, întrucât chestiunea cu vecina și cu electrica e cam în obscuritate, nu ne-am putea lua răspunderea unei critici așa cum ne ceri dumneata. Nici chestiunea cu pensia nu prea ţine, pentru asta ar trebui să-i fii soţiei dumitale cel puţin mamă. Îţi sugerăm să cauţi o cale de împăciuire fără comisie, pe bază de făgăduieli solemne făcute peste gard. E posibil ca după oarecare stăruinţă să ţi se redeschidă și poarta.

*

„Ce-i cer eu unui ceas? – întreabă cu glas tare Luca Bolohan din București, strada Gârlei. Îi cer să meargă. Atât îi cer și nimic mai mult. Cel de mână pe care l-am cumpărat însă pentru copilul meu, de la un magazin de pe bulevardul Gheorghiu-Dej, cu un preţ ultra convenabil, ce-i drept, a stat după trei zile. Primul ceasornicar care l-a controlat și-a exprimat părerea că motorul obiectului trebuie să fie de pe timpul cruciaţilor. Al doilea mi-a explicat că dacă mi-ar lua chiar și doi lei pentru reparaţie, ar avea sentimentul unei crime săvârșite cu sânge rece. În sfârșit, al treilea m-a sfătuit să fac un gest dezinteresat și să-l arunc, întrucât o etică profesională elementară îl va împiedica pe orice membru al cooperativei să se atingă de el; arată vremea tot atât de precis ca o ceapă. Eu însă l-am luat din comerţ și am dat bani pe el. Dumneavoastră ce ziceţi?”

Păi ce să mai zicem?

*

Instructorul unei case de cultură dintr-un oraș nu prea îndepărtat ne trimite o listă de obiecte găsite în incintă, după balul care a avut loc aici, la 4 februarie: adică, două perechi de pantofi antilopă, patru stilouri, o mănuşă de mătase neagră până la cot, un landou de copil (fără copil) și copilul fără landou, adormit pe canapeaua din biroul directorului, cinci umbrele, un buletin și o găină vie, legată cu sfoară de mașina de scris din ace lași birou directorial. Autorul scrisorii nu e surprins decât de găină care de altfel a și apucat să se manifeste ne cuviincios asupra planului de activităţi pe luna în curs, lăsat pe măsuţa dactilografei.

*

„Ar fi bine să se facă și un campionat republican de table — propune Dragomir Papadopol din Brăila, adăugând că dumnealui cunoaşte cel puţin zece persoane lo cale care ar putea câștiga eventuala cupă. Ni se și demonstrează, cu felurite citate, că e vorba de un joc „nu numai de hazard, ci și de bătaie de cap, strategie, tactică și pregătire multilaterală, chiar fizică”. Ca un argument decisiv, autorul scrisorii pretinde că însuși Iulius Cezar juca table căci, după cum se știe, „a dat cu zarurile înainte de a trece Rubiconul”.

*

Mauricia G., de profesie casnică, din București, Calea Șerban Vodă, semnalează fapta de eroism a unui tânăr. Dumneaei trecea pe podul Grozăveşti de unde a aruncat în apă o poșetă veche, pe care nu mai voia s-o repare niciun atelier de marochinerie. Un tânăr, despre care nu știe decât că era „cu bască și trenci cu mesadă”, aflat în preajmă, a sărit peste gardul de pe mal și intrând în apă

până la șold a pescuit poșeta, înapoind-o păgubașei. „Apa era îngrozitor de rece și mă tem ca tânărul să nu se fi îmbolnăvit. Nu a vrut să-mi spună nu mele și să-mi dea adresa și deci nu-i pot mulţumi public decât pe această cale, pentru gestul său impresionant, deși lipsit de valoare”. Foarte frumos. Răspunzând dorinţei dumneavoastră, rugăm însă la rândul nostru să aruncaţi a doua oară obiectul în foc și — dacă se poate — după ce controlaţi că nu e niciun tânăr prin preajmă.

*

Puiu Tutunaru, student clujean, ne informează că a cumpărat de la un magazin de specialitate o substanţă chimică de scos rugina de pe textile cu ajutorul căreia a izbutit să facă în faţa de masa o gaură cu diametrul de opt centimetri.

E, desigur, o realizare frumoasă. Probabil însă că n-aţi consultat cu atenţie „modul de întrebuinţare”. Noi cunoaştem pe cineva care l-a consultat și a reușit apoi să distrugă două cearșafuri.

*

Ploieșteanul Tăsică M., aflându-se împreună cu prietena dumisale la vizionarea unui film în incinta unui cinematograf din localitate și întorcându-și la un moment dat ochii de la ecran, a observat cu stupoare câţiva șoareci care priveau și ei cu mult interes pelicula.

Angajând o discuţie cu femeile de serviciu, ele l-au liniştit, explicându-i că sunt șoareci de casă, nu de câmp, care, de altfel și ajută la curăţenie, întrucât ronţăie hârtiile aruncate de public.

Spectatorul, intrigat, își exprimă nedumerirea. Și noi. Cu singura rezervă, dacă nu cumva pelicula era un documentar din viaţa rozătoarelor sau filmul artistic „Oameni și șoareci”, ceea ce ar explica întrucâtva curiozitatea inocentelor animale. Le spunem inocente, până o să roadă și scaunul responsabilului.

*

Florina Moinea Cămăruș din Ploiești, ne roagă „cu lacrimi în ochi” să anunţăm prin radio că i s-a rătăcit câinele iubit, de culoare alb-gălbui, tuns leu, în vârstă de un an, în stare de totală ebrietate. Dumneaei a pus boabe de ienupăr în rachiul de casă, apoi l-a strecurat prin tifon și l-a lăsat într-un lighenaș pe scaun, ieșind pentru o vreme din odaie. Neștiutorul animal a lipăit tot lichidul și, într-un acces de euforie, a sărit pe fereastra deschisă, de la etajul întâi, intrând numaidecât în viteza întâia și gonind năuc prin orașul petroliștilor. Cine îl zăreşte să știe că nu-i turbat, ci numai bine dispus și s-o vestească „prin facere de bine” pe îndurerata stăpână la Oficiul P.T.T. Ploiești, post-restant.

*

Precup L. din București, scandalizat de dezordinea pe care a întâlnit-o la o circumscripţie financiară, ne trimite o reclamaţie nominală împotriva mai multor funcţionari de acolo. Într-adevăr, la data pomenită în scrisoare, un cetăţean nerăbdător vrând să intre peste rând, a în ghiontit și călcat vreo câteva persoane în vârstă, s-a nă pustit în birou unde a răvășit dosarele aflate pe masă și a ţinut funcţionarilor un discurs însufleţit, în care era vorba numai de sărbători tradiţionale. Scos din incintă, cetăţeanul identificat s-a dovedit a se numi Precup L. Ce

coincidenţă de nume cu semnătura de pe reclamaţia primită de noi, ce coincidenţă… Să ne scrieţi dacă aveţi de gând să veniţi şi pe la noi, stimate Lefter, ca măcar să apucăm a băga în dulap dosarele cu scrisori.

*

Schiţa din viaţa păsărilor şi a altor animale, ce ne-aţi trimis-o, stimate Adrian B. din Pașcani, solicită unele precizări de ordin zoologic. Pinguinii sunt păsări dar nu zboară. Opinia dumneavoastră că li-i frică de apa este contrazisă de faptul că aproape toţi, cu excepţia infirmilor, înoată excelent, ba se și scufundă în valuri. Imaginea focii care-și clocește grijulie ouăle este, desigur, plină de sensibilitate, se cuvine însă să ţineţi seama și de faptul că ea, foca, face pui vii, nu ouă și că, deci, situaţia de cloșcă în care aţi pus-o i-ar produce chiar și ei oarecare consternare.

*

Telegrama de felicitare trimisă de familie din Bucureşti Constanţei I. la Craiova, a fost expediata prin Constanţa și a ajuns după 15 zile. Destinatara roagă ca pentru răspunsul ce intenţionează să-l trimită de la Craiova la București, să se folosească via Suceava, pe unde crede că s-ar putea realiza un termen de numai zece zile.

Un coleg îşi exprimă părerea că s-o fi făcut confuzie între numele persoanei și oraș: Constanţa. Se poate, dar noi avem pe cineva în Radio care se numește Venera, adică Venus Constantinescu; ori dacă i se trimite o telegramă, și aceasta e îndrumată spre planeta care-i poartă numele, cu care nu sunt încă stabilite legături poștale, atunci ce se face persoana?

*

Tânărul clujean C.M. s-a întors de la examenul de conducător auto cu calificativul reușit, intrând plin de entuziasm în casa părintească — însă cu mașina, și anume prin ușa principală, care fiind cam strâmtă a cedat automobilului, acesta cedând curtenitor, la rândul său, o aripă zidăriei locale. Tatăl ne scrie obidit, c-ar trebui să luăm atitudine împotriva acestei „boli a secolului”.

Ne vom mulţumi deocamdată să luăm atitudine împotriva coniacului cu care a fost sărbătorită, de fiul victorios, reușita la examen și să felicităm familia că tânărul a rămas totuși în stare de funcţionare. Celelalte, după cum bine se știe, se mai repară. Și, apoi de ce să tot criticăm secolul, săracul, pentru orice jumătate kilogram de băutură consumată inoportun?

*

Anton C., din Constanţa, e. Un pasionat colecţionar de mături și ar dori să facă schimb cu persoanele care nutresc aceeași patimă ca a dumisale. Ne scrie că posedă până acum „optzeci și una de exemplare, de variate dimensiuni și formate, cu coadă sau fără, în stare de capacitate totală și excepţional întreţinute” și că toate eforturile de a găsi parteneri de schimb s-au soldat până acum cu eșec. Ne roagă să-i prilejuim, prin radio, cunoștinţa cu eventuali amatori, dar serioși și competenţi, fiindcă punând un anunţ pe un stâlp din oraș, a primit un telefon de la cineva care-i oferea un aspirator defect, contra o mătură bună. Firește, de îndată ce se vor ivi amatori serioși, îi vom pune în legătură cu dv. Vă mulţumim pentru încrederea cu care ne onoraţi.

*

Elevul R.P. din Ploiești s-a dus să se tundă la o frize de din centrul orașului. În timpul operaţiunii, au avut loc între tânărul client și maestrul foarfecelor. P.R., următoarele simpatice dialoguri de întreţinere:

— În ce clasă a dat drac' de-ai ajuns, mă? a întrebat jovial frizerul.

— În clasa a X-a a răspuns cuviincios elevul.

— Și ce naiba vă învaţă pe voi acolo, bă? s-a interesat Figaro-ul ploieștean.

— Felurite cunoștinţe.

— Dar cât costă un tuns, vă învaţă?

Clientul a zis că nu.

— Vezi — i-a observat drastic frizerul — degeaba umbli la școală, că tot prost ai rămas.

„Nu mi-a părut rău atât de conversaţie — ne scrie elevul — cât de faptul că m-a și tuns în bătaie de joc; arăt ca locuitorul unuia din acele arhipelaguri îndepărtate ce apar în filmele etnografice…"

Rugăm conducerea cooperativei ploieștene să ne comunice când mai e în tură maestrul cu pricina, de a cărui fermecătoare conversaţie am vrea să avem și noi parte, eventual în timpul unui spălat pe cap cu frecţie.

*

O epistolă dintr-un sat al judeţului Olt, ne relatează o întâmplare nostimă a locuitorului T.M. El a cercetat o zi întreagă calitatea vinurilor din restaurantul local iar pe seară a pornit-o spre casă, intrând însă în locuinţa unui vecin. Soţia vecinului s-a arătat întrucâtva surprinsă că e confundată de T.M. atât ca locuinţă cât și ca persoană — și a strigat peste gard către doamna T. M. să vină să-și recupereze soţul și să-l conducă în apartamentele sale. La sosirea adevăratei soţii, T.M. s-a supărat, luându-le la bătaie pe amândouă și anume cu giurgiuvelele de la geamuri, pe care le-a desprins în acest scop. Ulterior, el a scos din ţâţâni și ușa, desfăcând și un număr de scaune găsite prin preajmă, sfâșiind și un fotoliu — din care, însă, n-a putut desprinde arcurile, cu toată râvna depusă.

La isprăvirea operaţiei, T.M. a întrebat, într-adevăr, „Unde mă aflu?", semn că îi venise la cap judecata limpede, dar probabil fiindcă între timp sosise și vecinul, care îi reintrodusese această judecată limpede în cap cu ajutorul tuturor sfărâmăturilor de cherestea aflate la locul sinistrului. De atunci, un număr de maiștri și lucrători calificaţi lucrează la recondiţionarea inventarului, conform tarifelor în vigoare. T.M. s-a restabilit și a fost de acord să contribuie la întreaga lucrare cu un număr, încă nefixat, de rate lunare. Se speră și într-o restabilire a raporturilor de bună vecinătate, deocamdată încă deteriorate.

*

Doi logodnici din Oradea protestează, cu fineţe, recunoaştem, împotriva „atacurilor" la care-i supun umoriștii pe cei cu plete lungi și bărbi. Ne trimit și fotografiile lor — sunt foarte simpatici — în care se vede clar că amândoi au plete foarte bogate. Dedesubtul uneia din poze scrie, cu semn de întrebare: „Ne șade oare chiar atât de rău?" N-am putea zice, singura dificultate e să vă deosebim unul

de altul. Puţină dreptate trebuie deci să daţi și umoriștilor. Cunoaşteţi probabil întâmplarea

— Care a devenit anecdotică — de la un oficiu de stare civilă. Au sosit, pentru contractarea căsătoriei, două fiinţe tinere, bucălate, amândouă blonde, cu zulufi enormi, amândouă cu veșminte identice: bluză și pantaloni de catifea neagră. După rostirea cuvântului solemn, ofiţerul stării civile, cam stânjenit, s-a adresat cuplului cu următoarea rugăminte: rog pe unul din dv. Să-l sărute pe celălalt ca să ne putem da seama care-i soţul și care soţia.

Dar, probabil că și umoriștii îşi au exagerările lor.

*

De vreme ce avem în comerţ gumă de mestecat — zice Dorina T., din Timișoara — n-ar fi normal ca prin radio ori televiziune să se explice copiilor modul de folosinţă? Pentru că, iară, de exemplu, fetiţa mea are obiceiul de o mestecă ce-o mestecă și pe urmă o înghite.

Rău face. Dar de ce trebuie să staţi de vorbă cu fetiţa dv. Prin radioteleviziune? Vă recomandăm cu căldură convorbirea directă. A dat rezultate în multe ocazii. Încercaţi.

*

Dumitru V. din Mediaș a cumpărat o păpușă care la magazin zicea „mă-mă” și dădea ochii peste cap, iar acasă a rămas mută și oarbă. A dus-o înapoi, i s-a dat în schimb alta; aceasta a continuat să se pronunţe, dar după câteva mișcări din ochi i-au căzut genele. A dus-o din nou la magazin, i s-a dat alta etc.

Se pare că povestirea nu se va termina decât când veţi renunţa la păpușă și vă veţi hotărî pentru ceva care tace și nu clipește, fiindcă e de presupus că mai aveţi și alte treburi pe lume, decât să faceţi toată viaţa naveta între domiciliu și magazin.

*

O scrisoare de la un institut de proiectări: Ștefan R., îl reclamă pe colegul său Iulian M. că face farse nesărate, i-a înlocuit cașcavalul din sanvișuri cu azbest. Era cât pe-aci să răspundem la rugămintea de a ironiza atari apucături, când ne-a venit încă o scrisoare, de la același institut de proiectări și anume de la Iulian M. Sunt informat — zice — că un coleg, Ștefan R., m-a reclamat pentru așa-zise „glume proaste”. Dar v-aș ruga să-l întrebaţi: el de ce mi-a turnat iaurt în buzunarele pardesiului

Chiar…

*

Coriolan Tecu, student bucureștean, e de părere să criticăm săptămânal vânzătorii lipsiţi de bună-cuviinţă din reţeaua comercială, astfel ei se vor îndrepta definitiv.

Convingerea dv. E stimabilă și ne amintește, prin candoare de credinţe antice. Unii romani, de pildă, credeau ferm că sciatica poate fi vindecată prin cântece din flaut.

*

Un student ieșean, Vintilă C., ne povestește foarte pe lung o păţanie a dumisale

dintr-o vacanţă: „M-am întors pentru o săptămână în regiunea geografică rurală unde m-am născut. Mă plimbam visător pe sub conifere, când, deodată, am prins în periscop o rumegătoare tânără, solitară. M-am apropiat să văd de ce umblă liber avutul obștesc prin acele locuri primejdioase, bântuite de vânatul ţinutului natal. De-abia în proximitatea imediată a pa trupedei am observat că e păzită de o membră a organizaţiei de tineret și încă nu singură, ci însoţită de o surioară, o hidrocarbură întunecoasă cu broboadă pe vizor. Îmi propuseră să iau loc și să intrăm într-o reacţie în lanţ". Tânărul a refuzat; totuși, până la urmă, conversaţia s-a legat, dar nu se știe prin ce împrejurare rumegătoarea s-a rătăcit și fetele au dat vina pe intelectualul visător, obligat acum de părinţii acelora să suporte paguba. El ne invita să-i susţinem nevinovăţia prin radio, „pentru a forma o opinie publică în favoarea mea, altminteri s-ar putea să mă îmbrăţișeze zeiţa justiţiei". Întrucât scrisoarea e nostimă și dv. Păreţi simpatic am fi gata să vă sprijinim; vă rugăm numai să ne clarificaţi câteva puncte obscure ale împrejurării: cum a căzut oaia într-o văgăună rupându-și picioarele?

Cine a fugărit-o și de ce? De ce au început fetele să ţipe după ajutor și ce-aţi făcut dv. Atunci? Așteptăm răspunsul ca să vă putem oferi tot sprijinul nostru…

*

P.I… moldovean, a intrat în frizeria din comuna R. judeţul Iași, cu intenţia de a se tunde. Frizerul și-a turnat însă lapte într-o cană și, „spre surprinderea mea — scrie ascultătorul uimit — s-a apucat de mâncat. Eu am așteptat 15 minute, după care n-am mai putut, din cauză căci venea trenul cu care trebuia să plec la Pașcani.

Ce-mi pare rău, e căci n-am mai putut sta să vedem acel frizer ce-ar mai fi făcut în continuare". Vă putem astâmpăra noi curiozitatea: firzerul ar fi isprăvit de mân cât şi s-ar fi apucat să vă tundă. Dacă mai aveţi și alte asemenea interesante probleme de viaţă, vă rugăm să nu ne cruţaţi.

*

O ascultătoare din comuna G. judeţul Galaţi, s-a dus la căminul cultural, într-o seară de decembrie, să vadă filmul: *Bună ziua, contesă.* Pe la jumătatea proiecţiei, când contesa tocmai prinsese curaj să facă ceea ce avea ea în sarcină să facă, s-a aprins lumina în sală și pe ecran a apărut directorul căminului, care a invitat spectatorii să iasă afară și să-și cumpere bilete pentru bal, întrucât urma balul de sâmbătă seara. Altă dată s-a întâmplat — se pare — același lucru, în vederea unei nunţi, unde se putea cumpăra, pentru participare, un tacâm. Am sugera deci conducerii căminului să simplifice operaţiunea și anume, să anunţe din timp că la baluri, nunţi, botezuri și înmormântări se poate viziona în preţul de intrare la cămin și o jumătate dintr-un film adecvat împrejurării.

*

Soţia ascultătorului A.F. din Ialomiţa, a auzit la radio la o emisiune de sfaturi utile, că o cataplasmă de pătrunjel aplicată pe figură previne și combate ridurile. Ea întrebuinţează cu mult devotament metoda, dar cum de atunci au trecut două luni, ascultătorul roagă redactorii emisiunii respective să transmită și încetarea operaţiunii, adică să dea un termen final dincolo de care sistemul poate duce la

eroziuni fatale; dacă nu, să se recomande măcar variaţiuni cu alte legume de efect cosmetic, altminteri casă, masa, patul conjugal și atenansele se vor pătrunjeli atât de rău, că vor deveni inutilizabile.

*

O scrisoare din Sighet semnată „Măgărel" zice: sunt elev și, într-o seară, din gelozie prostească, am dat, pe furiș, cu piatra în geamul casei unde stă prietena mea cea mai dragă. Mă căiesc. Dar dacă-i spun, înseamnă s-o pierd pentru totdeauna; dacă nu repar fapta, mă chinuie remușcările. Ce să fac?"

Ca să reparaţi fapta, începeţi, totuși, prin a repara geamul. Cu asta se rezolvă, simultan, căinţa, chinul remușcărilor și chiar încălzirea odăii în care stă draga dv, ceea ce nu-i tocmai puţin lucru pentru căldura viitoare a sentimentelor ei.

*

Claudiu T., din Oradea, întreabă cum de-a ajuns numele lui Elector, celebrul erou troian, „să fie dat la câini?" Fiindcă pe strada dumisale o doamnă are un „spiţ" care seamănă cu o cratiţă umblătoare și de câte ori aude cum stăpâna strigă Flector, el, corespondentul, suferă ca de un sacrilegiu.

În problema aceasta credem că nu vă pot lămuri decât cei doi în cauză. Luaţi legătura în special cu doamna, întrucât o discuţie cu spiţul probabil că n-ar duce la rezultate concludente.

*

Soţilor Elisabeta și Marian G. din București, care ne-au trimis o epopee, le-transmitem o vorbă înţeleaptă a moralistului La Bruyère: „Gloria sau meritul unor oameni stă în a scrie bine; al altora, în a nu scrie deloc". Vă îndemnăm, amical, să râvniţi la această a doua glorie.

*

Un iubitor al celei de-a șaptea arte din Ploiești ne informează că la un anumit cinematograf din localitate e obiceiul a se vinde cam două sute de bilete pe scaune și cam o sută în picioare. Tendinţa omenească a celor ce stau în picioare este de a se așeza în braţele celor ce stau pe scaune, fiindcă nu mai încap între pereţi și bănci. Tendinţa celor ce stau pe scaune este de a respinge, cu mici ghionturi, lovituri secrete de gambă și felurite expresii amicale pe cei ce li se aşază în faţa ochilor. În acest fel, filmul e mereu dublat de spectacolul din sală, un fel de comedie pe întuneric, sui generis. Din cauza căldurii sobelor, insuportabilă, datorită și luptelor surde care au loc în obscuritate, la final oamenii par a ieși dintr-o spălătorie de rufe, ei năvălind la aer în cămăși, cu privirile rătăcite și pardesiele ghem sub braţ. Se cer oarecari măsuri.

Ar fi și cazul.

*

În satul P., judeţul Prahova cetăţenii au fost invitaţi prin afișe la „un simpozion științific urmat de program artistic". Într-adevăr, la ora hotărâtă, în faţa sălii arhipline a căminului cultural, cineva a conferenţiat despre Europa și altcineva despre Lună, ambele expuneri fiind mai mult decât pasionante. La punctul „program artistic", directorul căminului a anunţat însă că acest program nu va mai avea loc, din motive

pe care nu le cunoaşte nici el, și a propus înlocuirea lui cu filmul adecvat *Aruncaţi banca în aer.* Asistenţa a salutat cu răceală schimbarea, așteptând totuși, răbdătoare, chestia cu banca, numai că pe ecran au început să ruleze fragmente răzleţe din vechi jurnale de actualităţi și atât. Oamenii n-au altă pretenţie decât ca la o reuniune viitoare să se explice de către directorul căminului cauzele ştiinţifice ale fenomenului.

*

După ce a defilat pe un bulevard timișorean cu cămașa ieșită din pantaloni și pantalonii lăsaţi ceva mai jos de șale, cântând „Gaudeamus igitur", cetăţeanul Aurel N. a intrat în curtea cetăţeanului Banu B., a dezlegat căţelul de pe lanţ aruncându-l peste gard și s-a culcat cu capul în cușca și restul în exterior.

Făcându-i-se un duș cu un furtun, de către gazdă, inopinatul musafir și-a venit în fire spărgând toate geamurile aflate în preajmă. El a fost imobilizat cu greutate și cu o frânghie de rufe, după care a rămas o vreme la uscat, în admiraţia nestăvilită a publicului intrat la spectacol fără bilete. Cel ce ne scrie, ne încunoştiinţează că, din fericire, căţelul n-a suferit niciun fel de leziuni, cu toate că a fost luat cam pe neașteptate și a aterizat în stradă cam de sus. Suntem întrebaţi cum se împacă oare calitatea de intelectual — pe care și-a declinat-o numitul când a ieșit din frânghii — cu întreaga sa manifestare.

Răspundem: nu știm cum.

*

Petrica O., având a schimba un tren la Simeria, s-a urcat într-o garnitură, a adormit și s-a trezit după un ceas, foarte uimită, în depoul local. Ca într-un sonet de Petrarca: „de mine însumi singur ades mă minunez / Cum depărtându-mi pașii eu totuși stau în loc".

Corespondentei noastre nu-i arde însă de versuri, ea e supărată foc pe autoritatea feroviară locală pe motiv că n-a pus tăbliţe indicatoare pe vagoane. Dar de ce v-aţi suit tocmai în vagoanele fără tăbliţe? Și de ce nu vă supăraţi întâi pe dumneavoastră! Că oricât, când te culci într-un loc te mai uiţi și împrejur, barem să nu fie vreo groapă.

*

Nu vi s-a părut că pasta de dinţi „Menta" are în ultima vreme gust de săpun de rufe? – ne întreabă o tânără ascultătoare din Bran. Nu știm, în ultima vreme n-am prea mâncat săpun de rufe. Dar că n-are gust de mentă, o putem afirma fără nicio șovăială.

*

Tânăra E.B. din Covasna ne roagă să-i furnizăm cât mai discret posibil un leac împotriva geloziei. Soţul meu — glăsuiește scrisoarea — îmi face mizerie și mă jur faţă de dumneavoastră, deși nu mă cunoaşteţi, că pe nedrept. Cineva m-a sfătuit să-i strecor busuioc sub pernă, altcineva zicea că ar fi bine să-l pun să bată covoarele zilnic dar eu nu prea cred în leacurile acestea băbești. Mă adresez dumneavoastră, pentru că citind atâtea scrisori aţi căpătat o experienţă de viaţă și puteţi da un sfat folositor.

Fiind o problemă atât de gingașă, în care soluţii universale nu s-au descoperit încă, și cum scrisoarea ce ne-aţi trimis-o e zgârcită în amănunte, vă rugăm să reveniţi măcar cu o precizare: dacă aţi încercat, totuși, cu bătutul covoarelor și care a fost rezultatul. Între timp, mai consultăm și noi specialiștii din sectoarele înrudite.

*

Dintr-o comună a judeţului Dolj, cineva ne aduce la cunoștinţă că citind *Vieţile pictorilor, sculptorilor și arbilecţilor* de Giorgio Vasari a rămas încântat de faptul că din două în două pagini cartea are o filă albă, probabil pentru ca cititorul să-și poată face mici însemnări de lectură. Din păcate, în acest fel, biografia artiștilor cuprinși în volum are curioase salturi, unii murind la foarte scurtă vreme după ce s-au născut, fără a fi săvârșit mai nimic, alţii începându-și cariera la bătrâneţe, iar câţiva rămânând nemuritori și la propriu, adică fără sfârșit. Corespondentul se interesează cui trebuie să ceară câteva lămuriri suplimentare: editurii, tipografiei sau autorului?

*

Un corespondent din Tg. Mureș îşi pune problema unde se poate repara un ceaun. El a achiziţionat obiectul de la o cooperativă locală de consum și a încercat să fabrice într-însul săpun de casă. Dar când s-a încins focul, recipientul a plesnit instantaneu în câteva locuri, materia lichidă ţâșnind, ca dintr-un aruncător de flăcări, în toate direcţiile, provocând mici pagube clădirii aferente și arsuri de importanţă redusă persoanelor care au asistat la inaugurare. Ascultătorul întreabă pe această cale cooperativa dacă să-i reexpedieze ceaunul pentru reparaţii capitale sau dacă i se poate trimite de acolo, prin poștă, „modul de întrebuinţare", pentru a evita pe viitor catastrofe care ar putea dăuna cartierului.

*

Din Huși, Lilica T. ne ridică următoarea grea problemă: tânărul pe care-l iubește i-a spus că e nevoit să-i pună la încercare sentimentele și ca atare i-a cerut ei, Lilicăi, să-l aștepte la punctul de întâlnire fixat „Până va veni". E o încercare de rezistenţă, firește.

Acţiunea a pornit într-o miercuri și corespondenta ne întrebată dacă, după ce a așteptat până sâmbătă —zilnic, câte trei ceasuri — mai are rost să continue, de vreme ce junele n-a venit. Nu, hotărât nu. Dacă era bărbat adevărat și nu un fleac, nu l-ar fi răbdat inima să nu se arate cel mai târziu după primul ceas din prima zi. Acum faceţi dumneavoastră încercarea de a-l uita și vedeţi câte zile rezistaţi. După vreo treizeci, veţi observa că problema se rezolvă de la sine.

*

Un ascultător din București ne trimite prospectul unui medicament numit „Hipazin", folositor — se pare — în cazurile de hipertensiune arterială. Iată însă ce fenomene secundare determină acest util medicament — după cum ne informează, albastru pe alb, prospectul: tahicardie, palpitaţii, greţuri, hipotensiune ortostatică, edem al mucoaselor, lăcrimate, injectarea conjunctivite lor, insomnii, senzaţia de oboseală a membrelor inferioare. Dacă, peste toate acestea, bolnavul va mai avea stări de depresiune și simptome de artrită, prospectul e de părere că tratamentul cu Hipazin poate fi întrerupt. Altfel, firește, medicamentul e dătător de sănătate.

*

Dorin Ţupa din Cluj ne mărturisește că în ziua echinoxului, la 21 martie, a simţit o adâncă tulburare sufletească și se interesează dacă „aceasta e din cauza magnetismului terestru”. Nu ne putem da seama, întrucât nu ne-aţi descris pe larg simptomele tulburării.

Dar legătura dintre ceea ce aţi simţit și magnetism e tot atât de puţin probabilă ca aceea dintre industrializarea leușteanului și migraţia păsărilor.

*

Stimate Virgil Clopan din Cluj, am citit cu luare aminte povestirea dumneavoastră istorică *Din culisele veacurilor* și n-am putut să nu observăm o oarecare îndemânare a dialogului. Rezervele noastre încep la situaţiile insolite în care v-aţi așezat personajele. Napoleon n-avea cum să fie căsătorit cu Maria Tereza, întrucât aceasta îi era soacră, iar Fouché nu era „servitoarea lui Talleyrand” ci tot atât de bărbat și demnitar napoleonian cât și celălalt. Totdeauna am fost de părere că o anume diferenţă de vârstă între soţi nu strică, dar dumneavoastră exageraţi când ţineţi să-l însuraţi pe Bonaparte cu Eugenie de Montijo; la acea dată, doamna, care de fapt apucase să se mărite cu Napoleon al III-lea, ar fi fost mai matură decât soţul oferit de dv. Cu vreo șaizeci de ani. Mult mai potrivit ni s-ar fi părut, istoricește vorbind, să-l daţi pe împărat după Eugenie Grandet de Balzac, a cărei etate era, în orice caz, mai apropiată.

*

I. M. din comuna O. judeţul Ilfov, ne reclamă un șofer tânăr, din această comună, care de câte ori trece pe drum și o vede, o stropește cu zăpadă „din roţi”. „Oare — întreabă, mânioasă, corespondenta — el nu-și dă seama că îngreunează astfel circulaţia, pietonii fiind nevoiţi să intre în troiene? Sunt pericole faptele sale, mașina derapând foarte ușor pe acest timp de iarnă, numai mie mi s-a întâmplat de vreo opt ori, fapt care m-a determinat să vă scriu, rugându-vă frumos să-l criticaţi puţin”.

*

O tânără, în vârstă de 19 ani, din comuna S. judeţul Argeș, mă cere în căsătorie, pentru că zice „îmi place foarte mult vocea, sună ca un clopoţel”.

Stimată corespondentă, deși foarte mișcat de această cerere, declar sincer că nu-i pot răspunde favorabil. Sunt mai multe cauze, dar una e hotărâtoare: eu nu cunosc glasul dumitale și ca atare nu știu dacă ne-am potrivi sonor. Independent însă de acest refuz, pe care nădăjduiesc să nu mi-l iei în nume de rău, mi-aș îngădui să-ţi sugerez a nu te căsători în niciun caz din auz.

Crede-mă, nu se poate trăi cu o voce, după cum nu se poate trăi cu un umblet, oricât ar fi el de elegant, ori cu un chip, oricât ar fi el de arătos. Mult mai bine ar fi să cauţi un om întreg și adevărat. Îţi doresc neapărat să-l găsești.

Ora spiritelor
Pretext…3
Concave şi convexe
Tufa de Veneţia…4
Cana…9
Ancheta cu automobilul…13
Mic roman epistolar…21
Fotografia de familie…23
Un nasturolog al epocii noastre…26
Ședinţa…30
Concursul de curiere…34
Excursia…39
Vinovăţie și inocenţă…42
Constatare seacă la faţa locului…44
Petrecerea…46
Esculap la volan…48
Nocturnă…50
O probă severă de verificare a aptitudinilor…52
Rândul…56
S-a furat un aparat…60
Ale vieţii valsuri, toţi le dansăm într-un fel sau altul…
Ana şi cei doi bărbaţi…62
Săritura din copac…69
Casa albastră…72
Logodna caprei…78
Întreruperea…80
Întoarcerea tatălui…84
Un tango italiano…85
Camionul și ilustrata…88
Pentameron în pădure…90

Convorbiri ipotetice fi colocvii apocrife

Convorbiri ipotetice…97
Ajutoarele cronicarului…101
Un medic scria…105
Corespondenţe teatrale…108
Demonstraţie în drum spre ţărm…112
Discuţie pe note…114
File răzleţe dintr-un notes pierdut.116

Poșta veselă…*122*

„Bineînțeles, eu am acceptat tacit, ca să salvez situația și ele m-au reținut la dejun și pe urmă la cină timp de aproximativ trei săptămîni pînă cînd, într-o zi, doamna Eleonora U., care mi-a făcut o impresie foarte bună, m-a întrebat dacă n-aș vrea să mă căsătoresc cu ea, întrucît cunoaște numele ei și fata e destul de serioasă, neputîndu-i fi tată, la diferența de vîrstă de circa zece ani. Dîndumi seama de drama teribilă pe care aș dezlănțui-o în această casă ce mi-a fost atît de ospitalieră, am socotit că cel mai frumos e să nu comunic fiicei ce mi-a propus mama, iar mamei să-i promit de formă că accept doleanța ei, obligîndule pe amîndouă să-mi lase un timp pentru a mă hotărî. Cred că am procedat just, fiindcă în acest fel am mai trăit toți trei împreună, armonios, vreo patru luni, ele plecînd și venind pe rînd, căci una are servici la Călărași, iar cealaltă la o fermă de stat în baltă...“

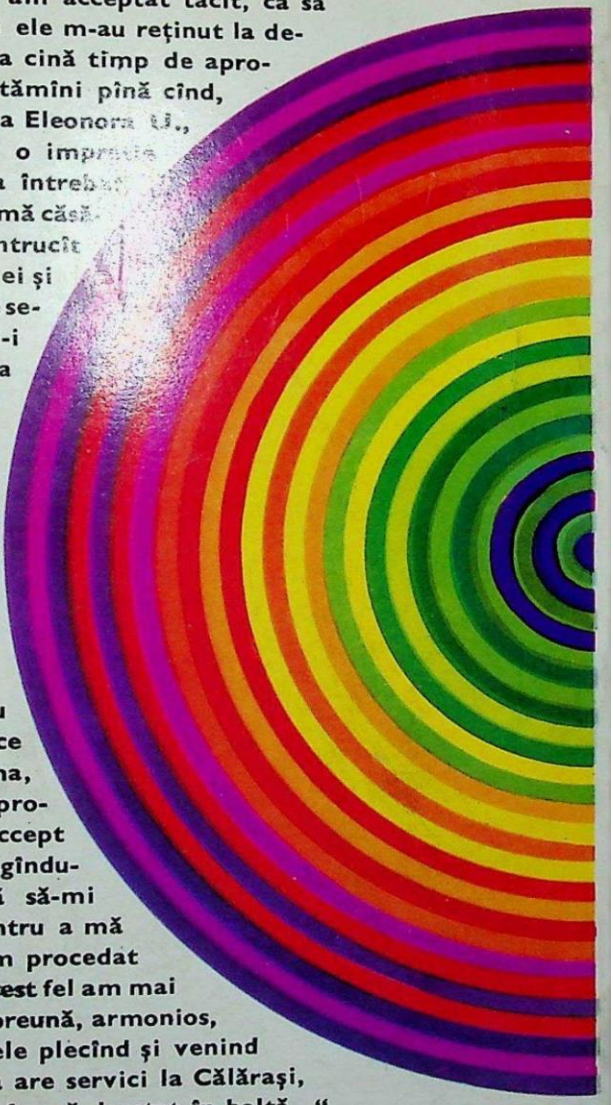

Lei 8,25